

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00585334 6

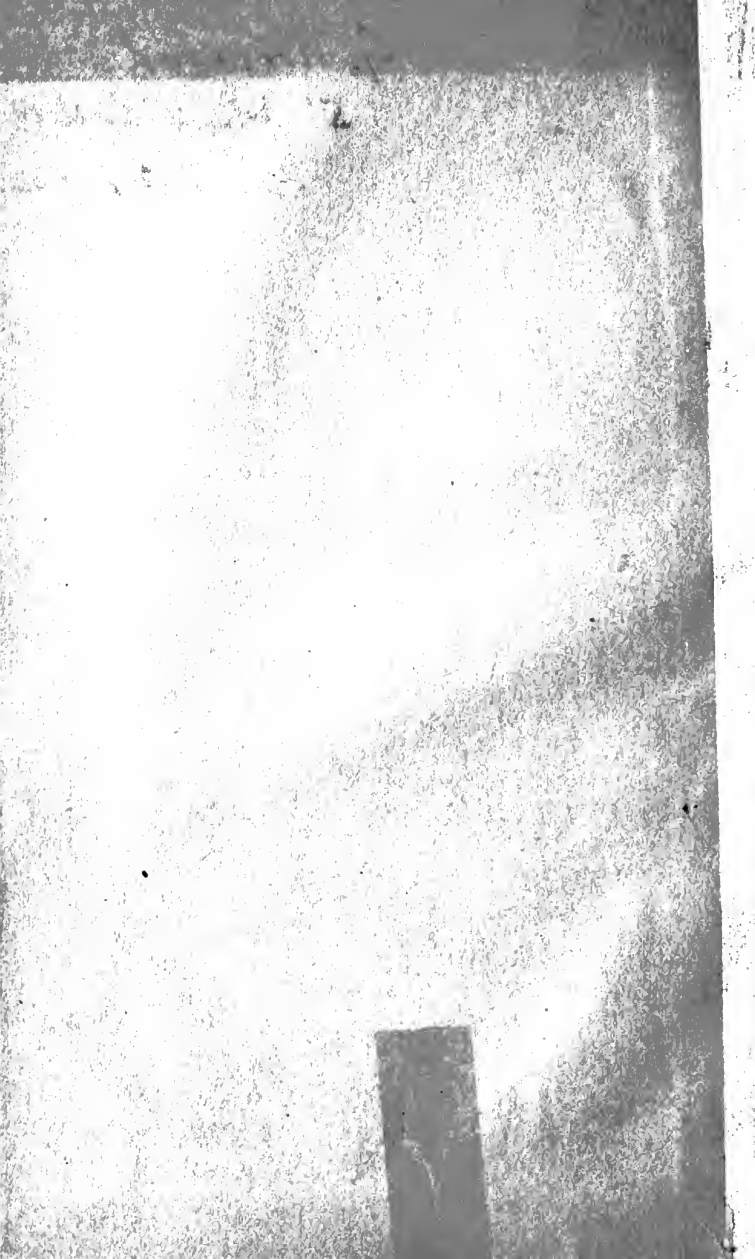
Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO

FROM THE ESTATE OF
THE LATE MRS. W. E.
BENNETT

G. Norwood

S^t. John's College

Cambridge, Jan. 1902.

Teubners Schulausgaben griechischer u. lateinischer Klassiker mit deutschen erklärenden Anmerkungen.

	<i>M. 2</i>		<i>M. 2</i>
Aeschylus' Agamem. v. Enger. 3. Aufl. v. <i>Plüß</i>	2.25	Cicero de oratore v. Piderit. 6. Aufl. von <i>Harnecker</i> .	
— Perser von Teuffel. 3. Aufl. v. <i>Wecklein</i>	1.20	1. Heft. Buch I	1.80
— Prometheus v. Wecklein. 3. Aufl. v. <i>Schmidt</i>	1.80	2. u. 3. — Buch II u. III je	1.50
Aristophanes, die Wolken v. Teuffel.		— partitiones oratoriae v. Piderit	1.—
2. Aufl. von <i>Kaehler</i>	2.70	— Brutus von Piderit. 3. Aufl.	2.25
Aristoteles' Staat d. Athen. v. Hude	—60	— Orator von Piderit. 2. Aufl.	2.—
Arrianus Anabasis v. Abicht. I. Heft	1.80	— de legibus von Du Mesnil . .	3.90
— II. Heft	2.25	— de natura deorum v. Goethe.	2.40
Buchholz, Anth. a. d. Lyr. I 4. Aufl.	1.80	Cornelius Nepos v. Siebeli. 11. Aufl.	1.20
— II. 3. Aufl.	1.80	— von <i>Ortmann.</i> 5. Aufl.	1.—
Caesar d. b. Gall. v. Doberenz- Dinter. 9. Aufl. Heft 1 u. 3 je	—90	Curtius Rufus v. Vogel.	
Heft 2	—75	I. Band. 3. Aufl.	2.10
— de bello civili von Doberenz- Dinter. 5. Aufl.	2.40	II. — 2. Aufl.	2.25
Chrestomath. Ciceron. von Lüders.		Demosthenes v. Rehdantz u. Blasf.	
3. Aufl. v. <i>Weissenfels</i> geb. . . n.	2.80	I. Teil. I. Heft. 8. Aufl.	1.20
Cicero de officiis von Müller . .	2.25	I. — II. — I. Abt. 5. Aufl.	1.50
— Cato maior v. Meissner. 3. Aufl.	—60	I. — II. — II. — 4. Aufl.	1.80
— de finibus bonorum v. Holstein	2.70	II. —	2.10
— Sonn. Scip. v. Meissner. 3. Aufl.	—45	Euripides von Wecklein.	
— Laelius v. Meissner.	—60	I. Medea. 3. Aufl.	1.80
— pro Plancio v. Köpke. 3. Aufl.		II. Iphigenia in Tauris. 2. Aufl.	1.50
von <i>Landgraf</i>	1.20	III. Bacchen	1.50
— Rede f. Sestius v. Koch. 2. Aufl.	1.—	IV. Hippolytos	1.50
— für Roscius v. Richter. 3. Aufl.		V. Phönissen	1.80
v. <i>Fleckeisen.</i>	—90	Herodot von Abicht.	
— für Milo v. Richter u. Eberhard		I. Bd. 1. Hft. Buch I. 4. Aufl.	1.80
4. Aufl. von <i>Nohl</i>	1.—	I. — 2. — — II. 3. Aufl.	1.50
— für Murena von Koch-Landgraf		II. — 1. — — III. 3. Aufl.	1.50
2. Aufl.	—90	II. — 2. — — IV. 3. Aufl.	1.50
— für Sulla v. Richter-Landgraf.		III. — Buch V u. VI. 3. Aufl.	1.80
2. Aufl.	—75	IV. — Buch VII. 4. Aufl. . .	1.80
— Rede gegen Verres. IV. Buch		V. — Buch VIII u. IX. 4. Aufl.	1.80
von <i>Richter.</i> 3. Aufl. v. <i>Eberhard</i>	1.50	Homers Odyssee von Ameis-Hentze.	
— V. Buch. 2. Aufl. v. <i>Eberhard</i>	1.20	I. Bd. 1. Hft. (I—VI.) 10. Aufl.	1.35
— Catillnar. Reden von Richter.		I. — 2. — (VII—XII.) 9. Aufl.	1.35
5. Aufl. v. <i>Eberhard</i>	1.—	II. — 1. — (XIII—XVIII.) 8. Aufl.	1.35
— Rede für Marcellus etc., v. Richter. 3. Aufl. von <i>Eberhard</i> . .	—90	II. — 2. — (XIX—XXIV.) 8. Aufl.	1.35
— divinatio in Caecil. v. Richter,		Anhang. 1. Heft. 4. Aufl. . .	1.50
2. Aufl. v. <i>Eberhard</i>	—45	— 2. — 3. Aufl.	1.20
— I. u. II. Philippische Rede v. Koch u. Eberhard. 2. Aufl. . .	—90	— 3. — 3. Aufl.	1.20
— 1., 4. u. 14. Philippische Rede von Gast	—60	— 4. — 2. Aufl.	1.20
— für Archias v. Richter und Eberhard. 4. Aufl. v. <i>Nohl</i> . . .	—45	— Ilias v. Ameis-Hentze.	
— Rede über das Imperium v. Richter, 4. Aufl. v. <i>Eberhard.</i> . .	—60	I. Bd. 1. Hft. (I—III.) 5. Aufl.	—90
— Briefe von Frey. 5. Aufl.	2.25	I. — 2. — (IV—VI.) 4. Aufl.	—90
— Tusculanen v. Heine	2.70	I. — 3. — (VII—IX.) 4. Aufl.	1.50
Heft I Buch I. II. 4. Aufl.	1.20	I. — 4. — (X—XII.) 4. Aufl.	1.20
— II — III—V. 4. Aufl.	1.65	II. — 1. — (XIII—XV.) 3. Aufl.	1.20
		II. — 2. — (XVI—XVIII.) 3. Aufl.	1.20
		II. — 3. — (XIX—XXI.) 3. Aufl.	1.20
		II. — 4. — (XXII—XXIV.) 2. Aufl.	1.50
		Anhang. 1. u. 2. Heft. 2. Aufl. je	1.50
		— 3. — 2. Aufl.	1.80
		— 4. — 2. Aufl.	1.20
		— 5. —	1.20
		— 6. u. 7. — . . . . . je	1.50
		— 8. —	1.80

Homers Ilias von La Roche.	
Teil I. Ges. 1 — 4.	3. Aufl. 1.50
— II. — 5 — 8.	3. Aufl. 1.50
— III. — 9 — 12.	3. Aufl. 1.50
— IV. — 13—16.	3. Aufl. 1.50
— V. — 17—20.	2. Aufl. 1.50
— VI. — 21—24.	2. Aufl. 1.50
Horaz' Oden von Nauck. 14. Aufl.	
v. Weissenfels.	2.25
— Satiren u. Episteln v. Krüger.	
I. Satiren. 13. Aufl.	1.80
II. Episteln. 13. Aufl.	1.80
— Sermonen von Fritzsche. I.	
— — — — — II.	2.—
Jacoby, Anthol. a. d. Eleg. d. Röm.	
2. Aufl. I. Catull.	—90
— — — — — II. Tibull.	—60
— — — — — III. Propert.	1.—
— — — — — IV. Ovid.	1.—
Isokrates v. Schneider. I. Bd. 3. Aufl.	
— — — — — II. Bändchen. 3. Aufl.	1.80
Livius ab urbe cond. libri.	
Buch 1 (2. Aufl.). 2 von M. Müller je	1.50
Buch 3—10 von Luterbacher. . . je	1.20
Buch 21 von Wölflin. 4. Aufl. von	
Luterbacher	1.20
Buch 22 von Wölflin. 3. Aufl. . . .	1.20
Buch 23 v. Wölflin-Luterbacher. . .	1.20
Buch 24 von H. J. Müller.	1.—
Buch 25 von H. J. Müller.	1.20
Buch 26—28 von Friedersdorff je	1.20
Buch 29. 30 von Luterbacher . je	1.20
Lucian v. Jacobitz.	
I. Bändchen. 3. Aufl. v. Bürger.	
II. 2. Aufl. u. III. Bändchen. je	1.20
Lykurgs Rede g. Leokrat. v. Rehndantz	
Lysias' Reden v. Froberg.	
Heft 1. 3. Aufl. von Thalheim . . .	1.80
— 2. 2. Aufl. von Thalheim . . .	1.80
— — — — — gr. Ausg. I. Bd. 2. Aufl. v.	
Gebauer	4.50
Ovids Metamorph. v. Siebelis-Polle.	
I. Hft. 15. Aufl. II. Hft. 13. Aufl. je	1.50
— Fasten von Peter. I. 3. Aufl.	2.70
— — — — — II. 3. Aufl.	—90
Phaedrus v. Siebelis-Polle. 6. Aufl.	
Platons Schriften v. Cron u. Deuschle.	
I. Bdchn.: Die Verteidigungs-	
rede d. Sokrates u. Kriton.	
10. Aufl. v. Uhle	1.—
II. Bdchn.: Gorgias. 4. Aufl. . . .	2.10
III. — 1. Laches. 5. Aufl. —:75	
III. — 2. Euthyphron v.	
Wohlrab. 3. Aufl.	—45
IV. — Protagoras. 5. Aufl.	1.20
V. — Symposion v. Hug.	
2. Aufl.	3.—
VI. — Phaedon v. Wohlrab.	
3. Aufl.	1.50
VII. — d. Staat v. Wohlrab	—60

Plautus' Komöd. von E. J. Briz.	
I. Bdchn. Trinumm. 4. Aufl. . . .	1.20
II. — Captivl. 4. Aufl.	1.—
III. — Menaechni. 4. Aufl.	1.—
IV. — Miles glor. 2. Aufl.	1.50
Plinius ausgew. Briefe v. Kreuser 1.50	
Plutarchs Biographien von Siefert	
und Blafs.	
I. Philopoem. u. Flaminin. 2. Aufl.	—90
II. Timoleon u. Pyrrhos. 2. Aufl. . .	1.50
III. Themistokles u. Perikles. 2. Aufl.	1.50
IV. Aristides und Cato von Blafs	—90
V. Agis und Kleomenes v. Blafs	—90
VI. Ti. u. C. Gracchus v. Blafs . . .	—90
Quintilian. X. Buch. Von G. T. A.	
Krüger. 3. Aufl.	1.—
Sallust v. Opitz. I. Catilina	
— — — — — II. Jugurtha	1.—
Sophokles v. Wolf u. Bellermann.	
I. Ajax. 4. Aufl.	1.50
II. Electra. 4. Aufl.	1.50
III. Antigone. 5. Aufl.	1.50
IV. König Oidipus. 4. Aufl.	1.50
V. Oidipus auf Kolonos.	1.50
Tacitus Histor. v. Heraeus.	
I. Bd. 4. Aufl. II. Bd. 3. Aufl. je	1.80
— Annalen v. Draeger. I. 6. Aufl.	
v. Becher. Heft 1 u. 2 . . . . . je	1.50
— — — — — II. 3. Aufl.	2.25
— — — — — Agricola von Draeger. 5. Aufl.	—60
— — — — — dialogus von Andresen. 3. Aufl.	—90
— — — — — Germania von Wolff.	1.35
Terentius Phorm. v. Dziatzko. 2. Aufl.	
— — — — — Adelphoe von Dziatzko	1.50
Testamentum, novum, graece.	
I. Matthäus von Zelle.	1.80
IV. Johannes von Wohlfahrt	1.50
V. Apostelgesch. v. Wohlfahrt . . .	1.80
Theokrit v. Fritzsche. 3. Aufl. . . .	
Thukydides v. Böhme u. Widmann.	
Heft 1 u. 2. 6. Aufl. . . . . je	1.20
— 3 bis 9. 5. Aufl. . . . . je	1.20
Vergils Aeneis von Kappes.	
I. Hft. 5. Aufl. (1—3)	1.20
II. — 4. Aufl. (4—6) v. Wörner	
3 Teile . . . . . je	—50
III. — 3. Aufl. (7—9)	1.20
IV. — 2. Aufl. (10—12)	1.20
— Bucolica u. Georgica v. Kappes	
Xenophons Anabasis v. Vollbrecht.	
9. Aufl. I. Buch 1/2	1.35
— — — — — II. — 3/4	—90
— Text u. Kommentar getrennt	
Buch 1/4 Text	—90
— — — — — 1/4 Kommentar.	1.35
— — — — — II. Band. 7. Aufl.	1.50
— Memorabil. v. Kühner. 5. Aufl.	
Cyropädie von Breitenbach.	
1. Hft 4. Aufl. 2. Hft 3. Aufl. je	1.50
— Griechische Geschichte von	
Büchschütz. I. Bdchn. 6. Aufl.	
II. Bdchn. 4. Aufl. . . . . je	1.50
— Agesilaus v. Güthling	
1.50	

ARISTOTELIS

DE ANIMA LIBRI III.

RECOGNOVIT

GUILELMUS BIEHL.

EDITIO STEREOTYPA EMENDATIOR.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

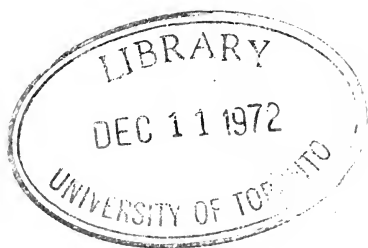
MDCCCLXXXVI.

PA

3892

A2

1896

Praefatio.

Aristotelis pretiosissimo libro *περὶ ψυχῆς* ut genuinam, quoad eius fieri posset, integritatem restituerem, has secutus rationes sum.

Primum omnium codici Parisino, inde a Bekkero littera E notato, etiam multo maiorem tribuendam esse auctoritatem existimavi, quam in editionibus Bekkeri Trendelenburgii Torstrikii factum erat. Itaque omnibus huius codicis collationibus, quae hucusque institutae sunt, maxima cum cura adhibitis non solum multo plures eius lectiones in textum recepi, sed etiam, exceptis manifestis librarium mendis, totam lectionis discrepantiam in apparatu critico enotavi.

Reliquorum quoque codicum a Bekkero et Trendelenburgio collatorum lectiones diligentissime in meum usum converti, easque in iis locis, ubi quae scriptura recipienda esset aliqua dubitatio nasci potuit, accurate exscribere officii mei esse duxi. Sed si cui mirum esse videatur, quod eos non in familias, ut ita dicam, distinctos communi aliqua littera comprehendi, sed singulos separatim produxi, hanc ob causam id faciendum putavi, quod in dies magis intellexi, quamvis omnes codices praeter E et L ad unum archetypum revocandi atque exemplarium ex communi illo fonte derivatorum duae vel tres familiae distinguendae essent, hanc tamen affinitatem non eam esse, quae sine maxima obscuritate compendiis litterarum denotari posset. Quod recte a me iudicari unus quisque facile intelliget, qui apparatus criticum inspexerit, unde

futurum spero ut mea ratio criticae factitandae prudentibus et benevolis iudicibus probetur.

Fragmenta maiora a vulgata lectione recedentia, quae in codice E inveniuntur, calci editionis subicienda curavi ea forma, quam Belgerus in altera editione Trendelenburgiana exhibuit, servata, ut sibi quisque utroque textu comparato consensus et discrepantiae certam quasi imaginem mente conformare possit. Ita ipse iudicare quisque poterit, num recte Torstrikius ex hac duplici in codice E servata nonnullarum secundi libri partium forma collegerit, duplicem horum librorum recensionem ab ipso Aristotele esse profectam. Equidem mihi persuadere non possum Aristotelem, quo erat assiduo et impigro studio omnium rerum naturam ingenio suo complectendi et qui id potissimum spectaret, ut quae sensisset puris verbis exprimeret omnibus lenociniis orationis neglectis, operae pretium esse duxisse vel tempus et otium nactum esse, ut, quae de aliqua re invenisset et litteris iam mandasset, denuo per totos libros in aliam formam immutaret atque recoqueret. Nam res ipsas in fragmentis quae dixi immutatas nusquam invenies. Qua de causa haec fragmenta nihil aliud esse iudico quam reliquias paraphrasis anxie orationi et sententiis Aristotelis inhaerentis, nisi ea ab aliquo discipulo fluxisse dicas, qui ex ipso Aristotele, quum non de scripto sed ex memoria res exponeret, verba excepit. Quod autem Torstrikius opinatus est, nonnullis tertii libri locis hanc duplicem recensionem eo manifestam fieri, quod utriusque lectiones a librariis coniunctae atque, ut ita dicam, conglutinatae sint, id iam magnam partem a viris doctis egregie refutatum est, praesertim a Vahlenio (p. 430^a 27 sqq.) et Neuhaeusero (p. 425^a 21 sqq, 427^a 2 sqq., 427^a 11.), in aliis locis non ita difficulter refelli potest.

At multo plus scrupuli ea movent, quae Bonitzius in Hermae tom. VII p. 428 sqq. de primi libri compositione disseruit; ac re vera haud facile cuiquam persuaderi poterit, hunc librum ea qua nobis traditus est forma ab ipso Aristotele editum esse.

Praeter codices veteres paraphrases et commentarios uberrimum fontem textus restituendi esse dudum viri docti intellexerunt; quare ut omnia eorum testimonia proponerentur, ubicunque lectio incerta ac dubia esset, quid Alexander Aphrodisiensis, Themistius, Simplicius, Philoponus, Sophonias monachus legerint, quid in vetusta translatione latina inveniatur, indagare et exquirere studui. Testimonia ipsa omnia minuta cum diligentia et anxia religione iterum iterumque perlegi ac persaepe non sine magno fructu adhibui; magnopere autem dolendum est, multa aperta menda, id quod multis iisque gravissimis locis factum esse videmus, iam ante aetatem veterum commentatorum in verba philosophi irrepsisse.

Quae recens aetas ad emendandos et explanandos de anima libros praestitit, ea omnia, quantum potui, inspexi, ac spero me nihil praetermisisse; quod vero non omnia, quae proposita sunt, recepi ac saepe ne annotavi quidem, sed ea tantum, quae probabilitatis aliqua specie commendarentur, in meum usum converti, neminem spero fore qui reprehendat. Ipse denique coniecturis reiecta auctoritate codicum veterumque commentatorum raro orationem philosophi tentavi ac tum demum ea tentamenta in contextu verborum posui, ubi vel necessaria vel maxime probabilia esse confiderem. Vindobonae 1883.

In recognoscenda hac editione et vitia typothetarum aliquot correxi et de lectionibus codicis E, quem post Stapferum ipse denuo excussi, accuratiora quaedam rettuli, nonnullas lectiones mutavi. 1896.

Explicantur sigla

quibus in apparatu critico usi sumus.

- E, codex Parisiensis 1853.
L, „ Vaticanus 253.
S, „ Laurentianus 81.
T, „ Vaticanus 256.
U, „ Vaticanus 260.
V, „ Vaticanus 266.
W, „ Vaticanus 1026.
X, „ Ambrosianus *H* 50.
y, „ Parisiensis 2034.
m, „ Parisiensis 1921.
Ald., editio Aldina.
Basil., „ Basileensis tertia.
Sylb., „ Sylburgiana.
Bek., „ Bekkeri academica.
Trend., „ Trendelenburgii.
Torst., „ Torstrikii.
Bus., „ Bussemakeri (Didotiana).
Alex., Alexandri Aphrodisiensis ἀπορῆαι καὶ λύσεις, ed. Spengel.
Them., Themistius, ed. Spengel.
Simpl., Simplicius, ed. Hayduck.
Philop., Philoponus, editio Veneta 1535.
Soph., Sophonias monachus, codex manuscriptus bibliothecae Caesareae Vindobonensis, Philol. 30. et ed. Hayduck.
vet. transl., vetusta translatio latina ex editione Iuntina Venet. 1550 et Thomae Aquinatis op. tom. XX, ed. Parmae 1866.
-

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ Α.

Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἶδησιν ὑπολαμβάνοντες, μᾶλλον δ' ἑτέραν ἑτέρας ἢ κατ' ἀκρίβειαν ἢ τῷ βελτιόνων τε καὶ θαυμασιωτέρων εἶναι, δι' ἀμφοτέρα ταῦτα τὴν περὶ τῆς ψυχῆς ἱστορίαν εὐλόγως ἂν ἐν πρώτοις τιθεῖμεν. δοκεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλήθειαν ἅπασαν ἢ γνῶσις αὐτῆς μεγάλα συμβάλ-
 5 λεσθαι, μάλιστα δὲ πρὸς τὴν φύσιν· ἔστι γὰρ οἷον ἀρχὴ τῶν ζώων. ἐπιζητοῦμεν δὲ θεωρησαί καὶ γινῶναι τὴν τε φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν, εἰθ' ὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτήν ὧν τὰ μὲν ἴδια πάθη τῆς ψυχῆς εἶναι δοκεῖ, τὰ δὲ δι' ἐκείνην καὶ τοῖς ζώοις ὑπάρχειν. πάντη δὲ πάντως ἐστὶ τῶν
 10 χαλεπωτάτων λαβεῖν τινὰ πῖστιν περὶ αὐτῆς. καὶ γὰρ ὄντος κοινοῦ τοῦ ζητήματος πολλοῖς ἑτέροις, λέγω δὲ τοῦ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τί ἐστὶ, τάχ' ἂν τῷ δόξειε μίαν τις εἶναι μέθοδος κατὰ πάντων περὶ ὧν βουλόμεθα γινῶναι τὴν οὐσίαν, ὥσπερ καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἰδίων ἀπόδειξις, 15

Codices ESTUVWXY et libro tertio L.

1. μᾶλλον... 3. εἶναι Alexander Philopono teste spuria notabat || 2. τε om. E Torst., legerunt Philop. Soph. || 3. ταῦτα om. E Torst., leg. Philop. Soph. et, ut videtur, Them. || περὶ om. STUWX Bek. Trend., add. Soph. Torst. || τῆς om. VY Soph. || 9. κοινὰ pro δι' ἐκείνην γ, τὰ δὲ κοινὰ καὶ τοῖς ζώοις δι' ἐκείνην U, receptum textum tuentur Them. Soph. || 10. δὲ καὶ πάντως STUVWY, πάντη δὲ πάντως etiam Philop. || 12. καὶ πολλοῖς STUVW Torst. || 13. τὸ] τοῦ SVWX Philop. Bek. Trend., τὰ TU || 15. ἀπόδειξιν SUWX Bek., ἢ ἀπόδειξις T, ἀπόδειξις etiam Soph.

ὥστε ζητητέον ἂν εἴη τὴν μέθοδον ταύτην. εἰ δὲ μὴ ἔστι μία
 τις καὶ κοινὴ μέθοδος περὶ τὸ τί ἔστιν, ἔτι χαλεπώτερον
 γίνεται τὸ πραγματευθῆναι· δεήσει γὰρ λαβεῖν περὶ ἕκα-
 στον τίς ὁ τρόπος. ἐὰν δὲ φανερόν η, πότερον ἀπόδειξις
 20 ἔστιν ἢ διαίρεσις ἢ καὶ τις ἄλλη μέθοδος, ἔτι πολλὰς
 ἀπορίας ἔχει καὶ πλάνας, ἐκ τίνων δεῖ ζητεῖν· ἄλλαι γὰρ
 ἄλλων ἀρχαί, καθάπερ ἀριθμῶν καὶ ἐπιπέδων.

πρῶτον δ' ἴσως ἀναγκαῖον διελεῖν ἐν τίνι τῶν γενῶν καὶ τί
 ἔστι, λέγω δὲ πότερον τόδε τι καὶ οὐσία ἢ ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ καὶ τις
 25 ἄλλη τῶν διαιρεθεισῶν κατηγοριῶν, ἔτι δὲ πότερον τῶν ἐν
 δυνάμει ὄντων ἢ μᾶλλον ἐντελέχειά τις· διαφέρει γὰρ οὗ τι
 402b σμικρόν. σκεπτέον δὲ καὶ εἰ μεριστὴ ἢ ἀμερής, καὶ πότερον
 ὁμοειδῆς ἅπασα ψυχὴ ἢ οὐ· εἰ δὲ μὴ ὁμοειδῆς, πότερον
 εἶδει διαφέρουσιν ἢ γένει. νῦν μὲν γὰρ οἱ λέγοντες καὶ ζη-
 5 τοῦντες περὶ ψυχῆς περὶ τῆς ἀνθρωπίνης μόνης εὐκείασι ἐπι-
 σκοπεῖν. εὐλαβητέον δ' ὅπως μὴ λανθάνῃ πότερον εἰς ὃ λό-
 γος αὐτῆς ἐστὶ, καθάπερ ζῴου, ἢ καθ' ἑκάστην ἕτερος, οἶον
 ἵππου, κυνός, ἀνθρώπου, θεοῦ, τὸ δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἦτοι οὐ-
 θέν ἐστιν ἢ ὕστερον· ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τι κοινὸν ἄλλο κατη-
 10 γοροῖτο· ἔτι δ' εἰ μὴ πολλὰ ψυχὰ ἀλλὰ μόρια, πότερον δεῖ
 ζητεῖν πρότερον τὴν ὅλην ψυχὴν ἢ τὰ μόρια. χαλεπὸν δὲ καὶ
 τούτων διορίσαι ποῖα πέφυκεν ἕτερα ἀλλήλων, καὶ πότερον

17. καὶ κοινὴ τις UWXy || τὸ] τοῦ STUWX || 19. post
 τρόπος virgulam Bek. || ὅταν SUW, εἰ V, ἐὰν etiam Simpl. p. 10, 4 ||
 ἀπόδειξις τις SUy || 20. post μέθοδος punctum Bek. || ἔτι δὲ
 πολλὰς TUVW Bek., δὲ om. etiam Soph. || 26. μᾶλλον] μόνον
 E (Trend.), μᾶλλον tuentur Them. Philop. Simpl. Soph. || τι
 om. SVWXy, legit. Soph. || 402b, 2. ὁμοιοειδῆς utrobique
 TUVWX, ὁμοιοειδῆς tuentur Them. Philop. Simpl. || 4 μόνον y
 Torst., μόνης corr. E et reliqui, etiam Them. Philop. Soph. ||
 6. ἐκάστην pr. E Torst., ἕτερον Vy, ἕκαστον reliqui, etiam
 Philop. in prooemio ad lib. II. || 7. δὲ] γὰρ V, Alex. ἀπ. καὶ λν.
 (ed. Spengel.) p. 45, 7. 46, 9. 49, 27, etiam Soph. || 8. κατηγορεῖται
 E, sed η in rasura (Trend.), κατηγορεῖται Torst., κατηγοροῖτο
 reliqui, etiam Simpl. Alex. p. 49, 1.

τὰ μόρια χρηζ� ζητεῖν πρότερον ἢ τὰ ἔργα αὐτῶν, οἷον τὸ νοεῖν ἢ τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ τὸ αἰσθητικόν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἰ δὲ τὰ ἔργα πρότερον, πάλιν ἂν τις ἀπορήσειεν εἰ τὰ ἀντικείμενα πρότερα τούτων ζητητέον, οἷον τὸ αἰσθητὸν τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ τὸ νοητὸν τοῦ νοῦ. ἔοικε δ' οὐ μόνον τὸ τί ἐστὶ γινῶναι χρήσιμον εἶναι πρὸς τὸ θεωρῆσαι τὰς αἰτίας τῶν συμβεβηκότων ταῖς οὐσίαις, ὥσπερ ἐν τοῖς μαθήμασι τί τὸ εὐθὺ καὶ καμπύλον ἢ τί γραμμὴ καὶ ἐπιπέδον πρὸς τὸ κατιδεῖν πόσαις ὀρθαῖς αἰ τοῦ τριγώνου γωνία ἴσαι, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν τὰ συμβεβηκότα συμβάλλεται μέγα μέρος πρὸς τὸ εἰδέναι τὸ τί ἐστίν· ἐπειδὴν γὰρ ἔχωμεν ἀποδιδόναι κατὰ τὴν φαντασίαν περὶ τῶν συμβεβηκότων, ἢ πάντων ἢ τῶν πλείστων, τότε καὶ περὶ τῆς οὐσίας ἔξομέν τι λέγειν κάλλιστα· πάσης γὰρ ἀποδείξεως ἀρχὴ τὸ τί ἐστίν, ὥστε καθ' ὅσους τῶν ὀρισμῶν μὴ συμβαίνει τὰ συμβεβηκότα γνωρίζειν, ἀλλὰ μὴδ' εἰκάσαι περὶ αὐτῶν εὐμαρές, δῆλον ὅτι διαλεκτικῶς εἴρηνται καὶ κενῶς ἅπαντες.

ἀπορίαν δ' ἔχει καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, πότερόν ἐστι πάντα κοινὰ καὶ τοῦ ἔχοντος ἢ ἐστὶ τι καὶ τῆς ψυχῆς ἴδιον αὐτῆς· τοῦτο γὰρ λαβεῖν μὲν ἀναγκαῖον, οὐ ῥάδιον δέ. φαίνεται δὲ τῶν μὲν πλείστων οὐθὲν ἄνευ τοῦ σώματος πάσχειν οὐδὲ ποιεῖν, οἷον ὀργίζεσθαι, θαρρεῖν, ἐπιθυμεῖν, ὅλως αἰσθάνεσθαι. μάλιστα δ' ἔοικεν ἴδιον τὸ νοεῖν· εἰ δ' ἐστὶ καὶ τοῦτο φαντασία

12. δεῖ UWX || 15. πρότερον TUVWX Philop. Soph. Bek. Trend. || 16. νοῦ EVX, νοητοῦ S, νοητικοῦ reliqui et scripti et impressi, etiam Philop., pro αἰσθάνεσθαι et νοεῖν Belger, Hermes 1878 p. 302 || 19. καὶ τί τὸ κ. SUWy, καὶ τί κ. TX || 22. εἰγῆσαι STUWXy, εἰδήσειν V || 25. τι λέγειν TUV, τι insert. E₂ Simpl. || ὅτι κάλλιστα TUXy, τι κάλλιον W, κάλλιστα etiam Simpl. Philop. || γὰρ tuentur praeter omnes codd. Philop. Alex. apud. Philop. Simpl. || 403 a, 6. δὲ om. E || τῶν μὲν EXy Philop. Soph. Torst., μὲν om. reliqui || ἄνευ τοῦ σώμ. E Philop. Soph. Torst., τοῦ om. reliqui || 8. ἰδίω SWXy, ἴδιον etiam E, sed ὄν in ras., ω superscr. (Bhl.) Simpl. Philop. Trend. ed. pr., ἴδιον etiam Them. Soph.

τις ἢ μὴ ἄνευ φαντασίας, οὐκ ἐνδέχοιτ' ἂν οὐδὲ τοῦτ' ἄνευ
 10 σώματος εἶναι. εἰ μὲν οὖν ἐστὶ τι τῶν τῆς ψυχῆς ἔργων ἢ
 παθημάτων ἴδιον, ἐνδέχοιτ' ἂν αὐτὴν χωρίζεσθαι· εἰ δὲ μη-
 θέν ἐστιν ἴδιον αὐτῆς, οὐκ ἂν εἴη χωριστή, ἀλλὰ καθάπερ τῷ
 εὐθει, ἢ εὐθύ, πολλὰ συμβαίνει, οἷον ἄπτεσθαι τῆς χαλ-
 κῆς σφαίρας κατὰ στιγμήν, οὐ μέντοι γ' ἄψεται οὕτω χωρι-
 15 σθὲν τὸ εὐθύ· ἀχώριστον γάρ, εἴπερ ἀεὶ μετὰ σώματος τι-
 νός ἐστιν. ἔοικε δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς πάθη πάντα εἶναι με-
 τὰ σώματος, θυμός, πραότης, φόβος, ἔλεος, θάρσος, ἔτι
 χαρὰ καὶ τὸ φιλεῖν τε καὶ μισεῖν· ἅμα γὰρ τούτοις πά-
 σχει τι τὸ σῶμα. σημεῖον δὲ τὸ ποτὲ μὲν ἰσχυρῶν καὶ ἐν-
 20 αργῶν παθημάτων συμβαινόντων μηδὲν παροξύνεσθαι ἢ φο-
 βεῖσθαι, ἐνίοτε δ' ὑπὸ μικρῶν καὶ ἀμαυρῶν κινεῖσθαι, ὅταν
 ὀργᾶ τὸ σῶμα καὶ οὕτως ἔχη ὥσπερ ὅταν ὀργίζηται. ἔτι
 δὲ τοῦτο μᾶλλον φανερόν· μηθενὸς γὰρ φοβεροῦ συμβαίνον-
 τος ἐν τοῖς πάθεσι γίνονται τοῖς τοῦ φοβουμένου. εἰ δ' οὕτως
 25 ἔχει, δῆλον ὅτι τὰ πάθη λόγοι ἐνυλοὶ εἰσιν. ὥστε οἱ ὄροι
 τοιοῦτοι οἷον τὸ ὀργίζεσθαι κίνησις τις τοῦ τοιουδὶ σώματος ἢ
 μέρους ἢ δυνάμεως ὑπὸ τοῦδε ἕνεκα τοῦδε. καὶ διὰ ταῦτα ἤδη
 φυσικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ ψυχῆς, ἢ πάσης ἢ τῆς τοιαύτης.
 διαφερόντως δ' ἂν ὀρίσαιντο φυσικός τε καὶ διαλεκτικός

9. ἄνευ τοῦ σώμ. Wy et, ut videtur, Philop., τοῦ om. etiam
 Them. Simpl. Soph. || 13. ἢ εὐθει W et E₂, ἢ εὐθύ E₁ (Stapf.) ||
 14. οὕτω solus E et Bonitz (Hermes VII, 417), reliqui τούτου,
 etiam Philop. Simpl. || 18. καὶ τὸ μισεῖν SWX || γὰρ et 19. τι
 om. E, leg. Soph. || ἅμα . . . 19. σῶμα unc. incl. Torst., tuentur
 haec verba praeter codd. Simpl. Philop. Soph. || 19. σημεῖον E
 Torst., μηνύει reliqui, etiam Them. Soph. || μὲν ὑπὸ ἰσχ. TUVWX
 Soph. || 21. δ'] δὲ καὶ UVW, om. καὶ etiam Them. Soph. ||
 ἐὰν STVWX Soph., ὅταν etiam Simpl. || 23. μᾶλλον τοῦτο
 STVWXY, τούτου μᾶλλον conl. Torst., τούτω conl. Christ ||
 25. ὅτι καὶ τὰ UVy || ἐν ὕλη ET, ἐνυλοι etiam Them. Philop.
 Soph. || 26. κίνησιν E, κινήσις etiam Simpl. Philop. Soph. || τις
 om. ES Soph., τις leg. etiam Simpl. Philop. || 27. ἤδη] δὴ
 STVWY, om. X || 29. ὀρίσαιντο φ. V, ὀρίσαιντο ὁ φ. STUWXY
 Soph. || καὶ ὁ διαλεκτικός Wy, ὁ om. etiam Soph.

ἕκαστον αὐτῶν, οἷον ὄργη τί ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ ὄρεξιν ἀντιλυ- 30
πήσεως ἢ τι τοιοῦτον, ὁ δὲ ζέσειν τοῦ περι καρδίαν αἵματος
ἢ θερμοῦ. τούτων δὲ ὁ μὲν τὴν ὕλην ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ τὸ 403 b
εἶδος καὶ τὸν λόγον. ὁ μὲν γὰρ λόγος εἶδος τοῦ πράγματος,
ἀνάγκη δ' εἶναι τοῦτον ἐν ὕλῃ τοιαδί, εἰ ἔσται· ὥσπερ οἰκίας
ὁ μὲν λόγος τοιοῦτος, ὅτι σκέπασμα κωλυτικὸν φθορᾶς ὑπ'
ἀνέμων καὶ ὄμβρων καὶ καυμάτων, ὁ δὲ φήσει λίθους καὶ 5
πλίνθους καὶ ξύλα, ἕτερος δ' ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἔνεκα των-
δί. τίς οὖν ὁ φυσικὸς τούτων; πότερον ὁ περι τὴν ὕλην, τὸν δὲ
λόγον ἀγνοῶν, ἢ ὁ περι τὸν λόγον μόνον; ἢ μᾶλλον ὁ ἐξ
ἀμφοῖν. ἐκείνων δὲ δὴ τίς ἐκάτερος; ἢ οὐκ ἔστι τις ὁ περι
τὰ πάθη τῆς ὕλης τὰ μὴ χωριστά μὴδ' ἢ χωριστά, ἀλλ' 10
ὁ φυσικὸς περι ἅπανθ' ὅσα τοῦ τοιοῦδι σώματος καὶ τῆς τοι-
αύτης ὕλης ἔργα καὶ πάθη· ὅσα δὲ μὴ ἢ τοιαῦτα, ἄλ-
λος, καὶ περι τινῶν μὲν τεχνίτης, ἐὰν τύχη, οἷον τέκτων ἢ
ιατρός, τῶν δὲ μὴ χωριστῶν μὲν, ἢ δὲ μὴ τοιοῦτου σώμα-
τος πάθη καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως, ὁ μαθηματικὸς, ἢ δὲ κεχωρι- 15
σμένα, ὁ πρῶτος φιλόσοφος. ἀλλ' ἐπανιτέον ὅθεν ὁ λόγος.
ἐλέγομεν δ' ὅτι τὰ πάθη τῆς ψυχῆς οὔτε ὡς χωριστὰ τῆς φυσικῆς
ὕλης τῶν ζώων, ἢ δὴ τοιαῦθ' ὑπάρχει, θυμὸς καὶ φόβος,
καὶ οὐχ ὥσπερ γραμμὴ καὶ ἐπίπεδον.

31. τοιοῦτο STUVW, τοιοῦτον etiam Soph. — verba αἵματος καὶ (vel ἢ) removenda esse censet Steinhart. progr. Port. 1843 || 403 b, 1. ἢ] καὶ E Bek. Torst., ἢ etiam Philop. Soph. Trend. || 2. εἶδος τοῦ] ὅδε τοῦ W, fortasse recte, ὁ δὲ τοῦ ESTV y Simpl. Philop. Plutarchus ap. Philop. || 3. ἐπὶ οἰκίας Wy || 4. ὅτι] τις S, τις ὅτι X, ἂν εἴη TW, ἂν εἴη ὅτι UV || 5. καυμάτων καὶ ὄμβρων WX, ὄμβρων καὶ πνευμάτων E, textum tuentur etiam Them. Philop. Soph. || φησι SVXy || 9. δὴ om. UV || 11. πάνθ' T, ἅπανθ' etiam E, sed α eras. (Stapf.) || τοῦ om. SUW || 12. ὅσα E Philop. Torst., reliqui ὅποσα || ἢν E, sed ν expunct. (Zapf.), ἢ Simpl. Bon. (Metaph. p. 284) Torst., reliqui ἢ || 13. τινος T, τινὰ UWy, τινῶν etiam Simpl. Philop. Soph. || 15. ὁ om. E, leg. Soph. || 17. οὔτε ὡς χωριστὰ scripsi ex solo E, huic οὔτε respondet 19. καὶ οὐχ, χωριστὰ TVX, οὐ χωριστὰ Soph. Torst., reliqui ἀχώριστα, etiam Them. Philop. Simpl. || 18. ἢ δὴ] ἢ γε U Simpl., εἰ γε T, ἢ X, ἢ δὴ etiam Philop.

20 Ἐπισκοποῦντας δὲ περὶ ψυχῆς ἀναγκαῖον ἅμα διαπο- 2
 ροῦντας περὶ ὧν εὐπορεῖν δεῖ προελθόντας, τὰς τῶν προτέρων
 δόξας συμπαραλαμβάνειν ὅσοι τι περὶ αὐτῆς ἀπεφήναντο,
 ὅπως τὰ μὲν καλῶς εἰρημένα λάβωμεν, εἰ δέ τι μὴ κα-
 λῶς, τοῦτ' εὐλαβηθῶμεν. ἀρχὴ δὲ τῆς ζητήσεως προθέσθαι
 25 τὰ μάλιστα δοκοῦνθ' ὑπάρχειν αὐτῇ κατὰ φύσιν. τὸ ἔμψυ-
 χον δὴ τοῦ ἀψύχου δυοῖν μάλιστα διαφέρειν δοκεῖ, κινήσει
 τε καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι. παρειλήφαμεν δὲ καὶ παρὰ τῶν προ-
 γενεστέρων σχεδὸν δύο ταῦτα περὶ ψυχῆς· φασὶ γὰρ ἔνιοι
 καὶ μάλιστα καὶ πρώτως ψυχὴν εἶναι τὸ κινεῖν. οἰηθέντες δὲ
 30 τὸ μὴ κινούμενον αὐτὸ μὴ ἐνδέχεσθαι κινεῖν ἕτερον, τῶν
 κινουμένων τι τὴν ψυχὴν ὑπέλαβον εἶναι. ὅθεν Δημόκριτος μὲν
 404 a πῦρ τι καὶ θερμὸν φησιν αὐτὴν εἶναι· ἀπειρῶν γὰρ ὄντων
 σχημάτων καὶ ἀτόμων τὰ σφαιροειδῆ πῦρ καὶ ψυχὴν λέ-
 γει, οἷον ἐν τῷ ἄερι τὰ καλούμενα ζύσματα, ἃ φαίνεται ἐν
 ταῖς διὰ τῶν θυρίδων ἀκτῖσιν, ὧν τὴν μὲν πανσπερμίαν
 5 τῆς ὅλης φύσεως στοιχεῖα λέγει· ὁμοίως δὲ καὶ Λεύκιππος· τού-
 των δὲ τὰ σφαιροειδῆ ψυχὴν, διὰ τὸ μάλιστα διὰ παντὸς δύ-
 νασθαι διαδύνειν τοὺς τοιοῦτους ἔρυσμούς καὶ κινεῖν τὰ λοιπὰ
 κινούμενα καὶ αὐτὰ, ὑπολαμβάνοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τὸ
 παρέχον τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν. διὸ καὶ τοῦ ζῆν ὄρον εἶναι
 10 τὴν ἀναπνοήν· συνάγοντος γὰρ τοῦ περιέχοντος τὰ σώματα
 καὶ ἐκθλίβοντος τῶν σχημάτων τὰ παρέχοντα τοῖς ζώοις
 τὴν κίνησιν διὰ τὸ μηδ' αὐτὰ ἡρεμεῖν μηδέποτε, βοήθειαν

21. προδιελθόντας S Philop. Soph., διελθόντας X et pr. T,
 ante προελθόντας virgulam ponunt Bek. Trend. || 22. συμπεριλα-
 βάνειν T W X, διαλαμβάνειν V, συμπαραλαμβάνειν etiam Them.
 Philop. Soph. || 26. δυεῖν E, δυοῖ SV W X || 29. πρῶτον E T,
 πρώτως etiam Philop. Simpl. Soph. || 30. μηδ' ἐνδ. V y || 31. ψυ-
 χὴν οὕτως ὑπ. U y || 404 a, 2. τὰ σφαιρ. . . . λέγει et 4. ὧν de-
 lenda et 5. ὁμοίως . . . Λεύκιππος parenth. includenda censet
 Madvig, adversaria critica I p. 471 || 4. τὴν μὲν πανσπ. E
 (Trend.), Them. Torst., μὲν om. reliqui || 5. στοιχεῖα λέγει
 τῆς ὅλης φύσεως excepto E omnes codd., etiam Them. Soph.
 Bek. Trend.

γίνεσθαι θύραθεν ἐπεισιόντων ἄλλων τοιούτων ἐν τῷ ἀναπνεῖν·
 κωλύειν γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν τοῖς ζώοις ἐκ-
 κρίνεσθαι, συνανείροντα τὸ συνάγον καὶ πηγνύον· καὶ ζῆν 15
 δὲ ἕως ἂν δύνωνται τοῦτο ποιεῖν. ἔοικε δὲ καὶ τὸ παρὰ τῶν
 Πυθαγορείων λεγόμενον τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν· ἔφασαν
 γὰρ τινες αὐτῶν ψυχὴν εἶναι τὰ ἐν τῷ ἀέρι ξύσματα, οἱ
 δὲ τὸ ταῦτα κινοῦν. περὶ δὲ τούτων εἴρηται, διότι συνεχῶς
 φαίνεται κινούμενα, κἂν ἢ νηνεμία παντελής. ἐπὶ ταῦτο δὲ 20
 φέρονται καὶ ὅσοι λέγουσι τὴν ψυχὴν τὸ αὐτὸ κινοῦν· εὐ-
 κασί γὰρ οὗτοι πάντες ὑπειληφέναι τὴν κίνησιν οἰκειότατον
 εἶναι τῇ ψυχῇ, καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κινεῖσθαι διὰ τὴν
 ψυχὴν, ταύτην δ' ὑφ' ἑαυτῆς, διὰ τὸ μηθὲν ὄραν κινοῦν ὃ
 μὴ καὶ αὐτὸ κινεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ψυχὴν 25
 εἶναι λέγει τὴν κινουῦσαν, καὶ εἴ τις ἄλλος εἴρηκεν ὡς τὸ πᾶν
 ἐκίνησε νοῦς, οὐ μὴν παντελῶς γ' ὥσπερ Δημόκριτος. ἐκεῖνος
 μὲν γὰρ ἀπλῶς ψυχὴν ταῦτον καὶ νοῦν· τὸ γὰρ ἀληθὲς εἶ-
 ναι τὸ φαινόμενον· διὸ καλῶς ποιῆσαι τὸν Ὅμηρον ὡς
 Ἔκτωρ κεῖτ' ἄλλοφρονέων. οὐ δὴ χρῆται τῷ νῷ ὡς δυνάμει 30
 τινὶ περὶ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ταῦτο λέγει ψυχὴν καὶ νοῦν.
 Ἀναξαγόρας δ' ἦττον διασαφεῖ περὶ αὐτῶν· πολλαχοῦ μὲν 404b
 γὰρ τὸ αἴτιον τοῦ καλῶς καὶ ὀρθῶς τὸν νοῦν λέγει, ἐτέρωθι
 δὲ τοῦτον εἶναι τὴν ψυχὴν· ἐν ἅπασιν γὰρ ὑπάρχειν αὐτὸν
 τοῖς ζώοις, καὶ μεγάλοις καὶ μικροῖς, καὶ τιμίους καὶ ἀτι-

13. εἴτ' εἰσιόντων E, ἐπεισιόντων etiam Them. Soph. et
 sine dubio Philop. et Simpl. || 19. verba περὶ δὲ τούτων . . . .
 20. παντελής mihi suspecta videntur; legit quidem ea Phi-
 lop., sed Them. et Soph. non legisse videntur || ὅτι S || 21 ἑαυτὸ
 STVWX || 24. αὐτῆς E, ὑφ' ἑαυτῆς etiam Them. || 27. ὁ
 νοῦς SWXY, ὁ om. etiam Them. || 28. ψυχὴν ταῦτον καὶ νοῦν
 ex solo E (Trend.) scripsi, reliqui omnes ταῦτον ψυχὴν καὶ
 νοῦν || 404b, 1. πολλαχῆ E, πολλαχῶς W, πολλαχοῦ etiam
 Them. p. 17, 27 || 2. τὸ om. Vy, legit etiam Them. || 3 ταύ-
 τὸν εἶναι τὸν νοῦν τῇ ψυχῇ V, τὸν νοῦν εἶναι ταῦτον τῇ ψυχῇ
 TW et, qui τὸν αὐτὸν, Uy, similia veteres interpretes || 4. ἀτι-
 μοτέρους E (Zapf.).

5 *μοτέροις. οὐ φαίνεται δ' ὅ γε κατὰ φρόνησιν λεγόμενος νοῦς πᾶσιν ὁμοίως ὑπάρχειν τοῖς ζώοις, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν.*

ὅσοι μὲν οὖν ἐπὶ τὸ κινεῖσθαι τὸ ἔμψυχον ἀπέβλεψαν, οὗτοι τὸ κινήτικώτατον ὑπέλαβον τὴν ψυχὴν· ὅσοι δ' ἐπὶ τὸ γινώσκειν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τῶν ὄντων, οὗτοι δὲ λεγούσι τὴν ψυχὴν τὰς ἀρχάς, οἱ μὲν πλείους ποιοῦντες ταύτας, οἱ δὲ μίαν ταύτην, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς μὲν ἐκ τῶν στοιχείων πάντων, εἶναι δὲ καὶ ἕκαστον ψυχὴν τούτων, λέγων οὕτως

γαίη μὲν γὰρ γαῖαν ὁπάπαμεν, ὕδατι δ' ὕδωρ,
αἰθέρι δ' αἰθέρα διᾶν, ἀτὰρ πυρὶ πῦρ αἰδηλον,
15 στοργῇ δὲ στοργήν, νεῖκος δέ τε νεῖκει λυγρῶ.

τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων ποιεῖ· γινώσκεσθαι γὰρ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὁμοιον, τὰ δὲ πράγματα ἐκ τῶν ἀρχῶν εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας λεγομένοις διωρίσθη, αὐτὸ μὲν
20 τὸ ζῶον ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ ἐνὸς ιδέας καὶ τοῦ πρώτου μήκους καὶ πλάτους καὶ βάρους, τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, νοῦν μὲν τὸ ἔν, ἐπιστήμην δὲ τὰ δύο· μοναχῶς γὰρ ἐφ' ἔν· τὸν δὲ τοῦ ἐπιπέδου ἀριθμὸν δόξαν, αἰσθησιν δὲ τὸν τοῦ στερεοῦ· οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ τὰ εἶδη αὐτὰ καὶ αἱ ἀρ-
25 χαὶ ἐλέγοντο, εἰσὶ δ' ἐκ τῶν στοιχείων. κρίνεται δὲ τὰ πράγματα τὰ μὲν νῶ, τὰ δ' ἐπιστήμη, τὰ δὲ δόξη, τὰ δ' αἰ-

5. φαίνεται νῦν δὲ E (νῦν in rasura, Trend.) || 6. πᾶσιν om. STWX || 9. τὸ post καὶ om. STVWy, leg. etiam Them. Soph. || δὴ U Them., om. VW || 10. ποιοῦντες ταύτας οἱ VW et vet. transl., ποιοῦντες τὰς ἀρχὰς οἱ TU, ποιοῦντες τὰς ἀρχὰς ταύτας οἱ SXy et in interpr. Them. Philop. Soph., ποιοῦντες, οἱ δὲ E Bek. Trend. Torst. || 11. μὲν om. STW || 12. οὕτως E (Trend.), οὕτω λέγων SU, om. TW, vulgo οὕτω || 13. δ' insertum E, leg. etiam Them. Soph. || 14. διὸν TUVW || 16. καὶ ὁ E, „et Plato“ vet. transl., om. STUVWy, ὁ om. Bek. Trend. Torst. || Πλάτων post Τιμαίῳ UWy, post ψυχὴν ST || 21. τὰς δ' ἄλλας Them. et tanquam variam lectionem Philop. commemorat, τὰ δὲ ἄλλα Simpl., τᾶλλα δὲ Soph. || 23. ἐφ' ἔν] γίνεται X, om. ST, leg. etiam Them. Soph. || 24. αὐτὰ om. SX, leg. Soph. || αἰ ante ἀρχαὶ ex uno E addunt Bek. et Torst., om. Soph. Trend.

σθήσει) εἶδη δ' οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι τῶν πραγμάτων. ἐπεὶ δὲ καὶ
 κινητικὸν ἐδόκει ἢ ψυχὴ εἶναι καὶ γνωριστικόν, οὕτως ἔνιοι
 συνέπλεξαν ἕξ ἀμφοῖν, ἀποφηνάμενοι τὴν ψυχὴν ἀριθμὸν
 κινουῦνθ' ἑαυτὸν. διαφέρονται δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν, τίνες καὶ 30
 πόσαι, μάλιστα μὲν οἱ σωματικὰς ποιοῦντες τοῖς ἀσωμάτους,
 τούτοις δ' οἱ μίξαντες καὶ ἀπ' ἀμφοῖν τὰς ἀρχὰς ἀποφη- 405 a
 νάμενοι. διαφέρονται δὲ καὶ περὶ τὸ πλῆθος· οἱ μὲν γὰρ
 μίαν οἱ δὲ πλείους λέγουσιν. ἐπομένως δὲ τούτοις καὶ τὴν
 ψυχὴν ἀποδιδόασιν· τὸ τε γὰρ κινητικὸν τὴν φύσιν τῶν πρώ-
 των ὑπειλήφασιν, οὐκ ἀλόγως. ὅθεν ἔδοξέ τισι πῦρ εἶναι· 5
 καὶ γὰρ τοῦτο λεπτομερέστατόν τε καὶ μάλιστα τῶν στοιχείων
 ἀσώματον, ἔτι δὲ κινεῖται τε καὶ κινεῖ τὰ ἄλλα πρώτως.
 Δημόκριτος δὲ καὶ γλαφυρωτέρως εἶρηκεν ἀποφαινόμενος
 διὰ τί τούτων ἑκάτερον· ψυχὴν μὲν γὰρ εἶναι ταῦτό καὶ νοῦν,
 τοῦτο δ' εἶναι τῶν πρώτων καὶ ἀδιαιρέτων σωμάτων, κινητι- 10
 κὸν δὲ διὰ λεπτομέρειαν καὶ τὸ σχῆμα· τῶν δὲ σχημάτων
 εὐκίνητότατον τὸ σφαιροειδὲς λέγει· τοιοῦτον δ' εἶναι τὸν τε
 νοῦν καὶ τὸ πῦρ. Ἀναξαγόρας δ' ἔοικε μὲν ἕτερον λέγειν ψυ-
 χὴν τε καὶ νοῦν, ὥσπερ εἶπομεν καὶ πρότερον, χρῆται δ'
 ἀμφοῖν ὡς μιᾷ φύσει, πλὴν ἀρχὴν γε τὸν νοῦν τίθεται μά- 15
 λιστα πάντων· μόνον γοῦν φησὶν αὐτὸν τῶν ὄντων ἀπλοῦν εἶναι
 καὶ ἀμιγῆ τε καὶ καθαρὸν. ἀποδίδωσι δ' ἄμφω τῇ αὐτῇ

27. εἶδη δὲ καὶ ἀριθμοὶ coni. Steinhart l. l., οὗτοι καὶ coni. Susemihl, Jen. Lit. Z. 1877, p. 708 || 28. virgulam post οὕτως Torst. Belger || 31 ἀσωμάτους e codd. solus X, Them. Philop. Soph. Trend. Torst., ceteri codd. et Bek. ἀσωμάτοις || 405a, 2. τοῦ πλῆθους STVX || 4. τε om. ST || 7. ἔτι δὲ E₁, sed eras., in ras. καὶ, καὶ etiam UX || τε om. STW || 8. ἀποφαινόμενος Torst. ex E, reliqui ἀποφηνάμενος, etiam Soph. || 9. ψυχὴ E (Trend.) || ταῦτόν STVX || 10. εἶναι ἐκ τῶν TUVWX || 11. λεπτομέρειαν T et E, sed λεπτο in ras. (Stapf.), „subtilitatem“ vet. transl. Torst., cui assentitur etiam Noetel Zeitschr. f. Gym. 1864, p. 141, μικρολεπτομέρειαν S, μικρομέρειαν rc. E et reliqui codd., etiam Philop. Soph., σμικρομέρειαν Them. || 14. τε om. X || χρῆσθαι EX, χρῆται etiam Simpl. || 16. ἀπάντων Sy, πάντων reliqui, etiam E (Stapf.) Simpl. Philop. || 17. τε om. SVW y.

ἀρχῆ, τό τε γινώσκειν καί τὸ κινεῖν, λέγων νοῦν κινῆσαι τὸ
 πᾶν. ἔοικε δὲ καὶ Θαλῆς ἐξ ὧν ἀπομνημονεύουσι κινήτικόν
 20 τι τὴν ψυχὴν ὑπολαβεῖν, εἶπερ τὸν λίθον ἔφη ψυχὴν ἔχειν,
 ὅτι τὸν σίδηρον κινεῖ. Διογένης δ' ὥσπερ καὶ ἕτεροί τινες
 ἀέρα, τοῦτον οἰηθεὶς πάντων λεπτομερέστατον εἶναι καὶ ἀρχήν·
 καὶ διὰ τοῦτο γινώσκειν τε καὶ κινεῖν τὴν ψυχὴν, ἣ μὲν πρῶ-
 τόν ἐστι, καὶ ἐκ τούτου τὰ λοιπά, γινώσκειν, ἣ δὲ λεπτότατον,
 25 κινήτικόν εἶναι. καὶ Ἡράκλειτος δὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι φησι
 ψυχὴν, εἶπερ τὴν ἀναθυμίασιν, ἐξ ἧς τᾶλλα συνίστησιν· καὶ
 ἀσωματώτατόν τε καὶ ῥέον αἰεὶ· τὸ δὲ κινούμενον κινουμένῳ
 γινώσκεσθαι. ἐν κινήσει δ' εἶναι τὰ ὄντα κάκεινος ᾤετο καὶ
 οἱ πολλοί. παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ Ἀλκμαίων ἔοικεν
 30 ὑπολαβεῖν περὶ ψυχῆς· φησὶ γὰρ αὐτὴν ἀθάνατον εἶναι
 διὰ τὸ εἰκέναι τοῖς ἀθανάτοις, τοῦτο δ' ὑπάρχειν αὐτῇ ὡς
 αἰεὶ κινουμένη· κινεῖσθαι γὰρ καὶ τὰ θεῖα πάντα συνεχῶς
 405 b αἰεὶ, σελήνην, ἥλιον, τοὺς ἀστέρας καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον. τῶν δὲ
 φορτικωτέρων καὶ ὕδωρ τινὲς ἀπεφήναντο, καθάπερ Ἴππων. *see*
 πεισθῆναι δ' εἰλόκασιν ἐκ τῆς γονῆς, ὅτι πάντων ὑγρά· καὶ
 γὰρ ἐλέγχει τοὺς αἶμα φάσκοντας τὴν ψυχὴν, ὅτι ἡ γονὴ *see*
 5 οὐχ αἶμα· ταύτην δ' εἶναι τὴν πρώτην ψυχὴν. ἕτεροι δ' αἶ-
 μα, καθάπερ Κριτίας, τὸ αἰσθάνεσθαι ψυχῆς οἰκειότατον
 ὑπολαμβάνοντες, τοῦτο δ' ὑπάρχειν διὰ τὴν τοῦ αἵματος φύ-
 σιν. πάντα γὰρ τὰ στοιχεῖα κριτὴν εἴληφε, πλὴν τῆς γῆς·
 ταύτην δ' οὐθεὶς ἀποπέφανται, πλὴν εἴ τις αὐτὴν εἴρηκεν ἐκ
 10 πάντων εἶναι τῶν στοιχείων ἢ πάντα. *a vote*

20. ὑπολαμβάνειν TUVWγ, ἀπολαμβάνειν S, ὑπολαβεῖν
 etiam Them. || τὴν λίθον X et veteres interpretes || 24. λεπτομε-
 ρέστατον TUVW || 25. φησι τὴν ψ. UW || 26. καὶ γὰρ ἀσ. TУ ||
 27. δὲ SX, δὴ TУ Bek. Trend., om. V, τὲ etiam Soph. et, ut
 videtur, Them., Torst. || 32. ἅπαντα STUVX || 405 b, 1. τοὺς
 om. UVW, leg. etiam Them. Soph. || 5. τὴν om. ST, πρώτην
 om. W, τὴν πρώτην leg. etiam Philop. Soph. || 6. τῆς ψυχῆς Uy ||
 8. γὰρ] δ' οὖν TУ Them., οὖν Soph. || 9. ἀποφαίνεται STVWX,
 ἀποπέφανται etiam Them.

ὀρίζονται δὲ πάντες τὴν ψυχὴν τρισὶν ὡς εἶπεῖν, κινήσει, αἰσθήσει, τῷ ἄσωμάτῳ· τούτων δ' ἕναστος ἀνάγεται πρὸς τὰς ἀρχάς. διὸ καὶ οἱ τῷ γινώσκειν ὀριζόμενοι αὐτὴν ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ τῶν στοιχείων ποιούσι, λέγοντες παραπλησίως ἀλλήλοις, πλὴν ἑνός· φασὶ γὰρ γινώσκεσθαι τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ· ἐπειδὴ γὰρ ἡ 15 ψυχὴ πάντα γινώσκει, συνιστάσιν αὐτὴν ἐκ πασῶν τῶν ἀρχῶν. ὅσοι μὲν οὖν μίαν τινὰ λέγουσιν αἰτίαν καὶ στοιχεῖον ἓν, καὶ τὴν ψυχὴν ἓν τιθέασιν, οἷον πῦρ ἢ ἀέρα· οἱ δὲ πλείους λέγοντες τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ψυχὴν πλείω ποιούσιν. Ἀναξαγόρας δὲ μόνος ἀπαθῆ φησὶν εἶναι τὸν νοῦν, καὶ κοινὸν 20 οὐθέν οὐθενὶ τῶν ἄλλων ἔχειν. τοιοῦτος δ' ὢν πῶς γνωρίζει καὶ διὰ τίν' αἰτίαν, οὐτ' ἐκεῖνος εἶρηκεν οὐτ' ἐκ τῶν εἰρημένων συμφανές ἐστιν. ὅσοι δ' ἐναντιώσεις ποιούσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἐναντίων συνιστάσιν· οἱ δὲ θάτερον τῶν ἐναντίων, οἷον θερμὸν ἢ ψυχρὸν ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο, καὶ τὴν 25 ψυχὴν ὁμοίως ἓν τι τούτων τιθέασιν. (διὸ καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἀκολουθοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ τὸ θερμὸν λέγοντες, ὅτι διὰ τοῦτο καὶ τὸ ζῆν ὀνόμασται, οἱ δὲ τὸ ψυχρὸν, διὰ τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν κατάψυξιν καλεῖσθαι ψυχὴν. τὰ μὲν οὖν παραδεδομένα περὶ ψυχῆς, καὶ δι' ἃς αἰτίας λέγουσιν οὕτω, ταῦτ' ἐστίν. 30

3 Ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον μὲν περὶ κινήσεως· ἴσως γὰρ οὐ μόνον ψεῦδος ἐστὶ τὸ τὴν οὐσίαν αὐτῆς τοιαύτην εἶναι οἶαν φασὶν οἱ λέγοντες ψυχὴν εἶναι τὸ κινεῖν ἑαυτὸ ἢ δυνάμενον 406 a κινεῖν, ἀλλ' ἓν τι τῶν ἀδυνάτων τὸ ὑπάρχειν αὐτῇ κίνησιν.

11. δὴ pro δὲ coni. Hayduck || πάντες ὡς εἶπεῖν τ. ψ. coni. Christ || τὴν om. ST, τὴν ψυχὴν om. V || 15. γινν. καὶ τὸ ὅμ. U, τὸ ὅμοιον γινν. ST, καὶ τὸ ὅμοιον γινν. VW || τῷ ὅμ. τὸ ὅμ. X || ἡ om. E || 18. πλείω UVW, πλείονα y || 19. ποιούσιν] λέγουσιν STUW y, ποιούσιν etiam Soph. || 21. γνωρίζει SU, γνωρίζοι y, futurum etiam Philop. || 25. ἄλλο om. X, ἄλλο . . . 26. τούτων om. E, tuentur haec verba Philop. Soph. || 27. γὰρ ex uno E restituit et post ἀκολουθοῦσιν colon posuit Torst., cui assentitur etiam Noetel l. l. p. 142, praeterquam quod aut λέγοντες post ψυχρὸν 28. poni, aut verba 29. καλεῖσθαι ψυχὴν eici vult || 406 a, 1. τὴν ψυχὴν U, τὴν om. etiam Philop. || αὐτὸ UW, ἑαυτὸ etiam Them. Philop.

ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἀναγκαῖον τὸ κινεῖσθαι καὶ αὐτὸ κινεῖσθαι, πρό-
 τερον εἴρηται. διχῶς δὲ κινουμένου παντός (ἢ γὰρ καθ' ἕτερον
 5 ἢ καθ' αὐτό· καθ' ἕτερον δὲ λέγομεν, ὅσα κινεῖται τῷ ἐν
 κινουμένῳ εἶναι, οἷον πλωτῆρες· οὐ γὰρ ὁμοίως κινοῦνται τῷ
 πλοῖῳ· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ κινεῖται, οἱ δὲ τῷ ἐν κινου-
 μένῳ εἶναι. δῆλον δ' ἐπὶ τῶν μορίων· οἰκεία μὲν γὰρ ἐστὶ
 κίνησις ποδῶν βάδισις, αὐτὴ δὲ καὶ ἀνθρώπων· οὐχ ὑπάρ-
 10 χει δὲ τοῖς πλωτῆρσι τότε) δισσῶς δὲ λεγομένου τοῦ κινεῖ-
 σθαι νῦν ἐπισκοποῦμεν περὶ τῆς ψυχῆς εἰ καθ' αὐτὴν κινεῖται
 καὶ μετέχει κινήσεως. τεσσάρων δὲ κινήσεων οὐσῶν,
 φορᾶς ἀλλοιώσεως φθίσεως ἀυξήσεως, ἢ μίαν τούτων κιν-
 οῦτ' ἂν ἢ πλείους ἢ πάσας. εἰ δὲ κινεῖται μὴ κατὰ συμ-
 15 βεβηκός, φύσει ἂν ὑπάρχοι κίνησις αὐτῆ· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ
 τόπος· πᾶσαι γὰρ αἱ λεχθεῖσαι κινήσεις ἐν τόπῳ. εἰ δ'
 ἐστὶν ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς τὸ κινεῖν ἑαυτήν, οὐ κατὰ συμβε-
 βηκός αὐτῇ τὸ κινεῖσθαι ὑπάρξει, ὥσπερ τῷ λευκῷ ἢ
 τριπῆχει· κινεῖται γὰρ καὶ ταῦτα, ἀλλὰ κατὰ συμβεβη-
 20 κός· ᾧ γὰρ ὑπάρχουσιν, ἐκεῖνο κινεῖται, τὸ σῶμα. διὸ καὶ
 οὐκ ἐστὶ τόπος αὐτῶν· τῆς δὲ ψυχῆς ἔσται, εἴπερ φύσει κιν-
 νήσεως μετέχει. ἔτι δ' εἰ φύσει κινεῖται, κἂν βίᾳ κινη-
 θεῖται· κἂν εἰ βίᾳ, καὶ φύσει. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ
 περὶ ἡρεμίας· εἰς ὃ γὰρ κινεῖται φύσει, καὶ ἡρεμεῖ ἐν τούτῳ
 25 φύσει· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς ὃ κινεῖται βίᾳ, καὶ ἡρεμεῖ ἐν τού-

10. δισσῶς solus E, Philop., reliqui et scripti et impressi
 διχῶς || δὲ] οὖν U, Them. in interpr., δὴ coni. Susemihl l. 1.,
 δὲ etiam Philop. || 12. καὶ <οὐκ εἰ>, vel καὶ <οὐκ εἰ καθ' ἕτε-
 ρον> coni. Susemihl || 13. φθίσεως om. pr. E, leg. etiam Them.
 Philop, Dittenberger, Gött. gelehrte Anzeigen 1863 p. 1612, ex
 verbo φθίσεως in pr. E omisso suspicatur, primum tres tantum
 motus species hoc loco nominatas esse || 18. ὑπάρξει praeter
 ceteros codd. etiam E, sed ξ in ras. (Stapf.), leg. et Soph. ||
 τῷ τριπῆχει TUVW, Bek. Trend. Torst., τῷ om. etiam Philop.
 Soph. || 23. εἰ om. pr. E (Trend. Bus.) || καὶ φύσει] κατὰ φύσιν
 pr. E, verba κἂν εἰ βίᾳ, καὶ φύσει Trendelburgio suspecta
 videntur, leg. etiam Philop. Simpl. Soph.

τω βία. ποῖαι δὲ βίαιοι τῆς ψυχῆς κινήσεις ἔσονται καὶ ἡρεμίαι, οὐδὲ πλάττειν βουλομένοις ῥάδιον ἀποδοῦναι. ἔτι δ' εἰ μὲν ἄνω κινήσεται, πῦρ ἔσται, εἰ δὲ κάτω, γῆ· τούτων γὰρ τῶν σωμάτων αἱ κινήσεις αὗται. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν μεταξύ. ἔτι δ' ἐπεὶ φαίνεται κινουῦσα τὸ σῶμα, 30 ταύτας εὐλόγον κινεῖν τὰς κινήσεις ἅς καὶ αὐτὴ κινεῖται. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἀντιστρέψασιν εἰπεῖν ἀληθὲς ὅτι ἦν τὸ σῶμα κινεῖται, ταύτην καὶ αὐτὴ. τὸ δὲ σῶμα κινεῖται φορᾶ· 406 b ὥστε καὶ ἡ ψυχὴ μεταβάλλοι ἂν κατὰ τὸ σῶμα ἢ ὅλη ἢ κατὰ μόρια μεθισταμένη. εἰ δὲ τοῦτ' ἐνδέχεται, καὶ ἐξεληθοῦσαν εἰσιέναι πάλιν ἐνδέχοιτ' ἂν· τούτῳ δ' ἔποιτ' ἂν τὸ ἀνιστασθαι τὰ τεθνεῶτα τῶν ζώων. τὴν δὲ κατὰ συμβεβηκός 5 κίνησιν κἂν ὕφ' ἐτέρου κινούτο· ὡσθελὴ γὰρ ἂν βία τὸ ζῶον. οὐ δεῖ δὲ ᾧ τὸ ὕφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι ἐν τῇ οὐσίᾳ, τοῦθ' ὕπ' ἄλλου κινεῖσθαι, πλὴν εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός, ὥσπερ οὐδὲ τὸ καθ' αὐτὸ ἀγαθὸν ἢ δι' αὐτό, τὸ μὲν δι' ἄλλο εἶναι, τὸ δ' ἐτέρου ἔνεκεν. τὴν δὲ ψυχὴν μάλιστα φαίη τις ἂν ὑπὸ τῶν 10 αἰσθητῶν κινεῖσθαι, εἴπερ κινεῖται. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ κινεῖ γε αὐτὴ αὐτήν, καὶ αὐτὴ κινεῖτ' ἂν, ὥστ' εἰ πᾶσα κίνησις ἔκστασις ἐστὶ τοῦ κινουμένου ἢ κινεῖται, καὶ ἡ ψυχὴ ἐξίσταται ἂν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῆς, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός ἑαυτὴν κινεῖ, ἀλλ' ἔστιν ἡ κίνησις τῆς οὐσίας αὐτῆς καθ' αὐτήν. ἔνιοι δε καὶ 15 κινεῖν φασὶ τὴν ψυχὴν τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐστίν, ὡς αὐτὴ κινεῖται,

28. κινησεται E₁, superser. θη E₂ (Stapf.) || 30. ἔπειτα δ' εἰ corr. E || 31. εὐλόγον ταύτας STVWXY, ταύτας εὐλ. etiam Soph. || 406 b, 2. κατὰ τὸ σῶμα omnes codd., etiam Soph. et vet. transl., κατὰ τόπον con. Bon., Hermes VII, p. 424 || 3. ἐνδέχοιτο STUW, εἰ δὲ τοῦτο, ἐνδέχοιτ' ἂν καὶ y Bon. l. 1., ἐνδέχεται etiam Soph. et vet. transl. || 4. ἐνδέχοιτ' ἂν om. SWXY Bon., leg. etiam Soph. et vet. transl. || τούτῳ . . . 5. ζώων a manu Christiani lectoris inserta esse suspicatur Trend., cui adversatur Bon. l. 1. || 8. μὴ om. E Simpl., leg. Philop. || 9. δι' αὐτό ὄν con. Christ || 12. γε om. STVW Alex. p. 86. Soph. || ἑαυτήν STUVWY et corr. E₂ Soph. || εἰ] ἐπεὶ Alex. l. 1. || 13. ἐξισταίη T, ἐξίσταται (omisso ἂν) SWX, ἐξίστατο y, ἐξίσταιτο ἂν Alex. l. 1. || 14. οὐσίας αὐτῆς καθ' αὐτήν, sed καθ' αὐτήν expunct. E || 15. καθ' αὐτήν unc. incl. Torst., tuetur haec praeter omnes codd. Alex. l. 1.

οἶον Δημόκριτος, παραπλησίως λέγων Φιλίππῳ τῷ κωμω-
 δοδιδασκάλῳ· φησὶ γὰρ τὸν Δαίδαλον κινουμένην ποιῆσαι
 τὴν ξυλίνην Ἀφροδίτην, ἐγγέαντ' ἄργυρον χρυτὸν· ὁμοίως δὲ
 20 καὶ Δημόκριτος λέγει· κινουμένας γὰρ φησὶ τὰς ἀδαιρέτους
 σφαίρας διὰ τὸ πεφνύκναι μηδέποτε μένειν συνεφέλκειν
 καὶ κινεῖν τὸ σῶμα πᾶν. ἡμεῖς δ' ἐρωτήσομεν εἰ καὶ ἡρέ-
 μῃσιν ποιεῖ ταῦτα ταῦτα. πῶς δὲ ποιήσει, χαλεπὸν ἢ καὶ
 ἀδύνατον εἰπεῖν. ὅλως δ' οὐχ οὕτω φαίνεται κινεῖν ἢ ψυχῇ
 25 τὸ ζῶον, ἀλλὰ διὰ προαιρέσεώς τινος καὶ νοήσεως.

τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ Τίμαιος φυσιολογεῖ τὴν ψυχὴν
 κινεῖν τὸ σῶμα· τῷ γὰρ κινεῖσθαι αὐτὴν καὶ τὸ σῶμα κινεῖν
 διὰ τὸ συμπεπλέχθαι πρὸς αὐτό. συνεστηκυῖαν γὰρ ἐκ τῶν στοι-
 χείων καὶ μεμερισμένην κατὰ τοὺς ἀρμονικοὺς ἀριθμούς, ὅπως
 30 αἰσθησὶν τε σύμφυτον ἀρμονίας ἔχη καὶ τὸ πᾶν φέρηται
 συμφώνους φορὰς, τὴν εὐθυωρίαν εἰς κύκλον κατέκαμψεν·
 καὶ διελὼν ἐκ τοῦ ἑνὸς κύκλου δύο δισσαχῆ συνημμένους
 407 a πάλιν τὸν ἕνα διεῖλεν εἰς ἑπτὰ κύκλους, ὡς οὕσας τὰς τοῦ
 οὐρανοῦ φορὰς τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις. πρῶτον μὲν οὖν οὐ κα-
 λῶς τὸ λέγειν τὴν ψυχὴν μέγεθος εἶναι· τὴν γὰρ τοῦ παν-
 τὸς δῆλον ὅτι τοιαύτην εἶναι βούλεται οἷόν ποτ' ἐστὶν ὁ καλού-
 5. μενος νοῦς· οὐ γὰρ δὴ οἷόν γ' ἡ αἰσθητικὴ, οὐδ' οἷον ἡ ἐπιθυ-
 μητικὴ· τούτων γὰρ ἡ κίνησις οὐ κυκλοφορία· ὁ δὲ νοῦς εἰς
 καὶ συνεχῆς ὥσπερ καὶ ἡ νόησις· ἡ δὲ νόησις τὰ νοήμα-
 τα· ταῦτα δὲ τῷ ἐφεξῆς ἕν, ὡς ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ
 μέγεθος· διόπερ οὐδ' ὁ νοῦς οὕτω συνεχῆς, ἀλλ' ἦτοι ἀμερῆς ἢ

19. δὲ om. Wy || 22. καὶ] τε καὶ TVy || ἐρωτήσομεν STU
 VW || ἡρεμήσειν ποιεῖ STUVW, ἡρεμεῖν ποιεῖ X, ἡρέμησιν etiam
 Soph. || 23. τοῦτ' αὐτὸ STUWX, τοῦτό ποτε V, τοῦτο αὐτὸ y
 Soph. et E, sed in rasura, videtur subfuisse ταῦτα ταῦτα (Bek.
 Trend.) || 30. τε] τε καὶ TU, καὶ om. etiam Them. Philop. ||
 ἀρμονίαν TUW Soph., ἀρμονίας etiam Them. Philop. || 32.
 κύκλους δύο ex uno E recepi cum Torst., reliqui δύο κύκλους ||
 407 a, 5. γ' om. Wy, leg. etiam Simpl. in prooemio ad lib. I,
 p. 4, 1 et Soph. || 8. ὁ ἀριθμὸς pr. E (Trend.) et U, Simpl.
 Philop. Torst., reliqui om. articulum || 9. οὐδὲ νοῦς UW || οὕτω

οὐχ ὡς μέγεθος τι συνεχής. πῶς γὰρ δὴ καὶ νοήσει μέγε- 10
 θος ὢν; πότερον ὄπωϋν μορίῳ τῶν αὐτοῦ; μορίῳ δ' ἦτοι κατὰ
 μέγεθος ἢ κατὰ στιγμήν, εἰ δεῖ καὶ τοῦτο μόριον εἰπεῖν. εἰ
 μὲν οὖν κατὰ στιγμήν, αὐταὶ δ' ἄπειροι, δῆλον ὡς οὐδέποτε
 διέξεισιν· εἰ δὲ κατὰ μέγεθος, πολλάκις ἢ ἀπειράκις νοή-
 σει τὸ αὐτό. φαίνεται δὲ καὶ ἅπαξ ἐνδεχόμενον. εἰ δ' ἴκα- 15
 νὸν θιγεῖν ὄπωϋν τῶν μορίων, τί δεῖ κύκλω κινεῖσθαι ἢ καὶ
 ὄλως μέγεθος ἔχειν; εἰ δ' ἀναγκαῖον νοῆσαι τῷ ὄλῳ κύκλω
 θιγόντα, τίς ἐστὶν ἢ τοῖς μορίοις θίξις; ἔτι δὲ πῶς νοήσει τὸ
 μεριστὸν ἀμερεῖ ἢ τὸ ἀμερές μεριστῷ; ἀναγκαῖον δὲ τὸν
 νοῦν εἶναι τὸν κύκλον τοῦτον· νοῦ μὲν γὰρ κίνησις νόησις, κύ- 20
 κλον δὲ περιφορά· εἰ οὖν ἢ νόησις περιφορά, καὶ νοῦς ἂν εἴη
 ὁ κύκλος, οὗ ἢ τοιαύτη περιφορὰ νόησις. αἰεὶ δὲ δὴ τί νοή-
 σει; δεῖ γὰρ, εἴπερ ἀίδιος ἢ περιφορά· τῶν μὲν γὰρ πρα-
 κτικῶν νοήσεων ἔστι πέρατα (πᾶσαι γὰρ ἑτέρου χάριν), αἱ δὲ
 θεωρητικαὶ τοῖς λόγοις ὁμοίως ὀρίζονται· λόγος δὲ πᾶς ὀρι- 25
 σμὸς ἢ ἀπόδειξις· ἢ μὲν οὖν ἀπόδειξις καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ
 ἔχουσα πῶς τέλος τὸν συλλογισμὸν ἢ τὸ συμπέρασμα· εἰ δὲ

mihī suspectum videtur, legit etiam Simpl. || 11. ὢν; πότερον
 ὄπωϋν μορίῳ recepi ex solo pr. E, ὢν ὄπωϋν τῶν μορίων
 (omisso πότερον) re. E et ceteri codd. (praeterquam quod V ἐν
 ὄτ. praebet), quam lectionem etiam Bek. recepit, ὢν; ὄπωϋν
 μορίῳ conī. Susemihl, Jen. Lit. Zeit. p. 708 et Burs. Jahresh.
 IX, 351, ὢν πότερον καθόλου ἢ ὄπωϋν τῶν μορ. scripsit Trend.,
 sic etiam vet. transl., ὢν πότερον καθ' ὄλον θιγῶν ἢ ὄπωϋν
 τῶν μορ. posuit Torst., ὢν πρότερον (lege πότερον) καθόλου ἢ
 ἐν ὄπωϋν τῶν μορίων αὐτοῦ in interpr. Soph. || 11. μορίων δ'
 omnes libri scripti et impressi, etiam Philop. Soph., μορίῳ δ' conī.
 etiam Susemihl l. l. || 15. φαίνεται . . . ἐνδεχόμενον a philosopho
 Platonico interpolatum existimat Christ || εἰ δ' conī. Susemihl ||
 16. καὶ om. SVW, leg. etiam Them. || 19. ἢ τὸ E (Trend.) et y,
 Philop. Soph. vet. transl. Torst., reliqui καὶ τὸ || 22. νόησις unc.
 incl. Torst. || δὴ τι νοήσει· Soph. Bek. Trend., δὴ τί νοήσει; Simpl.
 Torst. || 23. γὰρ ποιητικῶν καὶ πρακτ. SUWX, ποιητικῶν καὶ non
 legisse videntur Them. Philop. Simpl. || 25. πᾶς ἢ Uy || 26. αἱ δ'
 ἀποδείξεις STUVWX Bek. Trend., αἱ μὲν οὖν ἀποδείξεις y et, ut
 videtur, Soph., Torst., ἢ μὲν οὖν ἀπόδειξις E, sed superscr. αἱ et
 eis E₂ (Stapf.) || 27. ἔχουσα E, reliqui et scripti et impressi ἔχουσι.

In like manner to their processes (Themist)

(or by their processes.)

μη περατοῦνται, ἀλλ' οὐκ ἀνακάμπτουσί γε πάλιν ἐπ' ἀρχήν, προσλαμβάνουσαι δ' αἰεὶ μέσον καὶ ἄκρον εὐθυποροῦσιν· ἡ δὲ
 30 περιφορὰ πάλιν ἐπ' ἀρχήν ἀνακάμπτει. οἱ δ' ὄρισμοι πάν-
 τες πεπερασμένοι. ἔτι εἰ ἡ αὐτὴ περιφορὰ πολλάκις, δεή-
 σει πολλάκις νοεῖν τὸ αὐτό. ἔτι δ' ἡ νόησις ἔοικεν ἠρμηῆσαι
 τινὶ καὶ ἐπιστάσει μᾶλλον ἢ κινήσει· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 καὶ ὁ συλλογισμός. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μακάριόν γε τὸ μὴ ῥά-
 407b διον ἀλλὰ βίαιον. εἰ δ' ἐστὶν ἡ κίνησις αὐτῆς μὴ οὐσία, πα-
 ρὰ φύσιν ἂν κινοῖτο. ἐπίπτονον δὲ καὶ τὸ μεμιῆχθαι τῷ σώ-
 ματι μὴ δυνάμενον ἀπολυθῆναι, καὶ προσέτι φευκτόν, εἴ-
 περ βέλτιον τῷ νῶ μὴ μετὰ σώματος εἶναι, καθάπερ εἴωθέ
 5 τε λέγεσθαι καὶ πολλοῖς συνδοκεῖ. ἄδηλος δὲ καὶ τοῦ
 κύκλω φέρεσθαι τὸν οὐρανὸν ἢ αἰτία· οὔτε γὰρ τῆς ψυχῆς ἢ
 οὐσία αἰτία τοῦ κύκλω φέρεσθαι, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς
 οὕτω κινεῖται, οὔτε τὸ σῶμα αἴτιον, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μᾶλλον
 ἐκείνω. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὅτι βέλτιον λέγεται· καίτοι γ' ἐχρῆν
 10 διὰ τοῦτο τὸν θεὸν κύκλω ποιεῖν φέρεσθαι τὴν ψυχὴν, ὅτι
 βέλτιον αὐτῇ τὸ κινεῖσθαι τοῦ μένειν, κινεῖσθαι δ' οὕτως ἢ ἄλλως.

ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ τοιαύτη σκέψις ἐτέρων λόγων οἰκειο-
 τέρα, ταύτην μὲν ἀφῶμεν τὸ νῦν. ἐκεῖνο δὲ ἄτοπον συμ-
 βαίνει καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τοῖς πλείστοις τῶν περὶ ψυ-
 15 χῆς· συνάπτουσι γὰρ καὶ τιθέασιν εἰς σῶμα τὴν ψυχὴν, οὐ-
 θὲν προσδιορίσαντες διὰ τίν' αἰτίαν καὶ πῶς ἔχοντος τοῦ σώ-
 ματος. καίτοι δόξειεν ἂν τοῦτ' ἀναγκαῖον εἶναι· διὰ γὰρ τὴν
 κοινωνίαν τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ πάσχει καὶ τὸ μὲν κινεῖται τὸ

29. προσαναλαμβάνουσαι E, sed ana expunct. (Zapf.) Torst., reliqui προσλαμβάνουσαι, etiam Philop. Soph. || 30. οἱ θ' ὄρ. conl. Christ || 407b, 1. μὴ οὐσία corrupta putat et conl. ἢ οὐσία Torst., ἢ οὐσία <καὶ>, vel <ἐκστασις ἐν> τῆς οὐσίας conl. Susemihl l. l., ac sane quidem Them. non leg. negationem, leg. μὴ Philop. Simpl. Soph. et vet. transl. || 2. ἂν κινοῖτο E Simpl., ceteri codd. κινοῖτ' ἂν || 9. γ' om. E (Trend.) et Torst. || 10. ποιεῖν κύκλω SVWy Torst., κύκλω ποιεῖν etiam Soph. || 14. τῶν περὶ, sic omnes codd., etiam E (Trend.) et Them., τοῖς περὶ Soph. || 18. ποιεῖ τι τὸ STVWX.

δὲ κινεῖ, τούτων δ' οὐθὲν ὑπάρχει πρὸς ἄλληλα τοῖς τυχοῦσιν. οἱ δὲ μόνον ἐπιχειροῦσι λέγειν ποῖόν τι ἡ ψυχὴ, περὶ δὲ τοῦ 20 δεξομένου σώματος οὐθὲν ἔτι προσδιορίζουσιν, ὥσπερ ἐνδεχόμενον κατὰ τοὺς Πυθαγορικούς μύθους τὴν τυχοῦσαν ψυχὴν εἰς τὸ τυχόν ἐνδύεσθαι σῶμα· δοκεῖ γὰρ ἕκαστον ἴδιον ἔχειν εἶδος σῶμα καὶ μορφήν. παραπλήσιον δὲ λέγουσιν ὥσπερ εἴ τις φαίη τὴν τεκτονικὴν εἰς αὐλοὺς ἐνδύεσθαι· δεῖ γὰρ τὴν μὲν 25 τέχνην χρῆσθαι τοῖς ὄργανοις, τὴν δὲ ψυχὴν τῷ σώματι.

4 Καὶ ἄλλη δὲ τις δόξα παραδέδοται περὶ ψυχῆς, πιθανὴ μὲν πολλοῖς οὐδεμιᾶς ἦττον τῶν λεγομένων, λόγους δ' ὥσπερ εὐθύνας δεδωκυῖα καὶ τοῖς ἐν κοινῷ γινομένοις λόγοις. ἄρμονίαν γὰρ τινὰ αὐτὴν λέγουσι· καὶ γὰρ τὴν ἄρ- 30 μουσίαν κρᾶσιν καὶ σύνθεσιν ἐναντίων εἶναι, καὶ τὸ σῶμα συγκειῶσθαι ἐξ ἐναντίων. καίτοι γε ἡ μὲν ἄρμονία λόγος τίς ἐστι τῶν μιχθέντων ἢ σύνθεσις, τὴν δὲ ψυχὴν οὐδέτερον οἶόν τ' εἶναι τούτων. ἔτι δὲ τὸ κινεῖν οὐκ ἔστιν ἄρμονίας, ψυχῇ δὲ πάντες ἀπονέμουσι τοῦτο μάλισθ' ὡς εἰπεῖν. ἄρμόζει δὲ μᾶλ- 408 α λον καθ' ὑγιείας λέγειν ἄρμονίαν, καὶ ὅλως τῶν σωματικῶν ἀρετῶν, ἢ κατὰ ψυχῆς. φανερώτατον δ' εἴ τις ἀποδιδόναι πειραθεῖη τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα τῆς ψυχῆς ἄρμονίᾳ τινί· χαλεπὸν γὰρ ἐφαρμόζειν. ἔτι δ' εἰ λέγομεν τὴν 5

24. εἶδος σῶμα καὶ e solo E scripsi, ceteri scripti et impressi om. σῶμα || δὴ SX, δὴ τι TVW et Them. || 27. de loco 27. . . . 408a, 29. cf. Bon., Hermes VII, p. 428 sqq. || 28. πολλοῖς καὶ οὐδεμιᾶς TW pr. y Soph. || ἦττων TVWXY et corr. S Soph., πιθανὴ μὲν οὐδεμιᾶς ἦσσαν Them. || λόγοις V, λόγον coni. Torst., λόγους δ' omittendum censet Bernays, die Dialoge des Arist. p. 15, cui assentitur Haecker (Zeitschr. f. Gym. 1864, p. 204), λόγους leg. Philop. Soph., non legisse videtur Them. || 29. εὐθύνας δὲ coni. Bernays l. l. || γινομένοις λόγοις] sic etiam Simpl., λεγομένοις λόγοις W Philop., λεγομένοις S || 30. αὐτὴν τινες VWy, τινες etiam Them. et Philop. legisse videntur || 32. γε om. E Soph. Torst. || 408a, 1. ἀπονέμουσιν ἅπαντες τοῦτο STVWy, ἅπαντες ἀπ. τ. X, πάντες etiam Soph. || 3. φανερωτάτων E, φανερώτατον corr. E, (Zapf.) || 5. λέγομεν pr. E (Trend.) STVX et, ut videtur, Soph., Torst. Bon., stud. Arist. II, III. p. 61,

ἄρμονία state of being attuned
- healthy condition of body as opposed to the

ἁρμονίαν εἰς δύο ἀποβλέποντες, κυριώτατα μὲν τῶν μεγε-
 θῶν ἐν τοῖς ἔχουσι κίνησιν καὶ θέσει τὴν σύνθεσιν αὐτῶν, ἐπει-
 δὲ οὕτω συναρμόζωσιν ὥστε μηδὲν συγγενὲς παραδέχεσθαι,
 ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸν τῶν μεμιγμένων λόγον, οὐδετέρως μὲν οὖν
 10 εὐλόγον, ἢ δὲ σύνθεσις τῶν τοῦ σώματος μερῶν λίαν εὐδέξε-
 ταστος. πολλαὶ τε γὰρ αἱ συνθέσεις τῶν μερῶν καὶ πολλα-
 χῶς· τίνος οὖν ἢ πῶς ὑπολαβεῖν τὸν νοῦν χρὴ σύνθεσιν εἶναι,
 ἢ καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἢ ὀρεκτικόν; ὁμοίως δὲ ἄτοπον καὶ τὸ τὸν
 λόγον τῆς μίξεως εἶναι τὴν ψυχὴν· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ἔχει
 15 λόγον ἢ μίξις τῶν στοιχείων καθ' ἣν σὰρξ καὶ καθ' ἣν ὄστον.
 συμβήσεται οὖν πολλὰς τε ψυχὰς ἔχειν καὶ κατὰ πᾶν τὸ
 σῶμα, εἴπερ πάντα μὲν ἐκ τῶν στοιχείων μεμιγμένων, ὁ δὲ
 τῆς μίξεως λόγος ἁρμονία καὶ ψυχὴ. ἀπαιτήσεται δ' ἂν τις
 τοῦτο γε καὶ παρ' Ἐμπεδοκλέους· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν λόγῳ
 20 τινὶ φησὶν εἶναι· πότερον οὖν ὁ λόγος ἐστὶν ἢ ψυχὴ, ἢ μάλ-
 λον ἕτερόν τι οὕσα ἐγγίνεται τοῖς μέρεσιν; ἔτι δὲ πότερον ἢ
 φιλία τῆς τυχούσης αἰτία μίξεως ἢ τῆς κατὰ τὸν λόγον; καὶ
 αὕτη πότερον ὁ λόγος ἐστὶν ἢ παρὰ τὸν λόγον ἕτερόν τι;
 ταῦτα μὲν οὖν ἔχει τοιαύτας ἀπορίας. εἰ δ' ἐστὶν ἕτερον ἢ
 25 ψυχὴ τῆς μίξεως, τί δὴ ποτε ἅμα τῷ σαρκὶ εἶναι ἀναι-
 ρεῖται καὶ τῷ τοῖς ἄλλοις μορίοις τοῦ ζώου; πρὸς δὲ τούτοις εἴπερ

ἔτι δὲ λέγομεν Madvig l. l. 471, reliqui λέγοιμεν || 8. *συγγενέσθαι*
 E, *μηδὲν μὴ συγγενὲς coni.* Steinhart l. l., *μηδὲν <μήτε συγγε-
 νὲς μήτε μὴ> συγγενὲς coni.* Susemihl, Burs. Jahrb. XVII, 261 ||
 9. *post λόγον punctum Bek., colon Torst., virgulam Trend.* || 11.
μερῶν] πολλῶν nunc E, subfuisse videtur μερῶν (Stapf.) || αἱ om.
 TV || 12. *χρὴ τὸν νοῦν STVW y* || 13. *καὶ τὸ λόγον VX*, quod
 probat Bon., stud. Arist. I. p. 97, not. 1, *καὶ τὸ τὸν λόγον Soph.*,
 quod in textum recepi, malunt etiam Torst. et Bon., stud. Arist.
 II, III. p. 61, reliqui *καὶ τὸν λόγον* || 18. *ἀπαιτήσεται . . .* 28.
ἀπολειπούσης in parenth. Torst. || 19. *αὐτῶν ἐν λόγῳ Wy Soph.* ||
 21. *μέρεσιν pr. EW et, ut videtur, y, Torst., μέλεσιν re. EST*
 UV Bek. Trend., *μιχθεῖσι X Philop. Soph.* || 26. *τὸ T et in in-*
terpr. Philop. Simpl., om. SVW, τῷ in interpr. etiam Them.
 Soph.

μη ἕκαστον τῶν μορίων ψυχὴν ἔχει, εἰ μὴ ἔστιν ἡ ψυχὴ ὁ λόγος
 τῆς μίξεως, τί ἔστιν ὃ φθείρεται τῆς ψυχῆς ἀπολειπούσης;
 ὅτι μὲν οὖν οὐδ' ἁρμονίαν οἶόν τ' εἶναι τὴν ψυχὴν
 οὔτε κύκλω περιφέρεσθαι, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων. κατὰ 30
 συμβεβηκός δὲ κινεῖσθαι, καθάπερ εἶπομεν, ἔστι καὶ κινεῖν
 ἑαυτήν, οἶον κινεῖσθαι μὲν ἐν ᾧ ἔστί, τοῦτο δὲ κινεῖσθαι
 ὑπὸ τῆς ψυχῆς· ἄλλως δ' οὐχ οἶόν τε κινεῖσθαι κατὰ τόπον
 αὐτήν. εὐλογώτερον δ' ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ αὐτῆς ὡς κινουμένης,
 εἰς τὰ τοιαῦτα ἀποβλέψας. φαμέν γὰρ τὴν ψυ- 408b
 χὴν λυπεῖσθαι χαίρειν, θαρρεῖν φοβεῖσθαι, ἔτι δὲ ὀργί-
 ζεσθαι τε καὶ αἰσθάνεσθαι καὶ διανοεῖσθαι· ταῦτα δὲ πάν-
 τα κινήσεις εἶναι δοκοῦσιν. ὅθεν οἰηθεῖται τις ἂν αὐτὴν κινεῖσθαι·
 τὸ δ' οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα τὸ λυπεῖ- 5
 σθαι ἢ χαίρειν ἢ διανοεῖσθαι κινήσεις εἰσὶ καὶ ἕκαστον κινεῖσθαι
 τούτων, τὸ δὲ κινεῖσθαι ἔστιν ὑπὸ τῆς ψυχῆς, οἶον τὸ ὀργίζεσθαι
 ἢ φοβεῖσθαι τὸ τὴν καρδίαν ὧδὶ κινεῖσθαι, τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἢ τὸ
 τοῦτο ἴσως ἢ ἕτερόν τι, τούτων δὲ συμβαίνει τὰ μὲν κατὰ
 φορὰν τινῶν κινουμένων, τὰ δὲ κατ' 10
 ἀλλοίωσιν (ποῖα δὲ καὶ πῶς, ἕτερός ἐστι λόγος)· τὸ δὲ λέ-
 γειν ὀργίζεσθαι τὴν ψυχὴν ὁμοίον κἂν εἴ τις λέγοι τὴν ψυ-

28. τί ἔστιν ὃ φθείρεται videntur corrupta Torst., tuentur haec verba praeter omnes codd. Them. Philop. Soph.; egregie totum hunc locum explicavit Bon., Hermes VII p. 435 || ἀπολειπούσης T V X y, ἀπολειπούσης in paraphr. Simpl. Soph. || 408b, 3. τε om. V || 5. de hoc loco εἰ γὰρ . . . 11. τὸ δὲ vide Bon., stud. Arist. II, III. p. 22 sqq., quem in textu restituendo secutus sum || 7. pro δὲ coni. δὴ et a verbis τὸ δὴ apodosin incipere vult Susemihl l. l. || 8. τὸ τὴν κ. V Bon. l. l., reliqui omnes τῷ τὴν κ. || 9. ἢ τοιοῦτον libri scripti et impressi omnes, etiam Philop., ἢ τῷ τοῦτο coni. Torst., ἢ τὸ τοῦτο coni. Bon., quod recepi || τούτων . . . 11. λόγος in parenth. Susemihl, Burs. Jahrb. IX, 351 || 11. ποῖαι E, litera ι inserta quidem sed aperte a prima manu (Trend.), etiam Philop. || (ποῖα . . . λόγος) in parenth. Bon. || τὸ δὲ S T Bon., qui ab his verbis apodosin incipit ad εἰ γὰρ 5., quod jam Philop. diserte fecerat, τὸ δὲ reliqui omnes, etiam Philop.

χὴν ὑφαίνειν ἢ οἰκοδομεῖν· βέλτιον γὰρ ἕως μὴ λέγειν τὴν
 ψυχὴν ἐλεεῖν ἢ μανθάνειν ἢ διανοεῖσθαι, ἀλλὰ τὸν ἄνθρω-
 15 πον τῇ ψυχῇ· τοῦτο δὲ μὴ ὡς ἐν ἐκείνῃ τῆς κινήσεως οὔσης,
 ἀλλ' ὅτε μὲν μέχρι ἐκείνης, ὅτε δ' ἀπ' ἐκείνης, οἷον ἢ μὲν
 αἰσθησις ἀπὸ τωνδί, ἢ δ' ἀνάμνησις ἀπ' ἐκείνης ἐπὶ τὰς ἐν
 τοῖς αἰσθητηρίοις κινήσεις ἢ μονάς. ὁ δὲ νοῦς ἔοικεν ἐγγίνεσθαι
 οὐσία τις οὔσα, καὶ οὐ φθείρεσθαι. μάλιστα γὰρ ἐφθίρετ' ἂν
 20 ὑπὸ τῆς ἐν τῷ γήρα ἀμάρωσσεως, νῦν δ' ἕως ὅπερ ἐπὶ
 τῶν αἰσθητηρίων συμβαίνει· εἰ γὰρ λάβοι ὁ πρεσβύτης ὄμμα
 τοιονδί, βλέπει ἂν ὥσπερ καὶ ὁ νέος. ὥστε τὸ γήρας οὐ
 τῷ τὴν ψυχὴν τι πεπονθέναι, ἀλλ' ἐν ᾧ, καθάπερ ἐν μέ-
 θαις καὶ νόσοις. καὶ τὸ νοεῖν δὴ καὶ τὸ θεωρεῖν μαραινεται
 25 ἄλλου τινὸς ἕσω φθειρομένου, αὐτὸ δὲ ἀπαθές ἐστιν. τὸ δὲ δια-
 νοεῖσθαι καὶ φιλεῖν ἢ μισεῖν οὐκ ἔστιν ἐκείνου πάθη, ἀλλὰ του-
 δι τοῦ ἔχοντος ἐκεῖνο, ἢ ἐκεῖνο ἔχει. διὸ καὶ τούτου φθειρο-
 μένου οὔτε μνημονεύει οὔτε φιλεῖ· οὐ γὰρ ἐκείνου ἦν, ἀλλὰ τοῦ
 κοινοῦ, ὃ ἀπόλωλεν· ὁ δὲ νοῦς ἕως θεϊότερόν τι καὶ ἀπαθές ἐστιν.
 30 ὅτι μὲν οὖν οὐχ οἷόν τε κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν, φανερόν
 ἐκ τούτων· εἰ δ' ὅλως μὴ κινεῖται, δῆλον ὡς οὐδ' ὑφ' ἑαυτῆς.
 πολὺ δὲ τῶν εἰρημένων ἀλογώτατον τὸ λέγειν ἀριθμὸν εἶναι
 τὴν ψυχὴν κινουῦνθ' ἑαυτόν· ὑπάρχει γὰρ αὐτοῖς ἀδύνατα
 πρῶτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ κινεῖσθαι συμβαίνοντα, ἴδια δ' ἐκ τοῦ
 409^a λέγειν αὐτὴν ἀριθμὸν. πῶς γὰρ χρὴ νοῆσαι μονάδα κινου-

15. οὔσης om. pr. E, sed ab antiqua manu insertum
 (Trend.) || 16. μέχρις TVWX Philop. || 19. οὔσα om. pr. E, sed
 ab antiqua manu insertum (Trend.), leg. etiam Them. Philop. ||
 20. νῦν δ' ὥσπερ STVWXY, ὥσπερ etiam Soph., νῦν δὲ ὅπερ
 Them. 54, 1 || 22. E superscr. οἷον νέος post τοιονδί est inter-
 pretamentum (Bhl.) || 25. ἕσω] ἕξω coni. Steinhart, ἐν ᾧ coni.
 Bon. l. l., ἕσω tuentur etiam Simpl. p. 60, 30, Philop. Soph.,
 Them. εἶσω p. 54, 6 et 55, 5, ἕσω retineri volunt etiam Zeller,
 Gesch. d. Ph. d. Gr. II, 2, p. 570 et Neuhäuser, Arist. Lehre von
 dem sinnl. Erkenntnisvermögen, p. 12 || 34. ἴδια E (Bus.) Simpl.
 p. 65, 17. Soph. et, ut videtur, Philop., ἴδια reliqui et scripti
 et impressi, etiam Them., ἴδια defendit Vahlen in ed. art.
 poet. 107.

μένην, καὶ ὑπὸ τίνος, καὶ πῶς, ἀμερῇ καὶ ἀδιάφορον οὖ-
 σαν; εἰ γὰρ ἐστὶ κινήτικὴ καὶ κινήτῃ, διαφέρειν δεῖ. ἔτι δ'
 ἐπεὶ φασὶ κινήθεισαν γραμμὴν ἐπίπεδον ποιεῖν, στιγμὴν δὲ
 γραμμὴν, καὶ αἱ τῶν μονάδων κινήσεις γραμμαὶ ἔσονται. 5
 ἢ γὰρ στιγμὴ μονάς ἐστὶ θέσιν ἔχουσα· ὁ δ' ἀριθμὸς τῆς
 ψυχῆς ἤδη πού ἐστι καὶ θέσιν ἔχει. ἔτι δ' ἀριθμοῦ μὲν ἔαν
 ἀφέλῃ τις ἀριθμὸν ἢ μονάδα, λείπεται ἄλλος ἀριθμὸς·
 τὰ δὲ φυτὰ καὶ τῶν ζώων πολλὰ διαιρούμενα ζῆ καὶ δο-
 κεῖ τὴν αὐτὴν ψυχὴν ἔχειν τῷ εἶδει. δόξαιε δ' ἂν οὐθὲν δια- 10
 φέρειν μονάδας λέγειν ἢ σωματῖα μικρά· καὶ γὰρ ἐκ τῶν
 Δημοκρίτου σφαιρίων ἔαν γένωνται στιγμαί, μόνον δὲ μένη
 τὸ ποσόν, ἔσται τι ἐν αὐτῷ τὸ μὲν κινοῦν τὸ δὲ κινούμενον,
 ὥσπερ ἐν τῷ συνεχεῖ· οὐ γὰρ διὰ τὸ μεγέθει διαφέρειν ἢ
 μικρότητι συμβαίνει τὸ λεχθέν, ἀλλ' ὅτι ποσόν. διὸ ἀναγ- 15
 καῖον εἶναι τι τὸ κινήσον τὰς μονάδας. εἰ δ' ἐν τῷ ζῳῷ τὸ
 κινοῦν ἢ ψυχὴ, καὶ ἐν τῷ ἀριθμῷ, ὥστε οὐ τὸ κινοῦν καὶ τὸ
 κινούμενον ἢ ψυχὴ, ἀλλὰ τὸ κινοῦν μόνον. ἐνδέχεται δὲ δὴ
 πῶς μονάδας ταύτην εἶναι; δεῖ γὰρ ὑπάρχειν τινὰ αὐτῇ
 διαφορὰν πρὸς τὰς ἄλλας. στιγμῆς δὲ μοναδικῆς τίς ἂν εἴη 20
 διαφορὰ πλὴν θέσις; εἰ μὲν οὖν εἰσὶν ἕτεραι αἱ ἐν τῷ σώματι
 μονάδες καὶ αἱ στιγμαί, ἐν τῷ αὐτῷ ἔσονται αἱ μονάδες·
 καθέξει γὰρ χώραν στιγμῆς. καίτοι τί κωλύει ἐν τῷ αὐτῷ
 εἶναι, εἰ δύο, καὶ ἀπίρους; ὧν γὰρ ὁ τόπος ἀδιαίρετος,

3. εἰ γὰρ] ἢ T, ἢ X, ἢ μὲν γὰρ Soph. || 10. αὐτὴν om. E ||
 ἔχειν ψυχὴν STUVy Them. || 11. μικρά ST Them., μικρὰ
 etiam Soph. || 12. σφαιρίων TX et rc. E, σφαιρίων reliqui codd.
 et, ut videtur, pr. E (Trend.) || 14. συνεχεῖ] μεγέθει TWy Soph. ||
 15. μικρότητι plerique codd., etiam Them. Soph., μικρότητι
 E (Zapf.) Bek. Trend. Torst. || 16. κινήσον TWy, κινήσον etiam
 Soph. || 17. τὸ post καὶ om. SUWXy || 18. δὲ om. SVWXY,
 leg. Them. || 19. πῶς Them. Trend. Torst., πως (enclit.) et post
 εἶναι colon Bek. || 22. καὶ αἱ] καὶ SUVWY, ἢ T et rc. E, καὶ
 αἱ pr. E (Trend.), ἕτεραι αἱ ἐν τῷ σώματι στιγμαὶ καὶ αἱ μονά-
 δες coni. Christ || 23. κωλύει VW Them. Trend., κωλύει etiam
 Simpl. Soph.

Remissiones inter monades in his commentariis

25 καὶ αὐτά. εἰ δ' αἱ ἐν τῷ σώματι στιγμαὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τῆς
 ψυχῆς, ἢ εἰ ὁ τῶν ἐν τῷ σώματι στιγμῶν ἀριθμὸς ἡ
 ψυχῆ, διὰ τί οὐ πάντα ψυχὴν ἔχουσι τὰ σώματα; στιγμαὶ
 γὰρ ἐν ἅπασιν δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἄπειροι. ἔτι δὲ πῶς οἷόν τε
 χωρῖζεσθαι τὰς στιγμάς καὶ ἀπολύεσθαι τῶν σωμάτων, εἴ
 30 γε μὴ διαιροῦνται αἱ γραμμαὶ εἰς στιγμάς;

Συμβαίνει δέ, καθάπερ εἶπομεν, τῇ μὲν ταῦτο λέγειν 5
 τοῖς σώματι λεπτομερεῖς αὐτὴν τιθεῖσι, τῇ δ', ὥσπερ Δη-
 409b μόκριτος κινεῖσθαι φησιν ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ἴδιον τὸ ἄτοπον.
 εἶπερ γὰρ ἔστιν ἡ ψυχὴ ἐν παντὶ τῷ αἰσθανομένῳ σώματι,
 ἀναγκαῖον ἐν τῷ αὐτῷ δύο εἶναι σώματα, εἰ σώματι ἡ
 ψυχῆ· τοῖς δ' ἀριθμὸν λέγουσιν, ἐν τῇ μιᾷ στιγμῇ πολ-
 5 λὰς στιγμάς, ἢ πᾶν σῶμα ψυχὴν ἔχειν, εἰ μὴ διαφέρων
 τις ἀριθμὸς ἐγγίνεται καὶ ἄλλος τις τῶν ὑπαρχουσῶν ἐν
 τοῖς σώμασι στιγμῶν. συμβαίνει τε κινεῖσθαι τὸ ζῶον ὑπὸ
 τοῦ ἀριθμοῦ, καθάπερ καὶ Δημόκριτον αὐτὸ ἔφαμεν κινεῖν·
 τί γὰρ διαφέρει σφαιρᾶς λέγειν μικρᾶς ἢ μονάδας μεγά-
 10 λας, ἢ ὅλως μονάδας φερομένας; ἀμφοτέρως γὰρ ἀνα-
 γκαῖον κινεῖν τὸ ζῶον τῷ κινεῖσθαι ταύτας. τοῖς δὲ συμπλέ-
 ξασιν εἰς τὸ αὐτὸ κίνησιν καὶ ἀριθμὸν ταῦτά τε συμβαίνει
 καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα· οὐ γὰρ μόνον ὄρισμὸν ψυχῆς

25. ὁ prius om. X, alterum insert. E₂ || 26. ὁ τῶν E Them. Philop. Simpl. Soph., ceteri et scripti et impressi ὁ ἐν τῶν, ἐκ insert. E₂ || 29. ψυχᾶς STU, στιγμάς E (Bus.) et VWXY Soph. vet. transl. et, ut videtur, Philop., Torst. || 30. γε om. E || εἰς τὰς στ. TW || 31. falso hic incipitur novum caput. || δὲ καὶ καθ. E, pro δὲ conii. δὴ Susemihl l. l. || 409b, 1. ἴδιον om. S, τὸ om. X, verba ἴδιον τὸ ἄτοπον unc. incl. Torst., legerunt Philop. et sine dubio Them. et Simpl., tuetur Vahlen in ed. art. poet. 107, non legisse videtur Soph. || 2. περ om. E || σώματι om. Wy, leg. Philop. Soph. || 5. pro ἢ conii. Torst. καὶ, ἢ in interpr. Simpl. Philop., defendit ἢ Dittenberger Gött. gelehrte Anz. 1863, p. 1615 || 7. τοῖς σώμασι E Torst., reliqui τῷ σώματι || συμβαίνῃ E (Bek.), συμβαίνει E (Bus.) || τε] δὲ UX, om. S. || 8. αὐτὸ ἔφαμεν EX, ἔφαμεν αὐτὸ reliqui et scripti et impressi || 9. μικρᾶς E (Bus.) y, reliqui omnes μικρᾶς || 11. ταύτας E Soph. Bek. Torst., reliqui αὐτάς.

ἀδύνατον τοιοῦτον εἶναι, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. δῆλον δ' εἶ
 τις ἐπιχειρήσειεν ἐκ τοῦ λόγου τούτου τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα ¹⁵
 τῆς ψυχῆς ἀποδιδόναι, οἷον λογισμούς, αἰσθήσεις, ἡδονάς,
 λύπας, ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· ὥσπερ γὰρ εἵπομεν πρότερον,
 οὐδὲ μαντεύσασθαι ἡράδιον ἐξ αὐτῶν.

τριῶν δὲ τρόπων παραδεδομένων καθ' οὓς ὁρίζονται τὴν ψυ-
 χήν, οἱ μὲν τὸ κινήτικώτατον ἀπεφήναντο τῷ κινεῖν ἑαυτό, οἱ δὲ ²⁰
 σῶμα τὸ λεπτομερέστατον ἢ τὸ ἀσωματώτατον τῶν ἄλλων.
 ταῦτα δὲ τίνος ἀπορίας τε καὶ ὑπεναντιώσεις ἔχει, διεληλύθα-
 μεν σχεδόν. λείπεται δ' ἐπισκέψασθαι πῶς λέγεται τὸ ἐκ τῶν
 στοιχείων αὐτὴν εἶναι. λέγουσι μὲν γὰρ, ἔν' αἰσθάνηται τε
 τῶν ὄντων καὶ ἕκαστον γνωρίζῃ, ἀναγκαῖον δὲ συμβαίνειν ²⁵
 πολλὰ καὶ ἀδύνατα τῷ λόγῳ. τίθενται γὰρ γνωρίζειν τῷ
 ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὥσπερ ἂν εἰ τὴν ψυχὴν τὰ πράγματα
 τιθέντες. οὐκ ἔστι δὲ μόνὰ ταῦτα, πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα,
 μᾶλλον δ' ἴσως ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν τὰ ἐκ τούτων. ἐξ ὧν
 μὲν οὖν ἐστὶν ἕκαστον τούτων, ἔστω γινώσκειν τὴν ψυχὴν καὶ ³⁰
 αἰσθάνεσθαι· ἀλλὰ τὸ σύνολον τίνι γνωριεῖ ἢ αἰσθήσεται,
 οἷον τί θεὸς ἢ ἄνθρωπος ἢ σὰρξ ἢ ὄστουν; ὁμοίως δὲ καὶ
 ἄλλο ὅτιοῦν τῶν συνθέτων· οὐ γὰρ ὅπως οὖν ἔχοντα τὰ ^{410a}
 στοιχεῖα τούτων ἕκαστον, ἀλλὰ λόγῳ τινὶ καὶ συνθέσει, καθά-
 περ φησὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ ὄστουν·

ἢ δὲ χθῶν ἐπίηρος ἐν ἐστέροισι χοάνοισιν
 τῶν δύο τῶν ὀκτώ μερέων λάχε νήστιδος αἴγλης,
 τέσσαρα δ' Ἐφαίστιο· τὰ δ' ὄστέα λευκὰ γέγοντο.

5

18. μαντεύεσθαι STUVW_y, μαντεύσασθαι etiam Them.
 Soph. et, ut videtur, Philop. || 22. τε om. VW Philop. || 24. ἐν'
 om. pr. E || αἰσθῆται TW et corr. E (Trend.), αἰσθάνηται
 etiam Them. Soph. || 31. τίνι . . ἢ] οὐ . . οὐδ' WX || 410a, 1. ὅτι
 οὖν ἄλλο excepto E omnes codd., etiam Soph. Trend. || 2. τού-
 των] τῶν pr. E (Trend.) || 5. τὰ δύο V et rc. E Bek. Trend.,
 τὰς δύο W et Alex. in comment. ad metaph. p. 99 (ed. Bon.),
 τὸ δύο, quod iam Steinhart l. l. coniecerat, scripsit Torst.,
 τῶν δύο STUX et pr. E (Bhl.), etiam Them. Philop. Soph. ||
 μοιράων UVW_y et rc. E Philop., μερέων ut videtur pr. E
 (Trend.) et Alex. l. l. Them. Soph. || 6. λεύκ' SUX Alex. l. l.

οὐδὲν οὖν ὄφελος ἐνεῖναι τὰ στοιχεῖα ἐν τῇ ψυχῇ, εἰ μὴ καὶ οἱ
 λόγοι ἐνέσονται καὶ ἡ σύνθεσις· γνωριεῖ γὰρ ἕκαστον τὸ
 ὅμοιον, τὸ δ' ὅστον ἢ τὸν ἀνθρώπου οὐθέν, εἰ μὴ καὶ ταῦτ'
 10 ἐνέσται. τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, οὐθὲν δεῖ λέγειν· τίς γὰρ ἂν
 ἀπορήσειεν εἰ ἐνεστὶν ἐν τῇ ψυχῇ λίθος ἢ ἀνθρώπος; ὁμοίως
 δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ μὴ ἀγαθόν· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 καὶ περὶ τῶν ἄλλων. ἔτι δὲ πολλαχῶς λεγομένου τοῦ ὄντος
 (σημαίνει γὰρ τὸ μὲν τόδε τι, τὸ δὲ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ καὶ
 15 τινα ἄλλην τῶν διαιρεθεισῶν κατηγοριῶν) πότερον ἐξ ἀπάν-
 των ἔσται ἡ ψυχὴ ἢ οὐ; ἄλλ' οὐ δοκεῖ κοινὰ πάντων εἶναι
 στοιχεῖα. ἄρ' οὖν ὅσα τῶν οὐσιῶν, ἐκ τούτων μόνον; πῶς οὖν
 γινώσκει καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον; ἢ φήσουσιν ἕκαστου γένους
 εἶναι στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς ἰδίας, ἐξ ὧν τὴν ψυχὴν συνεστά-
 20 ναι; ἔσται ἄρα ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ οὐσία. ἄλλ' ἀδύνατον ἐκ
 τῶν τοῦ ποσοῦ στοιχείων οὐσίαν εἶναι καὶ μὴ ποσόν. τοῖς δὴ
 λέγουσιν ἐκ πάντων ταῦτά τε καὶ τοιαῦθ' ἕτερα συμβαίνει.
 ἄτοπον δὲ καὶ τὸ φάναι μὲν ἀπαθὲς εἶναι τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ
 ὁμοίου, αἰσθάνεσθαι δὲ τὸ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου καὶ γινώσκειν
 25 τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον· τὸ δ' αἰσθάνεσθαι πάσχειν τι καὶ κι-
 νεῖσθαι τιθέασιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ νοεῖν τε καὶ γινώσκειν.
 πολλὰς δ' ἀπορίας καὶ δυσχερείας ἔχοντος τοῦ λέγειν, κα-
 θάπερ Ἐμπεδοκλῆς, ὡς τοῖς σωματικοῖς στοιχείοις ἕκαστα
 γνωρίζεται, καὶ πρὸς τὸ ὅμοιον, μαρτυρεῖ τὸ νῦν λεχθέν·

Them. Soph. Bek. Trend. || ἐγένοντο SUX, Alex. Them. Soph.
 Bek. Trend., γένοντο nunc E, sed ante γ est una littera
 erasa (Bhl.) || 7. ἐνεῖναι solus E₁, Torst., ceteri codd. εἶναι,
 etiam Soph. || 11. ἐστὶν UWX, ἐνεστὶν etiam Soph. || ὁμοίως...
 12. μὴ ἀγαθόν unc. incl. Susemihl l. l. || 13. ἐπὶ τῶν TX Simpl. ||
 17. τὰ στοιχ. Ey Them., τὰ om. Soph. || μόνων STUVX ||
 20. ἔσται... οὐσία Torst. suspecta sunt, agnoscunt haec verba
 et eodem quidem loco Philop. Simpl. Soph., post 21. ποσόν
 posuit Belger || 25. δ'] γὰρ TX Susemihl || τε E Soph., reliqui
 τι, etiam Philop. || κινεῖν E, ποιεῖν UX || 26. τε om. E, τι V, leg.
 τε etiam Soph. || 29. πρὸς τὸ ὅμοιον, sic omnes codd., „et ad
 simile“ vet. transl., pro his τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον scripsit Torst.

ὅσα γὰρ ἐστὶν ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασιν ἀπλῶς γῆς, οἷον 30
 ὁστὰ νεῦρα τρίχες, οὐθενὸς αἰσθάνεσθαι δοκεῖ, ὥστ' οὐδὲ τῶν 410b
 ὁμοίων· καίτοι προσῆκεν. ἔτι δ' ἐκάστη τῶν ἀρχῶν ἄγνοια
 πλείων ἢ σύνεσις ὑπάρξει· γνώσεται μὲν γὰρ ἐν ἑκαστον,
 πολλὰ δ' ἀγνοήσει· πάντα γὰρ τᾶλλα. συμβαίνει δ' Ἐμ-
 πεδοκλεῖ γε καὶ ἀφρονέστατον εἶναι τὸν θεόν· μόνος γὰρ τῶν 5
 στοιχείων ἐν οὐ γνωρίζει, τὸ νεῖκος, τὰ δὲ θνητὰ πάντα· ἐκ
 πάντων γὰρ ἑκαστον. ὅλως τε διὰ τίν' αἰτίαν οὐχ ἅπαντα
 ψυχὴν ἔχει τὰ ὄντα, ἐπειδὴ πᾶν ἦτοι στοιχεῖον ἢ ἐκ στοιχείου
 ἐνὸς ἢ πλείονων ἢ πάντων; ἀναγκαῖον γὰρ ἐστὶν ἐν τι γι-
 νώσκειν ἢ τινὰ ἢ πάντα. ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ τί ποτ' 10
 ἐστὶ τὸ ἐνοποιοῦν αὐτά· ὕλη γὰρ ἔοικε τὰ γε στοιχεῖα· κυ-
 ριότατον γὰρ ἐκεῖνο τὸ συνέχον ὃ τί ποτ' ἐστίν· τῆς δὲ ψυ-
 χῆς εἶναι τι κρεῖττον καὶ ἄρχον ἀδύνατον· ἀδυνατώτερον δ'
 ἔτι τοῦ νοῦ· εὐλογον γὰρ τοῦτον εἶναι προγενέστατον καὶ κύριον
 κατὰ φύσιν, τὰ δὲ στοιχεῖά φασι πρῶτα τῶν ὄντων εἶναι. 15
 πάντες δὲ καὶ οἱ διὰ τὸ γνωρίζειν καὶ αἰσθάνεσθαι τὰ ὄντα

Sophoniam secutus || λεχθησόμενον T et corr. Uy, Soph. inter-
 pretatur τὸ ἐξῆς λεχθησόμενα, λεχθὲν etiam Simpl. Philop.
 vet. transl., verba μαρτυρεῖ τὸ νῦν λεχθὲν unc. inclusit Torst. ||
 30. ἐνεστὶν STUV, Bek. Trend., ἐστὶν etiam Philop. Soph. Torst. ||
 410b, 2. προσῆκεν τὰ νεῦρα καὶ τὰς τρίχας γεηρὰ ὄντα τῶν
 ὁμοίων αἰσθάνεσθαι. ἔτι W, de his nihil veteres interpretes ||
 3. πλέον SUVWXY Soph., πλείων etiam Them. || ὑπάρχει
 WX || ἐκάστη TWX Soph. || 4. πάντα γὰρ τᾶλλα om. pr. E, leg.
 Them. et sine dubio Soph., Dittenberger l. l. p. 1614 ut super-
 flua omitti vult. || 6. γνωρίζει solus E, Torst., cui assentitur
 Noetel, Zeitschr. f. Gym. 1864 p. 141, reliqui γνωριεῖ, etiam
 Them. Soph. || ἐκ πάντων γὰρ ἑκαστον unc. incl. Torst., praeter
 omnes codd. tuentur haec verba Them., et, ut videtur, Philop.,
 defendit Dittenberger, Progr. Rudolstadt 1869, p. 19 || 7. δὲ
 STUVW, τε etiam Them. et, ut videtur, Soph. || 8. πᾶν om.
 pr. E, leg. Soph., πάντα Them. || ἦτοι στοιχεῖον scripsi ex solo
 E (Bus.), reliqui omnes ἢ στ. || 9. ἢ ἐκ πλ. TVW || ἐν τι] ἐν SUX,
 ἢ ἐν W || 11. γε om. STWX || 12. γὰρ E, sed in rasura, Bek.
 δὲ subfuisse coni. (Trend.), γὰρ etiam ceteri codd. et Soph., δ'
 scripsit Torst. || 13. κρεῖσσον EWX.

τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων λέγοντες αὐτήν, καὶ οἱ τὸ κινητικώτατον, οὐ περὶ πάσης λέγουσι ψυχῆς. οὔτε γὰρ τὰ αἰσθανόμενα πάντα κινητικά· φαίνεται γὰρ εἶναι τινα μό-
 20 νιμα τῶν ζώων κατὰ τόπον· καίτοι δοκεῖ γε ταύτην μόνην τῶν κινήσεων κινεῖν ἢ ψυχὴ τὸ ζῶον. ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦσιν· φαίνεται γὰρ τὰ τε φυτὰ ζῆν οὐ μετέχοντα φορᾶς οὐδ' αἰσθήσεως, καὶ τῶν ζώων πολλὰ διάνοιαν οὐκ ἔχειν. εἰ δὲ τις καὶ ταῦτα
 25 παραχωρήσειε καὶ θείη τὸν νοῦν μέρος τι τῆς ψυχῆς, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ αἰσθητικόν, οὐδ' ἂν οὕτω λέγοιεν καθόλου περὶ πάσης ψυχῆς οὐδὲ περὶ ὅλης οὐδεμιᾶς. τοῦτο δὲ πέπονθε καὶ ὁ ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς ἔπεισι καλουμένοις λόγος· φησὶ γὰρ τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ ὄλου εἰσιέναι ἀναπνεόντων, φερομένην ὑπὸ
 30 τῶν ἀνέμων. οὐχ οἶόν τε δὴ τοῖς φυτοῖς τοῦτο συμβαίνειν οὐδὲ
 411 a τῶν ζώων ἐνίοις, εἴπερ μὴ πάντα ἀναπνεύουσιν· τοῦτο δὲ λέληθε τοὺς οὕτως ὑπειληφότας. εἴ τε δεῖ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων ποιεῖν, οὐθὲν δεῖ ἐξ ἀπάντων· ἱκανὸν γὰρ θάτερον μέρος τῆς ἐναντιώσεως ἑαυτὸ τε κρίνειν καὶ τὸ ἀντικείμενον.

18. πάσης E Them. Philop., ἀπάσης ceteri codd. et Soph. ||
 20. fortasse legendum μόνη annotat Trend., quod probat Susemihl l. 1. || 22. τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰσθητικὸν unc. incl. Torst., tuentur Them. Philop. et Vahlen, Oestr. Gym. Zeitschr. 1868, p. 20 || 23. φορᾶς οὐδ' unc. incl. Torst., leg. etiam Philop. Simpl. et sine dubio Them. || 26. καθόλου om. TUV Torst., tuentur etiam Them. Simpl. et Vahlen l. 1. p. 21 || 27. οὐδεμιᾶς] οὐδὲ μιᾶς ETUVW Bek. Trend., μιᾶς (omisso οὐδὲ) Torst. οὐδὲ περὶ μιᾶς SX Simpl. et omissis verbis περὶ ὅλης Soph., οὐδεμιᾶς etiam Them. et sine dubio Philop., qui in interpr. bis περὶ οὐδεμιᾶς ὅλης, semel περὶ μιᾶς ὅλης, semel περὶ ὅλης μιᾶς ||
 28. καλουμένοις ἔπεισι TVWyThem., καλουμένοις om. S, καλούμενος Soph., λεγομένοις Philop. || λογους E₁, λόγος corr. E₂ (Bhl.) ||
 30. δὲ TWX et corr. E, Soph., δὴ reliqui et scripti et impressi et E₁ || 411 a, 1. δὴ E, δὲ etiam Simpl. et, ut videtur, Them. || 2. εἰ δὲ X Trend., εἴπερ SVW, εἴπερ δὲ T et rc. E, conii. fuisse Bek. εἴ τε δὲ E m. pr. (Trend.), εἴτε U Bek. Torst., εἰ καὶ in interpret. Simpl.

καὶ γὰρ τῷ εὐθεῖ καὶ αὐτὸ καὶ τὸ καμπύλον γινώσκωμεν· 5
 κριτῆς γὰρ ἀμφοῖν ὁ κανὼν, τὸ δὲ καμπύλον οὐδ' ἑαυτοῦ
 οὔτε τοῦ εὐθέος. καὶ ἐν τῷ ὄλω δέ τινες αὐτὴν μεμίχθαι
 φασιν, ὅθεν ἴσως καὶ Θαλῆς ᾠήθη πάντα πλήρη θεῶν εἶναι.
 τοῦτο δ' ἔχει τινὰς ἀπορίας· διὰ τίνα γὰρ αἰτίαν ἐν μὲν τῷ
 ἀέρι ἢ τῷ πυρὶ οὕσα ἢ ψυχὴ οὐ ποιεῖ ζῶον, ἐν δὲ τοῖς μι- 10
 κτοῖς, καὶ ταῦτα βελτίων ἐν τούτοις εἶναι δοκοῦσα; ἐπιζητή-
 σεις γὰρ ἂν τις καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ἢ ἐν τῷ ἀέρι ψυχὴ τῆς
 ἐν τοῖς ζῴοις βελτίων ἐστὶ καὶ ἀθανατωτέρα. συμβαίνει δ'
 ἀμφοτέρως ἄτοπον καὶ παράλογον· καὶ γὰρ τὸ λέγειν
 ζῶον τὸ πῦρ ἢ τὸν ἀέρα τῶν παραλογωτέρων ἐστὶ, καὶ τὸ 15
 μὴ λέγειν ζῶα ψυχῆς ἐνούσης ἄτοπον. ὑπολαβεῖν δ' ἐολκασιν
 εἶναι τὴν ψυχὴν ἐν τούτοις, ὅτι τὸ ὅλον τοῖς μορίοις ὁμοειδές·
 ὥστ' ἀναγκαῖον αὐτοῖς λέγειν καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοειδῆ τοῖς
 μορίοις εἶναι, εἰ τῷ ἀπολαμβάνεσθαι τι τοῦ περιέχοντος ἐν
 τοῖς ζῴοις ἔμψυχα τὰ ζῶα γίνεται. εἰ δ' ὁ μὲν ἀῆρ διασπώ- 20
 μενος ὁμοειδής, ἢ δὲ ψυχὴ ἀνομοιομερής, τὸ μὲν τι αὐτῆς
 ὑπάρξει δῆλον ὅτι, τὸ δ' οὐχ ὑπάρξει. ἀναγκαῖον οὖν αὐτὴν
 ἢ ὁμοιομερῆ εἶναι ἢ μὴ ἐνυπάρχειν ἐν ὄρωσιν μορίῳ τοῦ παντός.
 φανερόν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς οὔτε τὸ γινώσκειν ὑπάρ-
 χει τῇ ψυχῇ διὰ τὸ ἐκ τῶν στοιχείων εἶναι, οὔτε τὸ κινεῖ- 25
 σθαι αὐτὴν καλῶς οὐδ' ἀληθῶς λέγεται. ἐπεὶ δὲ τὸ γινώ-

8. ἴσως om. V Soph., leg. Simpl. || 9. τίνα μὲν γὰρ Vy et corr. E, om. μὲν Them. || ἐν μὲν] μὲν om. STVy, leg. Them. || 10. ἢ ἐν τῷ STU || 11. βέλτιον E, βελτίων etiam Soph. || ἐπιζητήσεις . . . 13. ἀθανατωτέρα in parenth. Torst. || 12. γὰρ] δ' WX Soph. et, ut videtur, Philop., γὰρ reliqui, etiam rc. E, sed Bek. coni. fuisse γ' (Trend.) || 15. παραλόγων SUX, παραβολωτέρων ut videtur Philop., παραλογωτέρων etiam Them. || τὸ om. TUW || 17. εἶναι om. SUX, τὴν ψυχὴν εἶναι TVWy Them. || ὅλον ἐν τοῖς E || 19. εἶναι om. pr. E || ἀπολαμβάνειν STUWy, tuentur ἀπολαμβάνεσθαι Philop. Soph. || 20. τὰ om. STUWy || 22. ὑπάρξει δῆλον ὅτι fort. inserta ex margine putat Torst., tuentur etiam Simpl. Philop. || 23. ἢ ante ὄμ. om. E, leg. Simpl. || 26. οὐδ' ἀληθῶς om. pr. E, leg. Soph., Ditten-

σκειν τῆς ψυχῆς ἐστὶ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τε καὶ τὸ δοξάζειν, ἔτι δὲ τὸ ἐπιθυμεῖν καὶ βούλεσθαι καὶ ὅλως αἱ ὀρέξεις, γίνεταί δὲ καὶ ἡ κατὰ τόπον κίνησις τοῖς ζώοις ὑπὸ τῆς
 30 ψυχῆς, ἔτι δ' αὔξη τε καὶ ἀκμὴ καὶ φθίσις, πότερον ὅλη
 411b τῇ ψυχῇ τούτων ἕκαστον ὑπάρχει, καὶ πάσῃ νοοῦμέν τε καὶ
 αἰσθανόμεθα καὶ κινούμεθα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ποιοῦμέν τε
 καὶ πάσχομεν, ἢ μορίοις ἑτέροις ἕτερα; καὶ τὸ ζῆν δὴ πότερον ἔν
 τινι τούτων ἐστὶν ἢ καὶ ἐν πλείοσιν ἢ πᾶσιν, ἢ καὶ ἄλλο τι
 5 αἴτιον; λέγουσι δὴ τινες μεριστὴν αὐτὴν, καὶ ἄλλο μὲν
 νοεῖν ἄλλο δὲ ἐπιθυμεῖν. τί οὖν δὴ ποτε συνέχει τὴν ψυχὴν,
 εἰ μεριστὴ πέφυκεν; οὐ γὰρ δὴ τό γε σῶμα· δοκεῖ γὰρ τοῦ-
 ναντίον μᾶλλον ἢ ψυχὴ τὸ σῶμα συνέχειν· ἐξελεθούσης γοῦν
 διαπνεῖται καὶ σήπεται. εἰ οὖν ἕτερόν τι μίαν αὐτὴν ποιεῖ,
 10 ἐκεῖνο μάλιστα ἂν εἴη ψυχὴ. δεήσει δὲ πάλιν κάκεινο ζη-
 τεῖν πότερον ἔν ἢ πολυμερές. εἰ μὲν γὰρ ἔν, διὰ τί οὐκ
 εὐθέως καὶ ἡ ψυχὴ ἔν; εἰ δὲ μεριστόν, πάλιν ὁ λόγος ζη-
 τήσει τί τὸ συνέχον ἐκεῖνο, καὶ οὕτω δὴ πρόεισιν ἐπὶ τὸ
 ἄπειρον. ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ περὶ τῶν μορίων αὐτῆς,
 15 τίν' ἔχει δύναμιν ἕκαστον ἐν τῷ σώματι. εἰ γὰρ ἡ ὅλη

berger l. 1. p. 1614 ut superflua omitti vult || ἐπειδὴ UWy et corr. E, Bek. conl. fuisse ἐπεὶ δὲ (Trend.) || 27. τῆς om. TWy || τὸ ante δοξ. om. STUW Soph. || 28. δὲ καὶ τὸ SUWX, καὶ etiam Soph. || βουλεύεσθαι TUVWXY et corr. E Soph., βούλεσθαι leg. Them. || αἱ om. TX, leg. Soph. || 29. ἡ om. E (Trend.) || 30. αὔξεσις STUVWX et corr. E, αὔξη etiam Soph. || 411 b, 2. αἰσθ. καὶ κινούμεθα καὶ EVW Simpl. Soph. (qui καὶ αἰσθάνόμεθα omittit) Torst., αἰσθ. καὶ κινούμεν X, καὶ κινούμεθα om. reliqui codd., etiam Bek. Trend. || 4. ἢ ἐνὶ ἢ E, sed ἐνὶ ἢ expunct. (Bhl.) || ἢ καὶ πᾶσιν TUVWXY, ἢ καὶ ἐν πᾶσιν SV Soph. || 5. δὲ STUV || 5 et 6. ἄλλο EW Soph. (v. l. ἄλλω) Torst., probat etiam Noetel, Zeitschr. f. Gymn. 1864, p. 141, reliqui ἄλλω, etiam Them. Simpl. vet. transl. || 7. γε ante τὸ TV, om. SUWXY || 10. ἡ ψυχὴ TVWY, ἡ om. etiam Them. Philop. || δὲ καὶ πάλιν STUVW Bek. Trend., καὶ om. y et E (Bek. teste Torstrikiō et Trend.) || 12. καὶ τὴν ψυχὴν ἐν SUWX, καὶ τὴν ψυχὴν ἐν εἶναι T, ἐν καὶ τὴν ψυχὴν εἶναι V.

ψυχὴ πᾶν τὸ σῶμα συνέχει, προσήκει καὶ τῶν μορίων ἕκαστον συνέχειν τι τοῦ σώματος. τοῦτο δ' ἔοικεν ἀδυνάτω· ποῖον γὰρ μόριον ἢ πῶς ὁ νοῦς συνέξει, χαλεπὸν καὶ πλάσαι. φαίνεται δὲ καὶ τὰ φυτὰ διαιρούμενα ζῆν καὶ τῶν ζώων ἕνια τῶν ἐντόμων, ὡς τὴν αὐτὴν ἔχοντα ψυχὴν τῷ²⁰ εἶδει, εἰ καὶ μὴ ἀριθμῶ· ἐκάτερον γὰρ τῶν μορίων αἰσθησὶν ἔχει καὶ κινεῖται κατὰ τόπον ἐπὶ τινα χρόνον. εἰ δὲ μὴ διατελοῦσιν, οὐθὲν ἄτοπον· ὄργανα γὰρ οὐκ ἔχουσιν ὥστε σώζειν τὴν φύσιν. ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐν ἐκατέρῳ τῶν μορίων ἅπαντ' ἐνυπάρχει τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, καὶ ὁμοειδεῖς εἰσὶν²⁵ ἀλλήλαις καὶ τῇ ὄλῃ, ἀλλήλων μὲν ὡς οὐ χωριστὰ ὄντα, τῆς δ' ὄλης ψυχῆς ὡς διαιρετῆς οὐσης. ἔοικε δὲ καὶ ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς ἀρχὴ ψυχῆ τις εἶναι· μόνης γὰρ ταύτης κοινωνεῖ καὶ ζῶα καὶ φυτὰ· καὶ αὕτη μὲν χωρίζεται τῆς αἰσθητικῆς ἀρχῆς, αἰσθησὶν δ' οὐθὲν ἄνευ ταύτης ἔχει.³⁰

B.

Τὰ μὲν δὴ ὑπὸ τῶν πρότερον παραδεδομένα περὶ ψυ-^{412a}
χῆς εἰρήσθω· πάλιν δ' ὥσπερ ἐξ ὑπαρχῆς ἐπανίωμεν, πει-

18. συνέχει EV et fort. Simpl. (cf. p. 95, 31), συνέξει etiam Them. Philop. Soph. || 21. μὴ καὶ E || 21. γοῦν SVX Soph. Bek. Trend., οὐν UW, γὰρ in paraphr. Them. Philop. || 25. ὁμοειδῆ εἰσὶν ἀλλήλοις W et nunc E (Trend.) Soph. Bek. Trend., ὁμοειδεῖς εἰσὶν ἀλλήλαις reliqui codd. et pr. E (Bek.), etiam Philop. Simpl. Torst. || 26. ἀλλήλων] ἀλλήλοις W Soph., ἀλλήλαις V, ἀλλήλων etiam Simpl. Philop. || 28. ψυχὴ ante ἀρχὴ T Torst, om. SU, ψυχὴ post ἀρχὴ videntur legisse etiam Them. Philop. || 29. καὶ τὰ ζῶα E, τὰ om. etiam Simpl. Soph., καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ in interpr. Them. || 412 a, 3. τὰ μὲν... 4. ἐπανίωμεν] Ἐπεὶ δὲ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὅσον ἕκαστος ἀπεφήνατο τῶν πρότερον (πρῶτον WX), εἴρηται σχεδόν, νῦν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἐπανίωμεν SUWXm Soph. et E fol. 186 (vide appendicem). Them. Simpl. Philop. et vetusta translatio latina sine dubio vulgatam legerunt || 3. προτέρων Vy || 4. εἴρηται margo E, εἰρήσθω etiam Simpl.

5 ρώμενοι διορίσαι τί ἐστὶ ψυχὴ καὶ τίς ἂν εἴη κοινότατος
 λόγος αὐτῆς. λέγομεν δὴ γένος ἔν τι τῶν ὄντων τὴν οὐσίαν,
 ταύτης δὲ τὸ μὲν ὡς ὕλην, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστι τόδε
 τι, ἕτερον δὲ μορφήν καὶ εἶδος, καθ' ἣν ἤδη λέγεται τόδε
 τι, καὶ τρίτον τὸ ἐκ τούτων. ἔστι δ' ἡ μὲν ὕλη δύναμις, τὸ
 10 δ' εἶδος ἐντελέχεια, καὶ τοῦτο διχῶς, τὸ μὲν ὡς ἐπιστήμη,
 τὸ δ' ὡς τὸ θεωρεῖν. οὐσίαι δὲ μάλιστα εἶναι δοκοῦσι τὰ σώ-
 ματα, καὶ τούτων τὰ φυσικά· ταῦτα γὰρ τῶν ἄλλων ἀρ-
 χαί. τῶν δὲ φυσικῶν τὰ μὲν ἔχει ζωὴν, τὰ δ' οὐκ ἔχει·
 ζωὴν δὲ λέγομεν τὴν δι' αὐτοῦ τροφήν τε καὶ αὔξησιν καὶ
 15 φθίσιν. ὥστε πᾶν σῶμα φυσικὸν μετέχον ζωῆς οὐσία ἂν
 εἴη, οὐσία δ' οὕτως ὡς συνθέτη. ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ σῶμα τοι-
 ῶνδε, ζωὴν γὰρ ἔχον, οὐκ ἂν εἴη τὸ σῶμα ψυχὴ· οὐ
 γὰρ ἔστι τῶν καθ' ὑποκειμένου τὸ σῶμα, μᾶλλον δ' ὡς
 ὑποκείμενον καὶ ὕλη· ἀναγκαῖον ἄρα τὴν ψυχὴν οὐσίαν
 20 εἶναι ὡς εἶδος σώματος φυσικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχον-
 τος. ἡ δ' οὐσία ἐντελέχεια. τοιούτου ἄρα σώματος ἐν-
 τελέχεια. αὕτη δὲ λέγεται διχῶς, ἡ μὲν ὡς ἐπιστήμη,
 ἡ δ' ὡς τὸ θεωρεῖν. φανερόν οὖν ὅτι ὡς ἐπιστήμη· ἐν γὰρ
 τῷ ὑπάρχειν τὴν ψυχὴν καὶ ὕπνος καὶ ἐργήγορσις ἐστίν,
 25 ἀνάλογον δ' ἡ μὲν ἐργήγορσις τῷ θεωρεῖν, ὃ δ' ὕπνος τῷ

5. ἐστὶ ψυχὴ E et fol. 186 et 187 (Bhl.), ἡ om. etiam Them.
 Soph. || ἂν εἴη] ἐστὶ SUWX, ἂν εἴη etiam Them. Soph. || κοινὸς
 UWX, κοινότατος etiam Them. Simpl. Soph. || 6. λέγομεν . . .
 12. φυσικά vid. append., vulgatam legerunt etiam Alex. p. 141
 et Them. || 6. δὲ UV, δὴ Alex. l. l. Them. || ἔν τι γένος SWX,
 γένος ἔν τι etiam Alex. l. l. Them. Soph. || 9. δυνάμει y Philop.
 et, ut videtur, Them. Simpl., δύναμις etiam Soph. || 11. ὡς τὸ om.
 E et margo E, leg. Them. || 14. ἐαυτοῦ Them., αὐτοῦ etiam Simpl.
 Soph. (in cod. Vindob.), δι' αὐτοῦ e codd. Hayduck || 16. δὴ
 ἐστὶ E₁ y et, ut videtur, Them., qui interpretatur τοίνυν, reliqui
 δ' ἐστὶ, etiam Soph. || καὶ ante σῶμα om. UVWX Soph. Bek.
 Trend. || τοῖόνδε] καὶ τοιονδί τοῦτο S UVWX, καὶ τοιονδί y Trend.,
 ἐπεὶ οὐχ ἀπλῶς σῶμα, ἀλλὰ σῶμα τοιονδί in interpr. Them., modo
 καὶ σῶμά ἐστὶ καὶ τοιονδί, modo σῶμά ἐστὶ τοιονδί Philop., καὶ
 τοῖόνδε σῶμα Soph. || 17. τὸ om. SU || ἡ ψυχὴ SUVWX Them.
 Philop. Alex. ap. Philop., ἡ om. etiam Soph.

ἔχειν καὶ μὴ ἐνεργεῖν· προτέρα δὲ τῇ γενέσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 ἢ ἐπιστήμη. διὸ ἡ ψυχὴ ἔστιν ἐντελέχεια ἢ πρώτη σώματος
 φυσικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. τοιοῦτο δέ, ὃ ἂν ἦ ὄργανι-
 κόν. ὄργανα δὲ καὶ τὰ τῶν φυτῶν μέρη, ἀλλὰ παντελῶς 412b
 ἀπλᾶ, οἷον τὸ φύλλον περικαρπίου σκέπασμα, τὸ δὲ πε-
 ρικάρπιον καρποῦ· αἱ δὲ ῥίζαι τῷ στόματι ἀνάλογον· ἄμφω
 γὰρ ἔλκει τὴν τροφήν. εἰ δὴ τι κοινὸν ἐπὶ πάσης ψυχῆς
 δεῖ λέγειν, εἴη ἂν ἐντελέχεια ἢ πρώτη σώματος φυσικοῦ 5
 ὄργανικοῦ. διὸ καὶ οὐ δεῖ ζητεῖν εἰ ἔν ἢ ψυχῇ καὶ τὸ σῶμα,
 ὥσπερ οὐδὲ τὸν κηρὸν καὶ τὸ σχῆμα, οὐδ' ὅλως τὴν ἐκάστου
 ὕλην καὶ τὸ οὖ ἢ ὕλη· τὸ γὰρ ἔν καὶ τὸ εἶναι ἐπεὶ πλεονα-
 χῶς λέγεται, τὸ κυρίως ἢ ἐντελέχειά ἐστιν.

καθόλου μὲν οὖν εἴρηται τί ἐστιν ἡ ψυχὴ· οὐσία γὰρ ἢ κατὰ 10
 τὸν λόγον. τοῦτο δὲ τὸ τί ἦν εἶναι τῷ τοιοῦτῷ σώματι, καθάπερ εἴτι
 τῶν ὀργάνων φυσικὸν ἦν σῶμα, οἷον πέλεκυς· ἦν μὲν γὰρ ἂν
 τὸ πελέκει εἶναι ἢ οὐσία αὐτοῦ, καὶ ἡ ψυχὴ τοῦτο· χωρι-
 σθείσης δὲ ταύτης οὐκ ἂν ἔτι πέλεκυς ἦν, ἀλλ' ἡ ὁμο-
 νύμως. νῦν δ' ἐστὶ πέλεκυς· οὐ γὰρ τοιοῦτου σώματος τὸ τί 15
 ἦν εἶναι καὶ ὁ λόγος ἢ ψυχῇ, ἀλλὰ φυσικοῦ τοιοῦτῷ ἔχον-
 τος ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως ἐν ἑαυτῷ. θεωρεῖν δὲ καὶ
 ἐπὶ τῶν μερῶν δεῖ τὸ λεχθέν. εἰ γὰρ ἦν ὁ ὀφθαλμὸς ζῶον,
 ψυχὴ ἂν ἦν αὐτοῦ ἢ ὄψις· αὕτη γὰρ οὐσία ὀφθαλμοῦ ἢ
 κατὰ τὸν λόγον. ὁ δ' ὀφθαλμὸς ὕλη ὄψεως, ἧς ἀπολει- 20

26. δὴ E. (Bus.) et U, reliqui omnes δὲ || 27. διὸ ἡ ψ. ETVy,
 ἢ om. reliqui, etiam Soph. || 28. τοιοῦτον STUWX | 412b, 4. δὲ
 ESTVy, δὴ etiam Them. Soph. Philop. ad 402b, 5. et in pro-
 oemio ad lib. II. Bek. Trend. Torst. || 5. ἢ πρώτη ἐντ. WX,
 vulgatam tuetur etiam Them. || 8. οὖ ὕλη SUWX Soph. Bek.
 Trend. Torst. || 9. λέγεται om. SUWX Them., leg. etiam Soph. ||
 12. μὲν E (Trend. Bus.) et y Torst. Belger, om. reliqui, etiam
 Philop. || 13. τὸ] τῷ ETW et rc. X || 14. δὲ] γὰρ SX Bek. Trend.
 Torst., „autem“ vet. transl. || 15. νῦν δ' οὐκ ἐστιν coni. Torst.,
 neque Them. neque Philop. neque Soph. οὐ legerunt || 16. τοι-
 οῦτῷ etiam Soph., τοῦ Alex. 144 et Philop. || 17. αὐτῷ SUVW
 Alex. I. 1., αὐτῷ X, ἑαυτῷ etiam Philop. || 20. Torst. coni. ὁ δ'

πούσης οὐκέτ' ὀφθαλμός, πλὴν ὁμωνύμως, καθάπερ ὁ λίθινος καὶ ὁ γεγραμμένος. δεῖ δὴ λαβεῖν τὸ ἐπὶ μέρους ἐφ' ὅλου τοῦ ζῶντος σώματος· ἀνάλογον γὰρ ἔχει ὡς τὸ μέρος πρὸς τὸ μέρος, οὕτως ἢ ὅλη αἰσθησις πρὸς τὸ ὅλον
 25 σῶμα τὸ αἰσθητικόν, ἢ τοιοῦτον. ἔστι δὲ οὐ τὸ ἀποβεβληκὸς τὴν ψυχὴν τὸ δυνάμει ὄν ὥστε ζῆν, ἀλλὰ τὸ ἔχον· τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ καρπὸς τὸ δυνάμει τοιονδὶ σῶμα. ὡς μὲν οὖν ἢ τμησις καὶ ἢ ὄρασις, οὕτω καὶ ἢ ἐργήγορσις ἐντελέ-
 413a χεια, ὡς δ' ἢ ὄψις καὶ ἢ δύναμις τοῦ ὄργάνου, ἢ ψυχῆ· τὸ δὲ σῶμα τὸ δυνάμει ὄν· ἀλλ' ὥσπερ ὀφθαλμὸς ἢ κόρη καὶ ἢ ὄψις, κάκει ἢ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ζῶν. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἢ ψυχὴ χωριστὴ τοῦ σώματος, ἢ μέρη
 5 τινὰ αὐτῆς, εἰ μεριστὴ πέφυκεν, οὐκ ἄδηλον· ἐνίων γὰρ ἢ ἐντελέχεια τῶν μερῶν ἐστὶν αὐτῶν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐνιά γε οὐθὲν κωλύει, διὰ τὸ μηθενὸς εἶναι σώματος ἐντελεχείας. ἔτι δὲ ἄδηλον εἰ οὕτως ἐντελέχεια τοῦ σώματος ἢ ψυχῆ ὥσπερ πλωτῆρ πλοίου. τύπῳ μὲν οὖν ταύτῃ διωρίσθω καὶ
 10 ὑπογεγράφθω περὶ ψυχῆς.

Ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν ἀσαφῶν μὲν φανερωτέρων δὲ γίγνε- 2
 ται τὸ σαφές καὶ κατὰ τὸν λόγον γνωριμώτερον, πειρα-
 τέον πάλιν οὕτω γ' ἐπελθεῖν περὶ αὐτῆς· οὐ γὰρ μόνον τὸ ὅτι

ὀφθαλμὸς τὸ σύνολον, ἢ δὲ κόρη ὅλη ὄψεως, iisdem fere verbis interpretatur Them., vulgatam tuentur etiam Philop. Simpl. et vet. transl. || ἀπολιπούσης TVW Them. Simpl. Trend., ἀπολειπούσης etiam Soph. || 21. οὐκ ἔστιν STUVW Bek. Trend., οὐκέτι EX, οὐκέτ' Them. Torst., οὐκέτι ἐστὶν interpr. Simpl., οὐκέτι ἔσται Soph. || ὁμωνύμος E || 22. δὲ VX, δὴ etiam Them., τοίνυν interpr. Simpl. || 24. οὕτως om. UVWX Soph., leg. Philop. Simpl. || 25. τοιοῦτο UW, τοιοῦτον reliqui codd. et E (Bus.) Philop. Soph. Torst. || 27. τοιόνδε Alex. 144 || 28. τμησις codd., αἰσθησις coni. Christ || 413 a, 2. ὁ ὀφθ. TUWX Simpl. Soph. Bek. Trend., ὁ om. Philop. ad 412b, 17 et Them. || 3. τὸ ζῶν SUWX Them. Simpl. Soph. Bek. Trend. || 8. τε E, δὲ etiam Philop. ad 411a, 26 et Soph. || 13. οὕτω E (Bhl.) γ' ἐπελθεῖν E Soph., reliqui et scripti et impressi om. γε; ἐπαυελθεῖν S Philop. Simpl.

+ " in some animals the actuality is appropriated to the parts themselves."

δεῖ τὸν ὀριστικὸν λόγον δηλοῦν, ὥσπερ οἱ πλεῖστοι τῶν ὄρων λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν ἐνυπάρχειν καὶ ἐμφαίνε- 15 σθαι. νῦν δ' ὥσπερ συμπεράσμαθ' οἱ λόγοι τῶν ὄρων εἰσὶν οἷον τί ἐστὶν ὁ τετραγωνισμός; τὸ ἴσον ἑτερομήκει ὀρθογώνιον εἶναι ἰσόπλευρον. ὁ δὲ τοιοῦτος ὄρος λόγος τοῦ συμπεράσμα- 20 τος. ὁ δὲ λέγων ὅτι ἐστὶν ὁ τετραγωνισμὸς μέσης εὐθεσίας, τοῦ πράγματος λέγει τὸ αἷτιον. λέγομεν οὖν ἀρχὴν λαβόν- 25 τες τῆς σκέψεως, διαωρίσθαι τὸ ἔμψυχον τοῦ ἀψύχου τῷ ζῆν. πλεοναχῶς δὲ τοῦ ζῆν λεγομένου, κὰν ἔν τι τούτων ἐνυπάρχη μόνον, ζῆν αὐτό φάμεν, οἷον νοῦς, αἰσθησις, κί- 30 νησις καὶ στάσις ἢ κατὰ τόπον, ἔτι κίνησις ἢ κατὰ τρο- φὴν καὶ φθίσις τε καὶ αὔξεισις. διὸ καὶ τὰ φνόμενα πάντα δοκεῖ ζῆν· φαίνεται γὰρ ἐν αὐτοῖς ἔχοντα δύναμιν καὶ ἀρχὴν τοιαύτην, δι' ἧς αὔξεισίν τε καὶ φθίσιν λαμ- 35 βάνουσι κατὰ τοὺς ἐναντίους τόπους· οὐ γὰρ ἄνω μὲν αὔξε- ται, κάτω δ' οὐ, ἀλλ' ὁμοίως ἐπ' ἄμφω καὶ πάντῃ ὅσα καὶ τρέφεται, καὶ ζῆν διὰ τέλους, ἕως ἂν δύνηται λαμβάνειν 30 τροφὴν. χωρίζεσθαι δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἄλλων δυνατὸν, τὰ δ' ἄλλα τούτου ἀδύνατον ἐν τοῖς θνητοῖς. φανερόν δ' ἐπὶ τῶν φνομένων· οὐδεμία γὰρ αὐτοῖς ὑπάρχει δύναμις ἄλλη ψυχῆς. τὸ μὲν οὖν ζῆν διὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑπάρχει τοῖς 413b ζῶσι, τὸ δὲ ζῶον διὰ τὴν αἰσθησιν πρώτως· καὶ γὰρ τὰ μὴ κινούμενα μὴδ' ἀλλάττοντα τόπον, ἔχοντα δ' αἰσθησιν

17. ἐστὶ τετραγωνισμός V W Them. Soph. Bek. Trend. Torst. ||
 18. λόγος om. ETV || 19. ὁ post ἐστὶν om. WX Them. || εὐθε-
 σις TU WX || 20. λέγωμεν TW Alex. 145, λέγομεν etiam Them.
 Philop. Soph. || τὴν ἀρχὴν Alex. l. 1., τὴν om. Them. Philop. ||
 21. σκέψεως τοῦ πράγματος SUWX Alex. l. 1., τοῦ πράγ om.
 etiam Soph. || 22. ζῆν] ζῶν ἔχοντι σώματι Alex. l. 1. || 23. ὑπάρχη
 SWX Philop. || 25. φθίσιν et αὔξεισιν SUWX Soph. Trend. ||
 29. πάντῃ ἐκτρέφεται τε καὶ SUX, πάντῃ ὅσα αἰετρέφεται τε
 καὶ ET et omisso τε W, πάντοσε καὶ τρέφεται V Bek. Trend.
 Torst., πάντῃ ὅσα καὶ τρέφεται, καὶ de coniectura scripsi || 413b, 1.
 τοῖς ζ.] πᾶσι τοῖς ζῶσι SU Them. Soph., τοῖς ζῶσι πᾶσι X || 5. δὲ]
 γὰρ X, δὲ etiam Them. Philop.

* An application of Euclid II. 13

ζῶα λέγομεν καὶ οὐ ζῆν μόνον. αἰσθήσεως δὲ πρῶτον ὑπάρχει
 5 χει πᾶσιν ἀφή. ὥσπερ δὲ τὸ θρεπτικὸν δύναται χωρίζε-
 σθαι τῆς ἀφῆς καὶ πάσης αἰσθήσεως, οὕτως ἡ ἀφή τῶν
 ἄλλων αἰσθήσεων. θρεπτικὸν δὲ λέγομεν τὸ τοιοῦτον μόριον
 τῆς ψυχῆς οὗ καὶ τὰ φυόμενα μετέχει· τὰ δὲ ζῶα πάντα
 φαίνεται τὴν ἀπτικὴν αἴσθησιν ἔχοντα· δι' ἣν δ' αἰτίαν
 10 ἐκάτερον τούτων συμβέβηκεν, ὕστερον ἐροῦμεν.

νῦν δ' ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω μόνον, ὅτι ἐστὶν ἡ ψυχὴ τῶν
 εἰρημένων τούτων ἀρχὴ καὶ τούτοις ὄριστα, θρεπτικῶ, αἰσθητικῶ,
 διανοητικῶ, κινήσει. πότερον δὲ τούτων ἕκαστόν ἐστι ψυχὴ ἢ
 μόριον ψυχῆς, καὶ εἰ μόριον, πότερον οὕτως ὥστ' εἶναι χωριστὸν
 15 λόγῳ μόνον ἢ καὶ τόπῳ, περὶ μὲν τινῶν τούτων οὐ χαλεπὸν
 ἰδεῖν, ἔνια δὲ ἀπορίαν ἔχει. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἔνια
 διαιρούμενα φαίνεται ζῶντα καὶ χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων,
 ὡς οὔσης τῆς ἐν τούτοις ψυχῆς ἐντελεχεία μὲν μιᾶς ἐν ἕκαστῳ
 φυτῶ, δυνάμει δὲ πλειόνων, οὕτως ὁρῶμεν καὶ περὶ ἑτέρας
 20 διαφορὰς τῆς ψυχῆς συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἐντόμων ἐν τοῖς
 διατεμνομένοις· καὶ γὰρ αἴσθησιν ἐκάτερον τῶν μερῶν ἔχει
 καὶ κίνησιν τὴν κατὰ τόπον, εἰ δ' αἴσθησιν, καὶ φαντασίαν,
 καὶ ὄρεξιν· ὅπου μὲν γὰρ αἴσθησις, καὶ λύπη τε καὶ ἡδονή,
 ὅπου δὲ ταῦτα, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐπιθυμία. περὶ δὲ τοῦ νοῦ
 25 καὶ τῆς θεωρητικῆς δυνάμεως οὐδὲν πω φανερόν, ἀλλ' ἔοικε
 ψυχῆς γένος ἕτερον εἶναι, καὶ τοῦτο μόνον ἐνδέχεται χωρί-
 ζεσθαι, καθάπερ τὸ αἰδίδιον τοῦ φθαρτοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ μόρια

8. φυτὰ SUX Bek. Trend. || 12. θρεπτικῶ <ὄρετικῶ> conl. Susemihl l. 1. || 15. τούτων om. SUWX Them. Soph. || 18. αὐτοῖς SUVX Them. Soph. || 22. καὶ φαντασίαν deleri vult Freudenthal, Ueber den Begriff φαντασία bei Arist. p. 8 || 23. καὶ ante λύπη om. SUWX Soph. || 25. οὐδέπω TUVWXY et Philop. in prooemio ad lib. 1 et ad 411a 26, sed hoc loco et ad 415a 11 οὐδὲν πω, quod etiam Them. legit cf. p. 84, 16. 188, 15. 190, 4. || 26. ἐνδέχεται omnes codd. Soph. et Philop. ter hoc loco et ad 411a 26, sed ad 415a 11 ἐνδέχεσθαι et eam quoque scripturam ferri et ab Alexandro legi tradit ad hunc locum Philop., ἐνδέχεσθαι etiam Them. 84, 18. (cf. 188, 17 et 190, 4).

τῆς ψυχῆς φανερόν ἐκ τούτων ὅτι οὐκ ἔστι χωριστά, καθάπερ
 τινές φασίν· τῷ δὲ λόγῳ ὅτι ἕτερα, φανερόν· αἰσθητικῶ
 γὰρ εἶναι καὶ δοξαστικῶ ἕτερον, εἴπερ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ³⁰
 τοῦ δοξάζειν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν εἰρημέ-
 νων. ἔτι δ' ἐνίοις μὲν τῶν ζώων ἅπανθ' ὑπάρχει ταῦτα,
 τισὶ δὲ τινὰ τούτων, ἑτέροις δὲ ἔν μόνον (τοῦτο δὲ ποιήσει
 διαφορὰν τῶν ζώων)· διὰ τίνα δ' αἰτίαν, ὕστερον ἐπισκεπτέον. ^{414 a}
 παραπλήσιον δὲ καὶ περὶ τὰς αἰσθήσεις συμβέβηκεν· τὰ μὲν γὰρ
 ἔχει πάσας, τὰ δὲ τινάς, τὰ δὲ μίαν τὴν ἀναγκαιοτάτην, ἀφήν.

ἐπεὶ δὲ ᾧ ζῶμεν καὶ αἰσθανόμεθα διχῶς λέγεται,
 καθάπερ ᾧ ἐπιστάμεθα λέγομεν [δὲ] τὸ μὲν ἐπιστήμην ⁵
 τὸ δὲ ψυχὴν (ἐκατέρῳ γὰρ τούτων φαμὲν ἐπίστασθαι),
 ὁμοίως δὲ καὶ ᾧ ὑγιαίνομεν τὸ μὲν ὑγίεια τὸ δὲ μορφῶ
 τινὶ τοῦ σώματος ἢ καὶ ὄλῳ· τούτων δ' ἢ μὲν ἐπιστήμη
 τε καὶ ὑγίεια μορφῆ καὶ εἶδος τι καὶ λόγος καὶ οἶον ἐνέρ-
 γεια τοῦ δεκτικοῦ, ἢ μὲν τοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἢ δὲ τοῦ ὑγιαστικοῦ ¹⁰
 (δοκεῖ γὰρ ἐν τῷ πάσχοντι καὶ διατιθεμένῳ ἢ τῶν ποιητι-
 κῶν ὑπάρχειν ἐνέργεια)· ἢ ψυχὴ δὲ τοῦτο ᾧ ζῶμεν καὶ
 αἰσθανόμεθα καὶ διανοούμεθα πρώτως· ὥστε λόγος τις ἂν εἴη
 καὶ εἶδος, ἀλλ' οὐχ ὕλη καὶ τὸ ὑποκείμενον. τριχῶς γὰρ

33. ποιεῖ SUX Philop. vet. transl. Bek. Trend. Torst.,
 ἐποίησε Soph. || διαφορὰς TVX, διαφορὰν etiam Philop. Simpl.
 Soph. || τοῦτο . . . 414a, 1 ζώων cum Torst. in parenthesi posui ||
 2. τὰς om. E et rc. T, leg. etiam Soph. || 4. de hoc loco ἐπεὶ . . .
 14. ὑποκείμενον cf. Bon. stud. Ar. II, III. 120., pro ἐπεὶ δὲ conī.
 ἐτι δὲ Trend., ἐπεὶ δὲ etiam Soph. || 5. post ἐπιστάμεθα vir-
 gulum Bek. Trend. Torst., delevit Bon. || λέγω conī. Torst., λέ-
 γομεν etiam Simpl. et sine dubio Soph. || δὲ un. incl. Bon. ||
 6. ἐκατέρῳ . . . ἐπίστασθαι in parenth. posuit Bon. || 7. ὑγίειαν
 X et pr. S, reliqui et Bek. Trend. ὑγίεια, ὑγίεια de coniect.
 Trend. a Torst. receptum probat Bon., ὑγίεια iam Soph. || 8. ὄλω.
 τούτων Bek. Trend., post ὄλω colon Torst. Bon. || 9. καὶ ante
 οἶον om. SUX || 10. τῶν δεκτικῶν X Philop. et in paraphr.
 Them. Simpl. || ὑγιαστοῦ X Simpl. Philop., quod probat Hay-
 duck. progr. Gryph. 1873 p. 1 || 12. Torst. incipit apodosin ab
 ἢ ψυχῆ, Bon. ab ὥστε 13, idque recte. || 13. πρώτως, ὥστε Bek.
 Trend., post πρώτως colon Torst. Bon. || 14. οὐχ ἢ W, οὐχ' ὡς

15 λεγομένης τῆς οὐσίας, καθάπερ εἶπομεν, ὧν τὸ μὲν εἶδος, τὸ δὲ ὕλη, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν, τούτων δ' ἡ μὲν ὕλη δυνάμεις, τὸ δὲ εἶδος ἐντελέχεια, ἐπεὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἔμψυχον, οὐ τὸ σῶμά ἐστιν ἐντελέχεια ψυχῆς, ἀλλ' αὕτη σώματος τι-
 20 ἄνευ σώματος εἶναι μήτε σῶμά τι ἢ ψυχῆ· σῶμα μὲν γὰρ οὐκ ἔστι, σώματος δέ τι, καὶ διὰ τοῦτο ἐν σώματι ὑπάρχει, καὶ ἐν σώματι τοιούτῳ, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ πρότε-
 ρον εἰς σῶμα ἐνηρμόζον αὐτήν, οὐθὲν προσδιορίζοντες ἐν τίνι καὶ ποίῳ, καίπερ οὐδὲ φαινομένου τοῦ τυχόντος δέχεσθαι τὸ
 25 τυχόν. οὕτω δὲ γίνεται καὶ κατὰ λόγον· ἐκάστου γὰρ ἡ ἐν-
 τελέχεια ἐν τῷ δυνάμει ὑπάρχοντι καὶ τῇ οἰκείᾳ ὕλη πέ-
 φυνκεν ἐγγίνεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ἐντελέχεια τίς ἐστι καὶ λόγος τοῦ δυνάμει ἔχοντος εἶναι τοιούτου, φανερὸν ἐκ τούτων.

Τῶν δὲ δυνάμεων τῆς ψυχῆς αἱ λεχθεῖσαι τοῖς μὲν 3
 30 ὑπάρχουσι πᾶσαι, καθάπερ εἶπομεν, τοῖς δὲ τινὲς αὐτῶν, ἐνλοῖς δὲ μία μόνη. δυνάμεις δ' εἶπομεν θρεπτικόν, ὀρε-
 κτικόν, αἰσθητικόν, κινητικόν κατὰ τόπον, διανοητικόν. ὑπ-
 414b ἄρχει δὲ τοῖς μὲν φυτοῖς τὸ θρεπτικόν μόνον, ἑτέροις δὲ
 τοῦτό τε καὶ τὸ αἰσθητικόν. εἰ δὲ τὸ αἰσθητικόν, καὶ τὸ ὀρε-
 κτικόν· ὄρεξις μὲν γὰρ ἐπιθυμία καὶ θυμὸς καὶ βούλησις, τὰ δὲ ζῶα πάντ' ἔχουσι μίαν γε τῶν αἰσθήσεων, τὴν ἀφήν·
 ᾧ δ' αἰσθησις ὑπάρχει, τούτῳ ἡδονὴ τε καὶ λύπη καὶ τὸ
 5 ἡδύ τε καὶ λυπηρόν, οἷς δὲ ταῦτα, καὶ ἡ ἐπιθυμία· τοῦ

SUVXy Simpl. || pro γὰρ coni. δὲ Hayduck. l. l. || 14... 19. cf. Bon. stud. Ar. II, III. 58 || 17. post ἐντελ. colon Bek. Trend. Torst., virgulam Bon. || ἐπεὶ δὲ ST Bek. Torst., ἐπεὶ τὰ E, δὲ auctore Trend. om. Belger, quod probat Bon., leg. δὲ Them. Philop. || 20. μὲν om. SUX, leg. Them. Soph. || 23. προσδιορί-
 σαντες SUX Soph., προσδιορίζοντες etiam Philop. || 28. τοιονδὲ εἶναι SUX, εἶναι τοιούτου Them. Soph. || 30. ὥσπερ εἶπομεν W, om. ETy, καθάπερ εἶπομεν etiam Them. Soph. || 31. ὀρεκτικόν post αἰσθητικόν UVX Them. Belg., vulgatam tuetur Soph. || 414b, 1. αὐτὸ SWX Soph., τοῦτο etiam Philop. || 2. ὀρέξεις E (Trend.) || 5. τε om. ET, leg. Simpl. Soph. || καὶ ἡ om. SU, ἡ

γὰρ ἡδέος ὄρεξις αὐτη. ἔτι δὲ τῆς τροφῆς αἰσθησιν ἔχουσιν· ἢ γὰρ ἀφή τῆς τροφῆς αἰσθησις· ξηροῖς γὰρ καὶ ὑγροῖς καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς τρέφεται τὰ ζῶντα πάντα, τούτων δ' αἰσθησις ἀφή· τῶν δ' ἄλλων αἰσθητῶν κατὰ συμβεβη-
 κός. οὐθὲν γὰρ εἰς τροφήν συμβάλλεται ψόφος οὐδὲ χρώμα 10
 οὐδὲ ὄσμη. ὁ δὲ χυμὸς ἔν τι τῶν ἀπτῶν ἐστίν. πεῖνα δὲ καὶ
 δίψα ἐπιθυμία, καὶ ἡ μὲν πεῖνα ξηροῦ καὶ θερμοῦ, ἡ δὲ
 δίψα ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ· ὁ δὲ χυμὸς οἶον ἡδυσμά τι τούτων
 ἐστίν. διασαφητέον δὲ περὶ αὐτῶν ὕστερον, νῦν δ' ἐπὶ τοσοῦτον
 εἰρήσθω, ὅτι τῶν ζῴων τοῖς ἔχουσιν ἀφήν καὶ ὄρεξις ὑπάρ- 15
 χει. περὶ δὲ φαντασίας ἄδηλον, ὕστερον δ' ἐπισκεπτέον. ἐν-
 οῖς δὲ πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ τὸ κατὰ τόπον κινήτικόν,
 ἑτέροις δὲ καὶ τὸ διανοητικόν τε καὶ νοῦς, οἶον ἀνθρώποις καὶ
 εἴ τι τοιοῦτον ἕτερόν ἐστιν ἢ τιμιώτερον.

δῆλον οὖν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ἂν εἴη λόγος ψυχῆς τε καὶ 20
 σχήματος· οὔτε γὰρ ἐκεῖ σχῆμα παρὰ τὸ τρίγωνόν ἐστι καὶ τὰ
 ἐφεξῆς, οὔτ' ἐνταῦθα ψυχὴ παρὰ τὰς εἰρημένους. γίνοιτο δ' ἂν
 καὶ ἐπὶ τῶν σχημάτων λόγος κοινός, ὃς ἐφαρμόσει μὲν πᾶσιν,
 ἴδιος δ' οὐδενὸς ἔσται σχήματος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς εἰ-
 ρημέναις ψυχαῖς. διὸ γελοῖον ζητεῖν τὸν κοινὸν λόγον καὶ 25 }

om. V Philop. Soph. || 6. ὄρεξις ἐστὶν αὐτη STUX, ἐστὶν ὄρε-
 ξις αὐτη Soph., ἐστὶν om. etiam Philop. || δὲ om. EWy || 8. ζῶα
 TUVX Bek. Trend. Torst., ζῶντα etiam Them. Philop. et vet.
 transl. || 9. τοῖς δ' ἄλλοις αἰσθητοῖς Torst. et Belg., secuti
 Sophoniam, qui interpretatur τοῖς δὲ ἄλλοις τῶν αἰσθητῶν, vul-
 gatam praeter omnes codd. tuentur Simpl. Philop. et ap. Phi-
 lop. Alex. et, ut videtur, Them. || 10. οὐθὲν... 11. ἀπτῶν ἐστίν
 ante ξηροῖς... συμβεβηκός collocanda censet Christ || οὐδὲ
 χρώμα om. E, tuentur haec verba Them. Philop. Soph. 12. θερμοῦ
 καὶ ξηροῦ SX, ξηρ. καὶ θερ. etiam Them. Simpl. Soph. || 13. ὑγροῦ
 καὶ ψυχροῦ X Soph., καὶ ψυχ. καὶ ὑγρ. S, ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ
 etiam Them. Simpl. || τι om. SUVX, leg. Philop. || 15. διαρῆ-
 σθω SUVX Them. Soph. || 19. ἢ καὶ τιμ. UX Them. Bek.
 Trend. Torst., καὶ omissio ἢ Philop., καὶ om. etiam Soph. || 22.
 ἢ ψυχῇ EVy Simpl., ἢ om. Soph. || γένοιτο SUVX Soph. Bek.
 Trend. Torst. || 25. κοινὸν <μόνον> conii. Susemihl, l. 1.

ἐπὶ τούτων καὶ ἐφ' ἐτέρων, ὅς οὐδένος ἔσται τῶν ὄντων ἴδιος λόγος, οὐδὲ κατὰ τὸ οἰκειὸν καὶ τὸ ἄτομον εἶδος, ἀφέντας τὸν τοιοῦτον. παραπλησίως δ' ἔχει τῷ περὶ τῶν σχημάτων καὶ τὰ κατὰ ψυχὴν· αἰεὶ γὰρ ἐν τῷ ἐφεξῆς ὑπάρχει δυνάμει
 30 τὸ πρότερον ἐπὶ τε τῶν σχημάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων, οἷον ἐν τετραγώνῳ μὲν τρίγωνον, ἐν αἰσθητικῷ δὲ τὸ θρεπτικόν. ὥστε καθ' ἕκαστον ζητητέον, τίς ἐκάστου ψυχῆ, οἷον τίς φυτοῦ καὶ τίς ἀνθρώπου ἢ θηρίου. διὰ τίνα δ' αἰτίαν τῷ ἐφε-
 415a ξῆς οὕτως ἔχουσι, σκεπτέον. ἄνευ μὲν γὰρ τοῦ θρεπτικοῦ τὸ αἰσθητικὸν οὐκ ἔστιν· τοῦ δ' αἰσθητικοῦ χωρίζεται τὸ θρεπτικὸν ἐν τοῖς φυτοῖς. πάλιν δ' ἄνευ μὲν τοῦ ἄπτικοῦ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οὐδεμία ὑπάρχει, ἀφῆ δ' ἄνευ τῶν ἄλλων ὑπάρ-
 5 χει· πολλὰ γὰρ τῶν ζώων οὔτ' ὄψιν οὔτ' ἀκοὴν ἔχουσιν οὔτ' ὄσμῆς αἰσθησιν. καὶ τῶν αἰσθητικῶν δὲ τὰ μὲν ἔχει τὸ κατὰ τόπον κινητικόν, τὰ δ' οὐκ ἔχει. τελευταῖον δὲ καὶ ἐλάχιστα λογισμὸν καὶ διάνοιαν· οἷς μὲν γὰρ ὑπάρχει λογισμὸς τῶν φθαρτῶν, τούτοις καὶ τὰ λοιπὰ πάντα,
 10 οἷς δ' ἐκείνων ἕκαστον, οὐ πᾶσι λογισμὸς, ἀλλὰ τοῖς μὲν οὐδὲ φαντασία, τὰ δὲ ταύτῃ μόνῃ ζῶσιν. περὶ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ ἕτερος λόγος. ὅτι μὲν οὖν ὁ περὶ τούτων ἐκάστου λόγος οὗτος οἰκειότατος καὶ περὶ ψυχῆς, δῆλον.

Ἄναγκαῖον δὲ τὸν μέλλοντα περὶ τούτων σκέψιν ποιεῖσθαι
 15 λαβεῖν ἕκαστον αὐτῶν τί ἐστίν, εἰθ' οὕτως περὶ τῶν ἐχομένων

26. ἔστι SUX Soph., ἔσται Them. || 27. καὶ τὸ ἄτομον ETy, τὸ om. Simpl. et, ut videtur, Soph. || 29. κατὰ] περὶ τὴν SUVX || 32. ὥστε καὶ καθ' suscepit Torst. e prima editione E, reliqui omnes om. καὶ, etiam Soph. || 415a, 3. οἷον ἐν τοῖς φυτοῖς suscepit Torst. e prima editione E, om. reliqui. || 6. ὄσμῆς ὅλως αἰσθησιν STU WX Soph. Bek. Trend., ὅλως om. E (Trend.) y Torst. Belger. || 8. ἐλάχιστον SUVWX, ἐλάχιστα etiam Philop. Soph. || διάνοιαν, οἷον ὁ (ὁ om. E et Soph.) ἀνθρώπος ἢ τι (ἢ εἰ τι Soph.) τοιοῦτον ἄλλο ὑπάρχει. οἷς Wy et a prima manu margo E (Trend.) et Soph. || 11. ταύτῃ μόνον SUX, ταύτῃ μόνῃ Them. Philop. Soph. || 15. τί ἐστίν om. SUX, leg. Them. Simpl. Philop.

καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐπιζητεῖν. εἰ δὲ χρὴ λέγειν τί ἕκαστον αὐτῶν, οἷον τί τὸ νοητικὸν ἢ τὸ αἰσθητικὸν ἢ τὸ θρεπτικόν, πρότερον ἔτι λεπτέον τί τὸ νοεῖν καὶ τί τὸ αἰσθάνεσθαι· πρότεραι γάρ εἰσι τῶν δυνάμεων αἱ ἐνέργειαι καὶ αἱ πράξεις κατὰ τὸν λόγον. εἰ δ' οὕτως, τούτων δ' ἔτι πρότερα τὰ ἀντικείμενα 20 δεῖ τε θεωρηκέναι, περὶ ἐκείνων πρῶτον ἂν δεοῖ διορίσαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, οἷον περὶ τροφῆς καὶ αἰσθητοῦ καὶ νοητοῦ. ὥστε πρῶτον περὶ τροφῆς καὶ γεννήσεως λεπτέον· ἢ γὰρ θρεπτικὴ ψυχὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει, καὶ πρώτη καὶ κοινοτάτη δύναμις ἐστὶ ψυχῆς, καθ' ἣν ὑπάρχει τὸ ζῆν ἅπασιν. ἥς ἐστὶν 25 ἔργα γεννῆσαι καὶ τροφῇ χρῆσθαι· φυσικώτατον γὰρ τῶν ἔργων τοῖς ζῴσι, ὅσα τέλεια καὶ μὴ πηρώματα, ἢ τὴν γένεσιν αὐτομάτην ἔχει, τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἷον αὐτό, ζῶον μὲν ζῶον, φυτὸν δὲ φυτόν, ἵνα τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θεοῦ μετέχωσιν ἢ δύνανται· πάντα γὰρ ἐκείνου ὀρέγεται, καὶ ἐκείνου ἕνεκα πράττει 415b ὅσα πράττει κατὰ φύσιν. τὸ δ' οὐ ἕνεκα διττόν, τὸ μὲν οὐ, τὸ δὲ ᾧ. ἐπεὶ οὖν κοινωνεῖν ἀδυνατεῖ τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θεοῦ τῇ συνεχείᾳ, διὰ τὸ μηδὲν ἐνδέχεσθαι τῶν φθαρτῶν ταῦτόν καὶ ἐν ἀριθμῷ διαμένειν, ἢ δύναται μετέχειν ἕκαστον, κοινωνεῖ 5

16. ἢ καὶ SUX Bek. Trend., ἢ om. Simpl. Soph. Torst. || 18. πρότερον STUVWX Bek. Trend., πρότεραι E (Trend. Bus.) y Them. Soph. Torst. Belger. || 20. τὸν om. E Soph. || δ' ante ἔτι omnes codd., insertum E (Trend.) || 21. δεῖ τεθ. om. W, leg. Philop. Soph., διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν post τε θεωρηκέναι transponenda esse censet Christ || 23. καὶ γεννήσεως deleri vult Essen, progr. Stargard 1866, p. 23. || 24. καὶ ante τοῖς om. V, ante πρ. om. UVXY || 25. ἥς] οἷς VW, ἥς etiam Them. Philop. Soph. || 26. γεννῆσαι τε καὶ W, etiam Philop. Soph. || χρῆσασθαι STUVX Soph. Trend., χρῆσθαι Philop. ad hunc locum et ad 416 a, 18. || φυσικώτερον E (Trend.) et pr. y, φυσικώτατον etiam Simpl. Philop. Soph. || 27. ζῴσι SX, ζῶσι Them. Philop. Soph. || 28. αὐτόματον SUW Soph., αὐτομάτην Them. Simpl. Philop. 29. μετέχουσιν E (Trend.) et U Soph., μετέχωσιν etiam Them. Philop. || 415 b, 1. καὶ ἐκείνου TUVW et E (Bus.) Them., κἀκείνου reliqui, etiam Soph. || 2. τὸ δ' οὐ . . . 3. ᾧ unc. incl. Trend., leg. haec verba hoc loco Them. Philop. Simpl. Soph. || 4. τὸ αὐτό SUX Soph., ταῦτό Them. || 5. ταύτῃ κοινωνεῖ SUX Them.

ταύτη, τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δ' ἦττον· καὶ διαμένει οὐκ αὐτὸ ἀλλ' οἷον αὐτό, ἀριθμῶ μὲν οὐχ ἓν, εἶδει δ' ἓν.

ἔστι δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ ζῶντος σώματος αἰτία καὶ ἀρχή. ταῦτα δὲ πολλαχῶς λέγεται. ὁμοίως δ' ἡ ψυχὴ κατὰ τοὺς διωρισμένους
 10 τρόπους τρεῖς αἰτία· καὶ γὰρ ὅθεν ἡ κίνησις [αὐτῆ], καὶ οὗ ἔνεκα, καὶ ὡς ἡ οὐσία τῶν ἐμψύχων σωμάτων ἡ ψυχὴ αἰτία. ὅτι μὲν οὖν ὡς οὐσία, δῆλον· τὸ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν ἡ οὐσία, τὸ δὲ ζῆν τοῖς ζῶσι τὸ εἶναι ἔστιν, αἰτία δὲ καὶ ἀρχὴ τούτων ἡ ψυχὴ. ἔτι τοῦ δυνάμει ὄντος λόγος ἡ
 15 ἐντελέχεια. φανερόν δ' ὡς καὶ οὗ ἔνεκεν ἡ ψυχὴ αἰτία· ὥσπερ γὰρ ὁ νοῦς ἔνεκά του ποιεῖ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ φύσις, καὶ τοῦτ' ἔστιν αὐτῆς τέλος. τοιοῦτον δ' ἐν τοῖς ζῴοις ἡ ψυχὴ καὶ κατὰ φύσιν· πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ σώματα τῆς ψυχῆς ὄργανα, καὶ καθάπερ τὰ τῶν ζῶων, οὕτω καὶ τὰ
 20 τῶν φυτῶν, ὡς ἔνεκα τῆς ψυχῆς ὄντα. διττῶς δὲ τὸ οὗ ἔνεκα, τό τε οὗ καὶ τὸ ᾧ. ἀλλὰ μὴν καὶ ὅθεν πρῶτον ἡ κατὰ τόπον κίνησις, ψυχῆ. οὐ πᾶσι δ' ὑπάρχει τοῖς ζῴοις ἡ δύναμις αὕτη. ἔστι δὲ καὶ ἀλλοίωσις καὶ αὔξησις κατὰ ψυχὴν· ἡ μὲν γὰρ αὔθησις ἀλλοιώσις τις εἶναι δοκεῖ, αἰ-
 25 σθάνεται δ' οὐθέν ὃ μὴ μετέχει ψυχῆς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ αὐ-

7. post δ' ἓν addit διόπερ τὸ σπέρμα τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν ὄργανόν ἐστι τῆς ψυχῆς T et singulis verbis mutatis vel omissis VXUm, apud veteres commentatores praeter Sophoniam nullum huius additamenti vestigium || 9. ὁμοίως SUWX, ὁμοίως etiam Them. Philop. || 10. αὐτῆ unc. inclusi, αὐτῆ ES, αὐτῆ reliqui omnes || 11. ἡ ante οὐσία om. UX || 13. αἴτιον E, αἰτία etiam Philop. Soph. || 14. τοῦ ἐν δυν. SUX, ἐν om. Simpl. || 15. ἔνεκα STU VWX Soph. || 16. νοεῖ ESTV, ποιεῖ etiam Philop. Soph. || 17. αὐτῆ UVWX Soph. Bek. Trend., αὐτῆς etiam Philop. Torst. || 18. καὶ ante κατὰ φύσιν excepto U omnes codd., om. Trend., unc. incl. Torst., καὶ leg. etiam Simpl. Soph. || scripsisse Arist. ἐμψύχα σώματα, suspicatur Torst. || 20. διττῶς . . . . 21. ᾧ leg. haec verba hoc loco etiam Simpl. Philop. Soph. || 25. ψυχὴν ἔχει SUX Them. Soph., ἔχει ψυχὴν W Bek. Trend., μετέχει ψυχῆς ETV Torst.

ξήσεώς τε και φθίσεως ἔχει· οὐδὲν γὰρ φθίνει οὐδ' αὖξεται φυσικῶς μὴ τρεφόμενον, τρέφεται δ' οὐθὲν ὃ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς. Ἐμπειδοκλῆς δ' οὐ καλῶς εἶρηκε τοῦτο, προστιθεὶς τὴν αὖξιν συμβάλειν τοῖς φυτοῖς κάτω μὲν συρριζουμένοις διὰ τὸ τὴν γῆν οὕτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν, ἄνω δὲ διὰ τὸ 416a πῦρ ὡσαύτως. οὔτε γὰρ τὸ ἄνω και κάτω καλῶς λαμβάνει· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ πᾶσι τὸ ἄνω και κάτω και τῷ παντί, ἀλλ' ὡς ἡ κεφαλὴ τῶν ζώων, οὕτως αἱ ῥίζαι τῶν φυτῶν, εἰ χρὴ τὰ ὄργανα λέγειν ἕτερα και ταῦτά τοῖς ἔργοις. 5 πρὸς δὲ τούτοις τί τὸ συνέχον εἰς τὰναντία φερόμενα τὸ πῦρ και τὴν γῆν; διασπασθήσεται γὰρ, εἰ μὴ τι ἔσται τὸ κωλύον· εἰ δ' ἔσται, τοῦτ' ἔστιν ἡ ψυχὴ και τὸ αἷτιον τοῦ ἀνξάνεσθαι και τρέφεσθαι. δοκεῖ δὲ τισιν ἡ τοῦ πυρὸς φύσις ἀπλῶς αἰτία τῆς τροφῆς και τῆς αὖξήσεως εἶναι· και γὰρ 10 αὐτὸ φαίνεται μόνον τῶν σωματίων ἢ τῶν στοιχείων τρεφόμενον και αὖξόμενον. διὸ και ἐν τοῖς φυτοῖς και ἐν τοῖς ζώοις ὑπολάβοι τις ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ἐργαζόμενον. τὸ δὲ συναίτιον μὲν πῶς ἔστιν, οὐ μὴν ἀπλῶς γε αἷτιον, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ψυχὴ· ἡ μὲν γὰρ τοῦ πυρὸς αὖξησις εἰς ἄπει- 15 ρον, ἕως ἂν ἦ τὸ καυστόν, τῶν δὲ φύσει συνισταμένων πάντων ἔστι πέρας και λόγος μεγέθους τε και αὖξήσεως· ταῦτα δὲ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐ πυρός, και λόγου μᾶλλον ἢ ὕλης.

26. ἀνξάνεται TVX, αὖξεται etiam Them. Philop. || 27. μετέχει ψυχῆς W, κοινωνεῖ ζωῆς Them. Simpl. Philop. Soph. || 29. ῥιζουμένων SUVWX, ῥιζουμένοις T Soph., verbum simplex etiam Them. || 416a, 3. τὸ αὐτὸ E (Bus.) Them. Philop. Torst., ταῦτο reliqui, etiam Soph. || και τῷ παντί unc. incl. Susemihl l. l. || 5. post ἔργοις addunt edit. Ald. et Basil.: τὸ δ' αὐτὸ λέγειν ὄργανον ᾧ ἂν ἦ τὸ αὐτὸ ἔργον, quae fluxisse e prima editione iudicat Torst., nihil huius additamenti habent veteres interpretes || 7. κωλύον SUVW Soph. Bek. Trend. || 11. ἡ τῶν στοιχείων unc. incl. Torst., leg. haec verba omissis verbis τῶν σωματίων ἢ Them. Simpl. Philop., Soph. habet τῶν σωμα. και τῶν στοιχ. || 12. ἀνξάνόμενον SUVWX Them., ἀνξόμενον etiam Philop. Soph. || 15. ἡ ante ψ. insert. E₁ (Bhl.), leg. Them. || 17. τε om. TUVX, και μεγέθους και S Them. || 18. τῆς om. SUVWX

ἐπεὶ δ' ἡ αὐτὴ δύναμις τῆς ψυχῆς θρεπτικὴ καὶ γεννητικὴ,
 20 καὶ περὶ τροφῆς ἀναγκαῖον διορίσθαι πρῶτον· ἀφορίζεται γὰρ
 πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις τῷ ἔργῳ τούτῳ. δοκεῖ δ' εἶναι ἡ
 τροφή τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, οὐ πᾶν δὲ παντί, ἀλλ' ὅσα τῶν
 ἐναντίων μὴ μόνον γένεσιν ἐξ ἀλλήλων ἔχουσιν ἀλλὰ καὶ
 αὐξῆσιν· γίνεται γὰρ πολλὰ ἐξ ἀλλήλων, ἀλλ' οὐ πάντα
 25 ποσά, οἷον ὑγιᾶς ἐκ κάμνοντος. φαίνεται δ' οὐδ' ἐκεῖνα τὸν
 αὐτὸν τρόπον ἀλλήλοις εἶναι τροφή, ἀλλὰ τὸ μὲν ὕδωρ
 τῷ πυρὶ τροφή, τὸ δὲ πῦρ οὐ τρέφει τὸ ὕδωρ. ἐν μὲν οὖν
 τοῖς ἀπλοῖς σώμασι ταῦτ' εἶναι δοκεῖ μάλιστα τὸ μὲν
 τροφή τὸ δὲ τρεφόμενον. ἀπορίαν δ' ἔχει· φασὶ γὰρ οἱ
 30 μὲν τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ τρέφεσθαι, καθάπερ καὶ αὐξάν-
 νεσθαι, τοῖς δ' ὥσπερ εἴπομεν τοῦμπαλιν δοκεῖ, τὸ ἐναντίον
 τῷ ἐναντίῳ, ὡς ἀπαθοῦς ὄντος τοῦ ὁμοίου ὑπὸ τοῦ ὁμοίου,
 τὴν δὲ τροφήν μεταβάλλειν καὶ πέττεσθαι· ἡ δὲ μετα-
 βολὴ πᾶσιν εἰς τὸ ἀντικείμενον ἢ τὸ μεταξῦ. ἔτι πάσχει
 35 τι ἡ τροφή ὑπὸ τοῦ τρεφομένου, ἀλλ' οὐ τοῦτο ὑπὸ τῆς
 416b τροφῆς, ὥσπερ οὐδ' ὁ τέκτων ὑπὸ τῆς ὕλης, ἀλλ' ὑπ' ἐκεί-
 νου αὐτῆ· ὁ δὲ τέκτων μεταβάλλει μόνον εἰς ἐνέργειαν ἐξ
 ἀργίας. πότερον δ' ἐστὶν ἡ τροφή τὸ τελευταῖον προσγινό-
 μενον ἢ τὸ πρῶτον, ἔχει διαφοράν. εἰ δ' ἄμφω, ἀλλ' ἡ
 5 μὲν ἄπεπτος ἢ δὲ πεπεμμένη, ἀμφοτέρως ἂν ἐνδέχοιτο τὴν
 τροφήν λέγειν· ἢ μὲν γὰρ ἄπεπτος, τὸ ἐναντίον τῷ ἐναν-
 τίῳ τρέφεται, ἢ δὲ πεπεμμένη, τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ. ὥστε
 φανερόν ἐστι λέγουσί τινα τρόπον ἀμφοτέροι καὶ ὀρθῶς καὶ

Them. Soph. et, ut videtur, Philop. || 20. καὶ περὶ ETW, καὶ
 om. Philop. Them. Bek. Trend. Torst. || διορίσαι UV Soph.,
 διορίσασθαι y Them., διορίσθαι etiam Philop. || 23. γέννησιν E,
 γένεσιν Soph. et, ut videtur, Them. || 24. πάντα om. SUXy et
 corr E || 25. ποσά om. UW, in rasura E (Trend.) || 28. ἄλλοις
 SUX Philop., ἀπλοῖς etiam Soph. || 32. ὑπὸ τοῦ ὁμοίου om. EW,
 tuentur Them. Philop. || 34. τὸ post ἢ insert. E (Zapf.), leg. Them.
 Philop. || 416b, 3. προσγινόμενον in interpr. Them. Philop.,
 προσγινόμενον etiam Simpl. Soph.

οὐκ ὀρθῶς. ἐπεὶ δ' οὐθὲν τρέφεται μὴ μετέχον ζωῆς, τὸ ἔμψυχον ἂν εἴη σῶμα τὸ τρεφόμενον, ἢ ἔμψυχον, ὥστε καὶ 10 ἢ τροφή πρὸς ἔμψυχόν ἐστὶ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός. ἔστι δ' ἕτερον τροφῆ καὶ ἀνζητικῶ εἶναι· ἢ μὲν γὰρ ποσόν τι τὸ ἔμψυχον, ἀνζητικόν, ἢ δὲ τόδε τι καὶ οὐσία, τροφή· σώζει γὰρ τὴν οὐσίαν, καὶ μέχρι τούτου ἐστὶν ἕως ἂν τρέφηται· καὶ γενέσεως ποιητικόν, οὐ τοῦ τρεφόμενου, ἀλλ' 15 οἶον τὸ τρεφόμενον· ἤδη γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ ἢ οὐσία, γεννᾷ δ' οὐθὲν αὐτὸ ἑαυτό, ἀλλὰ σώζει. ὥσθ' ἢ μὲν τοιαύτη τῆς ψυχῆς ἀρχὴ δύναμις ἐστὶν οἷα σώζειν τὸ ἔχον αὐτήν ἢ τοιοῦτον, ἢ δὲ τροφή παρασκευάζει ἐνεργεῖν. διὸ στερηθὲν τροφῆς οὐ δύναται εἶναι. ἐπεὶ δ' ἐστὶ τρία, τὸ τρεφόμενον 20 καὶ ὃ τρέφεται καὶ τὸ τρέφον, τὸ μὲν τρέφον ἐστὶν ἢ πρώτη ψυχῆ, τὸ δὲ τρεφόμενον τὸ ἔχον ταύτην σῶμα, ὃ δὲ τρέφεται, ἢ τροφή. ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους ἅπαντα προσαγορεύειν δίκαιον, τέλος δὲ τὸ γεννῆσαι οἶον αὐτό, εἴη ἂν ἢ πρώτη ψυχῆ γεννητικῆ οἶον αὐτό. ἔστι δὲ ὃ τρέ- 25 φεται διττόν, ὥσπερ καὶ ὃ κυβερνᾷ, καὶ ἢ χεῖρ καὶ τὸ πηδάλιον, τὸ μὲν κινουῦν καὶ κινούμενον, τὸ δὲ κινούμενον <μόνον>.

11. πρὸς τὸ ἔμψ. Them. Simpl. || 12. τροφή E Soph., τροφῆ etiam Them. || 14. ἂν καὶ τρέφῃ TW, ἂν τρέφῃ E (Zapf.), ἂν τρέφηται Soph., ἂν τρέφῃ γ, vulgo ἂν καὶ τρέφηται || 15. γεννήσεως ES Soph., γενέσεως etiam Them. Philop. || 16. αὐτοῦ ἢ οὐσία STVWX Soph., ἢ οὐσία αὐτοῦ Philop., αὐτὴ ἢ οὐσία EU vet. transl. Bek. Trend., Them. interpretatur ταῦτο γὰρ ἐστὶν, unc. incl. haec verba Torst. || 17. αὐτὸ om. E (Trend.) et TVW, leg. Philop. Soph. || 18. ἔχον etiam Philop. Soph., δεχόμενον EWγ || 22. ταύτην TXY et E (Bus.) et, ut videtur, Them., αὐτήν reliqui, etiam Philop. Soph. || 23. ἐπεὶ δὲ . . . 25 αὐτὸ collocanda esse ante 20 ἐπεὶ censet Torst., eodem loco, quo vulgata, haec verba legerunt Them. Philop. Soph., nihil mutandum est || 25. γεννητικὸν ESTWX, γεννητικῆ etiam Soph. || 25. τρέφει Ty et, ut videtur, Them., τρέφεται etiam Soph. || 26. καὶ ante ὃ om. SUWX || καὶ ἢ χεῖρ EVγ, καὶ om. reliqui et scripti et impressi, leg. Simpl. et sine dubio Them., qui interpretatur τῇ τε χεῖρ καὶ || 27. κινούμενον <μόνον>] κινούμενον E sine ratura (Trend.), reliqui codd. κινουῦν μόνον, etiam Them. Simpl.

πάσαν δ' ἀναγκαῖον τροφήν δύνασθαι πέττεσθαι, ἐργάζεται
 δὲ τὴν πέψιν τὸ θερμόν· διὸ πᾶν ἔμψυχον ἔχει θερμότητα.
 30 τύπω μὲν οὖν ἡ τροφή τί ἐστιν εἴρηται· διασαφητέον δ'
 ἐστὶν ὕστερον· περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις.

Διωρισμένων δὲ τούτων λέγωμεν κοινῇ περὶ πάσης αἰ- 5
 σθήσεως. ἡ δ' αἴσθησις ἐν τῷ κινεῖσθαι τε καὶ πάσχειν
 συμβαίνει, καθάπερ εἴρηται· δοκεῖ γὰρ ἀλλοιώσις τις εἴ-
 35 ναι. φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν.
 417^a τοῦτο δὲ πῶς δυνατὸν ἢ ἀδύνατον, εἰρήκαμεν ἐν τοῖς καθόλου
 λόγοις περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν. ἔχει δ' ἀπορίαν διὰ τί
 καὶ τῶν αἰσθήσεων αὐτῶν οὐ γίνεται αἴσθησις, καὶ διὰ τί
 ἄνευ τῶν ἔξω οὐ ποιοῦσιν αἴσθησιν, ἐνότος πυρὸς καὶ γῆς καὶ
 5 τῶν ἄλλων στοιχείων, ὧν ἐστὶν ἡ αἴσθησις καθ' αὐτὰ ἢ τὰ
 συμβεβηκότα τούτοις. δῆλον οὖν ὅτι τὸ αἰσθητικὸν οὐκ ἐστὶν
 ἐνεργεῖα, ἀλλὰ δυνάμει μόνον. διὸ καθάπερ τὸ καυστὸν οὐ
 καίεται αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄνευ τοῦ καυστικοῦ· ἔκαιε γὰρ ἂν
 ἑαυτό, καὶ οὐθὲν ἐδεῖτο τοῦ ἐντελελεία πυρὸς ὄντος. ἐπειδὴ
 10 δὲ τὸ αἰσθάνεσθαι λέγομεν διχῶς (τό τε γὰρ δυνάμει ἀκοῦον
 καὶ ὁρῶν ἀκούειν καὶ ὁρᾶν λέγομεν, κἂν τύχη καθεῦθον, καὶ

Alex. teste Philopono, vet. transl., Bek. Trend. Torst., μόνον
 κινούμενον interpretatur Philop., κινούμενον μόνως Soph., κί-
 νούμενον μόνον defendit etiam Dittenberger l. 1. p. 1613. || 32.
 λέγομεν VWX Them. Soph., λέγωμεν etiam Alex. 154. || 33. τε]
 τι STWX et sine dubio Them. Simpl., τι τὸ αἰσθητήριον V,
 Alex. variat, p. 155, 1 τι et 162, 22, sed p. 161, 22 τε, τε etiam
 Philop. || 417 a, 1. εἴρηται V, εἴρηται μὲν S Simpl. Philop. ad
 hunc locum et Alex. ap. Philop., sed ad 417 a, 14. habet Phi-
 lop. εἴρηται μὲν καὶ, reliqui εἰρήκαμεν, etiam, ut videtur, Soph. ||
 καὶ ἐν STUWX || 2. post πάσχειν Alex. ap. Philop. tradit ferri
 etiam lectionem: λεκτέον δὲ καὶ νῦν, quod additamentum fort.
 leg. et Them. et Soph., non leg. Simpl. Philop. || 3. οὐ post 2.
 τι SUX || 4. αἰσθήσεις SUX || 7. διὸ om. VW, leg. Philop. ad
 417 b, 16. || καθάπερ] καὶ καθάπερ U, οὐκ αἰσθάνεται καθάπερ
 TX, καθάπερ οὐκ αἰσθάνεται S || 8. καθ' ἑαυτὸ E Torst., ὑφ'
 ἑαυτοῦ S Them., ὑφ' αὐτοῦ UV, καθ' αὐτὸ etiam Soph || 9. αὐτό
 UX || 10. τὸ αἰσθάνομενον Soph. || ἀκοῦον καὶ ὁρῶν omnes
 codd., etiam E (Trend. et Torstrikio teste Bek.).

τὸ ἤδη ἐνεργοῦν), διχῶς ἂν λέγοιτο καὶ ἡ αἰσθησις, ἡ μὲν ὡς δυνάμει, ἡ δὲ ὡς ἐνεργείᾳ. [ὁμοίως δὲ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι, τὸ τε δυνάμει ὄν καὶ τὸ ἐνεργείᾳ.] πρῶτον μὲν οὖν ὡς τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ πάσχειν καὶ τοῦ κινεῖσθαι καὶ τοῦ ἐνεργεῖν 15 λέγωμεν· καὶ γὰρ ἔστιν ἡ κίνησις ἐνεργείᾳ τις, ἀτελής μὲντοι, καθάπερ ἐν ἐτέροις εἴρηται. πάντα δὲ πάσχει καὶ κινεῖται ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ καὶ ἐνεργείᾳ ὄντος. διὸ ἔστι μὲν ὡς ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει, ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ τοῦ ἀνομοίου, καθάπερ εἴπομεν· πάσχει μὲν γὰρ τὸ ἀνόμοιον, πεπονθὸς δ' ὁμοίον ἔστιν. 20

διαριτεῖον δὲ καὶ περὶ δυνάμεως καὶ ἐντελεχείας· νῦν γὰρ ἀπλῶς λέγομεν περὶ αὐτῶν. ἔστι μὲν γὰρ οὕτως ἐπιστημόν τι ὡς ἂν εἴπομεν ἄνθρωπον ἐπιστήμονα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῶν ἐπιστημόνων καὶ ἐχόντων ἐπιστήμην· ἔστι δ' ὡς ἤδη λέγομεν ἐπιστήμονα τὸν ἔχοντα τὴν γραμματικὴν· 25 ἑκάτερος δὲ τούτων οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δυνατὸς ἔστιν, ἀλλ' ὁ μὲν ὅτι τὸ γένος τοιοῦτον καὶ ἡ ὕλη, ὁ δ' ὅτι βουλευθεὶς δυνατὸς θεωρεῖν, ἂν μὴ τι κωλύσῃ τῶν ἔξωθεν· ὁ δ' ἤδη θεωρῶν, ἐντελεχείᾳ ὄν καὶ κυρίως ἐπιστάμενος τότε τὸ Α.

13. ὁμοίως . . . 14. ἐνεργείᾳ quae Trend. suspecta videntur unc. inclusi, αἰσθητόν pro αἰσθάνεσθαι scripsit Torst. ex Alex. 155a, 24, quod probat Brentano, die Psych. des Arist. 141., totum hunc locum leg. etiam Them. Philop. vet. transl., defendit Barco, Aristote, dell' anima vegetativa e sensitiva p. 43. || 15. τοῦ ante ἐνεργεῖν om. EVWY Philop. Soph. || 16. λέγομεν STUWXy Philop. Soph. || 21. νῦν μὲν γὰρ TW, μὲν om. Soph., οὐ γὰρ ἀπλῶς conl. Roeper in Philol. VII, p. 238. || ἐλέγομεν conl. Torst., λέγομεν etiam Philop. Soph. || 23. εἴπομεν ETUVWy, εἴπομεν etiam Soph. || 24. καὶ τῶν ἐχ. SUX || 25. ἤδη hoc loco positum suspectum videtur Torst., defendit Vahlen, Arist. Aufsätze II, p. 26. || 26. ἑκάτερος . . . 28. ἔξωθεν in parenth. Torst., quod vituperat Vahlen l. l. || 28. κωλύη Simpl., κωλύση etiam Philop. || τρίτος δ' ὁ ἤδη e Soph. scripsit Torst., τρίτος δ' habet etiam Them., sed haud dubie per interpretamentum, vulgatam defendit Vahlen l. l. || 29. post θεωρῶν virgulam Torst. || 29. ἄλφα literis scriptum E (Trend.).

30 ἀμφοτέροι μὲν οὖν οἱ πρῶτοι κατὰ δύναμιν ἐπιστήμονες, ἀλλ' ὁ μὲν διὰ μαθήσεως ἀλλοιωθεὶς καὶ πολλάκις ἐξ ἐναντίας μεταβαλὼν ἕξεως, ὁ δ' ἐκ τοῦ ἔχειν τὴν αἰσθησιν
 417b ἢ τὴν γραμματικὴν, μὴ ἐνεργεῖν δ' εἰς τὸ ἐνεργεῖν ἄλλον τρόπον. οὐκ ἔστι δ' ἀπλοῦν οὐδὲ τὸ πάσχειν, ἀλλὰ τὸ μὲν φθορά τις ὑπὸ τοῦ ἐναντίου, τὸ δὲ σωτηρία μᾶλλον τοῦ δυνάμει ὄντος ὑπὸ τοῦ ἐντελεχείᾳ ὄντος καὶ ὁμοίου οὕτως ὡς δύ-
 5 ναμεις ἔχει πρὸς ἐντελέχειαν· θεωροῦν γὰρ γίνεταί τὸ ἔχον τὴν ἐπιστήμην, ὅπερ ἢ οὐκ ἔστιν ἀλλοιοῦσθαι (εἰς αὐτὸ γὰρ ἢ ἐπίδοσις καὶ εἰς ἐντελέχειαν) ἢ ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. διὸ οὐ καλῶς ἔχει λέγειν τὸ φρονοῦν, ὅταν φρονη, ἀλλοιοῦσθαι, ὡσπερ οὐδὲ τὸν οἰκοδόμον ὅταν οἰκοδομηῇ. τὸ μὲν οὖν
 et 10 εἰς ἐντελέχειαν ἄγον ἐκ δυνάμει ὄντος κατὰ τὸ νοοῦν καὶ φρονοῦν οὐ διδασκαλίαν ἀλλ' ἐτέραν ἐπωνυμίαν ἔχειν δίκαιον· τὸ δ' ἐκ δυνάμει ὄντος μανθάνον καὶ λαμβάνον ἐπιστήμην ὑπὸ τοῦ ἐντελεχείᾳ ὄντος καὶ διδασκαλικοῦ ἤτοι οὐδὲ πάσχειν φατέον, [ὡσπερ εἴρηται,] ἢ δύο τρόπους εἶναι ἀλ-
 15 λοιώσεως, τὴν τε ἐπὶ τὰς στερητικὰς διαθέσεις μεταβολὴν καὶ τὴν ἐπὶ τὰς ἕξεις καὶ τὴν φύσιν. τοῦ δ' αἰσθητικοῦ ἢ μὲν πρώτη μεταβολὴ γίνεταί ὑπὸ τοῦ γεννῶντος, ὅταν δὲ γεν-

30. πρῶτοι unc. incl. Torst., tuentur Simpl. Soph. et sine dubio Them. || Torst. coni. ἀμφοτέροι μὲν οὖν οἱ κατὰ δύναμιν ἐπιστήμονες ἐνεργεῖα γίνονται ἐπιστήμονες, ἀλλ', tuetur vulgata etiam Soph. || 32. pro αἰσθησιν coni. Torst. ἀριθμητικὴν, quod re vera habet Them., αἰσθησιν leg. Philop. Simpl. Soph. || 417b, 4. comma post ὁμοίου (Bek. Trend.) delevit Torst. || 5. γὰρ tuentur praeter omnes codd. Them. Simpl. Philop. Alex. p. 151. || 6. τὴν om. SX, leg. Them. Philop. Alex. 151. 152. || εἰς αὐτὸ X Soph., αὐτὸ Trend., αὐτὸ leg. Simpl. Philop. Them. 102, 9. 52, 13. Alex. 151. 157, 28. || 9. τὸ μὲν . . . 11. δίκαιον suspecta videntur Hayduckio, progr. Meldorf 1877, p. 11 || 10. Torst. coni. ἄγειν, leg. ἄγον Alex. 152 et, ut videtur, Philop. || κατὰ unc. incl. Torst., leg. Alex. 152. || 12. ἐκ δυνάμει ὄντος unc. incl. Torst., tuentur Philop. Soph. Them. 52, 15. || 13. Hayduck l. l. legendum esse censet: οὐδὲ τοῦτο πάσχειν || 14. ὡσπερ εἴρηται unc. inclusi, etiam Hayduck, l. l. p. 11. haec verba extinguere vult, om. SUX Them. Philop., leg. quidem Soph.

νηθῆ, ἔχει ἤδη ὥσπερ ἐπιστήμην καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι. καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν δὲ ὁμοίως λέγεται τῷ θεωρεῖν· διαφέρει δέ, ὅτι τοῦ μὲν τὰ ποιητικὰ τῆς ἐνεργείας ἔξωθεν, τὸ ὁρατὸν ²⁰ καὶ τὸ ἀκουστόν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν αἰσθητῶν. αἴτιον δ' ὅτι τῶν καθ' ἕκαστον ἢ κατ' ἐνέργειαν αἰσθησις, ἢ δ' ἐπιστήμη τῶν καθόλου· ταῦτα δ' ἐν αὐτῇ πῶς ἐστι τῆ ψυχῆ. διὸ νοῆσαι μὲν ἐπ' αὐτῷ, ὁπόταν βούληται, αἰσθάνεσθαι δ' οὐκ ἐπ' αὐτῷ· ἀναγκαῖον γὰρ ὑπάρχειν τὸ αἰσθη- ²⁵ τόν. ὁμοίως δὲ τοῦτ' ἔχει καὶ ταῖς ἐπιστήμας ταῖς τῶν αἰσθητῶν, καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτι τὰ αἰσθητὰ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τῶν ἔξωθεν.

ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων διασαφῆσαι καιρὸς γένοιτ' ἂν καὶ εἰσαυθις. νῦν δὲ διωρίσθω τοσοῦτον, ὅτι οὐχ ἀπλοῦ ὄντος τοῦ δυνά- ³⁰ μει λεγομένου, ἀλλὰ τοῦ μὲν ὥσπερ ἂν εἴπομεν τὸν παῖδα δύνασθαι στρατηγεῖν, τοῦ δὲ ὡς τὸν ἐν ἡλικίᾳ ὄντα, οὕτως ἔχει τὸ αἰσθητικόν. ἐπεὶ δ' ἀνώνυμος αὐτῶν ἢ διαφορὰ, διώριστα δὲ περὶ ^{418a} αὐτῶν ὅτι ἕτερα καὶ πῶς ἕτερα, χρῆσθαι ἀναγκαῖον τῷ πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι ὡς κυρίοις ὀνόμασιν. τὸ δ' αἰσθητικὸν δυνάμει ἐστὶν οἷον τὸ αἰσθητὸν ἤδη ἐντελεχεία, καθάπερ εἴρηται. πά- ^{50. ἡ αἰσθ} σχει μὲν οὖν οὐχ ὅμοιον ὄν, πεπονθὸς δ' ὁμοίωται καὶ ἔστιν ⁵ οἷον ἐκεῖνο.

⁶ Λεκτέον δὲ καθ' ἑκάστην αἰσθησιν περὶ τῶν αἰσθητῶν πρῶτον. λέγεται δὲ τὸ αἰσθητὸν τριχῶς, ὧν δύο μὲν καθ' αὐτὰ φαμεν αἰσθάνεσθαι, τὸ δὲ ἐν κατὰ συμβεβηκός. τῶν δὲ δύο τὸ μὲν ἴδιόν ἐστιν ἐκάστης αἰσθήσεως, τὸ δὲ κοινὸν ¹⁰ πασῶν. λέγω δ' ἴδιον μὲν ὃ μὴ ἐνδέχεται ἑτέρα αἰσθήσει αἰσθάνεσθαι, καὶ περὶ ὃ μὴ ἐνδέχεται ἀπατηθῆναι, οἷον ὄψις χρώματος καὶ ἀκοή ψόφου καὶ γεῦσις χυμοῦ. ἢ

18. καὶ post αἰσθ. om. EU, καὶ τὸ om. V, leg. καὶ τὸ Simpl. Philop. Alex. 159, 21. || 19. δὲ om. SV, post ὁμοίως ponit E, κατ' ἐνέργειαν δὲ leg. etiam Philop. Alex. 159, 22. || 24. ὅταν VWX Soph. || 31. εἴπομεν SUX, εἴπομεν etiam Soph. || 418a, 2. τὸ T et E (Trend.) || 3. δ' om. ES, τὸ δὲ Soph. || 8. δυοῖν SUX.

δ' ἀφή πλείους μὲν ἔχει διαφοράς· ἀλλ' ἐκάστη γε κρίνει
 15 περὶ τούτων, καὶ οὐκ ἀπατάται ὅτι χρῶμα οὐδ' ὅτι ψόφος,
 ἀλλὰ τί τὸ κερωσμένον ἢ ποῦ, ἢ τί τὸ ψοφοῦν ἢ ποῦ. τὰ
 μὲν οὖν τοιαῦτα λέγεται ἴδια ἐκάστου, κοινὰ δὲ κίνησις, ἡρε-
 μία, ἀριθμός, σχῆμα, μέγεθος· τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐδεμιᾶς
 20 ἐστὶν ἴδια, ἀλλὰ κοινὰ πάσαις. καὶ γὰρ ἀφή κίνησις τίς
 ἐστὶν αἰσθητὴ καὶ ὄψει. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ λέγεται αἰ-
 σθητόν, οἷον εἰ τὸ λευκὸν εἴη Διάρους νίος· κατὰ συμβε-
 βηκὸς γὰρ τούτου αἰσθάνεται, ὅτι τῷ λευκῷ συμβέβηκε
 τοῦτο οὐδ' αἰσθάνεται. διὸ καὶ οὐδὲν πάσχει ἢ τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ
 αἰσθητοῦ. τῶν δὲ καθ' αὐτὰ αἰσθητῶν τὰ ἴδια κυρίως ἐστὶν
 25 αἰσθητά, καὶ πρὸς ἃ ἡ οὐσία πέφυκεν ἐκάστης αἰσθήσεως.
 Οὗ μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ὄψις, τοῦτ' ἐστὶν ὄρατόν. ὄρατόν δ' 7
 ἐστὶ χρῶμα μὲν, καὶ ὃ λόγῳ μὲν ἔστιν εἰπεῖν, ἀνώνυμον δὲ
 τυγχάνει ὄν· δῆλον δὲ ἔσται ὃ λέγομεν προελθούσι μά-
 λιστα. τὸ γὰρ ὄρατόν ἐστὶ χρῶμα. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἐπὶ τοῦ
 30 καθ' αὐτὸ ὄρατοῦ· καθ' αὐτὸ δὲ οὐ τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὅτι ἐν
 ἑαυτῷ ἔχει τὸ αἴτιον τοῦ εἶναι ὄρατόν. πᾶν δὲ χρῶμα κινη-
 418b τικόν ἐστὶ τοῦ καθ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, καὶ τοῦτ' ἐστὶν αὐτοῦ ἡ
 φύσις. διόπερ οὐχ ὄρατόν ἄνευ φωτός, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐκάστου
 χρῶμα ἐν φωτὶ ὄραται. διὸ περὶ φωτός πρῶτον λεκτέον τί

14. post διαφοράς signum orationis imperfectae ponit Torst. ||
 17. ἐκάστης W, ἐκάστη X || 19. πάσαις om. UX et pr. S, πάν-
 των re. S, πασῶν videtur legisse Philop. || γὰρ ἡ ἀφή E (Bhl.) ||
 20. post ὄψει editi ante Bekkerum: καθ' αὐτὰ μὲν οὖν
 ἐστὶν αἰσθητὰ ταῦτα, quae legit etiam Soph. || 21. διάρρους νίος
 ET Soph., διάρρου νίος V, νίος om. W, Διάρους νίος Simpl., et
 Διάρους νίος et Διάρης Them., Διάρης Philop., qui in nonnullis
 ἀντιγράφοις etiam scripturam esse Διάρους νίος commemorat ||
 23. καὶ om. SUV || ἢ om. SUX, tuentur et καὶ et ἢ Them.
 Soph. || 26. ἡ om. SU || 27. μὲν EW, τε reliqui omnes, etiam Philop.
 Simpl. || 28. μάλιστα om. SUX, leg. Soph. || 29, 30. τῶν καθ'
 αὐτὸ ὄρατῶν TW et E₁ (Bus.), τοῦ . . . ὄρατοῦ etiam Siml.
 Philop. Soph. || 31. αὐτῷ X, αὐτῷ UV, ἑαυτῷ videntur legisse
 Them. Philop. || 418 b, 2. πάντως ἑκαστον SUX Them. et, ut
 videtur, Simpl., πᾶν τὸ ἐκάστου etiam Soph. || 3. ὄραται E₁ Y

ἔστιν. ἔστι δὴ τι διαφανές. διαφανές δὲ λέγω ὃ ἔστι μὲν
 ὄρατόν, οὐ καθ' αὐτὸ δὲ ὄρατόν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' 5
 ἀλλότριον χρωμα. τοιοῦτον δὲ ἔστιν ἀήρ καὶ ὕδωρ καὶ πολλὰ
 τῶν στερεῶν· οὐ γὰρ ἦ ὕδωρ οὐδ' ἦ ἀήρ, διαφανές, ἀλλ' ὅτι
 ἔστι φύσις ὑπάρχουσα ἢ αὐτὴ ἐν τούτοις ἀμφοτέροις καὶ
 ἐν τῷ αἰδίῳ τῷ ἄνω σώματι. φῶς δὲ ἔστιν ἢ τούτου ἐνέργεια,
 τοῦ διαφανοῦς ἢ διαφανές. δυνάμει δὲ ἐν ᾧ τοῦτ' ἔστι καὶ τὸ 10
 σκότος. τὸ δὲ φῶς οἶον χρωμὰ ἔστι τοῦ διαφανοῦς, ὅταν ἦ
 ἐντελεχεία διαφανές ὑπὸ πυρὸς ἢ τοιοῦτου οἶον τὸ ἄνω
 σῶμα· καὶ γὰρ τούτῳ τι ὑπάρχει ἐν καὶ ταυτόν. τί μὲν οὖν
 τὸ διαφανές καὶ τί τὸ φῶς, εἴρηται, ὅτι οὔτε πῦρ οὔθ' ὄλως
 σῶμα οὐδ' ἀπορροή σώματος οὐδενός (εἴη γὰρ ἂν σῶμά τι καὶ 15
 οὕτως), ἀλλὰ πυρὸς ἢ τοιοῦτου τινὸς παρουσία ἐν τῷ διαφα-
 νεῖ· οὐδὲ γὰρ δύο σώματα ἅμα δυνατὸν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι·
 δοκεῖ τε τὸ φῶς ἐναντίον εἶναι τῷ σκότει· ἔστι δὲ τὸ σκότος
 στέρησις τῆς τοιαύτης ἕξεως ἐκ διαφανοῦς, ὥστε δῆλον ὅτι
 καὶ ἢ τούτου παρουσία τὸ φῶς ἔστιν. καὶ οὐκ ὀρθῶς Ἐμπε- 20
 δοκλῆς, οὐδ' εἴ τις ἄλλος οὕτως εἴρηκεν, ὡς φερομένου τοῦ
 φωτὸς καὶ τεινομένου ποτὲ μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ περι-
 ἔχοντος, ἡμᾶς δὲ λανθάνοντος· τοῦτο γὰρ ἔστι καὶ παρὰ
 τὴν τοῦ λόγου ἐνάργειαν καὶ παρὰ τὰ φαινόμενα· ἐν μι-
 Soph. Torst., reliqui ὄρατόν || 7. post στερεῶν add. οἶον ὕελος
 κρύσταλλος T et margo U, similia in paraphr. Them. Philop.
 Soph. || 8. ἔστι τις φύσις UX Them. Simpl. Soph. Torst., om.
 τις reliqui || ἐνυπάρχουσα SUVX Them. Bek. Trend. || 9. virgula
 post ἐνέργ. om. Bek. Trend., ἐνέργεια καὶ τοῦ διαφανοῦς
 coni. Trend. || 10. post δὲ virgulam Torst., δυνάμει δὲ καὶ ἐν
 ᾧ τοῦτ' ἔστι, τὸ σκότος coni. Steinhart l. l. || 11. ἦ om. E || 14.
 εἴρηται καὶ τί τὸ φῶς V, similiter in paraphr. Them. || 15. post
 σῶμα transferenda esse, quae nunc 17. leguntur, ita: σῶμα (οὐδὲ
 γὰρ . . . εἶναι), οὐδ' ἀπορροή censet Torst., eundem, quem
 vulgata, ordinem servant Them. Simpl. Philop. || 15. οὔτε
 TVW, οὐδὲ etiam Them. || 18. τε] δὲ TUVX Bek. Trend. σκότος
 ES || ὁ TU, om. V || 20. τὸ φῶς ἢ τούτου παρουσία SUX, vul-
 gatam tuetur Them. || 22. τεινομένου EV et vet. transl.,
 vulgo γιγνομένου, etiam Them. || 24. τὴν ἐν τῷ λόγῳ SUX
 Them. Bek. Trend. τὴν τοῦ λόγου etiam Soph. || ἐνάργειαν TWy

25 κρῶ μὲν γὰρ διαστήματι λάθοι ἄν, ἀπ' ἀνατολῆς δ' ἐπὶ
 δυσμάς τὸ λανθάνειν μέγα λίαν τὸ αἴτημα. ἔστι δὲ χρω-
 ματος μὲν δεκτικὸν τὸ ἄχρουν, ψόφου δὲ τὸ ἄψοφον.
 ἄχρουν δ' ἔστι τὸ διαφανές καὶ τὸ ἀόρατον ἢ τὸ μόλις
 30 δρώμενον, οἷον δοκεῖ τὸ σκοτεινόν. τοιοῦτον δὲ τὸ διαφανές
 μὲν, ἀλλ' οὐχ ὅταν ἦ ἐντελεχεία διαφανές, ἀλλ' ὅταν δυ-
 νάμει· ἢ γὰρ αὐτὴ φύσις ὅτε μὲν σκότος ὅτε δὲ φῶς
 419a ἔστιν. οὐ πάντα δὲ ὁρατὰ ἐν φωτὶ ἔστιν, ἀλλὰ μόνον ἐκάστου
 τὸ οἰκείον χρῶμα· ἔνια γὰρ ἐν μὲν τῷ φωτὶ οὐχ ὁράται,
 ἐν δὲ τῷ σκότει ποιεῖ αἰσθησιν, οἷον τὰ πυρώδη φαινόμενα
 καὶ λάμποντα (ἀνώνυμα δ' ἔστι ταῦτα ἐνὶ ὀνόματι), οἷον
 5 μύκης, κέρας, κεφαλαὶ ἰχθύων καὶ λεπίδες καὶ ὀφθαλ-
 μοί· ἀλλ' οὐδενὸς ὁράται τούτων τὸ οἰκείον χρῶμα. δι' ἣν
 μὲν οὖν αἰτίαν ταῦτα ὁράται, ἄλλος λόγος· νῦν δ' ἐπὶ το-
 σοῦτον φανερόν ἐστιν, ὅτι τὸ μὲν ἐν φωτὶ δρώμενον χρῶμα.
 διὸ καὶ οὐχ ὁράται ἄνευ φωτός· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ τὸ
 10 χρώματι εἶναι, τὸ κινήτικῳ εἶναι τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφα-
 νοῦς· ἢ δ' ἐντελέχεια τοῦ διαφανοῦς φῶς ἔστιν. σημεῖον δὲ τού-
 του φανερόν· ἂν γὰρ τις θῆ τὸ ἔχον χρῶμα ἐπ' αὐτὴν
 τὴν ὄψιν, οὐκ ὄψεται· ἀλλὰ τὸ μὲν χρῶμα κινεῖ τὸ δια-
 φανές, οἷον τὸν ἀέρα, ὑπὸ τούτου δὲ συνεχοῦς ὄντος κινεῖται
 15 τὸ αἰσθητήριον. οὐ γὰρ καλῶς τοῦτο λέγει Δημόκριτος οἰό-
 μενος, εἰ γένοιτο κενὸν τὸ μεταξύ, ὁρᾶσθαι ἂν ἀκριβῶς καὶ
 εἰ μύρμηξ ἐν τῷ οὐρανῷ εἴη· τοῦτο γὰρ ἀδύνατόν ἐστιν. πά-
 σχοντος γὰρ τι τοῦ αἰσθητικοῦ γίνεται τὸ ὁρᾶν· ὑπ' αὐτοῦ
 μὲν οὖν τοῦ ὁρωμένου χρώματος ἀδύνατον· λείπεται δὲ ὑπὸ

Torst., ἐνέργειαν E (Trend.) et Soph., ἀλήθειαν reliqui, etiam
 Them. || 419a. 3. σκότῳ E, σκότῳ Them., σκότει Soph. || 5. λοιπίδες
 E₁, λεπίδες etiam Them. Philop. Soph. || 7. ὁρατὰ E, ὁράται etiam
 Them. Philop. Soph. || 9. καὶ om. E U W Soph. || αὐτὸ W Trend., αὐτῷ
 etiam Them. Soph. || τὸ] τῷ W, om. S Them. || 14. δὴ E T W y,
 δὲ ἢ δὴ Them., δὲ etiam Simpl. Soph. || 17. ἔστιν ἀδύνατον S U X,
 ἀδύνατόν ἐστιν Soph. || 18. αἰσθητήριον V W et, ut videtur, Phi-
 lop., αἰσθητικοῦ etiam Soph., αἰσθήσεως in paraphr. Them. ||
 19. δὴ E T W, δὲ reliqui, etiam Them. Simpl. Soph.

τοῦ μεταξύ, ὥστ' ἀναγκαῖόν τι εἶναι μεταξύ· κενοῦ δὲ γενο- 20
μένου οὐχ ὅτι ἀκριβῶς, ἀλλ' ὅλως οὐθὲν ὁφθῆσεται.

δι' ἣν μὲν οὖν αἰτία τὸ χρῶμα ἀναγκαῖον ἐν φωτὶ ὁραῖσθαι,
εἴρηται. πῦρ δὲ ἐν ἀμφοῖν ὁραῖται, καὶ ἐν σκότει καὶ ἐν φωτὶ,
καὶ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης· τὸ γὰρ διαφανὲς ὑπὸ τούτου γίνεται
διαφανές. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ ψόφου καὶ ὁσμῆς 25
ἐστίν· οὐθὲν γὰρ αὐτῶν ἀπτόμενον τοῦ αἰσθητηρίου ποιεῖ τὴν
αἴσθησιν, ἀλλ' ὑπὸ μὲν ὁσμῆς καὶ ψόφου τὸ μεταξύ κί-
νεῖται, ὑπὸ δὲ τούτου τῶν αἰσθητηρίων ἐκάτερον· ὅταν δ' ἐπ'
αὐτό τις ἐπιθῇ τὸ αἰσθητήριον τὸ ψοφοῦν ἢ τὸ ὄξον, οὐδεμίαν
αἴσθησιν ποιήσει. περὶ δὲ ἀφῆς καὶ γέυσεως ἔχει μὲν 30
ὁμοίως, οὐ φαίνεται δέ· δι' ἣν δ' αἰτία, ὕστερον ἔσται δῆλον.
τὸ δὲ μεταξύ ψόφων μὲν ἀήρ, ὁσμῆς δ' ἀνόνημον· κοινὸν
γὰρ δὴ τι πάθος ἐπ' ἀέρος καὶ ὕδατος ἐστίν, ὥσπερ τὸ δια-
φανὲς χρώματι, οὕτω τῶ ἔχοντι ὁσμὴν ὃ ἐν ἀμφοτέροις
ὑπάρχει τούτοις· φαίνεται γὰρ καὶ τὰ ἔνυδρα τῶν ζῴων 35
ἔχειν αἴσθησιν ὁσμῆς. ἀλλ' ὁ μὲν ἄνθρωπος καὶ τῶν πεζῶν 419 b
ἴσα ἀναπνεῖ, ἀδυνατεῖ ὁσμᾶσθαι μὴ ἀναπνέοντα. ἢ δ' αἰ-
τία καὶ περὶ τούτων ὕστερον λεχθήσεται.

20. ὥστ' . . . μεταξύ om. SUX, leg. Soph. || 23. σκότῳ E.,
σκότῳ Soph. || 29. τις ἐπιθῇ om. pr. E || τὸ ante αἰσθ. om. E ||
32. codd. hoc loco non variant, vulgatam leg. etiam Philop.
Simpl. et, ut videtur, Soph., sed. Them. interpretatur: τὸ δὲ
μεταξὺ ψόφου καὶ ὁσμῆς ἀήρ καὶ ὕδωρ, unde Brandisius con-
Them. legisse τὸ δὲ μεταξύ ψόφων καὶ ὁσμῆς ἀνόνημον, Torst.
coni. ab Arist. haec fere scripta fuisse: τὸ δὲ μεταξύ ψόφου
μὲν καὶ ὁσμῆς ἀήρ τε καὶ ὕδωρ· τὸ δὲ κοινὸν ἀνόνημον· κοι-
νὸν . . . , sed nihil mutandum est, vulgatam defendit etiam
Barco l. l. 58. || 33. δὴ om. SUVWXY || 34. δ ἐν] ὃν SX, ἐν
TV || 419 b, 1. ὁσμῆς et 2. ὁσμᾶσθαι ET || ἀλλ' . . . 4. διορίσω-
μεν] ex Themistii et Sophoniae interpretationibus Torst. coni.
Arist. haec fere scripsisse: ἀλλ' ὁ μὲν ἄνθρωπος καὶ τῶν πε-
ζῶν ἴσα ἀναπνεῖ ἀδυνατεῖ ὁσμᾶσθαι μὴ ἀναπνέοντα, τὰ δὲ
ἐνυδρα ὁσμᾶται καὶ μὴ ἀναπνέοντα. ἢ δ' αἰτία καὶ περὶ τού-
των ὕστερον λεχθήσεται. νῦν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον τί
ἐστίν ὕψις. μετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον περὶ ἀκοῆς καὶ ὁσφρή-
σεως· καὶ πρῶτον μὲν περὶ ψόφου καὶ ἀκοῆς διορίσωμεν, Sim-

Νῦν δὲ πρῶτον περὶ ψόφου καὶ ἀκοῆς διορίσωμεν. ἔστι 8
 5 δὲ διττὸς ὁ ψόφος· ὁ μὲν γὰρ ἐνεργεία τις, ὁ δὲ δυνάμει·
 τὰ μὲν γὰρ οὐ φαμεν ἔχειν ψόφον, οἶον σπόγγον, ἔρια, τὰ
 δ' ἔχειν, οἶον χαλκὸν καὶ ὄσα στερεὰ καὶ λεῖα, ὅτι δύνα-
 ται ψοφῆσαι. τοῦτο δ' ἐστὶν αὐτοῦ μεταξὺ καὶ τῆς ἀκοῆς
 ἐμποιῆσαι ψόφον ἐνεργεία. γίνεται δ' ὁ κατ' ἐνέργειαν ψό-
 10 φος αἰετίνος πρὸς τι καὶ ἐν τινι· πληγὴ γὰρ ἐστὶν ἡ ποι-
 οῦσα. διὸ καὶ ἀδύνατον ἐνὸς ὄντος γενέσθαι ψόφον· ἕτερον
 γὰρ τὸ τύπτον καὶ τὸ τυπτόμενον· ὥστε τὸ ψοφοῦν πρὸς τι
 ψοφεῖ· πληγὴ δ' οὐ γίνεται ἄνευ φορᾶς. ὥσπερ δ' εἵπομεν,
 οὐ τῶν τυχόντων πληγὴ ὁ ψόφος· οὐθέννα γὰρ ποιεῖ ψόφον
 15 ἔρια ἂν πληγῇ, ἀλλὰ χαλκὸς καὶ ὄσα λεῖα καὶ κοῖλα,
 ὁ μὲν χαλκός, ὅτι λεῖος· τὰ δὲ κοῖλα τῇ ἀνακλάσει πολ-
 λὰς ποιεῖ πληγὰς μετὰ τὴν πρῶτην, ἀδυνατοῦντος ἐξελθεῖν
 τοῦ κινηθέντος. ἔτι ἀκούεται ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι, ἀλλ' ἦττον.
 οὐκ ἔστι δὲ ψόφου κύριος ὁ ἀήρ οὐδὲ τὸ ὕδωρ· ἀλλὰ δεῖ
 20 στερεῶν πληγὴν γενέσθαι πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸν ἀέρα.
 τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ὑπομένῃ πληγείς ὁ ἀήρ καὶ μὴ δια-
 χυθῆ. διὸ ἐὰν ταχέως καὶ σφοδρῶς πληγῇ, ψοφεῖ· δεῖ γὰρ
 φθάσαι τὴν κίνησιν τοῦ ραπίζοντος τὴν θρύψιν τοῦ ἀέρος,
 ὥσπερ ἂν εἰ σωρὸν ἢ ὄρμαθὸν ψάμμου τύπτοι τις φερόμε-

plicium vulgatam legisse et ex interpret. huius loci et quae
 p. 138 de Alexandro dicit certum est || 4. ἀκοῆς] ὁσφρήσεως EWXY
 et Soph., reliqui ἀκοῆς, etiam Them. || 5. ἐνεργείαι (i. e. casu
 dativo) E (Trend.) et δυνάμει E Them. Simpl. Philop. Soph.
 Torst., ἐνέργεια et δυνάμεις reliqui || τις post ἐνεργεία om. Soph.,
 leg. Them. Simpl. || 7. χαλκός T, χαλκὸν etiam Them. So h. || 11. γί-
 νεσθαι X Soph., probat Susemihl, l. l. || τὸν ψόφον E, τὸν om.
 Soph. || 15. ἔριον ἢ κατάξαν ἢ πληγὴν, ἀλλὰ VX et margo U,
 vulgatam leg. Soph. et sine dubio Philop. || 18. ἐν] μὲν ἐν conl.
 Torst. || ἀλλ' ἦττον unc. incl. Torst., om. Soph., videntur legisse
 Them. Simpl. Philop. || 19. οὔτε TW, οὔτε δὲ E, οὐδὲ etiam
 Simpl. Soph. || 20. καὶ] Torst. conl. ἢ καὶ, quod iam Steinhart
 l. l. coniecerat, vulgatam tuentur Philop. Simpl. Soph. || 21. ὑπο-
 μένῃ E et fort. Simpl., ὑπομένῃ Soph. || 24. ἂν om. STUX,
 ἂν leg. Soph.

νον ταχύ. ἤχῳ δὲ γίνεται, ὅταν ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἐνὸς γενομέ- 25
 νου διὰ τὸ ἀγγεῖον τὸ διορίσαν καὶ κωλύσαν θρυφθῆναι
 πάλιν ὁ ἀήρ ἀπωσθῆ, ὥσπερ σφαῖρα. ἔοικε δ' αἰεὶ γίνεσθαι
 ἤχῳ, ἀλλ' οὐ σαφῆς, ἐπεὶ συμβαίνει γε ἐπὶ τοῦ ψόφου
 καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ φωτός· καὶ γὰρ τὸ φῶς αἰεὶ ἀνακλᾶ-
 ται (οὐδὲ γὰρ ἂν ἐγίνετο πάντῃ φῶς, ἀλλὰ σκότος ἔξω τοῦ 30
 ἡλιουμένου), ἀλλ' οὐχ οὕτως ἀνακλᾶται ὥσπερ ἀφ' ὕδατος
 ἢ χαλκοῦ ἢ καὶ τινος ἄλλου τῶν λείων, ὥστε σκιὰν ποιεῖν,
 ἢ τὸ φῶς ὀρίζομεν. τὸ δὲ κενὸν ὀρθῶς λέγεται κύριον τοῦ
 ἀκούειν. δοκεῖ γὰρ εἶναι κενὸν ὁ ἀήρ, οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ποιῶν
 ἀκούειν, ὅταν κινηθῆ συνεχῆς καὶ εἷς. ἀλλὰ διὰ τὸ ψαθυρὸς 35
 εἶναι οὐ γεγωνεῖ, ἂν μὴ λείων ἢ τὸ πληγέν. τότε δὲ εἷς γλ- 420a
 νεται ἅμα διὰ τὸ ἐπίπεδον· ἔν γὰρ τὸ τοῦ λείου ἐπίπεδον.

ψοφητικὸν μὲν οὖν τὸ κινητικὸν ἐνὸς ἀέρος συνεχεῖα μέχρις
 ἀκοῆς. ἀκοῆ δὲ συμφυῆς ἀέρι· διὰ δὲ τὸ ἐν ἀέρι εἶναι, κι-
 νουμένου τοῦ ἔξω δεῖσῳ κινεῖται. διόπερ οὐ πάντῃ τὸ ζῶον ἀκούει, 5
 οὐδὲ πάντῃ διέρχεται ὁ ἀήρ· οὐ γὰρ πάντῃ ἔχει ἀέρα τὸ κι-

25 ἀπὸ τοῦ om. SUVX Torst.; leg. Soph. et Alex. de anima
 fol. 132b (sed ὑπὸ pro ἀπὸ) || γινομένου UVWX Soph. || 30. οὐ
 STUVX Them., οὐδὲ etiam Soph. || 33. ἦ] φ̄ scripsit Torst. e
 solo Philop., ἦ etiam Soph. || 33. τὸ δὲ . . . 35. εἷς partim cor-
 rupta partim alieno loco posita esse putat Torst., vide eius
 comment. crit. p. 148, tuentur Them. Philop. Simpl. Soph. ||
 420a, 1. Torst. suspicatur Arist. scripsisse τότε δὲ εἷς γίνεται
 καὶ ἅμα ἀφάλλεται, διὰ τὸ ἐπίπεδον, similiter in interpret. Them.
 et Philop., vulgatam leg. etiam Soph. || 2. ἅμα γὰρ διὰ U et
 Philop. in paraphr. || 4. ἀκοῆ δὲ συμφυῆς ἀήρ Wy Simpl.
 Philop. Soph. Torst., vulgatam leg. Them. || διὰ τὸ ἓνα ἀέρα
 εἶναι conii. Steinhart l. 1., quod iam Iul. Pacius coniecerat,
 textum tuentur Simpl. Philop. || 5. τὸ εἶσῳ SUVX Bek. Trend.,
 ὁ leg. etiam Them. Philop. Torst. || κινεῖ STVW Bek. Trend.,
 κινεῖται etiam Philop. Simpl. vet. transl Torst., cui assentitur
 etiam Hayduck, progr. Gryph. 1873 p. 2. || παντὶ μέρει τὸ ζῶον
 ἀκούει ἀλλ' ὡσὶν· οὐδὲ πανταχοῦ τοῦ σώματος διέρχεται· οὐ
 γὰρ W, similia habent et Them. et Philop., fluxisse e priori
 editione putat Torst., sed nihil nisi interpretamentum est, vul-
 gatam tuentur Soph. Simpl. || 6. ὁ ἀήρ unc. incl. Torst., leg. Soph. ||
 ἀέρα, ἀλλὰ τὸ κ. conii. Torst., ἀλλὰ non leg. Philop. Soph.

νησόμενον μέρος και ἔμψυχον. αὐτὸς μὲν δὴ ἄσοφον ὁ ἀήρ
 διὰ τὸ εὐθρυπτον· ὅταν δὲ κωλυθῆ θρύπτεσθαι, ἢ τούτου
 κίνησις ψόφος. ὁ δ' ἐν τοῖς ὠσὶν ἐγκαταφοδόμηται πρὸς τὸ
 10 ἀκίνητος εἶναι, ὅπως ἀκριβῶς αἰσθάνηται πάσας τὰς δια-
 φορὰς τῆς κινήσεως. διὰ ταῦτα δὲ και ἐν ὕδατι ἀκούο-
 μεν, ὅτι οὐκ εἰσέρχεται πρὸς αὐτὸν τὸν συμφυῆ ἀέρα· ἀλλ'
 οὐδ' εἰς τὸ οὖς διὰ τὰς ἔλικας. ὅταν δὲ τοῦτο συμβῆ, οὐκ
 ἀκούει· οὐδ' ἂν ἢ μῆνιγξ κάμη, ὥσπερ τὸ ἐπὶ τῇ κόρῃ δέξ-
 15 μα [ὅταν κάμη]. ἀλλὰ και σημεῖον τοῦ ἀκούειν ἢ μὴ τὸ
 ἡχεῖν αἰεὶ τὸ οὖς ὥσπερ τὸ κέρας· αἰεὶ γὰρ οἰκείαν τινὰ κί-
 νησιν ὁ ἀήρ κινεῖται ὁ ἐν τοῖς ὠσὶν· ἀλλ' ὁ ψόφος ἀλλό-
 τριος και οὐκ ἴδιος. και διὰ τοῦτο φασιν ἀκούειν τῷ κενῷ και
 ἡχοῦντι, ὅτι ἀκούομεν τῷ ἔχοντι ὠρισμένον τὸν ἀέρα. πότερον
 20 δὲ ψοφεῖ τὸ τυπτόμενον ἢ τὸ τύπτον; ἢ και ἄμφω, τρό-
 πον δ' ἕτερον· ἔστι γὰρ ὁ ψόφος κίνησις τοῦ δυναμένου κι-
 νεῖσθαι τὸν τρόπον τοῦτον ὅνπερ τὰ ἀφαλλόμενα ἀπὸ τῶν
 λείων, ὅταν τις κρούσῃ. οὐ δὴ πᾶν, ὥσπερ εἴρηται, ψοφεῖ
 τυπτόμενον και τύπτον, οἶον ἐὰν πατάξῃ βελόνῃ βελόνῃ·
 25 ἀλλὰ δεῖ τὸ τυπτόμενον ὁμαλὸν εἶναι, ὥστε τὸν ἀέρα ἀθροῦν
 ἀφάλλεσθαι και σελεσθαι. αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν ψοφούντων

7. ἔμψυχον etiam Philop. Soph., ἔμψοφον con. Torst., cui assentiuntur Hayduck l. l. et Dittenberger l. l. p. 1615. || ἔμψυχον, ὥσπερ ἢ κόρη τὸ ὑγρόν· αὐτὸ W et margo U vet. transl. et, ut videtur, Philop., non leg. Soph. || αὐτὸς e Them. scripsit Torst., ceteri αὐτὸ || 7. αὐτὸ... 9. ψόφος, mutato δὴ in γὰρ, fort. ante 419b, 25. ἡγὼ transponenda iudicat Susemihl || 10. ἀμετακίνητος con. Hayduck l. l. || 12. τὸν συμφυῆ... 13. ἔλικας unc. incl. Torst., leg. Simpl. Philop. Soph. || 14. οὐτ' ET || 15. ὅταν κάμη unc. inclusi, om. ETWY Soph. || ἀλλὰ usque ad 18. ἴδιος unc. incl. Torst., tuentur Them. Simpl. Philop. Soph. || 16. αἰεὶ ante τὸ om. SVX, leg. Them. Soph. || 17. ὁ ante ἐν om. STUWX, leg. Soph. || 19. τὸν om. SUVX, leg. Simpl. || 22. ἀλλόμενα SVX, ἀφαλλόμενα Them. Philop. Simpl. Soph. || 24. και τύπτον om. SUVX, leg. Philop. Simpl. Soph. (qui ἢ pro και habet) || 25. ἀθροῦν STUVWX || 26. ψόφων Ty Them. Soph., ψοφούντων etiam Philop. Simpl.

ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν ψόφῳ δηλοῦνται· ὥσπερ γὰρ ἄνευ φωτὸς οὐχ ὁράται τὰ χρώματα, οὕτως οὐδ' ἄνευ ψόφου τὸ ὄξυ καὶ τὸ βαρὺ. ταῦτα δὲ λέγεται κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ἀπτῶν· τὸ μὲν γὰρ ὄξυ κινεῖ τὴν αἴσθησιν ἐν ὀλίγῳ ³⁰ χρόνῳ ἐπὶ πολὺ, τὸ δὲ βαρὺ ἐν πολλῷ ἐπ' ὀλίγον. οὐ δὴ ταχὺ τὸ ὄξυ, τὸ δὲ βαρὺ βραδύ, ἀλλὰ γίνεται τοῦ μὲν διὰ τὸ τάχος ἢ κίνησις τοιαύτη, τοῦ δὲ διὰ βραδυτήτα. καὶ ἔοικεν ἀνάλογον ἔχειν τῷ περὶ τὴν ἀφήν ὄξει καὶ ἀμ- ^{420b} βλεῖ· τὸ μὲν γὰρ ὄξυ οἶον κεντεῖ; τὸ δ' ἀμβλὺ οἶον ὠθεῖ διὰ τὸ κινεῖν τὸ μὲν ἐν ὀλίγῳ τὸ δὲ ἐν πολλῷ, ὥστε συμβαίνει τὸ μὲν ταχὺ τὸ δὲ βραδὺ εἶναι.

περὶ μὲν οὖν ψόφου ταύτη διωρίσθω. ἡ δὲ φωνὴ ψόφος τίς ⁵ ἐστὶν ἐμψύχου· τῶν γὰρ ἀψύχων οὐθὲν φωνεῖ, ἀλλὰ καθ' ὁμοιότητα λέγεται φωνεῖν, οἶον αὐλὸς καὶ λύρα καὶ ὅσα ἄλλα τῶν ἀψύχων ἀπότασιν ἔχει καὶ μέλος καὶ διάλεκτον. ἔοικε γὰρ ὅτι καὶ ἡ φωνὴ ταῦτ' ἔχει. πολλὰ δὲ τῶν ζώων οὐκ ἔχουσι φωνήν, οἶον τὰ τε ἄναιμα καὶ τῶν ἐναίμων ἰχθύες. καὶ ¹⁰ τοῦτ' εὐλόγως, εἴπερ ἀέρος κίνησις τίς ἐστὶν ὁ ψόφος. ἀλλ' οἱ λεγόμενοι φωνεῖν, οἶον ἐν τῷ Ἀχελῷῳ, ψοφοῦσι τοῖς βραγχίοις ἢ τιμὶ ἐτέρῳ τοιούτῳ. φωνὴ δ' ἐστὶ ζώου ψόφος, καὶ οὐ τῷ τυχόντι μορίῳ. ἀλλ' ἐπεὶ πᾶν ψοφεῖ τύπτοντός τινος καὶ τι καὶ ἐν τιμ, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀήρ, εὐλόγως ἂν ¹⁵

31. ἐπ' om. SUVW, leg. Them. Philop. Simpl. || 31. οὐ δὴ] ὥστε οὐχί TW Soph., ὥστε οὐδὲ V, οὕτω X, οὐ δὴ etiam Simpl., οὐ δὴ . . . 33. βραδυτήτα unc. incl. Susemihl l. l. || 420b, 3. συμβαίνειν ES, συμβαίνει Simpl. Philop. Soph. || 8 γὰρ] δὲ SUV, γὰρ etiam Soph. || 11. τις om. SUVX et in paraphr. Them. Philop., leg. Soph. || εἴπερ . . . ψόφος fortasse corrupta esse putat Torst., leg. Philop. Soph. Them. (qui pro ψόφος habet φωνή) || 11. ἀλλ' . . . 13. τοιούτῳ unc. incl. Torst., leg. Them. Philop. Soph., defendit Wilson, Phil. Rundschau 1882, N. 47. || 13. post ψόφος Torst. censet excidisse: οὐ πᾶς δὲ, vulgatam tuetur Soph., qui 14. καὶ omisit, οὐ παντὸς δὲ, ἀλλ' οὐδὲ παντὶ μορίῳ in paraphr. Them. || 15. καὶ ante τι om. TW Soph., leg. Philop. Simpl.

φωνοίη ταῦτα μόνα ὅσα δέχεται τὸν ἀέρα. ἤδη γὰρ τῷ ἀναπνεομένῳ καταχοῖται ἡ φύσις ἐπὶ δύο ἔργα, καθάπερ τῇ γλώττῃ ἐπὶ τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν διάλεκτον, ὧν ἡ μὲν γεῦσις ἀναγκαῖον (διὸ καὶ πλειόσιν ὑπάρχει), ἡ δ' ἐρημ-
 20 νεία ἔνεκα τοῦ εὖ, οὕτω καὶ τῷ πνεύματι πρὸς τε τὴν θερμότητα τὴν ἐντὸς ὡς ἀναγκαῖον (τὸ δ' αἴτιον ἐν ἑτέροις εἰρησεται) καὶ πρὸς τὴν φωνήν, ὅπως ὑπάρχη τὸ εὖ. ὄργανον δὲ τῇ ἀναπνοῇ ὁ φάρυγξ· οὗ δ' ἔνεκα καὶ τὸ μορίον ἐστὶ τοῦτο, πλεύμων· τούτῳ γὰρ τῷ μορίῳ πλεῖστον ἔχει τὸ
 25 θερμὸν τὰ περὶ τῶν ἄλλων. δεῖται δὲ τῆς ἀναπνοῆς καὶ ὁ περὶ τὴν καρδίαν τόπος πρῶτος. διὸ ἀναγκαῖον εἶσω ἀναπνεομένου εἰσιέναι τὸν ἀέρα. ὥστε ἡ πληγὴ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος ὑπὸ τῆς ἐν τούτοις τοῖς μορίοις ψυχῆς πρὸς τὴν καλουμένην ἀρτηρίαν φωνή ἐστίν. οὐ γὰρ πᾶς ζῶον ψόφος φωνή,
 30 καθάπερ εἶπομεν (ἐστὶ γὰρ καὶ τῇ γλώττῃ ψοφεῖν καὶ ὡς οἱ βήττοντες), ἀλλὰ δεῖ ἔμψυχόν τε εἶναι τὸ τύπτον καὶ μετὰ φαντασίας τινός· σημαντικὸς γὰρ δὴ τις ψόφος ἐστὶν ἡ φωνή· καὶ οὐ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος, ὡσπερ ἡ βήξ,
 421 a ἀλλὰ τούτῳ τύπτει τὸν ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ πρὸς αὐτήν. σημεῖον δὲ τὸ μὴ δύνασθαι φωνεῖν ἀναπνέοντα μηδ' ἐκπνέοντα, ἀλλὰ κατέχοντα· κινεῖ γὰρ τούτῳ ὁ κατέχων. φανερόν δὲ καὶ διότι οἱ ἰχθύες ἄφωνοι· οὐ γὰρ ἔχουσι φάρυγγα. τοῦτο

18. τε om. SUVWX, leg. Them. Soph. || 19. καὶ om. ET, leg. Them. Soph. || 20. ἔνεκεν STUVWX || 21. εἴρηται SUWX Soph. et sine dubio Philop. || 22. ὑπάρχοι EV, ὑπάρχει TW || 23. καὶ om. ESUWy || 24. πνεύμων STUVWXy Them. Philop. Simpl. Soph. || πλεῖον SUVW Them. Soph., πλεον T || 28. ψυχικῆς δυνάμεως πρὸς W et Philop., vulgatam tuentur Simpl. Alex. apud Simpl. Soph. || 30. καὶ prius om. SUVX, posterius EW, leg. καὶ utrobique Soph. || 31. τε leg. etiam Soph., τι SUVX || 32. δὴ om. SUVWX, leg. Soph. || 33. βήξις ETy Them. (sed v. l. βήξ), βήξ etiam Philop. Simpl. Soph. || 421a, 3. ἀλλὰ κατέχοντα om. E et Soph. || 3. τοῦτο EVW Bek. Trend., τούτῳ Them. Philop. Simpl. Soph. vet. transl. Torst. || δὲ] γὰρ STUVW.

δὲ τὸ μόριον οὐκ ἔχουσιν, ὅτι οὐ δέχονται τὸν ἀέρα οὐδ' ἀνα- 5
πνέουσιν. δι' ἣν μὲν οὖν αἰτία, ἕτερός ἐστι λόγος.

9 Περὶ δὲ ὁσμῆς καὶ ὁσφραντοῦ ἦτιον εὐδιόριστόν ἐστι τῶν
εἰρημένων· οὐ γὰρ δῆλον ποῖόν τί ἐστιν ἡ ὁσμή, οὕτως ὡς ὁ
ψόφος ἢ τὸ χρῶμα. αἷτιον δ' ὅτι τὴν αἰσθησιν ταύτην οὐκ
ἔχομεν ἀκριβῆ, ἀλλὰ χεῖρω πολλῶν ζώων· φανύλως γὰρ 10
ἄνθρωπος ὁσμάται, καὶ οὐθενὸς ὁσφραίνεται τῶν ὁσφραντῶν
ἄνευ τοῦ λυπηροῦ ἢ τοῦ ἡδέος, ὡς οὐκ ὄντος ἀκριβοῦς τοῦ αἰσθη-
τηρίου. εὐλογον δ' οὕτω καὶ τὰ σκληρόφθαλμα τῶν χρωμά-
των αἰσθάνεσθαι, καὶ μὴ διαδήλους αὐτοῖς εἶναι τὰς δια-
φορὰς τῶν χρωμάτων πλὴν τῷ φοβερῷ καὶ ἀφόβῳ· οὕτω 15
δὲ καὶ τὰς ὁσμάς τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. ἔοικε μὲν γὰρ
ἀνάλογον ἔχειν πρὸς τὴν γεῦσιν καὶ ὁμοίως τὰ εἶδη τῶν
χυμῶν τοῖς τῆς ὁσμῆς, ἀλλ' ἀκριβεστέραν ἔχομεν τὴν γεῦ-
σιν διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ἀφήν τινα, ταύτην δ' ἔχειν τὴν αἰ-
σθησιν τὸν ἄνθρωπον ἀκριβεστάτην· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις 20
λείπεται πολλῶν τῶν ζώων, κατὰ δὲ τὴν ἀφήν πολλῶ τῶν
ἄλλων διαφερόντως ἀκριβοῦ. διὸ καὶ φρονιμώτατόν ἐστι τῶν
ζώων. σημεῖον δὲ τὸ καὶ ἐν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων παρὰ
τὸ αἰσθητήριον τοῦτο εἶναι εὐφρεῖς καὶ ἀφρεῖς, παρ' ἄλλο
δὲ μηδέν· οἱ μὲν γὰρ σκληρόσαρκοι ἀφρεῖς τὴν διάνοιαν, 25

5. ἀναπνέουσιν. ἀλλ' οἱ λέγοντες οὕτως ἀμαρτάνουσιν. δι'
SVW et vet. transl., ἀλλ' οἱ λέγοντες ὅτι φωνοῦσιν οἱ ἰχθύες
διαμαρτάνουσιν. δι' X, et certe Philoponus legit tale addita-
mentum || 6. μὲν οὖν] δ' VX, om. SU || ἔσται SUVX Soph.,
ἔστω in paraphr. Philop. || 8. ἡ om. SUX, leg. Philop. Simpl. ||
ὁσμή ETW, ὁσμή Them. Simpl. Philop. Soph. || 9. ψ. ἢ τὸ φῶς
ἢ T W X y Philop. Simpl. et, ut videtur, Them., om. ἢ τὸ φῶς
Soph. || 10. χεῖρωνα SW, χεῖρων E, χεῖρον X et, ut videtur,
Philop. Simpl. || 11. ὁσφραίνεται ETW vet. transl. Torst., αἰσθά-
νεται reliqui et, ut videtur, Them. || 16. ὁσμάς ETW || καὶ κατὰ
τὰς ὁσμάς coni. Christ || 21. πολλῶ ESUV Bek., πολλῶν sine
dubio Them. Philop. Simpl., πολλοῖς Soph. || τῶν om. X || πολλῶ
τῶν ἄλλων omnes codd. excepto X, qui haec verba omisit,
πολλῶ etiam Them. Philop. Simpl. Soph. Trend. Torst., πολλῶν
Bek. || 23. καὶ τὸ ESTW, om. καὶ X.

οἱ δὲ μαλακόσαρκοι εὐφνεῖς. ἔστι δ', ὥσπερ χυμὸς ὁ μὲν
 γλυκὺς ὁ δὲ πικρὸς, οὕτω καὶ ὄσμαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχουσι
 τὴν ἀνάλογον ὄσμην καὶ χυμόν, λέγω δὲ οἶον γλυκεῖαν
 ὄσμην καὶ γλυκὺν χυμόν, τὰ δὲ τοῦναντίον. ὁμοίως δὲ καὶ
 30 δριμεῖα καὶ αὐστηρὰ καὶ ὀξεῖα καὶ λιπαρὰ ἔστιν ὄσμη.
 ἀλλ' ὥσπερ εἴπομεν, διὰ τὸ μὴ σφόδρα διαδήλους εἶναι
 τὰς ὄσμάς ὥσπερ τοὺς χυμούς, ἀπὸ τούτων εἴληφε τὰ ὀνό-
 421 b ματα καθ' ὁμοιότητα τῶν πραγμάτων· ἡ μὲν γὰρ γλυκεῖα
 ἀπὸ τοῦ κρόκου καὶ μέλιτος, ἡ δὲ δριμεῖα θύμου καὶ τῶν
 τοιοῦτων· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἔστι δ'
 ὥσπερ καὶ ἡ ἀκοή καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων, ἡ μὲν τοῦ ἀκουστοῦ
 5 καὶ ἀνηκούστου, ἡ δὲ τοῦ ὄρατοῦ καὶ ἀοράτου, καὶ ἡ ὄσφρη-
 σις τοῦ ὄσφραντοῦ καὶ ἀνοσφράντου. ἀνόσφραντον δὲ τὸ μὲν
 παρὰ τὸ ὄλωσ ἀδύνατον ἔχειν ὄσμην, τὸ δὲ μικρὰν ἔχον
 καὶ τὸ φαύλην. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἄγευστον λέγεται.

ἔστι δὲ καὶ ἡ ὄσφρησις διὰ τοῦ μεταξὺ, οἶον ἀέρος ἢ ὕδατος·
 10 καὶ γὰρ τὰ ἔνυδρα δοκοῦσιν ὄσμῃς αἰσθάνεσθαι, (ὁμοίως καὶ
 ἔναιμα καὶ ἄναιμα,) ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τῷ ἀέρι· καὶ γὰρ
 τούτων ἔνια πόρωθεν ἀπαντᾷ πρὸς τὴν τροφήν ὑπόσμα
 γινόμενα. διὸ καὶ ἄπορον φαίνεται, εἰ πάντα μὲν ὁμοίως
 ὄσμάται, ὁ δ' ἄνθρωπος ἀναπνέων, μὴ ἀναπνέων δὲ

27. ὄσμαι et 28. et 29. ὄσμην E || 29. τὰ δὲ τοῦναντίον ante
 28. λέγω SUVX, eodem loco, quo vulgata, etiam Them. Philop. ||
 30. ὄσμη sine articulo E (Bhl.) || 32. ὄσμάς E || 421 b, 2. ἀπὸ τοῦ
 κρ. solus E, vet. transl. Bek. Trend., ἀπὸ τοῦ om. reliqui, etiam
 Simpl. Torst. || καὶ τοῦ μ. T Bek. Trend., τοῦ om. Simpl. || 4.
 καὶ ἡ om. SUVX, καὶ om. W Them. Bek. Trend., ἡ ἀκοή ex-
 stinguui vult Madvig l. 1. || 5. καὶ τοῦ ἀνηκ. TX || καὶ τοῦ ἀορ.
 TX, utroque loco om. τοῦ Them. || ἡ om. SUX, leg. Them. || 6.
 καὶ τοῦ ἀνοσφρ. STUX, om. τοῦ Them. || 7. ὄσμην EW || 8. τὸ
 ante φαύλην om. SWX Bek. Trend., leg. Them. || 10. ὄσμῃς E ||
 ὁμοίως δὲ καὶ SUVX Philop. Bek. Trend., ὁμοίως καὶ E (Trend.)
 et TW || 11. τὰ ἔναιμα καὶ τὰ ἄν. SUVX Philop. Soph. Bek.
 Trend. || 13. καὶ om. E || 14. et 15. ὄσμ. E || 14. ἀναπνέων μὲν
 SUVX, μὲν ὄσμάται W, μὲν om. etiam Them. || μὴ ἀναπνέων
 δὲ om. SUVX, leg. Them.

ἀλλ' ἐκπνέων ἢ κατέχων τὸ πνεῦμα οὐκ ὀσμᾶται, οὔτε ¹⁵
 πόρρωθεν οὔτ' ἐγγύθεν, οὐδ' ἂν ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος ἐντὸς τεθῆ·
 καὶ τὸ μὲν ἐπ' αὐτῷ τιθέμενον τῷ αἰσθητηρίῳ ἀνασθητον
 εἶναι κοινὸν πάντων· ἀλλὰ τὸ ἄνευ τοῦ ἀναπνεῖν μὴ αἰσθά-
 νεσθαι ἴδιον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων· δῆλον δὲ πειρωμένοις· ὥστε
 τὰ ἄναιμα, ἐπειδὴ οὐκ ἀναπνέουσιν, ἑτέραν ἂν τιν' αἰσθησιν ²⁰
 ἔχοι παρὰ τὰς λεγομένας. ἀλλ' ἀδύνατον, εἴπερ τῆς ὀσμῆς
 αἰσθάνεται· ἢ γὰρ τοῦ ὄσφραντοῦ αἰσθησις καὶ δυσώδους
 καὶ εὐώδους ὄσφρησις ἐστίν. ἔτι δὲ καὶ φθειρόμενα φαίνεται
 ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ὀσμῶν ὅφ' ὤνπερ ἄνθρωπος, οἷον ἀσφάλ-
 του καὶ θείου καὶ τῶν τοιούτων. ὄσφρανεσθαι μὲν οὖν ἀναγ-
 καῖον; ἀλλ' οὐκ ἀναπνέοντα. ἔοικε δὲ τοῖς ἀνθρώποις διαφέ-
 ρειν τὸ αἰσθητήριον τοῦτο πρὸς τὸ τῶν ἄλλων ζώων, ὥσπερ
 τὰ ὄμματα πρὸς τὰ τῶν σκληροφθάλμων· τὰ μὲν γὰρ ἔχει
 φράγμα καὶ ὥσπερ ἔλυτρον τὰ βλέφαρα, ἢ μὴ κινήσας
 μηδ' ἀνασπάσας οὐχ ὄρα· τὰ δὲ σκληρόφθαλμα οὐδὲν ³⁰
 ἔχει τοιοῦτον, ἀλλ' εὐθέως ὄρα τὰ γινόμενα ἐν τῷ δια-
 φανεῖ· οὕτως οὖν καὶ τὸ ὄσφραντικὸν αἰσθητήριον τοῖς μὲν
 ἀκάλυφες εἶναι, ὥσπερ τὸ ὄμμα, τοῖς δὲ τὸν ἀέρα δεχο- ^{422a}
 μένοις ἔχειν ἐπικάλυμμα, ὃ ἀναπνεόντων ἀποκαλύπτεσθαι,
 διευρυνομένων τῶν φλεβίων καὶ τῶν πόρων. καὶ διὰ τοῦτο
 τὰ ἀναπνέοντα οὐκ ὀσμᾶται ἐν τῷ ὑγρῷ· ἀναγκαῖον γὰρ
 ὄσφρανθῆναι ἀναπνεύσαντα, τοῦτο δὲ ποιεῖν ἐν τῷ ὑγρῷ ⁵
 ἀδύνατον. ἔστι δ' ἢ ὀσμὴ τοῦ ξηροῦ, ὥσπερ ὁ χυμὸς τοῦ ὑγροῦ,
 τὸ δὲ ὄσφραντικὸν αἰσθητήριον δυνάμει τοιοῦτον.

15. ἀλλ' ἐκπνέων om. W Them. || 16. post τεθῆ 16. et post
 πειρωμένοις 19. cola ponenda censet Hayduck, progr. Gryph. 1873
 p. 3, recte || 19. pro ἀνθρώπων legi vult ὄσφραντῶν Hayduck,
 quod probat Susemihl, Jen. Lit. Zt. 1877, p. 708 || 21. ἀλλ' ἀδύ-
 νατον a sensu suspecta videntur Trend., leg. Soph. et sine
 dubio Them. || 23. δῆ E, δὲ etiam Them. || 29. φράγμα] πῶμα
 W, quod ex priore editione huc illatum esse suspicatur Torst. ||
 31. εὐθύς SUVX et in interpret. Them. Soph., εὐθέως Simpl. ||
 422a, 3. φλεβῶν ET Them., φλεβίων etiam Philop. || 7. αἰσθ.
 τὸ δ. SUVX Them., τὸ om. Soph.

Τὸ δὲ γευστόν ἐστιν ἀπτόν τι· καὶ τοῦτ' αἴτιον τοῦ μὴ 10
εἶναι αἰσθητὸν διὰ τοῦ μεταξὺ ἀλλοτρίου ὄντος σώματος·
10 οὐδὲ γὰρ ἡ ἀφή. καὶ τὸ σῶμα δὲ ἐν ᾧ ὁ χυμὸς, τὸ γευστόν,
ἐν ὑγρῷ ὡς ὕλη· τοῦτο δ' ἀπτόν τι. διὸ κὰν εἰ ἐν
ὑδατι ἦμεν, ἡσθανόμεθ' ἂν ἐμβληθέντος τοῦ γλυκέος·
οὐκ ἦν δ' ἂν ἡ αἰσθησις ἡμῖν διὰ τοῦ μεταξὺ, ἀλλὰ τῷ
μικθῆναι τῷ ὑγρῷ, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ποτοῦ. τὸ δὲ χρῶμα
15 οὐχ οὕτως ὁράται τῷ μίγνυσθαι, οὐδὲ ταῖς ἀπορροαῖς. ὡς
μὲν οὖν τὸ μεταξὺ οὐθέν ἐστιν· ὡς δὲ χρῶμα τὸ ὁρατόν, οὕτω
τὸ γευστόν ὁ χυμὸς. οὐθέν δὲ ποιεῖ χυμοῦ αἰσθησιν ἄνευ
ὑγρότητας, ἀλλ' ἔχει ἐνεργεία ἢ δυνάμει ὑγρότητα, οἷον τὸ
ἀλμυρόν· εὐτηκτόν τε γὰρ αὐτὸ καὶ συντηκτικὸν γλώττης.
20 ὥσπερ δὲ καὶ ἡ ὄψις ἐστὶ τοῦ τε ὁρατοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου (τὸ
γὰρ σκότος ἀόρατον, κρίνει δὲ καὶ τοῦτο ἡ ὄψις), ἔτι τοῦ
λίαν λαμπροῦ (καὶ γὰρ τοῦτο ἀόρατον, ἄλλον δὲ τρόπον τοῦ
σκότους), ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκοὴ ψόφου τε καὶ σιγῆς, ὧν
τὸ μὲν ἀκουστόν τὸ δ' οὐκ ἀκουστόν, καὶ μεγάλου ψόφου,
25 καθάπερ ἡ ὄψις τοῦ λαμπροῦ (ὥσπερ γὰρ ὁ μικρὸς ψόφος
ἀνήκουστος, τρόπον τινὰ καὶ ὁ μέγας τε καὶ ὁ βίαιος), ἀοράτου
δὲ τὸ μὲν ὅλως λέγεται, ὥσπερ καὶ ἐπ' ἄλλων τὸ

10. δὲ om. SUX, leg. δὲ Simpl. || 11. ὕλη E (Trend.), ὕλη E (Bek. Bus.), ὕλη etiam ceteri codd. et Them. 129, 20. et Simpl. et Philop. et ap. Philop. Alex., qui etiam ὑδατι pro ὕλη legi tradit || κὰν] καὶ SUVWX, κὰν etiam Them. || 12. εἶμεν solus E, sed ei in rasura positum, videtur subfuisse ἦμεν (Trend.), εἶμεν Bek. Torst. || 12. αἰσθανοίμεθ' solus E, Bek. Torst. αἰσθανοίμεθ' T et, ut videtur, Them., ἦμεν et ἡσθανοίμεθ' leg. Philop. Soph. Trend. „essemus et sentiremus“ vet. transl. || 17. αἰσθησιν χυμοῦ SUV, χυμοῦ αἰσθ. etiam Soph. || 18. ἀλλ... ὑγρότητα om E, post ἀλμυρόν T, vulgatam tuentur Them. Simpl. Soph. || 19. τηκτόν SUX Soph. || γλώσσης SUV || 20 de hoc loco ὥσπερ... 31. γεύσεως vid. Bon. stud. Arist. II, III, 43, quem in distinguendis singulis enunciationis membris secutus sum || 20. τε om. EW, leg Them. Philop. Soph. || τοῦ ante ἀορ. om. STUWy, leg. Them. Philop. Soph. || 26. virgulam post ἀνήκουστος Bon. et Madvig l. l et iam Themist. hunc locum ita interpretatus est, post τινὰ Bek. Torst. Trend.

ἀδύνατον, τὸ δ' ἔαν πεφυκὸς μὴ ἔχη ἢ φαύλως, ὥσπερ
τὸ ἄπουν καὶ τὸ ἀπύρηνον· οὕτω δὴ καὶ ἡ γεῦσις τοῦ γευστοῦ
τε καὶ ἀγεύστου, τοῦτο δὲ τὸ μικρὸν ἢ φαῦλον ἔχον χυμὸν 30
ἢ φθαρτικὸν τῆς γεύσεως. δοκεῖ δ' εἶναι ἀρχὴ τὸ ποτόν καὶ
ἄποτον· γεῦσις γάρ τις ἀμφοτέρα· ἀλλὰ τὸ μὲν φαύλη
καὶ φθαρτικὴ τῆς γεύσεως, τὸ δὲ κατὰ φύσιν. ἔστι δὲ κοι-
νὸν ἀφῆς καὶ γεύσεως τὸ ποτόν. ἐπεὶ δ' ὕγρον τὸ γευστόν,
ἀνάγκη καὶ τὸ αἰσθητήριον αὐτοῦ μήτε ὕγρον εἶναι ἐντελε- 422 b
χεῖα μήτε ἀδύνατον ὑγραίνεσθαι. πάσχει γάρ τι ἡ γεῦ-
σις ὑπὸ τοῦ γευστοῦ, ἢ γευστόν. ἀναγκαῖον ἄρα ὑγρανθῆναι
τὸ δυνάμενον μὲν ὑγραίνεσθαι σωζόμενον, μὴ ὕγρον δέ, τὸ
γευστικὸν αἰσθητήριον. σημεῖον δὲ τὸ μήτε κατάξηρον οὔσαν 5
τὴν γλώτταν αἰσθάνεσθαι μήτε λίαν ὑγράν· αὕτη γὰρ ἀφή
γίνεται τοῦ πρώτου ὕγρου, ὥσπερ ὅταν προγευματίσας τις
ἰσχυροῦ χυμοῦ γεύηται ἐτέρον· καὶ οἶον τοῖς κάμνουσι πικρὰ
πάντα φαίνεται διὰ τὴν γλώττην πλήρει τοιαύτης ὑγρό-
τητος αἰσθάνεσθαι. τὰ δ' εἶδη τῶν χυμῶν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ 10
τῶν χρωμάτων, ἀπλᾶ μὲν τὰναντία, τὸ γλυκὺ καὶ τὸ
πικρὸν, ἐχόμενα δὲ τοῦ μὲν τὸ λιπαρόν, τοῦ δὲ τὸ ἀλμυρόν·
μεταξὺ δὲ τούτων τό τε δριμύ καὶ τὸ αὐστηρόν καὶ στρυφνὸν
καὶ ὀξύ· σχεδὸν γὰρ αὗται δοκοῦσιν εἶναι διαφοραὶ χυμῶν.
ὥστε τὸ γευστικὸν ἔστι τὸ δυνάμει τοιοῦτον, γευστόν δὲ τὸ ποιη- 15
τικὸν ἐντελεχεῖα αὐτοῦ.

11 Περὶ δὲ τοῦ ἄπτοῦ καὶ περὶ ἀφῆς ὁ αὐτὸς λόγος· εἰ γὰρ ἡ

28. ἄν E || 29. ἀπτόν S, ἀπλοῦν E, ἄπουν Philop. Simpl. ||
τὸ ante ἀπύρ. om. ETU Simpl. || δὲ ETUW Simpl., δὴ etiam
Them. et Soph. videntur legisse || 30. καὶ τοῦ ἀγ. SV Them.,
om. τοῦ Simpl. || ἢ] καὶ VX || 422 b, 1. καὶ om. STVX Them. ||
4. μὲν om. S U V W X, leg. Philop. et, ut videtur, Them. || 6.
γλώσσαν T U V W || αὕτη] conl. αὐτοῦ Torst., tuentur αὕτη Philop.
Simpl. Soph. || γὰρ ἡ ἀφή E Simpl., ἡ om. Philop. Soph. || 8.
χυμοῦ om. E, leg. Them. Soph. || 9. τὴν γλώττην πλήρη TWy ||
13. τὸ ante αὐστ. om. SVW || 16. post αὐτοῦ excidisse putat
οἶον αὐτό Torst., ac re vera in interpret. habent οἶον αὐτό
et Them. et Philop. || 17. καὶ περὶ] καὶ S U V X Soph., καὶ

ἀφή μὴ μία ἐστὶν αἰσθησις ἀλλὰ πλείους, ἀναγκαῖον καὶ τὰ
 ἀπτὰ αἰσθητὰ πλείω εἶναι. ἔχει δ' ἀπορίαν πότερον πλείους
 20 εἰσὶν ἢ μία, καὶ τί τὸ αἰσθητήριον τὸ τοῦ ἀπτικοῦ, πότερον
 ἢ σὰρξ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ ἀνάλογον, ἢ οὐ, ἀλλὰ τοῦτο
 μὲν ἐστὶ τὸ μεταξύ, τὸ δὲ πρῶτον αἰσθητήριον ἄλλο τί
 ἐστὶν ἐντός. πᾶσά τε γὰρ αἰσθησις μιᾶς ἐναντιώσεως εἶναι
 δοκεῖ, οἷον ὄψις λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ ἀκοή ὀξέος καὶ
 25 βαρέος καὶ γεῦσις πικροῦ καὶ γλυκέος· ἐν δὲ τῷ ἀπτῷ
 πολλαὶ ἔνεισιν ἐναντιώσεις, θερμὸν ψυχρόν, ξηρὸν ὑγρόν,
 σκληρὸν μαλακόν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τοιαῦτα. ἔχει δὲ
 τινὰ λύσιν πρὸς γε ταύτην τὴν ἀπορίαν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων αἰσθήσεων εἰσὶν ἐναντιώσεις πλείους, οἷον ἐν φωνῇ οὐ
 30 μόνον ὀξύτης καὶ βαρύτης, ἀλλὰ καὶ μέγεθος καὶ μικρότης
 καὶ λειότης καὶ τραχύτης φωνῆς καὶ τοιαῦθ' ἕτερα. εἰσὶ δὲ
 καὶ περὶ χροῶμα διαφοραὶ τοιαῦται ἕτεραι. ἀλλὰ τί τὸ ἐν τὸ ὑπο-
 κείμενον, ὥσπερ ἀκοῆ ψόφος, οὕτω τῇ ἀφῆ, οὐκ ἔστιν ἐνδηλον.

πότερον δ' ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον ἐντός, ἢ οὐ, ἀλλ' εὐ-
 423a θέως ἢ σὰρξ, οὐδὲν δοκεῖ σημεῖον εἶναι τὸ γίνεσθαι τὴν αἰ-
 σθησιν ἅμα διγγανομένων. καὶ γὰρ νῦν εἴ τις περὶ τὴν σάρ-
 κα περιτείνειεν οἷον ὑμένα ποιήσας, ὁμοίως τὴν αἰσθησιν εὐ-
 θέως ἀψάμενος ἐνσημαίνει· καίτοι δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἐν τούτῳ
 5 τὸ αἰσθητήριον· εἰ δὲ καὶ συμφυῆς γένοιτο, θᾶττον ἔτι δι-
 κνοῖτ' ἂν ἢ αἰσθησις. διὸ τὸ τοιοῦτο μόριον τοῦ σώματος ἔοι-

τῆς W et fort. Simpl., καὶ περὶ ἀφῆς etiam Philop. Torst. || 20. τὸ
 ante τοῦ om. SVX Simpl. || ἀπτικοῦ omnes codd. praeter W, qui
 ἀπτιοῦ habet, ἀπτικοῦ etiam Simpl. Soph. et, ut videtur, Them.,
 ἀπτιοῦ ἀπτιόν de coniect. scripsit Bek., quem secuti sunt
 Trend. Torst. || 21. ἢ om. SUVW, leg. Them. Simpl. Soph. ||
 23. τε om. X, huic τε respondet 25. δὲ, cf. Bz. Oestr. Gymn.
 Zeitschr. 1867 p. 680. || 26. εἰσὶν STUVX || 34. δῆλον SUVX,
 ἐν δῆλον E, ἐν δῆλον T, ἐνδηλον etiam Simpl. Philop. || 423a, 1.
 post σὰρξ signum interrogationis Bek. Trend., virgulam Torst. ||
 τῷ E || 2. νῦν om. SUV, leg. Them. || 4. ἀψαμένους (in inter-
 pret. Them.) vel ἀψαμένω coni. Trend., ἀψαμένον coni. Torst. ||
 ἐνσημήνεις X, ἂν ἐνσημαίνει T || 6. τοιοῦτον STUVWX Them.,
 τοιοῦτο Philop.

κεν οὕτως ἔχειν ὥσπερ ἂν εἰ κύκλῳ ἡμῖν περιεπεφύκει ὁ ἀήρ· ἐδοκοῦμεν γὰρ ἂν ἐνί τινι αἰσθάνεσθαι καὶ ψόφου καὶ χρώματος καὶ ὄσμης, καὶ μία τις αἰσθησις εἶναι ὄψις ἀκοή ὄσφρησις. νῦν δὲ διὰ τὸ διωρίσθαι δι' οὗ γίνονται αἱ κινήσεις, 10 φανερὰ τὰ εἰρημένα αἰσθητήρια ἕτερα ὄντα. ἐπὶ δὲ τῆς ἀφῆς τοῦτο νῦν ἀδηλον· ἐξ ἀέρος μὲν γὰρ ἢ ὕδατος ἀδύνατον συστήναι τὸ ἔμψυχον σῶμα· δεῖ γάρ τι στερεὸν εἶναι. λείπεται δὲ μικτὸν ἐκ γῆς καὶ τούτων εἶναι, οἷον βούλεται (εἶναι) ἢ σὰρξ καὶ τὸ ἀνάλογον· ὥστε ἀναγκαῖον καὶ τὸ σῶμα εἶναι τὸ μεταξὺ τοῦ 15 ἀπτικοῦ προσπεφυκός, δι' οὗ γίνονται αἱ αἰσθήσεις πλείους οὐσαι. δηλοῖ δ' ὅτι πλείους ἢ ἐπὶ τῆς γλώττης ἀφή· ἀπάντων γὰρ τῶν ἀπτῶν αἰσθάνεται κατὰ τὸ αὐτὸ μόριον καὶ χυμοῦ· εἰ μὲν οὖν καὶ ἡ ἄλλη σὰρξ ἡσθάνετο τοῦ χυμοῦ, ἐδόκει ἂν ἡ αὐτὴ καὶ μία εἶναι αἰσθησις ἢ γεῦσις καὶ ἡ ἀφή· νῦν δὲ 20 δύο διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν.

ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ πᾶν σῶμα βάρους ἔχει, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τρίτον μέγεθος· ὧν δ' ἐστὶ δύο σωμαίων μεταξὺ σῶμά τι, οὐκ ἐνδέχεται ταῦτα ἀλλήλων ἄπτεσθαι· τὸ δ' ὑγρὸν οὐκ ἔστιν ἄνευ σώματος, οὐδὲ τὸ διερόν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ὕδωρ εἶναι ἢ ἔχειν 25 ὕδωρ· τὰ δὲ ἀπτόμενα ἀλλήλων ἐν τῷ ὕδατι, μὴ ξηρῶν τῶν ἄκρων ὄντων, ἀναγκαῖον ὕδωρ ἔχειν μεταξὺ, οὗ ἀνάπλευα τὰ ἔσχατα. *Surfacto*

9. ὄσμης ETW, ὄσμης Philop. || 10. κινήσεις καὶ αἱ αἰσθήσεις U, αἰσθήσεις γο. S et Them., textum tuetur Soph. || 12. τοῦτο μὲν νῦν ETW, om. μὲν etiam Simpl. || 13. pro ἔμψυχον conī. μεταξὺ ὄν Susemihl, Burs. Jahrb. IX, 351. || 14. δὴ VW Them. Bek. Trend. || post βούλεται excidisse εἶναι καὶ conī. Torst., sed nihil nisi εἶναι desideratur, quod ex Themistio et Sophonia recepi || 15. ἀνάλογον. εἰ γὰρ πᾶσα αἰσθησις διὰ τοῦ μεταξὺ, καὶ ἡ ἀφή Ald. Basil., quod additamentum e Themistio (cf. p. 134, 26) fluxisse recte iudicat iam Basil. in margine || καί] εἶναι καὶ E, om. U Torst. || τὸ ante μεταξὺ TXY Them. Simpl. Torst., quod probat etiam Steinhart l. l., om. τὸ reliqui || 18. αἰσθεται STU || 22. ἀπορήσειε . . . 423 b, 3. ἀποθεν. vid. Torst. et Bon., stud. Arist. II, III, 62, quem in interpungendis singulis enunciationis membris secutus sum || 23. δύο om. SUVX, leg. Soph. || 24. αὐτὰ EWy, ταῦτα Them. Soph. || 25. ὕδατος SVX, leg. ὕδωρ Simpl. || 27. οὗ] ὧ STUVX, οὗ Them. Soph.

εἰ δὲ τοῦτ' ἀληθές, ἀδύνατον ἄψασθαι ἄλλο ἄλλον ἐν ὕδατι·
 τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐν τῷ ἀέρι (ὁμοίως γὰρ ἔχει ὁ ἀήρ
 30 πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς τὰ ἐν τῷ ὕδατι, λαν-
 θάνει δὲ μᾶλλον ἡμᾶς, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τῷ ὕδατι ζῶα,
 423 b εἰ διερὸν διεροῦ ἄπτεται). πότερον οὖν πάντων ὁμοίως
 ἔστιν ἢ αἰσθησις, ἢ ἄλλων ἄλλως, καθάπερ νῦν δοκεῖ ἢ
 μὲν γεῦσις καὶ ἢ ἀφή τῷ ἄπτεσθαι, αἱ δ' ἄλλαι ἄποθεν.
 τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν δι'
 5 ἑτέρων αἰσθανόμεθα, ὥσπερ καὶ τὸ ψοφητικὸν καὶ τὸ ὄρατὸν
 καὶ τὸ ὄσφραντόν· ἀλλὰ τὰ μὲν πόρρωθεν, τὰ δ' ἐγγύθεν. διὸ
 λανθάνει· ἐπεὶ αἰσθανόμεθά γε πάντων διὰ τοῦ μέσου· ἀλλ'
 ἐπὶ τούτων λανθάνει. καίτοι καθάπερ εἶπαμεν καὶ πρότερον,
 κἂν εἰ δι' ὑμένοιο αἰσθανόμεθα τῶν ἀπτῶν ἀπάντων λανθα-
 10 νοντος ὅτι διείργει, ὁμοίως ἂν ἔχοιμεν ὥσπερ καὶ νῦν ἐν
 τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ ἀέρι· δοκοῦμεν γὰρ νῦν αὐτῶν ἄπτεσθαι
 καὶ οὐδὲν εἶναι διὰ μέσου. ἀλλὰ διαφέρει τὸ ἀπτὸν τῶν ὄρα-
 τῶν καὶ τῶν ψοφητικῶν, ὅτι ἐκείνων μὲν αἰσθανόμεθα τῷ
 τὸ μεταξὺ ποιεῖν τι ἡμᾶς, τῶν δὲ ἀπτῶν οὐχ ὑπὸ τοῦ με-
 15 ταξὺ ἀλλ' ἅμα τῷ μεταξὺ, ὥσπερ ὁ δι' ἀσπίδος πληγείς·
 οὐ γὰρ ἢ ἀσπίς πληγεῖσα ἐπάταξεν, ἀλλ' ἅμ' ἅμφω
 συνέβη πληγῆναι. ὅπως δ' ἔοικεν ἢ σὰρξ καὶ ἢ γλῶττα, ὡς
 ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν καὶ τὴν
 ὄσφρησιν ἔχουσιν, οὕτως ἔχειν πρὸς τὸ αἰσθητήριον ὥσπερ

30. τὸ om. Tet E (Trend.), leg. Soph. || ἐν αὐτῷ τῷ ὕδ. ETWγ, ἐν
 αὐτῷ ὕδ. Soph., reliqui et scripti et impressi ἐν τῷ ὕδ. || 423 b, 1.
 ἀπάντων S U V W || 2. ἄλλως; καθ. Torst., ἄλλως, καθ. Bek. Trend.
 Bon. || 3. ἄποθεν; τὸ Trend.. ἄποθεν. τὸ Bek. Torst. Bon. || 6.
 τὸ S V X || τὸ S U V X, τὰ utroque loco Soph. || 8. εἶπαμεν solus
 E, reliqui codd. εἶπομεν || 9. ἡσθανόμεθα E, αἰσθανόμεθα
 S T U V X, αἰσθανόμεθα etiam Them. || 11. ἐν om. S U Wγ || νῦν
 om. S U V X Bek. Trend. Torst., leg. etiam vet. transl. || 12.
 ὄρατικῶν E Ty || 13. τῶν om. Ey Soph. || ἐκείνα E S T U V X,
 ἐκείνων leg. Soph. || 16. ἀλλ' ἅμ' ἅμφω e codd. solus E,
 Them. Soph. vet. transl. Torst., ἅμ' om. reliqui || 17. γλῶσσα
 S T U V Xγ.

ἐκείνων ἕκαστον. αὐτοῦ δὲ τοῦ αἰσθητηρίου ἀπτομένου 20
οὔτ' ἐκεῖ οὔτ' ἐνταῦθα γένοιτ' ἂν αἰσθησις, οἷον εἴ τις σῶμα
[τὸ] λευκὸν ἐπὶ τοῦ ὀμματος θείη τὸ ἔσχατον. ἢ καὶ δῆλον
ὅτι ἐντὸς τὸ τοῦ ἀπτοῦ αἰσθητικόν. οὕτω γὰρ ἂν συμβαίνοι
ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐπιτιθεμένων γὰρ ἐπὶ τὸ αἰσθητή-
ριον οὐκ αἰσθάνεται, ἐπὶ δὲ τὴν σάρκα ἐπιτιθεμένων αἰσθά- 25
νεται· ὥστε τὸ μεταξὺ τοῦ ἀπτικοῦ ἢ σάρξ.

ἀπται μὲν οὖν εἰσὶν αἱ διαφοραὶ τοῦ σώματος ἢ σῶμα· λέγω
δὲ διαφορὰς αἱ τὰ στοιχεῖα διορίζουσι, θερμὸν ψυχρόν, ξηρὸν
ὕγρὸν, περὶ ὧν εἰρήκαμεν πρότερον ἐν τοῖς περὶ τῶν στοιχείων.
τὸ δὲ αἰσθητήριον αὐτῶν τὸ ἀπτικόν, καὶ ἐν ᾧ ἢ καλουμένη 30
ἄφῃ ὑπάρχει αἰσθησις πρώτη, τὸ δυνάμει τοιοῦτόν ἐστι μόριον·
τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι πάσχειν τι ἐστίν. ὥστε τὸ ποιοῦν οἷον αὐτὸ 424 a
ἐνεργεία, τοιοῦτον ἐκεῖνο ποιεῖ δυνάμει ὄν. διὸ τοῦ ὁμοίως
θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ἢ σκληροῦ καὶ μαλακοῦ οὐκ αἰσθανόμεθα,
ἀλλὰ τῶν ὑπερβολῶν, ὡς τῆς αἰσθήσεως οἷον μεσότητός τινος
οὔσης τῆς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐναντιώσεως. καὶ διὰ τοῦτο κρίνει 5
τὰ αἰσθητά. τὸ γὰρ μέσον κριτικόν· γίνεται γὰρ πρὸς ἐκάτερον
αὐτῶν θάτερον τῶν ἄκρων· καὶ δεῖ ὥσπερ τὸ μέλλον αἰσθή-
σεσθαι λευκοῦ καὶ μέλανος μηδέτερον αὐτῶν εἶναι ἐνεργεία,
δυνάμει δ' ἄμφω (οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων), καὶ ἐπὶ τῆς

20. ἀπτομένων UVX || 21. τὸ ante σῶμα e priori editione suscepit Torst. || 22. τὸ ante λευκὸν om. SUVX || ἢ W, om. SUV, ἢ etiam Simpl. || 23. αἰσθητήριον TW, αἰσθητικόν etiam Simpl. || 24. ὥσπερ SUVX || καὶ om. STUVWXY || 27. ἀπτά TUV Philop. Soph., ἀπται etiam Simpl. p. 158, 23. || 28. αἰς SUVX et fort. Soph. || 29. περὶ τῶν στ. ETy Philop., τῶν om. Simpl. Soph. || 31. ὑπάρχει αἰσθησις πρώτη E Simpl. 158, 25, ὑπάρχει αἰσθησις καὶ πρώτη TW, αἰσθησις πρώτως y, „in quo sensus vocatus tactus“ vet. transl., αἰσθησις om. reliqui, etiam Them. Soph. Bek. Trend. Torst. || 424 a, 2. τὸ δυνάμει ὄν e prima editione scripsit Torst. || 2. ὁμοίον SUX, ὁμοίως etiam Them. Simpl. Soph. || καὶ] ἢ SUV Them. Soph. || 3. ἢ] καὶ V || καὶ] ἢ SUV Them. Soph. || 5. καὶ om. E, leg. Soph. || 6. αἰσθητήρια STUX, αἰσθητά etiam Philop. Soph. || 9. οὕτω . . . ἄλλων in parenth. Torst. || δὴ SUW Bek. Trend., om. X || ἐπὶ ante τῆς om. STVX.

10 ἀφῆς μήτε θερμὸν μήτε ψυχρόν. ἔτι δ' ὥσπερ ὄρατοῦ καὶ ἀοράτου ἦν πως ἡ ὄψις, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν ἀντικειμένων, οὕτω καὶ ἡ ἀφή τοῦ ἀπτοῦ καὶ ἀνάπτου· ἀνάπτου δ' ἐστὶ τό τε μικρὰν ἔχον πάμπαν διαφορὰν τῶν ἀπτῶν, οἷον πέπονθεν ὁ ἀήρ, καὶ τῶν ἀπτῶν αἱ ὑπερβολαί, ὥσπερ 15 τὰ φθαρτικά. καθ' ἑκάστην μὲν οὖν τῶν αἰσθήσεων εἰρηται τύπω.

Καθόλου δὲ περὶ πάσης αἰσθήσεως δεῖ λαβεῖν ὅτι ἡ 12 μὲν αἰσθησις ἐστὶ τὸ δεκτικὸν τῶν αἰσθητῶν εἰδῶν ἄνευ τῆς ὕλης, οἷον ὁ κηρὸς τοῦ δακτυλίου ἄνευ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ 20 χρυσοῦ δέχεται τὸ σημεῖον, λαμβάνει δὲ τὸ χρυσοῦν ἢ τὸ χαλκοῦν σημεῖον, ἀλλ' οὐχ ἢ χρυσὸς ἢ χαλκός· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ αἰσθησις ἐκάστου ὑπὸ τοῦ ἔχοντος χροῶμα ἢ χυμὸν ἢ ψόφον πάσχει, ἀλλ' οὐχ ἢ ἕκαστον ἐκείνων λέγεται, ἀλλ' ἢ τοιονδί, καὶ κατὰ τὸν λόγον. αἰσθητήριον δὲ πρῶτον ἐν 25 ᾧ ἡ τοιαύτη δύναμις. ἔστι μὲν οὖν ταυτόν, τὸ δ' εἶναι ἕτερον· μέγεθος μὲν γὰρ ἄν τι εἴη τὸ αἰσθανόμενον· οὐ μὴν τό γε αἰσθητικῶ εἶναι οὐδ' ἡ αἰσθησις μέγεθός ἐστιν, ἀλλὰ λόγος τις καὶ δύναμις ἐκείνου. φανερόν δ' ἐκ τούτων καὶ διὰ τί ποτε τῶν αἰσθητῶν αἱ ὑπερβολαὶ φθείρουσι τὰ αἰσθητή- 30 ρια· ἐὰν γὰρ ἢ ἰσχυροτέρα τοῦ αἰσθητηρίου ἢ κίνησις, λύεται ὁ λόγος (τοῦτο δ' ἦν ἡ αἰσθησις), ὥσπερ καὶ ἡ συμφωνία καὶ ὁ τόνος κρουομένων σφόδρα τῶν χορδῶν· καὶ διὰ τί ποτε τὰ φυτὰ οὐκ αἰσθάνεται, ἔχοντά τι μόριον ψυχικὸν καὶ πάσχοντά τι ὑπὸ τῶν ἀπτῶν αὐτῶν· καὶ γὰρ ψύχε- 424 b ται καὶ θερμαίνεται· αἴτιον γὰρ τὸ μὴ ἔχειν μεσότητα, μηδὲ

18. εἰδῶν om. SUX Soph. Torst., leg. Them. et sine dubio Simpl. Philop. || 19. ὁ om. ETy, leg. Them. Philop. Simpl. Soph. || 24. τὸν om. E (Trend.), τοιονδί κατὰ λόγον Soph. || 25. ταυτό T Torst., ταυτὰ SX, ταυτόν Them. Philop. Simpl. || 26. τι εἴη] ἦν X || 28. ἐκείνο E, ἐκείνου etiam Them. Simpl. Soph. || 31. ἦν om. ETWy, leg. Them. Soph. || τοῦτο . . . αἰσθησις in parenth. Torst. || 34. τι om. SUX Them. || ἀπτῶν αὐτῶν· καὶ ETW, αὐτῶν om. Them. Soph.

τοιαύτην ἀρχὴν οἶαν τὰ εἶδη δέχεσθαι τῶν αἰσθητῶν, ἀλλὰ
 πάσχειν μετὰ τῆς ὕλης. ἀπορήσειε δ' ἂν τις εἰ πάθοι ἂν
 τι ὑπ' ὁσμῆς τὸ ἀδύνατον ὀσφρανθῆναι, ἢ ὑπὸ χρώματος τὸ
 μὴ δυνάμενον ἰδεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ δὲ 5
 τὸ ὀσφραντὸν ὀσμῆ, εἴ τι ποιεῖ, τὴν ὀσφρησιν ἢ ὀσμὴ ποιεῖ·
 ὥστε τῶν ἀδυνάτων ὀσφρανθῆναι οὐθὲν οἶόν τε πάσχειν ὑπ'
 ὀσμῆς· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οὐδὲ τῶν δυ-
 νατῶν, ἀλλ' ἢ αἰσθητικὸν ἕκαστον. ἅμα δὲ δῆλον καὶ οὕτως.
 οὔτε γὰρ φῶς καὶ σκότος οὔτε ψόφος οὔτε ὀσμὴ οὐδὲν ποιεῖ 10
 τὰ σώματα, ἀλλ' ἐν οἷς ἐστίν, οἷον ἀήρ ὁ μετὰ βροντῆς
 διίστησι τὸ ξύλον. ἀλλὰ τὰ ἅπτα καὶ οἱ χυμοὶ ποιοῦσιν· εἰ
 γὰρ μή, ὑπὸ τίνος ἂν πάσχοι τὰ ἄψυχα καὶ ἀλλοιοῖτο;
 ἄρ' οὖν κἀκεῖνα ἐμποιεῖ ἢ οὐ πᾶν σῶμα παθητικὸν ὑπ' ὁσμῆς
 καὶ ψόφου· καὶ τὰ πάσχοντα ἀόριστα, καὶ οὐ μένει, οἷον 15
 ἀήρ· ὅξει γὰρ ὥσπερ παθῶν τι. τί οὖν ἐστὶ τὸ ὀσμάσθαι
 παρὰ τὸ πάσχειν τι; ἢ τὸ μὲν ὀσμάσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι, ὁ
 δ' ἀήρ παθῶν ταχέως αἰσθητὸς γίνεται.

Γ.

Ἵτι δ' οὐκ ἔστιν αἰσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε (λέγω 22
 δὲ ταύτας ὄψιν, ἀκοήν, ὀσφρησιν, γεῦσιν, ἀφήν), ἐκ τούτων
 πιστεύσειεν ἂν τις. εἰ γὰρ παντός, οὗ ἔστιν αἰσθησις ἀφή, καὶ

424 b, 2. δέχεσθαι τὰ εἶδη SVX, textum tuetur Them. || 4. τι
 om. ETW y Torst., leg. etiam Them. || ὀσμῆς ET || 6. ὀσμῆ E ||
 virgulam post ποιεῖ omissam post ὀσφρησιν ponit Bek., correxit
 Trend., quem secutus est Torst. || ἢ UW, om. SVX || ὀσμῆ E ||
 7. ὑπ' ὀσμῆς om. SUX || 11. ὁ ἀήρ. S, ὁ ἀήρ ὁ UWX, ἀήρ V ||
 14. ἐμποιεῖ ETW y, ἐμποιήσει U, ποιήσει reliqui || ὀσμῆς ETV ||
 16. et 17. τι om. SUX || 17. καὶ ante αἰσθάνεσθαι ex solo E (Bus.)
 addidit Torst., καὶ om. Philop. || 22. Hinc etiam cod. L || 23. τού-
 των EW Soph., τῶνδε δῆλον SX, τῶνδε etiam Them. || 24. huius
 enunciationis εἰ γὰρ... apodosin incipit ab ὥστε 425 a, 11. Torst.,
 ab πᾶσαι ἄρα a, 9. Bon., quod iam. Simpl. fecerat, in inter-
 pugnendis singulis comprehensionis membris secutus sum Bon.

25 νῦν αἰσθησιν ἔχομεν (πάντα γὰρ τὰ τοῦ ἀπτοῦ ἢ ἀπτὸν πάθη
 τῆ ἀφῆ ἡμῖν αἰσθητά ἐστίν), ἀνάγκη τ', εἴπερ ἐκλείπει τις
 αἰσθησις, καὶ αἰσθητήριόν τι ἡμῖν ἐκλείπειν· καὶ ὅσων μὲν
 αὐτῶν ἀπτόμενοι αἰσθανόμεθα, τῆ ἀφῆ αἰσθητά ἐστίν, ἣν
 τυγχάνομεν ἔχοντες, ὅσα δὲ διὰ τῶν μεταξὺ καὶ μὴ αὐ-
 30 τῶν ἀπτόμενοι, τοῖς ἀπλοῖς, λέγω δ' οἶον ἀέρι καὶ ὕδατι·
 ἔχει δ' οὕτως, ὥστ' εἰ μὲν δι' ἐνὸς πλείω αἰσθητά ἕτερα ὄντα
 ἀλλήλων τῷ γένει, ἀνάγκη τὸν ἔχοντα τὸ τοιοῦτον αἰσθητή-
 ριον ἀμφοῖν αἰσθητικὸν εἶναι (οἶον εἰ ἐξ ἀέρος ἐστὶ τὸ αἰσθη-
 τήριον, καὶ ἔστιν ὁ ἀήρ καὶ ψόφου καὶ χροῶς), εἰ δὲ πλείω
 425 a τοῦ αὐτοῦ, οἶον χροῶς καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ (ἄμφω γὰρ δια-
 φανῆ), καὶ ὁ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἔχων μόνον αἰσθήσεται τοῦ δι' ἀμ-
 φοῖν· τῶν δὲ ἀπλῶν ἐκ δύο τούτων αἰσθητήρια μόνον ἐστίν,
 ἐξ ἀέρος καὶ ὕδατος (ἡ μὲν γὰρ κόρη ὕδατος, ἡ δ' ἀκοή
 5 ἀέρος, ἡ δ' ὄσφρησις θατέρου τούτων), τὸ δὲ πῦρ ἢ οὐθενὸς ἢ
 κοινὸν πάντων (οὐθὲν γὰρ ἄνευ θερμότητος αἰσθητικόν), γῆ δὲ
 ἢ οὐθενός, ἢ ἐν τῆ ἀφῆ μάλιστα μέμικται ἰδίως· διὸ λείποιτ'
 ἂν μηθὲν εἶναι αἰσθητήριον ἕξω ὕδατος καὶ ἀέρος· ταῦτα δὲ
 καὶ νῦν ἔχουσιν ἕνια ζῶα· πᾶσαι ἄρα αἱ αἰσθήσεις ἔχονται
 10 ὑπὸ τῶν μὴ ἀτελῶν μηδὲ πεπηρωμένων· φαίνεται γὰρ καὶ
 ἡ ἀσπάλαξ ὑπὸ τὸ δέρμα ἔχουσα ὀφθαλμούς· ὥστ' εἰ μὴ τι

25. ἔχομεν αἰσθησιν STUW, vulgatam tuentur Alex. 169. et
 Simpl. || 27. τι om. L, post ἡμῖν ponit W, αἰσθητήριόν τι etiam
 Alex. l. 1 et Simpl. || ἐκλείπειν pr. E (Bek.) nunc ἐκλείπειν (Trend.),
 ἐκλείπειν etiam Alex. 171, 6. Them. Simpl. || 28. αὐτοὶ TW y Alex.
 169 et 171, 16, αὐτῶν etiam Simpl. 178, 29. 187, 21. et Soph. ||
 30. ἀπλοῖς διαστήμασι λ. TW et margo U, ἀπλοῖς ἀποστήμασι
 Simpl., vulgatam tuentur Alex. 170, 3. 171, 19. Philop. Soph. ||
 32. ἀλλήλων ὄντα τῷ γένει STUVW y, textum receptum tuentur
 Alex. 172 et Simpl. || τὸ om. TU y Simpl., leg. etiam Alex. 172 ||
 425 a, 2. τοῦ δι'] τοῖν L, om. SUVX et pr. E Philop. Bek., τοῦ δι'
 TW Simpl. vet. transl. Trend. Torst. || 6. γῆ δὲ] ἡ δὲ γῆ SUW,
 γῆ δὲ etiam Them. Philop. || 7. ἢ om. pr. E (Trend.) W Philop.,
 ἢ οὐθενός ἢ om. SUV || ἰδίως om. LUVX y, leg. Simpl. || διὸ in
 rasura E₂ (Bhl.) om. LSU VX || λείποιτ' E₁, λειποιτ' E₂ (Bhl.) ||
 11. σπάλαξ ES Bek., πάλαξ y, ἀσπάλαξ Them. Simpl. Philop.

ἔτερόν ἐστι σῶμα, καὶ πάθος ὃ μηθενός ἐστι τῶν ἐνταῦθα σωμαίων, οὐδεμία ἂν ἐκλείποι αἰσθησις.

ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν κοινῶν οἷόν τ' εἶναι αἰσθητήριόν τι ἴδιον, ὧν ἐκάστη αἰσθήσει αἰσθανόμεθα <οὐ> κατὰ συμβεβηκός, οἷον ¹⁵ κινήσεως, στάσεως, σχήματος, μεγέθους, ἀριθμοῦ, ἑνός· ταῦτα γὰρ πάντα κινήσει αἰσθανόμεθα, οἷον μέγεθος κινήσει· ὥστε καὶ σχῆμα· μέγεθος γάρ τι τὸ σχῆμα· τὸ δ' ἡρεμοῦν τῷ μὴ κινεῖσθαι· ὃ δ' ἀριθμὸς τῇ ἀποφάσει τοῦ συνεχοῦς, καὶ τοῖς ἰδίοις· ἐκάστη γὰρ ἐν αἰσθάνεται αἰσθησις. ὥστε δῆλον ὅτι ἀδύνατον ²⁰ ὄτουοῦν ἴδιαν αἰσθησιν εἶναι τούτων, οἷον κινήσεως· οὕτω γὰρ ἔσται ὥσπερ νῦν τῇ ὄψει τὸ γλυκὺ αἰσθανόμεθα. τοῦτο δ' ὅτι ἀμφοῖν ἔχοντες τυγχάνομεν αἰσθησιν, ἧ καὶ ὅταν συμπέσωσιν ἅμα γνωρίζομεν· εἰ δὲ μή, οὐδαμῶς ἂν ἀλλ' ἢ κατὰ

Soph. Trend. Torst. || τοὺς ὀφθαλμούς TUW y, τοὺς om. etiam Them. Philop. Soph. || 13. μίαν λῖποι E, μία ἂν ἐλλείποι Ly Simpl., ἂν λείποιτο T, ἂν ἐκλείποι E₂S Alex. 170. Them. Torst., ἂν ἐκλείποι reliqui || 15. ὧν καὶ ἐκ. E Torst., καὶ om. ceteri codd. et Simpl. Philop. || 15. οὐ a Torst. conl. et a Neuhaeusero l. l. p. 36. probatum in textum recepi, quamquam omiserunt omnes codd. et Them. Philop. Simpl., „non secundum accidens“ vet. transl., οὐ non necessarium esse iudicant Zeller, Gesch. d. Phil. d. Gr. II, 2, p. 543, Brentano l. l. 82, Kampe, d. Erkenntnistheorie des Arist. 104, Susemihl l. l. || 15. οἷον . . . 19. συνεχοῦς in parenthesi ponenda et ante 19. καὶ τοῖς ἰδίοις lacunam esse censet Susemihl || 16. post ἀριθμοῦ comma posuit Torst., iam Philop. hunc locum ita interpretatus est || ἑνός om. V || 17. κινήσει] κοινή e Simpl. scripsit Torst., sed et Simpl. 183, 4. et Them. et Soph. habent κινήσει, quod probat etiam Neuhaeuser l. l. p. 32 || 17. post οἷον lacunam esse eamque sic explendam putat Torst.: κίνησιν· τὸ δὲ, vulgatam leg. Simpl. || 18. μεγέθους conl. Torst., μεγέθος etiam Philop. Soph., defendit Freudenthal, Rhein. Mus. 1869 p. 396. || τι καὶ τὸ STW, καὶ om. etiam Philop. Soph. || 21. οὕτω . . . . 24. et 27. τῶν δὲ . . . . 28. ἴδια posterioris, sed 24. εἰ δὲ . . . . 29. εἴρηται prioris recensionis esse iudicat Torst., quod refellit Neuhaeuser l. l. p. 32. || 23. καὶ om. praeter E omnes codd. || 24. ἅμα γνωρίζομεν E Simpl. Torst., ἀναγνωρίζομεν T Bek. Trend., γνωρίζομεν reliqui.

- 25 συμβεβηκός ἤσθανόμεθα, οἷον τὸν Κλέωνος υἱὸν οὐχ ὅτι Κλέωνος υἱός, ἀλλ' ὅτι λευκός· τούτῳ δὲ συμβέβηκεν νῖψ Κλέωνος εἶναι. τῶν δὲ κοινῶν ἤδη ἔχομεν αἰσθησιν κοινήν, οὐ κατὰ συμβεβηκός· οὐκ ἄρ' ἐστὶν ἰδία· οὐδαμῶς γὰρ ἂν ἤσθανόμεθα ἀλλ' ἢ οὕτως ὥσπερ εἴρηται [τὸν Κλέωνος υἱὸν
 30 ἡμᾶς ὁρᾶν]. τὰ δ' ἀλλήλων ἴδια κατὰ συμβεβηκός αἰσθάνονται αἰ αἰσθήσεις, οὐχ ἧ αὐταί, ἀλλ' ἧ μία, ὅταν
 425 b ἅμα γένηται ἢ αἰσθησις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, οἷον χολή ὅτι πικρὰ καὶ ξανθή· οὐ γὰρ δὴ ἐτέρας γε τὸ εἰπεῖν ὅτι ἄμφω ἔν· διὸ καὶ ἀπατάται, καὶ ἐὰν ἧ ξανθόν, χολὴν οἴεται εἶναι. ζητήσεις δ' ἂν τις τίνος ἕνεκα πλείους ἔχομεν αἰσθήσεις,
 5 ἀλλ' οὐ μίαν μόνην. ἢ ὅπως ἤττον λανθάνη τὰ ἀκολουθοῦντα καὶ κοινά, οἷον κίνησις καὶ μέγεθος καὶ ἀριθμός· εἰ γὰρ ἦν ἢ ὄψις μόνη, καὶ αὐτὴ λευκοῦ, ἐλάνθανεν ἂν μᾶλλον κἂν ἐδόκει ταῦτά εἶναι πάντα διὰ τὸ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ἅμα χροῶμα καὶ μέγεθος. νῦν δ' ἐπεὶ καὶ ἐν ἐτέρῳ αἰ-

25. αἰσθανοίμεθα L, αἰσθανόμεθα ETUVW y Philop. || 26. κλέωνος γὰρ υἱός STVW || τοῦτο LVX || 27. ἔχομεν ἤδη αἰσθησιν LTUW, ἔχομεν αἰσθησιν ἤδη SVX || 28. οὐδαμῶς . . . 30. ὁρᾶν, quae etiam Trend. suspecta sunt, ut prorsus hic inepta delenda censet Steinhart || 29. ἧ om. ELTV, leg. Simpl. Philop. || τὸν . . . ὁρᾶν unc. inclusi cum Torst., quod probat etiam Neuhaeuser l. 1. p. 34. et Kampe || 31. ἧ αἰ EL, ἧ αἰ SU y Bek. Trend., αὐταί X Philop. Soph., ἧ αὐταί etiam Simpl. Torst. Brentano l. 1. 97. || 425 b, 1. γένηται om. SUV || ὅτι χολή STUVWXY, οἷον χολὴν E, sed ν eras. (Bhl.), ο ον χολῆς Simpl. || 3. καὶ ἐὰν] διὸ καὶ ἐὰν E, καὶ ἐὰν omisso διὸ etiam Simpl. || 4. πλείονας TW Philop., πλείους Simpl. Soph. || 5. μόνον SUX, μόνην etiam Simpl. || ἤττον] μὴ TVWXY, ἧ S, ἤττον etiam Simpl. Soph. || 7. ἧ om. STUVWX || μόνον L, om. pr. E || καὶ αὐτὴ λευκοῦ unc. incl. Torst., leg. Philop. Simpl. et, ut videtur, Soph. || ἂν] κἂν E, sed κ in rasura (Trend.), ἂν etiam Simpl. Soph. || 8. κἂν] καὶ Ey Soph. Bek. Trend., κἂν reliqui et corr. E₂ (Bhl.) || ταυτὸν T X Simpl., ταυτὸ W y Bek. Trend. Torst., τοῦτο SU, ταῦτά E (Bhl.) Soph. || 9. pro ἅμα conii. αἰ Torst., leg. ἅμα Simpl. Soph.

σθητῶ τὰ κοινὰ ὑπάρχει, δῆλον ποιεῖ ὅτι ἄλλο τι ἕκαστον 10
αὐτῶν.

2 Ἐπει δ' αἰσθανόμεθα ὅτι ὀρῶμεν καὶ ἀκούομεν, ἀνάγκη
ἢ τῆ ὄψει αἰσθάνεσθαι ὅτι ὀρᾶ, ἢ ἑτέρῳ. ἀλλ' ἢ αὐτὴ ἔσται
τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὑποκειμένου χρώματος. ὥστε ἢ δύο τοῦ
αὐτοῦ ἔσονται ἢ αὐτὴ αὐτῆς. ἔτι δ' εἰ καὶ ἑτέρα εἴη ἢ τῆς 15
ὄψεως αἰσθησις, ἢ εἰς ἄπειρον εἰσιν ἢ αὐτὴ τις ἔσται αὐτῆς.
ὥστ' ἐπὶ τῆς πρώτης τοῦτο ποιητέον. ἔχει δ' ἀπορίαν· εἰ γὰρ
τὸ τῆ ὄψει αἰσθάνεσθαί ἐστιν ὀρᾶν, ὀρᾶται δὲ χρῶμα ἢ τὸ
ἔχον, εἰ ὄψεται τις τὸ ὀρῶν, καὶ χρῶμα ἔξει τὸ ὀρῶν πρῶ-
τον. φανερόν τοίνυν ὅτι οὐχ ἔν τὸ τῆ ὄψει αἰσθάνεσθαι· καὶ 20
γὰρ ὅταν μὴ ὀρῶμεν, τῆ ὄψει κρίνομεν καὶ τὸ σκότος καὶ
τὸ φῶς, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως. ἔτι δὲ καὶ τὸ ὀρῶν ἔστιν ὡς κε-
χρωμάτισται· τὸ γὰρ αἰσθητήριον δεκτικὸν τοῦ αἰσθητοῦ ἄνευ
τῆς ὕλης ἕκαστον. διὸ καὶ ἀπελθόντων τῶν αἰσθητῶν ἔνει-
σιν αἰ αἰσθήσεις καὶ φαντασίαι ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις. 25

ἢ δὲ τοῦ αἰσθητοῦ ἐνέργεια καὶ τῆς αἰσθήσεως ἢ αὐτὴ μὲν ἐστὶ
καὶ μία, τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτὸ αὐταῖς· λέγω δ' οἷον ὁ ψόφος ὁ κατ'
ἐνέργειαν καὶ ἢ ἀκοῆ ἢ κατ' ἐνέργειαν· ἔστι γὰρ ἀκοὴν ἔχοντα
μὴ ἀκούειν, καὶ τὸ ἔχον ψόφον οὐκ αἰεὶ ψοφεῖ. ὅταν δ' ἐνεργῇ
τὸ δυνάμενον ἀκούειν καὶ ψοφῇ τὸ δυνάμενον ψοφεῖν, τότε 30
ἢ κατ' ἐνέργειαν ἀκοῆ ἅμα γίνεται καὶ ὁ κατ' ἐνέργειαν ψό-
φος, ὧν εἶπειεν ἄν τις τὸ μὲν εἶναι ἄκουσιν τὸ δὲ ψόφησιν. 426 a

13. ἢ τῆ ὄψει] ἢ τοῦ ὄψει Alex. 174. || ὅτι] εἴ τι Alex. l. l. || 15. καὶ
εἰ E, om. καὶ γ || ἢ ante τῆς ex solo E recepit Torst. || 16. ἄνεισιν
LUWX, πρόεισιν in interpret. Them. || 17. ποιητέον] conii. θετέον
vel δοτέον Torst., ποιητέον etiam Philop. Soph., δοτέον in in-
terpret. Simpl. 188, 23. 31. || 20. καὶ τὸ ὀρᾶν post τὸ τῆ ὄψει
αἰσθάνεσθαι addenda esse censet Christ. 25. αἰ om. S W X Them.
Simpl. Soph. || 27. οὐ τὸ αὐτὸ αὐταῖς E (Trend.) L Torst., οὐ
ταύτων αὐταῖς Bek. Trend., αὐταῖς οὐ ταύτων STUVW y Soph.,
αὐταῖς οὐ τὸ αὐτό Them. || οἷον ὁ ψόφος ὁ ELW Soph. Torst.,
οἷον ψόφος ὁ reliqui || 28. καὶ ἢ ἀκοῆ ἢ EL Soph. Torst., καὶ
ἀκοῆ ἢ reliqui || 30. τότε καὶ ἢ TW || τότε . . . 31. γίνεται om. E,
sed in marg. add. (Zapf.) || 426 a, 1. ὧν] ὥστ' TW, ὥστε καὶ SUV,
ὧν leg. etiam Soph. || εἶποιεν EL, εἶποι γ Soph., φήσειεν SUVX.

εἰ δὴ ἔστιν ἡ κίνησις καὶ ἡ ποίησις καὶ τὸ πάθος ἐν τῷ ποιου-
 μένῳ, ἀνάγκη καὶ τὸν ψόφον καὶ τὴν ἀκοὴν τὴν κατ' ἐνέρ-
 γειαν ἐν τῇ κατὰ δύναμιν εἶναι· ἢ γὰρ τοῦ ποιητικοῦ καὶ κινη-
 5 τικοῦ ἐνέργεια ἐν τῷ πάσχοντι ἐγγίνεται· διὸ οὐκ ἀνάγκη τὸ
 κινεῖσθαι. ὥσπερ γὰρ ἡ ποίησις καὶ ἡ πάθησις ἐν τῷ
 πάσχοντι ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ ποιοῦντι, οὕτω καὶ ἡ τοῦ αἰσθητοῦ
 ἐνέργεια καὶ ἡ τοῦ αἰσθητικοῦ ἐν τῷ αἰσθητικῷ. ἢ μὲν οὖν τοῦ
 ψοφητικοῦ ἐνέργειά ἐστι ψόφος ἢ ψόφησις, ἢ δὲ τοῦ ἀκουστικοῦ
 10 ἀκοή ἢ ἄκουσις· διττὸν γὰρ ἡ ἀκοή, καὶ διττὸν ὁ ψόφος. ὁ δ'
 αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων καὶ αἰσθητῶν. ἀλλ'
 ἐπ' ἐνίων μὲν ὠνόμασται, οἶον ἢ ψόφησις καὶ ἢ ἄκουσις, ἐπὶ
 δ' ἐνίων ἀνώνυμον θάτερον· ὄρασις γὰρ λέγεται ἢ τῆς ὄψεως
 ἐνέργεια, ἢ δὲ τοῦ χρώματος ἀνώνυμος, καὶ γεῦσις ἢ τοῦ
 15 γευστικοῦ, ἢ δὲ τοῦ χυμοῦ ἀνώνυμος. ἐπεὶ δὲ μία μὲν ἐστὶν
 ἡ ἐνέργεια ἢ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ἢ τοῦ αἰσθητικοῦ, τὸ δ' εἶναι ἕτε-
 ρον, ἀνάγκη ἅμα φθείρεσθαι καὶ σώζεσθαι τὴν οὕτω λεγο-
 μένην ἀκοὴν καὶ ψόφον, καὶ χυμὸν δὴ καὶ γεῦσιν καὶ τὰ
 ἄλλα ὁμοίως· τὰ δὲ κατὰ δύναμιν λεγόμενα οὐκ ἀνάγκη·
 20 ἀλλ' οἱ πρότερον φυσιολόγοι τοῦτο οὐ καλῶς ἔλεγον, οὐθὲν
 οἰόμενοι οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν εἶναι ἄνευ ὄψεως, οὐδὲ χυ-
 μὸν ἄνευ γεύσεως. τῇ μὲν γὰρ ἔλεγον ὀρθῶς, τῇ δ' οὐκ ὀρ-
 θῶς· διχῶς γὰρ λεγομένης τῆς αἰσθήσεως καὶ τοῦ αἰσθη-

2. εἰ . . . 12. οἶον e duabus recensioibus contaminata indicat
 Torst., prioris esse 6. ὥσπερ . . . . 8. αἰσθητικῷ, posterioris 4.
 ἢ γὰρ . . . 6 κινεῖσθαι || δ' ἔστιν W Bek. Trend., δὴ ἔστιν E
 (Trend.) et reliqui codd. Soph. Torst. || 6. ὥσπερ . . . . 8. αἰσθητικῷ,
 quae vulgo leguntur post 11. αἰσθητῶν, transposui || ὥσπερ γὰρ] καὶ
 ὥσπερ T W y, ὥσπερ γὰρ καὶ E L || 7. ἀλλ'] καὶ L T W, ἀλλ' etiam
 Soph. || 8. ἐνέργεια . . αἰσθητικοῦ om. T U W y, tuetur Philop. ||
 9. ἐστὶν ante ἐνέργεια E L, post ψόφησις T y, om. Soph. || 12. μὲν
 καὶ ὠνόμ. rec. E (Trend.) T U W X y Philop., καὶ om. Soph. ||
 ἐπ' ἐνίων δ' L, ἐπ' ἐνίων δὲ Them. Soph. || 16. ἡ ἐνέργεια E
 Soph. Torst., om. ἢ reliqui || ἢ post ἐνέργ. om. T V W y Soph. ||
 ἢ post καὶ solus E, om. etiam Soph. || 17. ἄρα φθ. S T y, φθ.
 ἅμα L, ἅμα φθ. etiam Philop. Simpl. Soph. || 20. πρότεροι U
 V W, πρότερον Them. Soph.

τοῦ, τῶν μὲν κατὰ δύναμιν τῶν δὲ κατ' ἐνέργειαν, ἐπὶ τούτων μὲν συμβαίνει τὸ λεχθέν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐτέρων οὐ συμβαίνει. ἀλλ' ἐκεῖνοι ἀπλῶς ἔλεγον περὶ τῶν λεγομένων οὐχ ἀπλῶς.

εἰ δ' ἡ συμφωνία φωνή τις ἐστίν, ἡ δὲ φωνή καὶ ἡ ἀκοή ἔστιν ὡς ἓν ἐστίν, [καὶ ἔστιν ὡς οὐχ ἓν τὸ αὐτὸ] λόγος δ' ἡ συμφωνία, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀκοὴν λόγον τινὰ εἶναι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ φθείρει ἕκαστον ὑπερβάλλον, καὶ τὸ ὄξύ καὶ τὸ βαρὺ, τὴν ἀκοήν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν χυμοῖς τὴν γεῦσιν, καὶ ἐν χρώμασι τὴν ὄψιν τὸ σφόδρα λαμπρὸν ἢ ζοφερὸν, καὶ ἐν ὁσφρήσει ἡ ἰσχυρὰ ὀσμὴ καὶ γλυκεῖα καὶ πικρά, ὡς λόγου τινὸς ὄντος τῆς αἰσθήσεως. διὸ καὶ ἡδέα μὲν, ὅταν εἰλικρινῆ καὶ ἀμιγῆ ὄντα ἄγεται εἰς τὸν λόγον, οἷον τὸ ὄξύ ἢ γλυκὺ ἢ ἀλμυρὸν, ἀφῆ δὲ τὸ θερμαντὸν ἢ ψυκτὸν· ἡδέα γὰρ τότε· ὅλως δὲ μᾶλλον τὸ μικτὸν συμφωνία ἢ τὸ ὄξύ ἢ τὸ βαρὺ. ἡ δ' αἰσθησις ὁ λόγος· ὑπερβάλλοντα δὲ λυπεῖ ἢ φθείρει.

24. περὶ ESTV, ἐπὶ etiam Simpl. Soph. || 27. δὴ E (Trend.) SXy Simpl. Plutarch. ap. Simpl., Philop. Trend., δὴ ἢ W, δ' ἢ reliqui codd. et Bek. Torst., εἰ δ' ἢ φωνή συμφωνία τις ἐστίν mavult Trend., ac sane in interpret. habet ἢ δὲ φωνή συμφωνία τις Soph. || 27. ἢ post καὶ om. LSTUVXY, videtur legisse Philop. et Soph. || 28. ἐστίν post ἓν solus E, om. etiam Philop. Soph. || καὶ ἐστίν . . . αὐτό unc. incl. Torst., leg. etiam Soph. || τὸ αὐτὸ unc. inclusi, non legisse videtur Philop., ἢ οὐ τὸ αὐτὸ STXY, οὐδὲ τὸ αὐτὸ V, καὶ τὸ αὐτό coni. Susemihl l. l. || 30. καὶ post τοῦτο om. LW, leg. Simpl. Soph. || 31. ὁμοίως δὲ om. STUVWXY, leg. Soph. || 426b, 1. ἢ τὸ ζ. STUVWXY, τὸ om. etiam Soph. || 2. πικρά] λιπαρά EL et, ut videtur, Philop., πικρά etiam Soph. || 3. διὸ om. SX et pr. U, διὸ καὶ om. V || 4. ἀμιγῆ ὄντα] ἀμιγῆ E Bek. Trend., ἀμιγῆ ἢ ὄντα L, ἀμικτα ὄντα ST VWXY et in paraphr. Simpl., ἀμιγῆ ὄντα U Soph. Torst. || ἄγεται EL, ἄγεται post ὅταν STUVWXY || 5. ἀφῆ . . . ψυκτὸν· quae vulgo leguntur post 6 βαρὺ, transposui || ἀφῆ y Philop. Trend., ἀφῆ E (Bhl.) reliqui codd. et Bek., ἀφῆς videtur legisse Soph., quod etiam Steinhart probat, ἐν τῇ ἀφῆ in interpret. Simpl., ἀλέα pro ἀφῆ coni. Madvig l. l. || θερμαντικὸν et ψυκτικὸν WX, vulgatam tuentur etiam Philop. Simpl. Soph. || 6. συμφωνία . . . ψυκτὸν unc. incl. Torst., ἀφῆ . . . ψυκτὸν eici, sed συμφωνία . . . βαρὺ retineri et post μικτὸν comma poni vult Dittenberger l. l. p. 1614, totum locum interpretantur

ἑκάστη μὲν οὖν αἰσθησις τοῦ ὑποκειμένου αἰσθητοῦ
 ἐστίν, ὑπάρχουσα ἐν τῷ αἰσθητηρίῳ ἢ αἰσθητήριον, καὶ
 10 κρίνει τὰς τοῦ ὑποκειμένου αἰσθητοῦ διαφορὰς, οἷον λευ-
 κὸν μὲν καὶ μέλαν ὄψεις, γλυκὺ δὲ καὶ πικρὸν γεῦσις.
 ὁμοίως δ' ἔχει τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ
 λευκὸν καὶ τὸ γλυκὺ καὶ ἕκαστον τῶν αἰσθητῶν πρὸς ἕκαστον
 κρῖνομεν, τίμη καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι διαφέρει; ἀνάγκη δὴ αἰ-
 15 σθήσει· αἰσθητὰ γὰρ ἐστίν. ἢ καὶ δῆλον ὅτι ἡ σὰρξ οὐκ ἔστι
 τὸ ἔσχατον αἰσθητήριον· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἀπτόμενον αὐτοῦ
 κρῖνειν τὸ κρῖνον. οὔτε δὴ κεχωρισμένοις ἐνδέχεται κρῖνειν ὅτι
 ἕτερον τὸ γλυκὺ τοῦ λευκοῦ, ἀλλὰ δεῖ ἐνὶ τινι ἄμφω δῆλα
 εἶναι. οὔτω μὲν γὰρ κἂν εἰ τοῦ μὲν ἐγὼ τοῦ δὲ σὺ αἰσθοιο,
 20 δῆλον ἂν εἶη ὅτι ἕτερα ἀλλήλων. δεῖ δὲ τὸ ἐν λέγειν ὅτι
 ἕτερον· ἕτερον γὰρ τὸ γλυκὺ τοῦ λευκοῦ. λέγει ἄρα τὸ αὐτό.
 ὥστε ὡς λέγει, οὔτω καὶ νοεῖ καὶ αἰσθάνεται. ὅτι μὲν οὖν οὐχ
 οἷόν τε κεχωρισμένοις κρῖνειν τὰ κεχωρισμένα, δῆλον· ὅτι
 δ' οὐδ' ἐν κεχωρισμένῳ χρόνῳ, ἐντεῦθεν. ὥσπερ γὰρ τὸ αὐτὸ
 25 λέγει ὅτι ἕτερον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, οὔτω καὶ ὅτε θά-
 τερον λέγει ὅτι ἕτερον καὶ θάτερον, οὐ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ
 ὅτε· λέγω δ', οἷον νῦν λέγω ὅτι ἕτερον, οὐ μέντοι ὅτι νῦν ἕτε-
 ρον· ἀλλ' οὔτω λέγει, καὶ νῦν, καὶ ὅτι νῦν· ἅμα ἄρα. ὥστε
 ἀχώριστον καὶ ἐν ἀχωρίστῳ χρόνῳ. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἅμα
 30 τὰς ἐναντίας κινήσεις κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἢ ἀδιαίρετον καὶ ἐν

Simpl. Philop. || ἢ τὸ βαρὺ E (Trend.), καὶ τὸ βαρὺ L, καὶ βαρὺ
 UVW, reliqui ἢ βαρὺ || 7. ὁ om. SUVy || 12. καὶ post δὲ om. TUV
 Wy || 14. τινὰ L, τινὶ Soph. Bek., τίνι sine dubio Them., Trend.
 Torst. || 16. γὰρ ἂν ἦν W Torst., ἂν om. reliqui, etiam Philop.
 Soph. || 19. γὰρ] ἔχει LV, γὰρ ἔχει E (Trend.), οὔτω μὲν γὰρ
 κἂν εἰ etiam Them. || 20. verba δεῖ... 21. λευκοῦ post., 21. λέγει
 . . . 22. αἰσθάνεται pr. recensiois esse iudicat Torst. || 21. λέγει
 ἄρα τὸ αὐτό ut inertem repetitionem eiecta vult Trend. || 22. καὶ
 om. STV || νοεῖ] φρονεῖ UX, καὶ νοεῖ etiam Philop. || 24. ἐν]
 ἐνι E, οὐδ' ἐνὶ ἐν in textum recepit Torst., reliqui οὐδ' ἐν κεχ.,
 etiam Soph. || 25. τὸ ante κακόν om. ELY || 30. διαίρετον pr. E
 (Trend. Bus.), ἀ addidit antiqua manus (Trend.).

ἀδιαίρετῳ χρόνῳ. εἰ γὰρ γλυκύ, ὡδὶ κινεῖ τὴν αἴσθησιν ἢ τὴν νόησιν, τὸ δὲ πικρὸν ἐναντίας, καὶ τὸ λευκὸν ἐτέρως. 427^a
 ἄρ' οὖν ἅμα μὲν καὶ ἀριθμῶ ἀδιαίρετον καὶ ἀχώριστον τὸ κρῖνον, τῷ εἶναι δὲ κεχωρισμένον; ἔστι δὴ πως ὡς τὸ διαίρετον τῶν διηρημένων αἰσθάνεται, ἔστι δ' ὡς ἢ ἀδιαίρετον τῷ εἶναι μὲν γὰρ διαίρετόν, τόπῳ δὲ καὶ ἀριθμῶ ἀδιαίρετον. ἢ 5
 οὐχ οἶόν τε; δυνάμει μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ ἀδιαίρετον τάναντία, τῷ δ' εἶναι οὐ, ἀλλὰ τῷ ἐνεργεῖσθαι διαίρετόν, καὶ οὐχ οἶόν τε ἅμα λευκὸν καὶ μέλαν εἶναι, ὥστ' οὐδὲ τὰ εἶδη πάσχειν αὐτῶν, εἰ τοιοῦτον ἢ αἴσθησις καὶ ἢ νόησις. ἀλλ' ὥσπερ ἦν καλοῦσι τινες στιγμαῖν, ἢ μία ἢ δύο, ταύτη 10
 καὶ διαίρετή. ἢ μὲν οὖν ἀδιαίρετον, ἐν τὸ κρῖνον ἔστι καὶ ἅμα,

31. τὸ γλυκύ TW et rec. E, Bek. Trend., τὸ om. pr. E et reliqui || 427 a, 1. ἢ] καὶ STW || 2. ἄρ' οὖν... 3. κεχωρισμένον post., 3. ἔστι δὴ... 5. ἀδιαίρετον pr. editionis esse iudicat Torst., quod refellit Neuhaeuser l. l. 40. || 2. ἀριθμῶ ἐν ἀδιαίρετον pr. E (Trend. Bus.), ἐν ἀριθμῶ ἀδιαίρετον rec. E (Trend. Bus.), ἀριθμῶ ἀδιαίρετον etiam Alex. 179. || καὶ χρόνῳ ἀχώριστον Uy et rc. E in litura (Trend. Bus.) et, ut videtur, Philop., textum receptum tuetur Alex. l. l. et vet. transl. || 3. δὴ] δὲ SU Alex. || pro τὸ διαίρ. coni. ὃν διαίρ. Steinhart || 4. ὡς om. TW, leg. Alex. || ἢ] τὸ X, om. Alex. || διαίρετόν pr. E || 5. καὶ χρόνῳ καὶ ἀριθμῶ U, καὶ χρόνῳ non habent Alex. Them. Simpl. Philop. || οὐ διαίρετόν T, ἀδιαίρετον etiam Alex. Simpl. Philop. || 6. καὶ ἀδιαίρετον] διαίρετόν καὶ ἀδιαίρετον UWy Torst., καὶ διαίρετόν καὶ ἀδιαίρετον Them., οὐ διαίρετόν καὶ διηρημένον T, ἀδιαίρετον καὶ διηρημένον X, textum receptum tuetur Alex. 179, 18 et vet. transl., defendit Neuhaeuser l. l. p. 42. || τάναντία] καὶ τάναντία EU, om. y et, ut videtur, Them., Torst., leg. τάναντία (omisso καὶ) etiam Alex. Philop. et vet. transl., καὶ τούναντίον coni. Susemihl || 10. ἢ μία ἢ δύο E, ἢ μία καὶ δύο L, ἢ μία καὶ ἢ δύο Bek., „aut unum aut duo“ vet. transl. || 11. καὶ om. L, καὶ ἀδιαίρετος καὶ διαίρετή, quod in interpret. habent Them. et Simpl., in textum recepit Torst., vulgatam tuetur Alex. l. l. et vet. transl. || ἢ μὲν... 14. ἅμα e duab. rec. contam. iudicat Torst., post. 11. ἢ μὲν... 13. ἅμα, pr. 13. ἢ μὲν... 14. ἅμα || 11. ἀδιαίρετος E, sed s in litura (Trend.) et STU Alex. || καὶ ἅμα om. y.

ἡ δὲ διαιρετόν, οὐχ ἔν ὑπάρχει· δις γὰρ τῷ αὐτῷ χρῆται σημεῖω
 ἅμα· ἡ μὲν οὖν δυοὶ χρῆται τῷ πέρατι, δύο κρίνει καὶ κεχωρι-
 σμένα ἔστιν ὡς κεχωρισμένῳ· ἡ δ' ἐνί, καὶ ἅμα. περὶ μὲν
 15 οὖν τῆς ἀρχῆς ἡ φαμὲν τὸ ζῶον αἰσθητικὸν εἶναι, διω-
 ρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

➔ Ἐπεὶ δὲ δύο διαφοραῖς ὀρίζονται μάλιστα τὴν ψυχὴν, 3
 κινήσει τε τῇ κατὰ τόπον καὶ τῷ νοεῖν καὶ τῷ κρίνειν καὶ
 αἰσθάνεσθαι, δοκεῖ δὲ καὶ τὸ νοεῖν καὶ τὸ φρονεῖν ὥσπερ
 20 αἰσθάνεσθαι τι εἶναι (ἐν ἀμφοτέροις γὰρ τούτοις κρίνει τι ἢ
 ψυχὴ καὶ γνωρίζει τῶν ὄντων), καὶ οἳ γε ἀρχαῖοι τὸ φρο-
 νεῖν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ταῦτόν εἶναι φασιν, ὥσπερ καὶ Ἐμ-
 πεδοκλῆς εἶρηκε “πρὸς παρεὸν γὰρ μῆτις ἀέξεται ἀνθρώ-
 ποισιν” καὶ ἐν ἄλλοις “ὄθεν σφίσιν αἰεὶ καὶ τὸ φρονεῖν

12. διαιρετόν ὑπάρχει οὐχ ἔν Ald. Sylb. Basil. Torst., οὐχ
 ἐν ὑπάρχει E₂ (Bhl.) Ty Soph., „non unum“ vet. transl., οὐχ ἔν
 om. reliqui codd. et Alex. l. l. Bek. Trend., quibus assentitur
 Neuhaeuser l. l. 45 || δις γὰρ τῷ E₂ TW vet. transl. Ald. Sylb.
 Basil. Torst., διὸ γὰρ τῷ y et, omisso γὰρ, Soph., γὰρ om. re-
 liqui codd. et Alex. Bek. Trend. || 13. ὡς δυοὶ coni. Trend. et Torst. ||
 virgulam a Bek. post χρῆται positam sustulerunt Trend. Torst. ||
 14. κεχωρισμένῳ, ita ELT Torst. Belger., reliqui codd. aut κεχωρι-
 σμένων aut κεχωρισμένων, τῷ κεχωρισμένῳ Alex. || ἡ δὲ ἐν, ἐνί TW y
 Alex. Simpl. vet. transl. Bek. Trend. Torst., ἐνί om. U, ἡ δὲ ἐνί ἅμα
 omisso καὶ etiam Soph., fort. ἡ δὲ ἐνί, ἐν Christ || 15. αἰσθητικὸν
 εἶναι τὸ ζῶον STU || ὀρίσθω E, διαρίσθω E₂ Soph. || 18. καὶ τὸ
 κρίνειν καὶ νοεῖν W, καὶ τῷ νοεῖν καὶ φρονεῖν S U V, leg. verbum
 κρίνειν etiam Philop. et Simpl., sed quo loco, incertum est, τῷ
 κρίνειν καὶ νοεῖν Torst., vulgatam tuetur etiam Soph. || 19. an-
 notat in margine Bas.: post αἰσθάνεσθαι deesse videntur, quae
 Argyropylos reddidit his verbis: considerandum est, si quid in-
 tersit inter intelligere ac sentire. cui opinioni assentitur Torst.,
 negat excidisse quicquam Bon., stud. Arist. II, III, 131. qui cum
 Plutarcho, Philopono, Simplicio apodosin, quam iam Alex. apud
 Philop. desideraverat, ab 427 b, 6. ὅτι μὲν οὖν incipit; in inter-
 pungendis singulis membris secutus sum Bon. || 19. καὶ post δὲ
 om. LT || 20. γὰρ] τε γὰρ ESU, τε om. etiam Soph. || κρίνει τε ἢ
 ψυχὴ T, ἢ ψυχὴ κρίνει τι S U V W y, ἢ ψυχὴ κρίνει τε X, vul-
 gatam tuetur etiam Soph. || 21. γε corr. E, τε S U V || 23. ἐναέξε-
 ται E₁, nunc ἀέξεται (Bhl.), ἀέξεται etiam Them. Philop. Soph.

ἀλλοῖα παρίσταται”, τὸ δ’ αὐτὸ τούτοις βούλεται καὶ τὸ Ὀμή- 25
ρον “τοῖος γὰρ νόος ἐστίν”, πάντες γὰρ οὗτοι τὸ νοεῖν σωμα-
τικὸν ὥσπερ τὸ αἰσθάνεσθαι ὑπολαμβάνουσιν, καὶ αἰσθάνε-
σθαι τε καὶ φρονεῖν τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς
κατ’ ἀρχὰς λόγοις διωρίσαμεν· καίτοι ἔδει ἅμα καὶ περὶ
τοῦ ἠπατήσθαι αὐτοὺς λέγειν, οἰκειότερον γὰρ τοῖς ζώοις, 427 b
καὶ πλείω χρόνον ἐν τούτῳ διατελεῖ ἡ ψυχὴ· διὸ ἀνάγκη
ἦτοι, ὥσπερ ἔνιοι λέγουσι, πάντα τὰ φαινόμενα εἶναι ἀληθῆ,
ἢ τὴν τοῦ ἀνομοίου θίξιν ἀπάτην εἶναι, τοῦτο γὰρ ἐναντίον τῷ
τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ γνωρίζειν· δοκεῖ δὲ καὶ ἡ ἀπάτη καὶ 5
ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῆ εἶναι· ὅτι μὲν οὖν οὐ ταύτῳ
ἐστὶ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν, φανερόν. τοῦ μὲν
γὰρ πᾶσι μέτεστι, τοῦ δὲ ὀλίγοις τῶν ζώων. ἀλλ’ οὐδὲ τὸ
νοεῖν, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ ὀρθῶς καὶ τὸ μὴ ὀρθῶς, τὸ μὲν ὀρθῶς
φρόνησις καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα ἀληθῆς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς 10
τὰναντία τούτων, οὐδὲ τοῦτο [δ’] ἐστὶ ταῦτ’ αἰσθάνεσθαι· ἢ
μὲν γὰρ αἰσθησις τῶν ἰδίων αἰεὶ ἀληθῆς, καὶ πᾶσιν ὑπάρ-
χει τοῖς ζώοις, διανοεῖσθαι δ’ ἐνδέχεται καὶ ψευδῶς, καὶ
οὐδενὶ ὑπάρχει ᾧ μὴ καὶ λόγος· φαντασία γὰρ ἕτερον καὶ
αἰσθήσεως καὶ διανοίας· αὐτῆ τε οὐ γίννεται ἄνευ αἰσθή- 15
σεως, καὶ ἄνευ ταύτης οὐκ ἔστιν ὑπόληψις. ὅτι δ’ οὐκ ἔστιν
ἢ αὐτῆ φαντασία καὶ ὑπόληψις, φανερόν. τοῦτο μὲν γὰρ τὸ

25. βούλεται τούτοις STUVWY, τὸ αὐτὸ τοῦτο sed post o
rasura E, (Bhl.) || 27. ὥσπερ καὶ τὸ SUV || 427 b, 2. τούτοις STVY,
τούτω etiam Simpl. Soph. || 4. τῷ τὸ S, ᾧ L, om. TU || 5. τὸ ὅμοιον
τῷ ὁμοίῳ STUVXY et E (Trend. Bhl.), τῷ ὁμ. τὸ ὁμ. TW ||
6. ταύτῳ] τὸ αὐτό pr. E (Trend.) || 9. μὲν γὰρ ὀρθῶς TUWY et
rec. E, om. γὰρ etiam Soph. || 11. δ’ om. y Philop., δ’ delendum
esse censet etiam Vahlen, Oest. Gymn. Ztschr. 1868 p. 256 || ταύ-
τῳ L Philop., τὸ αὐτὸ STUVWX || 14. φαντασία γὰρ . . . 24.
θαρραλέα ab hoc loco aliena esse iudicat Freudenthal l. l. p. 11,
cui assentitur Susemihl, ᾧ μὴ καὶ φαντασία· ἕτερον γὰρ (sc. ἡ
φαντ.) καὶ κτλ. conl. Steinhart || 15. δὲ pro τε conl. Susemihl l. l. ||
17. ἢ ante αὐτῆ delendum esse censet Schneider, Rhein. Mus. 1866
p. 448 || φαντασία margo U, quod probat Susemihl, om. y, quod
probat Madvig l. l., reliqui codd νόησις, etiam Simpl. Philop.

πάθος ἐφ' ἡμῖν ἐστίν, ὅταν βουλόμεθα (πρὸ ὀμμάτων γὰρ
 ἐστι τι ποιήσασθαι, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς μνημονικοῖς τιθέμενοι καὶ
 20 εἰδωλοποιοῦντες), δοξάζειν δ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν· ἀνάγκη γὰρ ἢ
 ψεύδεσθαι ἢ ἀληθεύειν. ἔτι δὲ ὅταν μὲν δοξάσωμεν δεινόν
 τι ἢ φοβερόν, εὐθύς συμπάσχομεν, ὁμοίως δὲ κὰν θαρρα-
 λέον· κατὰ δὲ τὴν φαντασίαν ὡσαύτως ἔχομεν ὥσπερ ἂν εἰ
 θεώμενοι ἐν γραφῇ τὰ δεινὰ ἢ θαρραλέα. εἰσὶ δὲ καὶ αὐτῆς
 25 τῆς ὑπολήψεως διαφοραί, ἐπιστήμη καὶ δόξα καὶ φρόνησις καὶ
 τὰναντία τούτων, περὶ ὧν τῆς διαφορᾶς ἕτερος ἔστω λόγος.

περὶ δὲ τοῦ νοεῖν, ἐπεὶ ἕτερον τοῦ αἰσθάνεσθαι,
 τούτου δὲ τὸ μὲν φαντασία δοκεῖ εἶναι τὸ δὲ ὑπόληψις,
 περὶ φαντασίας διορίσαντας οὕτω περὶ θατέρου λεκτέον.
 428^a εἰ δὴ ἐστὶν ἡ φαντασία καθ' ἣν λέγομεν φάντασμα τι
 ἡμῖν γίνεσθαι καὶ μὴ εἶ τι κατὰ μεταφορὰν λέγομεν,
 μία τίς ἐστὶ τούτων δύναμις ἢ ἕξις, καθ' ἣν κρίνομεν καὶ
 ἀληθεύομεν ἢ ψευδόμεθα. τοιαῦται δ' εἰσὶν αἰσθησις, δόξα,
 5 ἐπιστήμη, νοῦς. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν αἰσθησις, δῆλον ἐκ
 τῶνδε. αἰσθησις μὲν γὰρ ἦτοι δύναμις ἢ ἐνέργεια, οἷον ὄψις
 καὶ ὄρασις, φαίνεται δὲ τι καὶ μηδετέρου ὑπάρχοντος τού-

19. ἐστὶ τι E, om. U, ἔστι τι etiam Soph., τι om. reliqui omnes || 20. ἢ om. STUWXY, leg. Soph. || 21. δοξάζωμεν LSUW, δοξάσωμεν etiam Philop. Soph. || 22. κὰν] καὶ ἔαν Ty, κὰν ἢ L, καὶ ἔαν ἢ SUVWX Soph., κὰν etiam Them. || 23. εἰ] οἱ TW Bek. Trend. Torst., ὥσπερ ἂν εἰ etiam Simpl. 221, 3, Soph. 118, 32, ὥσπερ θεώμενοι πάσχομεν in paraphr. Them., „sicut si essemus considerantes“ vet. transl. || 24. ἢ E Simpl. 221, 4 et Soph. reliqui codd. καὶ || 26. τὰ ἐναντία SUVWX || ἔσται X || 27. τοῦ αἰσθ. E, sed nunc v eras. (Zapf.), τοῦ etiam Simpl. 221, 6 || 428^a, 1. ἢ om. W et pr. E, leg. Soph. || 2. γενέσθαι STVX, ἐγγίνεσθαι WY Them. 165, 3 || 3. negatio aut certe dubitatio in hac apodosis desideratur, Trend. || καθ' ἄς coni. Torst., καθ' ἣν etiam Philop. Soph. || καὶ] ἢ ESUWX, καὶ etiam Soph. || 4. ἢ] καὶ ESTUW, ἢ etiam Soph. || τοιαῦτα SVy, ταῦτα LWX, τοιαῦται etiam Them. Philop. || 5. νοῦς ἐπιστήμη STUWX Philop., ἐπιστήμη νοῦς etiam Them. Simpl. Soph. || οὖν om. SUX, leg. Them. Soph. || 6. μὲν om. y, leg. Soph. || 7. τούτων ὑπάρχοντος STU VWX Soph.

των, ὡς τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις. εἶτα αἰσθησις μὲν αἰεὶ πάρεστι, φαντασία δ' οὐ. εἰ δὲ τῇ ἐνεργείᾳ τὸ αὐτό, πᾶσιν ἂν ἐνδέχοιτο τοῖς θηρίοις φαντασίαν ὑπάρχειν· δοκεῖ δ' οὐ, ὡς 10 μύρμηκι ἢ μελίττῃ ἢ σκώληκι. εἶτα αἰ μὲν ἀληθεῖς αἰεὶ, αἰ δὲ φαντασίαι γίνονται αἰ πλείους ψευδεῖς. ἔπειτ' οὐδὲ λέγομεν, ὅταν ἐνεργῶμεν ἀκριβῶς περὶ τὸ αἰσθητόν, ὅτι φαίνεται τοῦτο ἡμῖν ἄνθρωπος· ἀλλὰ μάλλον ὅταν μὴ ἐναργῶς αἰσθανώμεθα [τότε ἢ ἀληθῆς ἢ ψευδής]. καὶ ὅπερ δὲ 15 ἐλέγομεν πρότερον, φαίνεται καὶ μύουσιν δράματα. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν αἰεὶ ἀληθευόντων οὐδεμία ἔσται, ὡς ἐπιστήμη ἢ νοῦς· ἔστι γὰρ φαντασία καὶ ψευδής.λείπεται ἄρα ἰδεῖν εἰ δόξα· γίνεται γὰρ δόξα καὶ ἀληθῆς καὶ ψευδής. ἀλλὰ δόξῃ μὲν ἔπεται πίστις (οὐκ ἐνδέχεται γὰρ δοξάζοντα οἷς 20 δοκεῖ μὴ πιστεῦν), τῶν δὲ θηρίων οὐθενὶ ὑπάρχει πίστις,

8. legendum proponit Torst., Jahrb. f. Phil. 1867, p. 246: αἰσθησις μὲν αἰεὶ (τοῦ) παρόντος ἐστὶ, φαντασία δ' οὐ, quod improbat Freudenthal, qui pro αἰεὶ legi vult πᾶσι et ὑπάρχει pro πάρεστι l. l. 12. et Rhein. Mus. 1869, p. 400., αἰσθησις μὲν ἢ δυνάμει αἰεὶ πάρεστι coni. Christ || 11 Torst., Them. et Soph. secutus, scripsit: ὡς μύρμηκι μὲν ἢ μελίττῃ, σκώληκι δ' οὐ., quod etiam Belger in altera ed. Trend. recepit, ac profecto Them. ita legisse videtur, quamquam suspicionem movet vocabulum ἴσως, quod addidit 165, 23; et Soph. alieno loco, p. 55, 27, haec verba habet: μύρμηξι καὶ μελίτταις καὶ τοῖς ὁμοίοις . . . ἀνάγκη παρεῖναι φαντασίαν . . . σκώληκι δὲ καὶ μυῖαι . . . ἢ οὐ δοκοῦσιν ὅλως ἔχειν ἢ ἀμυδρὰν τινά, similiter Philop. ad 413 b, 22. et ad 414 b, 33., hoc vero loco diserte vulgatam lectionem agnoscit et interpretatur, quare neque ex Philop. neque ex Soph. lectio a Torst. recepta confirmari potest; vulgatam tuentur praeter omnes codd. etiam Simpl. hoc loco et p. 308, 19. et vet. transl.; cf. ad hunc locum 434 a, 4. || 12. ἔπειτ'] ἔτι T et corr. E, ἔπειτα leg. etiam Soph. || 14. ἐναργῶς E, ἐναργῶς etiam Them. Soph. || 15. ἢ] om. pr. E, καὶ U, καὶ ἢ Ty, καὶ ἢ SV || ἢ] καὶ ἢ SV, τότε ἢ ἀλ. ἢ ψ. unc. inclusi cum Torst., quod probat etiam Madvig l. l., leg. Soph. et vet. transl. || δὴ STUVXy Soph. || 19. ἀλλὰ . . . 24. δ' οὐ e duab. ed. contam. indicat Torst., cui assentitur Freudenthal, Rhein. Mus. 1869 p. 405, pr. 22. ἔτι πάση . . . 24. δ' οὐ, post 19. ἀλλὰ . . . 22. πολλοῖς || 21. δοκεῖ] δοξάζει LUW Philop., δοκεῖ etiam Them. Soph.

φαντασία δ' ἐν πολλοῖς. [ἔτι πάσῃ μὲν δόξῃ ἀκολουθεῖ πίστις, πίστει δὲ τὸ πεπεισθαι, πειθοῖ δὲ λόγος· τῶν δὲ θηρίων ἐνίοις φαντασία μὲν ὑπάρχει, λόγος δ' οὐ.] φανερόν τοίνυν
 25 ὅτι οὐδὲ δόξα μετ' αἰσθήσεως, οὐδὲ δι' αἰσθήσεως, οὐδὲ συμπλοκὴ δόξης καὶ αἰσθήσεως φαντασία ἂν εἴη, διὰ τε ταῦτα καὶ δῆλον ὅτι οὐκ ἄλλου τινός ἐστιν ἢ δόξα, ἀλλ' ἐκείνου ἐστὶν οὗ καὶ ἡ αἰσθησις· λέγω δ', ἐκ τῆς τοῦ λευκοῦ δόξης καὶ αἰσθήσεως ἢ συμπλοκὴ φαντασία ἐστίν· οὐ γὰρ δὴ
 30 ἐκ τῆς δόξης μὲν τῆς τοῦ ἀγαθοῦ, αἰσθήσεως δὲ τῆς τοῦ
 428 b λευκοῦ· τὸ οὖν φαίνεσθαι ἐστὶ τὸ δοξάζειν ὅπερ αἰσθάνεται μὴ κατὰ συμβεβηκός. φαίνεται δὲ καὶ ψευδῆ, περὶ ὧν ἅμα ὑπόληψιν ἀληθῆ ἔχει, οἷον φαίνεται μὲν ὁ ἥλιος ποδιαῖος, πεπίστευται δ' εἶναι μείζω τῆς οἰκουμένης· συμβαίνει οὖν ἦτοι ἀποβεβλημένοι τὴν ἑαυτοῦ ἀληθῆ δόξαν, ἣν εἶχε, σωζομένου τοῦ πράγματος, μὴ ἐπιλαθόμενον μηδὲ μεταπεισθέντα, ἢ εἰ ἔτι ἔχει, ἀνάγκη τὴν αὐτὴν ἀληθῆ εἶναι καὶ ψευδῆ. ἀλλὰ ψευδῆς ἐγίνετο, ὅτε λάθοι μεταπεσὼν τὸ
 5 πρᾶγμα. οὗτ' ἄρα ἔν τι τούτων ἐστὶν οὗτ' ἐκ τούτων ἢ φαντασία.

22. δ ἐν EL, δὲ ἐν Soph., ἐν om. reliqui || verba ἔτι . . .
 24. δ' οὐ unc. inclusi || πάσῃ] εἰ πάσῃ SXY, εἰ insert. E₂ (Bhl.) ||
 26. ἢ φαντ. conl. Torst. || διὰ τε ταῦτα . . . 28. αἰσθησις ante
 24. φανερόν poni vult G. Schneider, Rhein. Mus. 1866, p. 449 ||
 27. ἄλλη τις STVW, ἄλλης y, ἄλλου etiam Them. Simpl. Soph. ||
 ἢ om. SVX || 28. ἐκείνη ST, ἐκείνης y || ἐστίν] ἥπερ ἐστίν S,
 ἥπερ ἐστίν y, εἴπερ ἐστίν TW Torst., vulgatam tuetur vet.
 transl. || οὐ καὶ ἢ] οὐ καὶ EL Bek. Trend., καὶ ἢ y, οὐπερ ἐστὶ
 καὶ ἢ UV || ἐκ] εἰ V Trend., ὅτε ἐκ y, vulgatam tuetur vet.
 transl. || 29. ἢ συμπλοκὴ unc. incl. Torst. || 428 b, 1. ἔσται conl.
 Trend., scripsit Torst., cui assentitur G. Schneider l. l., ἐστὶ
 etiam Philop. et vet. transl. || 2. δὲ] δέ γε STUVWXY, fort.
 recte || 3. ἔχειν ES || ποδιος pr. E || 4. πέπεισται STUX Torst.,
 πιστεύεται L || μείζων LUWX Bek. Trend. || 5. αὐτοῦ EL || ἀληθῆ
 post εἶχεν SUWX || 6 ἐπιλανθανόμενον LTUVWX || 7. τὴν αὐτὴν
 om. pr. E., ante ἀνάγκη ponunt LWy || 8. ἐγίνετο E sed in li-
 tura (Trend.) et LSUVXY Torst., ἐγένετο reliqui || ἀλλὰ . . . 9.
 πρᾶγμα Torst. suspecta sunt, leg. etiam Philop. || 9. οὐκ ἄρα ELTWy.

ἀλλ' ἐπειδὴ ἐστὶ κινήθεντος τουδὶ κινεῖσθαι ἕτερον ὑπὸ 10
τούτου, ἢ δὲ φαντασία κίνησις τις δοκεῖ εἶναι καὶ οὐκ ἄνευ
αἰσθήσεως γίνεσθαι ἀλλ' αἰσθανομένοις καὶ ὧν αἰσθησίς
ἐστίν, ἔστι δὲ γίνεσθαι κίνησιν ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς αἰσθή-
σεως, καὶ ταύτην ὁμοίαν ἀνάγκη εἶναι τῇ αἰσθήσει, εἴη ἂν
αὕτη ἢ κίνησις οὔτε ἄνευ αἰσθήσεως ἐνδεχομένη οὔτε μὴ αἰ- 15
σθανομένοις ὑπάρχειν, καὶ πολλὰ κατ' αὐτὴν καὶ ποιεῖν
καὶ πάσχειν τὸ ἔχον, καὶ εἶναι καὶ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ. τοῦτο
δὲ συμβαίνει διὰ τὰδε. ἢ αἰσθησίς τῶν μὲν ἰδίων ἀληθῆς
ἐστίν ἢ ὅτι ὀλίγιστον ἔχουσα τὸ ψεῦδος. δεύτερον δὲ τοῦ
συμβεβηκέναι ταῦτα καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐνδέχεται διαψεύ- 20
δεσθαι· ὅτι μὲν γὰρ λευκόν, οὐ ψεύδεται, εἰ δὲ τοῦτο τὸ λευ-
κόν ἢ ἄλλο τι, ψεύδεται. τρίτον δὲ τῶν κοινῶν καὶ ἐπομένων
τοῖς συμβεβηκόσιν, οἷς ὑπάρχει τὰ ἴδια· λέγω δ' οἷον κί-
νησις καὶ μέγεθος, [ἃ συμβέβηκε τοῖς αἰσθητοῖς,] περὶ ἃ
μάλιστα ἤδη ἐστὶν ἀπατηθῆναι κατὰ τὴν αἰσθησιν. ἢ δὲ κί- 25
νησις ἢ ὑπὸ τῆς ἐνεργείας γινομένη διοίσει [τῆς αἰσθήσεως]

10. τοῦδε SUVy || 11. ad verba ἢ δὲ ... 12. αἰσθησίς ἐστίν
annotat Torst.: vereor ne, etsi sunt Aristotelis, in posteriore
edit. non fuerint scripta, leg. etiam Simpl. Philop. || 12. αἰσθή-
σεις εἰσὶν TUVW et omisso verbo S, αἰσθησις etiam Philop.
Simpl. Soph. || 15. αὐτῆς E || 16. ὑπάρχει E. || κατὰ ταύτην EΛ,
κατ' αὐτὴν etiam Them. Simpl. Soph., καθ' αὐτὴν Philop. || καὶ
om. TUXy tuentur etiam Them. Soph. || 19. τῷ συμβεβηκέναι
ταῦτα E (recte Bus., sed τῷ sine ι adscript.), τοῦ συμβεβηκότος
X, τοῦ ὧ συμβέβηκε καὶ ταῦτα Ald. Syll. Basil. et vet.
transl., Them. interpretatur: δεύτερον δὲ τῶν ὑποκειμένων τοῖς
ἰδίοις καὶ οἷς ἐκεῖνα συμβέβηκε, ex Simpl. et Philop. interpr.
colligere debemus, eos legisse aut τοῦ συμβεβηκότος aut τοῦ
δ συμβέβηκε τοῦτοις, quod scriptum esse ab Arist. conii. Torst.,
pro ταῦτα conii. τούτω Steinhart || 20. διαψεύσασθαι E, διαψεύ-
δεσθαι etiam Them. || 21. τὸ om. ESVX, leg. Philop. || 22. τι
et 24. & ante συμβ. om. STUVWX || 23. Simpl. et Philop. vi-
dentur legisse καὶ τὰ ἴδια. || 24. & . . . αἰσθητοῖς unc. inclusi
cum Torst. || 25. δὲ] δὴ TU, δ' ἢ W || 26. τῆς αἰσθήσεως unc.
includi cum Torst., fort. transponendum est post ἐνεργείας,
τῶν αἰσθήσεων T.

ἢ ἀπὸ τούτων τῶν τριῶν αἰσθήσεων. καὶ ἡ μὲν πρώτη πα-
 ρούσης τῆς αἰσθήσεως ἀληθῆς, αἱ δ' ἕτεραι καὶ παρούσης καὶ
 ἀπούσης εἶεν ἂν ψευδεῖς, καὶ μάλιστα ὅταν πόρρω τὸ αἰσθη-
 30 τὸν ἦ. εἰ οὖν μηθὲν μὲν ἄλλο ἔχοι ἢ τὰ εἰρημμένα ἢ φαν-
 429 a τασία, τοῦτο δ' ἔστι τὸ λεχθέν, ἡ φαντασία ἂν εἴη κίνησις
 ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς κατ' ἐνέργειαν γιγνομένη. ἐπεὶ δ' ἡ
 ὄψις μάλιστα αἰσθησίς ἐστι, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ φάους εἵ-
 ληφεν, ὅτι ἄνευ φωτὸς οὐκ ἔστιν ἰδεῖν. καὶ διὰ τὸ ἐμμένειν
 5 καὶ ὁμοίας εἶναι ταῖς αἰσθήσεσι, πολλὰ κατ' αὐτὰς πράτ-
 τει τὰ ζῶα, τὰ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔχειν νοῦν, οἷον τὰ θηρία,
 τὰ δὲ διὰ τὸ ἐπικαλύπτεσθαι τὸν νοῦν ἐνίοτε πάθει ἢ νόσοις
 ἢ ὕπνῳ, οἷον οἱ ἄνθρωποι. περὶ μὲν οὖν φαντασίας, τί ἐστι
 καὶ διὰ τί ἐστίν, εἰρησθῶ ἐπὶ τοσοῦτον.
 10 περὶ δὲ τοῦ μορίου τοῦ τῆς ψυχῆς ᾧ γινώσκει τε ἡ 4
 ψυχὴ καὶ φρονεῖ, εἴτε χωριστοῦ ὄντος εἴτε καὶ μὴ χωριστοῦ
 κατὰ μέγεθος ἀλλὰ κατὰ λόγον, σκεπτέον τί ἔχει δια-
 φορὰν, καὶ πῶς ποτὲ γίνεται τὸ νοεῖν. εἰ δὴ ἐστὶ τὸ νοεῖν
 ὡσπερ τὸ αἰσθάνεσθαι, ἢ πάσχειν τι ἂν εἴη ὑπὸ τοῦ νοητοῦ ἢ

27. ἡ . . . αἰσθήσεων om. SUVW, leg. etiam Philop., pro
 ἡ sine ullo cod. scripserunt τῆς Bek. et Trend., ἡ con. Christ ||
 29. αἰσθητηρίον TUVWX || 30. μὲν om. STUVWX Philop. || ἔχοι
 ἢ E, ἔχοι Ly, ἔχει omisso ἢ reliqui omnes || ἡ] solus E, ἢ LSTU
 VXY, ἢ ἡ W, „si igitur nihil aliud habet ea quae dicta sunt
 quam phantasia“ vet. transl., ἢ μὴ Bek. Trend. secuti edit.
 Sylburgianam, ἢ ἡ φαντασία unc. incl. Torst. || φαντασίαν S Bek.
 Trend.; scriptum fuisse ab Arist.: εἰ οὖν μηθὲν μὲν ἄλλο ἔχει
 τὰ εἰρημμένα, τοῦτο δ' ἔχει, ἡ φαντασία ἂν εἴη κίνησις con. Torst. ||
 429 a, 1. vulgo δ' ἐστὶ. || ταῦτό δ' ἐστὶ sive ταῦτό δ' ἔχει con.
 Christ || 2. γιγνομένη pr. E (Trend.), Ly Them. Philop. Simpl.
 vet. transl. Trend. Torst., quod etiam probat Zeller l. 1. 445,
 γιγνομένης reliqui || 3. ἐστὶ om. STUVWX || 5. ὁμοίας E, sed as
 in rasura (Bhl.) TUX Them. Simpl. vet transl. Torst., ὁμοίως
 reliqui || κατὰ ταύτας ELy, κατ' αὐτὰς etiam Them. Simpl. ||
 πράττειν E || 7. νόσῳ TUV, νόσοις etiam Them. Simpl. 221, 12 ||
 9. διότι E, διὸ τί Soph. || 10. τοῦ ante τῆς om. LSTUVWX Philop.,
 τοῦ τῆς ψυχ. μορίου y, leg. τοῦ Them. || 11. καὶ post εἴτε om. E
 (Bus.) et Simpl. || 14. τι] ὅτι EL, τι leg. Philop. Soph. Simpl., hoc

τι τοιοῦτον ἕτερον. ἀπαθὲς ἄρα δεῖ εἶναι, δεκτικὸν δὲ τοῦ εἶ- 15
 δους καὶ δυνάμει τοιοῦτον ἀλλὰ μὴ τοῦτο, καὶ ὁμοίως ἔχειν,
 ὥσπερ τὸ αἰσθητικὸν πρὸς τὰ αἰσθητά, οὕτω τὸν νοῦν πρὸς
 τὰ νοητά. ἀνάγκη ἄρα, ἐπεὶ πάντα νοεῖ, ἀμιγῆ εἶναι, ὥσ-
 περ φησὶν Ἀναξαγόρας, ἵνα κρατῆ, τοῦτο δ' ἐστὶν ἵνα γνω-
 ρίξῃ· παρεμφαινόμενον γὰρ κωλύει τὸ ἀλλότριον καὶ ἀντι- 20
 φράττει· ὥστε μὴδ' αὐτοῦ εἶναι φύσιν μηδεμίαν ἀλλ' ἢ
 ταύτην, ὅτι δυνατὸν. ὁ ἄρα καλούμενος τῆς ψυχῆς νοῦς
 (λέγω δὲ νοῦν ᾧ διανοεῖται καὶ ὑπολαμβάνει ἢ ψυχῇ)
 οὐθέν ἐστιν ἐνεργεία τῶν ὄντων πρὶν νοεῖν. διὸ οὐδὲ μεμιχθαι
 εὐλογον αὐτὸν τῷ σώματι· ποιός τις γὰρ ἂν γίγνοιτο, ἢ ψυ- 25
 χρὸς ἢ θερμός, ἢ κἂν ὄργανόν τι εἴη, ὥσπερ τῷ αἰσθητικῷ·
 νῦν δ' οὐθέν ἐστιν. καὶ εὖ δὴ οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τό-
 πον εἰδῶν, πλήν ὅτι οὔτε ὄλη ἀλλ' ἢ νοητικῇ, οὔτε ἐντελε-
 χεία ἀλλὰ δυνάμει τὰ εἶδη. ὅτι δ' οὐχ ὁμοία ἢ ἀπάθεια
 τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ νοητικοῦ, φανερόν ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων 30
 καὶ τῆς αἰσθήσεως. ἢ μὲν γὰρ αἰσθησις οὐ δύναται αἰσθάνε-
 σθαι ἐκ τοῦ σφόδρα αἰσθητοῦ, οἷον ψόφου ἐκ τῶν μεγάλων 429 b
 ψόφων, οὐδ' ἐκ τῶν ἰσχυρῶν χρωμάτων καὶ ὁσμῶν οὔτε
 ὄραῖν οὔτε ὁσμάσθαι· ἀλλ' ὁ νοῦς ὅταν τι νοήσῃ σφόδρα νοη-
 τόν, οὐχ ἤττον νοεῖ τὰ ὑποδεέστερα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον· τὸ

loco et p. 264, 17. || 15. ἄρα tuentur omnes codd. et Them.
 Simpl. Philop. || 18. ἀνάγκη . . . 27. οὐδέν ἐστιν e duab. rec.
 contam. iudicat Torst., pr. 22. ὁ ἄρα . . . 27. ἐστίν, post. 18.
 ἀνάγκη . . . 22. δυνατὸν, quod negant Noetel, Ztschr. f. Gymn.
 1864 p. 140 et Dittenberger, Götting. gelehrte Anzeigen 1863
 p. 1610 || 18. ἐπειδὴ SUVWXY Them. || 20. ἀντιφράξει SVX,
 ἀντιφράξει UWy, ἀντιφράττει leg. etiam Soph. || 25. γὰρ ἂν τις
 LSTUVWX, ποιός (lege ποιός) τις ἂν γίγνοιτο Soph. || ἢ ψ. ἢ
 θ. E, θ. ἢ ψ. STUVWX Philop. ἢ θ. ἢ ψ. y, ψυχρὸς ἢ θερ-
 μός Soph. || 26. ἢ κἂν] καὶ κἂν S, κἂν TW Soph., καὶ UVX ||
 429 b, 1. οἷον τοῦ ψ. STVXY, οἷον ἐκ τοῦ ψ. E, ἐκ τοῦ ψόφου
 τοῦ μεγάλου τῶν μικρῶν ψόφων Them. 193, 11. || ἐκ om. E, οἷον
 ψόφου ἐκ τῶν μεγ. ψ. etiam Soph. || 4. verba ἀλλὰ καὶ μᾶλλον
 interpolata esse censet Torst., Jahrb. f. Phil. 1867 p. 246, leg.
 etiam Them.

- 5 μὲν γὰρ αἰσθητικὸν οὐκ ἄνευ σώματος, ὁ δὲ χωριστός. ὅταν δ' οὕτως ἕκαστα γένηται ὡς ὁ ἐπιστήμων λέγεται ὁ κατ' ἐνεργειαν (τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅταν δύνηται ἐνεργεῖν δι' αὐτοῦ), ἔστι μὲν καὶ τότε δυνάμει πως, οὐ μὴν ὁμοίως καὶ πρὶν μαθεῖν ἢ εὐρεῖν· καὶ αὐτὸς δὲ αὐτὸν τότε δύναται νοεῖν.
- 10 ἐπεὶ δ' ἄλλο ἐστὶ τὸ μέγεθος καὶ τὸ μεγέθει εἶναι καὶ ὕδωρ καὶ ὕδατι εἶναι (οὕτω δὲ καὶ ἐφ' ἐτέρων πολλῶν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάντων· ἐπ' ἐνίων γὰρ ταῦτόν ἐστι), τὸ σαρκὶ εἶναι καὶ σάρκα καὶ ἢ ἄλλω ἢ ἄλλως ἔχοντι κρίνει· ἢ γὰρ σὰρξ οὐκ ἄνευ τῆς ὕλης, ἀλλ' ὥσπερ τὸ σιμόν, τότε ἐν τῷδε. τῷ
- 15 μὲν οὖν αἰσθητικῷ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν κρίνει, καὶ ὧν λόγος τις ἢ σὰρξ· ἄλλω δὲ ἦτοι χωριστῶ ἢ ὡς ἢ κεκλασμένη ἔχει πρὸς αὐτὴν ὅταν ἐκταθῆ, τὸ σαρκὶ εἶναι κρίνει. πάλιν δ' ἐπὶ τῶν ἐν ἀφαιρέσει ὄντων τὸ εὐθύ ὡς τὸ σιμόν· μετὰ συνεχοῦς γὰρ· τὸ δὲ τί ἦν εἶναι, εἰ ἔστιν ἕτερον
- 20 τὸ εὐθεῖ εἶναι καὶ τὸ εὐθύ, ἄλλο· ἔστω γὰρ δυάς. ἕτερω ἄρα ἢ ἐτέρως ἔχοντι κρίνει. καὶ ὅλως ἄρα ὡς χωριστὰ τὰ

5. ὁ δὲ νοῦς χωρ. y et in interpret. Soph., om. νοῦς etiam Them. 193. || 6. ὁ post ὡς om. SW Bek. Trend. || ὁ ante κατ' om. SUVWX || 8. μὲν] μὲν οὖν LW Them. || καὶ τότε E m. pr. y Them. Philop. Torst., ὁμοίως καὶ τότε reliqui || ὁμοίως om. SUX, leg. Them. Simpl. || 11. καὶ τὸ ὕδατι E, sed τὸ expunct. (Zapf.), τὸ om. reliqui omnes || οὕτω δὲ . . . 12. ταῦτόν ἐστι in parenth. Bon. stud. Arist. IV 376 || οὕτω δὲ om. LT, leg. Them. || 12. ταῦτό E (Trend.) || colon post ἐστι omissum ponit post 13. σάρκα Bek., corr. Trend., iam Them. hunc locum recte interpretatus est || 13. καὶ ἢ ἄλλω recepi ex E et y (qui ἢ omisit), καὶ om. reliqui omnes || ἔχοντι om. LSUV, leg. Them. Simpl. Philop. Soph. et insert. E₂ || κρίνει ὁ νοῦς L et E sed ὁ νοῦς exp. (Bhl.) || 14. virgulam post σιμόν a Bek. Trend. omisam ponunt Torst. Bon. || 15. αἰσθητῶ pro αἰσθητικῶ legi vult Brentano l. l. 134 || τὸ ante ψυχρ. om. EL || 16. ὁ λόγος E, ὁ om. etiam Simpl. Philop. || 17. αὐτὴν y et E (Trend.) || εἶναι καὶ κρίνει LS, καὶ om. etiam Simpl. || 20. ἄλλο TVX et Bon. l. l., reliqui ἄλλω, quod defendere studet Torst., Jahrb. f. Phil. 1867 p. 245 || 21. καὶ om. LSTUVX et, ut videtur, Philop. || ἄρα om. pr. E, leg. etiam Philop.

πράγματα τῆς ὕλης, οὕτω καὶ τὰ περὶ τὸν νοῦν. ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ ὁ νοῦς ἀπλοῦν ἐστὶ καὶ ἀπαθὲς καὶ μηθενὶ μηθὲν ἔχει κοινόν, ὥσπερ φησὶν Ἀναξαγόρας, πῶς νοήσει, εἰ τὸ νοεῖν πάσχειν τί ἐστίν. ἢ γὰρ τι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχει, τὸ 25 μὲν ποιεῖν δοκεῖ τὸ δὲ πάσχειν. ἔτι δ' εἰ νοητὸς καὶ αὐτός. ἢ γὰρ τοῖς ἄλλοις νοῦς ὑπάρξει, εἰ μὴ κατ' ἄλλο αὐτὸς νοητός, ἔν δέ τι τὸ νοητὸν εἶδει, ἢ μεμιγμένον τι ἔξει, ὃ ποιεῖ νοητὸν αὐτὸν ὥσπερ τἄλλα. ἢ τὸ μὲν πάσχειν κατὰ κοινόν τι διήρηται πρότερον, ὅτι δυνάμει πῶς ἐστὶ τὰ νοητὰ 30 ὁ νοῦς, ἀλλ' ἐντελεχεία οὐδέν, πρὶν ἂν νοῆ. δεῖ δ' οὕτως ὥσπερ ἐν γραμματείῳ ᾧ μηθὲν ὑπάρχει ἐντελεχεία γεγραμ- 430 a μένον· ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τοῦ νοῦ. καὶ αὐτὸς δὲ νοητός ἐστίν ὥσπερ τὰ νοητά. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄνευ ὕλης τὸ αὐτό ἐστὶ τὸ νοεῖν καὶ τὸ νοούμενον· ἢ γὰρ ἐπιστήμη ἢ θεωρητικὴ καὶ τὸ οὕτως ἐπιστητὸν τὸ αὐτό ἐστίν. τοῦ δὲ μὴ αἰεὶ νοεῖν τὸ 5 αἴτιον ἐπισκεπτέον. ἐν δὲ τοῖς ἔχουσιν ὕλην δυνάμει ἕκαστόν ἐστὶ τῶν νοητῶν. ὥστ' ἐκείνοις μὲν οὐχ ὑπάρξει νοῦς (ἄνευ γὰρ ὕλης δύναμις ὁ νοῦς τῶν τοιούτων), ἐκείνῳ δὲ τὸ νοητὸν ὑπάρξει.

5 Ἐπεὶ δ' ὥσπερ ἐν ἀπάσῃ τῇ φύσει ἐστὶ τι τὸ μὲν ὕλη 10 ἐκάστῳ γένει (τοῦτο δὲ ὃ πάντα δυνάμει ἐκείνα), ἕτερον δὲ

23. ἀπαθὲς pr. E (Bus.), verba καὶ ἀπαθὲς delenda esse censet Hayduck, progr. Gryphisv. 1873 p. 4, pro ἀπαθὲς coni. ἀμιγῆς Zeller l. l. p. 568 || 24. ἔχων SUV || νοήσειεν TVX || 26. δ' om. pr. E || 27. ὁ νοῦς STUWX Philop. Bek. Trend. Torst. || 29. de his verbis ἢ . . . 31. νοῆ vide Torst., cui mutila et corrupta videntur; tuetur etiam Simpl., defendit Brentano l. l. 137 || 31. ἂν] ἂν μὴ LVW et inter versus UX, ἂν insert. E₂, πρὶν νοεῖν Simpl., πρὶν ἂν νοῆ etiam Them. || post οὕτως excidisse ὑπολαβεῖν coni. Torst. || 430 a, 1. ᾧ om. ESUVXY et vet. transl. || ὑπάρχειν SUVX || καταγεγραμμένον L et E, sed κατα expunct. (Bhl.), γεγραμ. etiam Them. || 4. ἢ ante θε. om. E, leg. Them. Simpl. || 6. μόνον ἕκαστον y Ald. Sylb. || 8. δύνამις ἐστίν ὁ LSUVWX || 10. πάσῃ Ty, ἀπάσῃ etiam Philop. Them. 189, 25 || 11. ὃ] ὅτι UVX, om. y, ὃ etiam Soph. || ἐκείνο E, ο in α mutat. E₂ (Bhl.), ἐκείνα etiam Philop. Soph.

τὸ αἴτιον καὶ ποιητικόν, τῷ ποιεῖν πάντα, οἷον ἡ τέχνη
 πρὸς τὴν ὕλην πέπονθεν, ἀνάγκη καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν
 ταύτας τὰς διαφοράς. καὶ ἔστιν ὁ μὲν τοιοῦτος νοῦς τῷ πάντα
 15 γίνεσθαι, ὁ δὲ τῷ πάντα ποιεῖν, ὡς ἕξις τις, οἷον τὸ φῶς·
 τρόπον γὰρ τινα καὶ τὸ φῶς ποιεῖ τὰ δυνάμει ὄντα χρώ-
 ματα ἐνεργεία χρώματα. καὶ οὗτος ὁ νοῦς χωριστὸς καὶ
 ἀπαθής καὶ ἀμιγής, τῇ οὐσίᾳ ὢν ἐνέργεια. αἰεὶ γὰρ τιμιώτε-
 ρον τὸ ποιοῦν τοῦ πάσχοντος καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὕλης. τὸ δ'
 20 αὐτὸ ἔστιν ἡ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη τῷ πράγματι· ἡ δὲ
 κατὰ δύναμιν χρόνῳ προτέρα ἐν τῷ ἐνί, ὅλως δὲ οὐ χρόνῳ·
 ἀλλ' οὐχ ὅτε μὲν νοεῖ ὅτε δ' οὐ νοεῖ. χωρισθεῖς δ' ἔστι μόνον
 τοῦθ' ὅπερ ἔστι, καὶ τοῦτο μόνον ἀθάνατον καὶ αἰδιδιον. οὐ
 μνημονεύομεν δέ, ὅτι τοῦτο μὲν ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς
 25 νοῦς φθαρτός, καὶ ἄνευ τούτου οὐθὲν νοεῖ.

Ἡ μὲν οὖν τῶν ἀδαιριέτων νόησις ἐν τούτοις, περὶ ἃ οὐκ 6
 ἔστι τὸ ψεῦδος. ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθές, σύν-
 θεσίς τις ἤδη νοημάτων ὥσπερ ἐν ὄντων, καθάπερ Ἐμπεδο-

12. καὶ τὸ π. LW || τῷ ὁ τῷ LTX || 17. οὗτος] οὐχ ὡς
 S || 18. ἀμιγής καὶ ἀπαθής STUVWXY Philop., ἀπαθ. καὶ
 ἀμιγής E Them. Simpl. || ἐνέργεια ex Simpl. restituit Torst.,
 ἐνεργεία omnes codd., etiam Them. 195, 13. Philop. Soph. ||
 19. τὸ δ' αὐτό EL, etiam Soph., αὐτὸ δ' reliqui codd. ||
 21. οὐδὲ] οὐ E Philop. Bek. Trend., οὐδὲ Soph. Torst. || 22.
 οὐχ om. Wy Simpl. 245, 34. et 263, 8. Soph. Torst. Suse-
 mihl, Phil. Anz. 1873, p. 690, οὐχ leg. Them. 187, 7. et 184,
 3. Philop. et ap. Philop. Alex. Plotinus Marinus vet. transl.,
 retineri malunt etiam Zeller l. l. p. 571 Brentano l. l. 182
 et Schlottmann, das Vergängliche und Unvergängliche in
 der Seele nach Arist. p. 43 || 24. μνημονεύομεν . . . 431 b, 16.
 ἐνεῖνα desunt E, folio exciso inter folia 200 et 201 || 25.
 νῦν ante ἄνευ inseri vult Sussemihl, Phil. Wochenschr. 1882
 p. 1284 || 27. καὶ om. L || ψεῦδος ἤδη καὶ STUVWXY et,
 ut videtur, Them. || 27. ἐν οἷς δὲ . . . b, 5. ἔσται e duab. ed.
 contam., pr. b, 1. τὸ . . . 5. ἔσται, post. a, 27. ἐν οἷς . . . b, 1.
 προσεννοῶν, quod refellit Vahlen, Jahrb. d. Akademie der
 Wiss., Wien 1872, p. 419 et Noetel, Zeitschr. f. Gymn. 1864.
 p. 131.

κλήσ ἔφη “ἢ πολλῶν μὲν κόρσαι ἀναύχενες ἐβλάστησαν,”
 ἔπειτα συντίθεσθαι τῇ φιλία, οὕτω καὶ ταῦτα κεχωρισμένα ³⁰
 συντίθεται, οἷον τὸ ἀσύμμετρον καὶ ἡ διάμετρος· ἂν δὲ γενο-
 μένων ἢ ἔσομένων, τὸν χρόνον προσεννοῶν καὶ συντιθεῖς. τὸ ^{430 b}
 γὰρ ψεῦδος ἐν συνθέσει ἀεί· καὶ γὰρ ἂν τὸ λευκὸν μὴ λευκόν,
 <καὶ> τὸ μὴ λευκὸν <λευκόν>, συνέθηκεν. ἐνδέχεται δὲ καὶ δια-
 ρεσιν φάναι πάντα. ἀλλ’ οὖν ἔστι γε οὐ μόνον τὸ ψεῦδος ἢ ἀλη-
 θές, ὅτι λευκὸς Κλέων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἦν ἢ ἔσται. τὸ δὲ ἐν ⁵
 ποιοῦν, τοῦτο ὁ νοῦς ἕκαστον. τὸ δ’ ἀδιαίρετον ἐπεὶ διχῶς, ἢ
 δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ, οὐθὲν κωλύει νοεῖν τὸ ἀδιαίρετον, ὅταν
 νοῆ τὸ μῆκος (ἀδιαίρετον γὰρ ἐνεργείᾳ), καὶ ἐν χρόνῳ ἀδιαί-
 ρέτω· ὁμοίως γὰρ ὁ χρόνος διαιρετὸς καὶ ἀδιαίρετος τῷ
 μήκει. οὐκ οὖν ἔστιν εἰπεῖν ἐν τῷ ἡμίσει τί ἐννοεῖ ἕκατέρῳ· ¹⁰

30. φιλία, οὕτω Vahlen l. 1., φιλία. οὕτω Bek. Trend. Torst. ||
 31. συντίθεσθαι STVWγ || post διάμετρος addunt ἢ τὸ σύμμε-
 τρον καὶ ἡ διάμετρος W Simpl. Torst., quod additamentum
 reicit Vahlen l. 1., om. etiam vet. transl. || γιγνομένων VWX
 Bek. Trend., γενομένων etiam Them. Simpl. Torst. Vahlen Stein-
 hart || 430 b, 1. πρὸς ἐν νοῶν LX, προσεννοῶν etiam Simpl. et
 sine dubio Them. || καὶ συντιθεῖς unc. incl. Torst., leg. Simpl.
 Philop. Soph. et defendit Vahlen l. 1. || 3. τὸ (καὶ τὸ solus T)
 μὴ λευκὸν συνέθηκεν omnes codd., τὸ μὴ λευκὸν unc. incl.
 Trend. in prima edit., cui assentitur Dittenberger l. 1. p. 1615,
 in altera edit. scripsit Belger de coniectura Roeperi, Philo-
 logus VII, p. 324: τὸ μὴ λευκὸν λευκὸν συν., quod legisse
 videtur Philop. et iam Torst. coniecerat, καὶ λευκὸν τὸ μὴ
 λευκὸν, συνέθηκεν coni. Vahlen l. 1. 428 „si album non albo
 aut si non album albo componit“ vet. transl. || 4. pro πάντα
 coni. ταῦτα vel τοιαῦτα Torst., leg. πάντα etiam Them., ἄμφω
 in interpr. Philop., πάντα defendit Vahlen l. 1. 431 || γε eici
 vult Torst., def. Vahlen l. 1. 432 || verba οὐ μόνον post ἀληθές
 transponi vult Torst., cui adversatur Vahlen l. 1. 433. || 5. δῆ
 UX || 7. τὸ ἀδ.] τὸ διαιρετὸν ἢ ἀδιαίρετον coni. Torst., potest
 tale quid legisse Philop. || ὅταν] οἷον ὅταν coni. Torst. || 8. ἀδ. . . .
 ἐνεργείᾳ in parenth. Torst. || 9. ὁμοίως . . . . . 20. μήκει e duab.
 rec. contam. iudicat Torst., pr. 17. ἐνεστι . . . . . 20. μήκει, post.
 9. ὁμοίως . . . 10. μήκει, quod negant Noetel et Dittenberger ||
 9. καὶ ἀδ.] καὶ οὐ διαιρετὸς T, om. X et pr. W, καὶ ἀδιαίρε-
 τος etiam Them. Simpl. Philop. || 10. ἐννοεῖ L Torst., ἐννοεῖς γ,

οὐ γὰρ ἐστίν, ἂν μὴ διαιρεθῆ, ἀλλ' ἢ δυνάμει. χωρὶς δ' ἑκάτερον νοῶν τῶν ἡμίσεων διαιρεῖ καὶ τὸν χρόνον ἅμα· τότε δ' οἴονεϊ μήκη. εἰ δ' ὡς ἐξ ἀμφοῖν, καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τῷ ἐπ' ἀμφοῖν. τὸ δὲ μὴ κατὰ ποσὸν ἀδιαίρετον ἀλλὰ τῷ εἶδει
 15 νοεῖ ἐν ἀδιαίρετῳ χρόνῳ καὶ ἀδιαίρετῳ τῆς ψυχῆς· κατὰ συμβεβηκὸς δέ, καὶ οὐχ ἢ ἐκεῖνα, διαιρετὰ ᾧ νοεῖ καὶ ἐν ᾧ χρόνῳ [ἀλλ' ἢ ἀδιαίρετα]. ἔνεστι γὰρ κἂν τούτοις τι ἀδιαίρετον, ἀλλ' ἴσως οὐ χωριστόν, ὃ ποιεῖ ἕνα τὸν χρόνον καὶ τὸ μῆκος. καὶ τοῦθ' ὁμοίως ἐν ἅπαντί ἐστι τῷ συνεχεῖ
 20 καὶ χρόνῳ καὶ μήκει. ἢ δὲ στιγμή καὶ πᾶσα διαίρεσις, καὶ τὸ οὕτως ἀδιαίρετον, δηλοῦται ὡσπερ ἡ στέρησις. καὶ ὅμοιος ὁ λόγος ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷον πῶς τὸ κακὸν γνωρίζει ἢ τὸ μέλαν· τῷ ἐναντίῳ γὰρ πως γνωρίζει. δεῖ δὲ δυνάμει εἶναι τὸ γνωρίζον καὶ ἐν εἶναι αὐτῷ. εἰ δέ τιμι μὴ ἐστίν
 25 ἐναντίον τῶν αἰτίων, αὐτὸ ἑαυτὸ γινώσκει καὶ ἐνεργεῖα ἐστὶ καὶ χωριστόν. ἔστι δ' ἢ μὲν φάσις τι κατὰ τινος, ὡσπερ ἢ κατάφασις, καὶ ἀληθῆς ἢ ψευδῆς πᾶσα· ὃ δὲ νοῦς οὐ πᾶς, ἀλλ' ὃ τοῦ τί ἐστὶ κατὰ τὸ τί ἦν εἶναι ἀληθῆς, καὶ οὐ τί

ἐννοεῖν TUW, tempus praesens etiam Them., Simpl. || 12. τῶν ἡμίσεων ante νοῶν SU, om. TX || 14. κατὰ τὸ ποσὸν TX || 15. ψυχῆς νοήσει κατὰ TW, νοήσει etiam legisse videtur Them., νοεῖ leg. Simpl. || 16. virgulam post διαιρετὰ Bek., Trend., corr. Torst. || ἀδιαίρετῳ τῆς ψυχῆς, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ οὐχ ἢ ἐκεῖνα ἀδιαίρετα, ᾧ νοεῖ καὶ coni. Christ || ᾧ] ᾧ τε coni. Torst., τε om. Simpl. || 17. ἀλλ' ἢ ἀδ. unc. incl. Torst., leg. quidem Simpl., totam hanc enunciationem a Torst. sanatam esse agnoscit etiam Hayduck, progr. Gryph. 1873 p. 5 || 21. καὶ ὅμοιος . . . 23. μέλαν delenda esse censet Hayduck l. l. p. 6 || 24. γνωρίζειν V || ἐν εἶναι LTVWX vet. transl., ἐνεῖναι S Uy Simpl., Philop. Bek. Trend. Brentano l. l. p. 115, καὶ μὴ ἐν εἶναι αὐτῶν coni. Torst. || ἐν ante αὐτῷ om. solus W, leg. etiam Simpl. || 25. αἰτίων] ἐναντίων S, αἰτίων etiam Them. Philop. Simpl., vel ἐναντίων vel ὄντων coni. Torst., τῶν αἰτίων delenda esse censet Zeller l. l. 578. || ἐνεργεῖα fort. Them. Simpl. || 26. ἔστι δ' ἢ μὲν κατάφασις τι κατὰ τινος, ὡσπερ καὶ ἢ ἀπόφασις coni. Torst., vulgatam tuetur etiam Simpl. || ὡσπερ καὶ ἢ W Torst., καὶ non leg. Simpl.

κατά τινος· ἀλλ' ὡσπερ τὸ ὄραν τοῦ ἰδίου ἀληθές, εἰ δ' ἄν-
θρωπος τὸ λευκὸν ἢ μῆ, οὐκ ἀληθές ἀεί, οὕτως ἔχει ὅσα 30
ἄνευ ὕλης.

7 Τὸ δ' αὐτὸ ἐστὶν ἢ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη τῷ πράγ- 431a
ματι. ἢ δὲ κατὰ δύνάμιν χρόνῳ προτέρα ἐν τῷ ἐνί, ὅλως
δὲ οὐδὲ χρόνῳ· ἔστι γὰρ ἐξ ἐντελεχείᾳ ὄντος πάντα τὰ γι-
γνόμενα. φαίνεται δὲ τὸ μὲν αἰσθητὸν ἐκ δυνάμει ὄντος τοῦ
αἰσθητικοῦ ἐνεργείᾳ ποιοῦν· οὐ γὰρ πάσχει οὐδ' ἀλλοιοῦται. 5
διὸ ἄλλο εἶδος τοῦτο κινήσεως· ἢ γὰρ κινήσεις τοῦ ἀτελοῦς
ἐνέργεια ἦν, ἢ δ' ἀπλῶς ἐνέργεια ἑτέρα ἢ τοῦ τετελεσμένου.
τὸ μὲν οὖν αἰσθάνεσθαι ὅμοιον τῷ φάναι μόνον καὶ νοεῖν·
ὅταν δὲ ἡδὺ ἢ λυπηρόν, οἶον καταφᾶσα ἢ ἀποφᾶσα, διώ-
κει ἢ φεύγει· καὶ ἔστι τὸ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι τὸ ἐνεργ- 10
γεῖν τῇ αἰσθητικῇ μεσότητι πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἢ τοι-
αῦτα. καὶ ἡ φυγὴ δὲ καὶ ἡ ὄρεξις ταῦτό ἢ κατ' ἐνέργειαν,
καὶ οὐχ ἕτερον τὸ ὀρεκτικὸν καὶ φευκτικόν, οὔτ' ἀλλήλων οὔτε
τοῦ αἰσθητικοῦ· ἀλλὰ τὸ εἶναι ἄλλο. τῇ δὲ διανοητικῇ ψυχῇ
τὰ φαντάσματα οἶον αἰσθήματα ὑπάρχει. ὅταν δὲ ἀγαθὸν 15
ἢ κακὸν φήσῃ ἢ ἀποφήσῃ, φεύγει ἢ διώκει. διὸ οὐδέποτε

431a, 1. τὸ δ' αὐτὸ . . . 7. τετελεσμένον alieno loco posita
esse iudicat Torst., cui assentitur Zeller p. 571, leg. veteres
interpretes, nisi quod τὸ δ' αὐτὸ . . . . 3. γιγνόμενα praeterit
Them., in quibus etiam Alex. ap. Philop. offendit || 1. τὸ αὐτὸ
δ' TUVXy || 2. τινὰ τῶν βιβλίων ἔχουσιν ὅλως, τινὰ δὲ ἀπλῶς
annotat Philop. || 6. εἶδος om. SX, post τοῦτο TUVy Them. 52,
21, post κινήσεως W, vulgatam tuetur Simpl. || 7. ἦν om. LSUVX
Them. 52, 22. et Simpl. || ἢ post ἑτέρα om. L, leg. Them. 52,
21 || post τετελεσμένου lacunam esse iudicat Susemihl, Burs.
Jahresb. IX, 351 || 10. ἢ λυπ. TUVW Simpl. || 11. ἢ τοιοῦτο L,
om. X, ἢ τοιαῦτα etiam Philop., ἢ τὰ τοιαῦτα Simpl. || 12. δὴ SUW
X, om. TV || ταυτὸν T, τὸ αὐτὸ LV, τοῦτο reliqui et Bek. Trend.
Torst., qui conicit τὸ αὐτὸ τοῦτο, veteres interp. quomodo legerint,
incertum est; scripsi ταῦτό || ἢ om. V aut delendum aut ἢ
scribendum censet Trend. || 13. καὶ τὸ φ. L et interpret. Them.
Simpl. || 15. ὅταν . . . 16. διώκει post 17. ψυχῇ ponenda esse iu-
dicat Susemihl || 16. φήσῃ ἢ ἀποφήσῃ solus L, uncis incl. Torst.,

νοεῖ ἄνευ φαντάσματος ἢ ψυχῆ. ὥσπερ δὲ ὁ ἀήρ τὴν κό-
 ρην τοιανδί ἐποίησεν, αὕτη δ' ἔτερον, καὶ ἡ ἀκοή ὡσαύ-
 τως, τὸ δὲ ἔσχατον ἔν, καὶ μία μεσότης, τὸ δ' εἶναι αὐτῆ
 20 πλειώ... τίνι δ' ἐπικρίνει τί διαφέρει γλυκὸν καὶ θερμόν, εἴ-
 ρηται μὲν καὶ πρότερον, λεκτέον δὲ καὶ ὧδε. ἔστι γὰρ ἔν
 τι, οὕτω δὲ καὶ ὡς ὄρος. καὶ ταῦτα ἔν τῷ ἀνάλογον καὶ
 τῷ ἀριθμῶ ὄν, ἔχει πρὸς ἐκάτερον, ὡς ἐκεῖνα πρὸς ἄλληλα·
 τί γὰρ διαφέρει τὸ ἀπορεῖν πῶς τὰ μὴ ὁμογενῆ κρίνει ἢ
 25 τὰ ἐναντία, οἶον λευκὸν καὶ μέλαν· ἔστω δὴ ὡς τὸ A τὸ
 λευκὸν πρὸς τὸ B τὸ μέλαν, τὸ Γ πρὸς τὸ Δ [ὡς ἐκεῖνα

καταφήση ἢ ἀποφήση γ, φησι ἢ ἀπόφησι TX, κατάφησιν ἢ
 ἀπόφησι U, ἔστι κατάφησιν ἢ ἀπόφησιν V, ἔστι καταφήσειν
 ἢ ἀποφήσειν corr. S, κατάφασις ἢ ἀπόφασις W et, ut vide-
 tur, Philop. || καὶ φεύγει STUVWX, ἢ φεύγει γ || 17. totum
 hunc locum ab ὥσπερ... b, 1. λευκόν a re proposita alienum
 esse iudicat Torst., non interpretatur Them., recte explicat
 Neuhaeuser, l. l. p. 51 sqq. || 18. αὐτῆ UVW γ Bek. Trend.,
 αὕτη etiam Simpl. Soph. Torst. || 19. αὐτῆ om. SUVX || 20. post
 πλειώ signum enunciati non absoluti cum Torst. posui, etiam
 Simpl. et Philop. hoc loco desiderant apodosin, putant autem
 eam ex praecedentibus supplendam esse; verba 17. ὥσπερ...
 20. πλειώ post 21. ἔν τι transponenda et apodosin sic confor-
 mandam esse: οὕτω δὴ καὶ ταῦτα (omissis verbis καὶ ὡς ὄρος)
 censet Freudenthal, Rhein. Mus. 1869, p. 398, cui assentitur
 Susemihl, Burs. Jahresb. 17. p. 264 et Phil. Wochenschr. 1882,
 p. 1283 || 21. ὧδε] νῦν TW γ et in interpret. Simpl. Philop. ||
 22. καὶ ὡς] καὶ ὁ XY, ἢ στιγμῆ καὶ ὁ T, om. cum ipso ὄρος
 LV, in interpret. ὥσπερ καὶ ὁ ὄρος Simpl., ὥσπερ ὄρος Philop.,
 qui non legerunt ἢ στιγμῆ; οὕτω δὲ καὶ ἢ στιγμῆ καὶ ὅλως ὁ
 ὄρος de coniectura scripsit Torst. || 22. ἐν LSVX Trend., ἐν
 etiam Simpl. Philop. Soph. in marg., Bek. Torst. || 22. et 23. καὶ
 τῷ ἢ τῷ Ly Simpl., ἢ UVWX, om. S, καὶ τῷ T Philop. ||
 23. ὄν] ὄν omnes libri scripti et impressi, ὄν restituerunt
 Freudenthal l. l. et Neuhaeuser, confirmant Simpl. et vet. transl.,
 quae vertit ens || ἐκάτερα Simpl., post ἐκατ. excidisse ἐναντίον
 coni. Torst., cui assentitur Freudenthal l. l. || ὡς... ἄλληλα
 unc. incl. Torst., legit etiam Simpl., Philop., defendit Neu-
 haeuser l. l. p. 57 || 24. μὴ om. TVW γ Simpl. Bek. Trend.,
 leg. etiam Philop. Soph. vet. transl. || 25. τὰναντία SWX γ Bek.
 Trend., τὰ ἐναντία etiam Soph. Torst. || 26. ὡς... ἄλληλα inter-

πρὸς ἄλληλα]· ὥστε καὶ ἐναλλάξ. εἰ δὴ τὰ ΓΔ ἐνὶ εἴῃ ὑπάρχοντα, οὕτως ἔξει ὥσπερ καὶ τὰ ΑΒ, τὸ αὐτὸ μὲν καὶ ἔν, τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτό, ἀκείνο ὁμοίως. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ εἰ τὸ μὲν Α τὸ γλυκὺ εἴῃ, τὸ δὲ Β τὸ λευκόν. 431 b

τὰ μὲν οὖν εἶδη τὸ νοητικὸν ἐν τοῖς φαντάσμασι νοεῖ, καὶ ὡς ἐν ἐκείνοις ὄρισταὶ αὐτῶ τὸ διωκτὸν καὶ φευκτὸν, καὶ ἐκτὸς τῆς αἰσθήσεως, ὅταν ἐπὶ τῶν φαντασμάτων ἦ, κινεῖται· οἷον αἰσθανόμενος τὸν φρυκτὸν ὅτι πῦρ, τῇ κοινῇ 5 γνωρίζει, ὁρῶν κινούμενον, ὅτι πολέμιος. ὅτε δὲ τοῖς ἐν τῇ ψυχῇ φαντάσμασιν ἢ νοήμασιν ὥσπερ ὁρῶν λογίζεται καὶ βουλεύεται τὰ μέλλοντα πρὸς τὰ παρόντα· καὶ ὅταν εἴπη ὡς ἐκεῖ τὸ ἡδὺν ἢ λυπηρόν, ἐνταῦθα φεύγει ἢ διώκει, καὶ ὅλως ἐν πράξει. καὶ τὸ ἄνευ δὲ πράξεως, τὸ ἀληθὲς 10 καὶ τὸ ψεῦδος, ἐν τῶ αὐτῶ γένει ἐστὶ τῶ ἀγαθῶ καὶ κακῶ· ἀλλὰ τῶ γε ἀπλῶς διαφέρει καὶ τινί. τὰ δὲ ἐν ἀφαιρέσει λεγόμενα νοεῖ ὥσπερ ἂν εἰ τὸ σιμόν, ἢ μὲν σιμόν, οὐ κερχωρισμένως, ἢ δὲ κοῖλον, εἴ τις ἐνόει ἐνεργεῖα, ἄνευ τῆς σαρκὸς ἂν ἐνόει ἐν ἢ τὸ κοῖλον· οὕτω τὰ μαθηματικά 15

polata esse iudicant Freudenthal et Baeumker, p. 74 || 27. ἐν Ty || 28. καὶ τὰ] καὶ τὸ STV, κὰν εἰ τὰ conī. Torst. || 29. pro κἀκείνο, quod etiam leg. Philop., conī. κἀκείνα Jul. Pacius, Torst. Brentano || 431 b, 1. καὶ] κὰν SUVX Simpl. || μὲν τὸ SUVWX || 3. ὄριστο UX et corr. S, etiam Simpl. || 4. αἰσθ. ὃν ὅταν STUVX, αἰσθ. ὢν ὅταν Wy || 5. φευκτὸν TUVWX, φρυκτὸν etiam Them. Simpl. Philop. || ὅτι πῦρ unc. incl. Torst., leg. Philop. Simpl. || κοινῇ] κινήσει Basil. in marg., τῇ κινήσει scripsit Torst., κοινῇ etiam Philop. et Simpl. || 9. post ἐνταῦθα excidisse τὸ ἀγαθὸν ἢ κακὸν conī. Torst. || 11. τὸ om. L || καὶ τῶ κακῶ LUX, ἢ τῶ W, τῶ om. etiam Simpl. || 12. γε om. SWy || τὰ δὲ... 19. ὕστερον a re proposita aliena et τὰ δὲ... 16. ἐκείναι corrupta esse iudicat Torst. || 12. ἐν om. STUX Them., leg. Simpl. Philop. || 13. ἂν om. SVX, leg. etiam Philop. || 14. ἢ δὲ κοῖλον] εἰ δὲ καμπύλον X, καμπύλον in interpret. etiam Simpl. Philop., κοῖλον Them. || εἴ τις] εἴ τι Ly Simpl., om. X, ἐννοεῖ S ἐννοεῖ V || ὥσπερ ἄνευ conī. Torst., quod refellit Vahlen, Oest. Gymn. Ztschr. 1867 p. 722 || 15. ἐν ἢ om. SUV, leg. Simpl.

οὐ κεχωρισμένα ὡς κεχωρισμένα νοεῖ, ὅταν νοῆ ἐκεῖνα. ὅλως δὲ ὁ νοῦς ἐστὶν ὁ κατ' ἐνέργειαν τὰ πράγματα [νοῶν]. ἄρα δ' ἐνδέχεται τῶν κεχωρισμένων τι νοεῖν ὄντα αὐτὸν μὴ κεχωρισμένον μεγέθους, ἢ οὐ, σκεπτέον ὕστερον.

- 20 Νῦν δὲ περὶ ψυχῆς τὰ λεχθέντα συγκεφαλαιώσαν- 8
τες, εἴπωμεν πάλιν ὅτι ἡ ψυχὴ τὰ ὄντα πῶς ἐστίν· πάντα γὰρ ἢ αἰσθητὰ τὰ ὄντα ἢ νοητά, ἔστι δ' ἡ ἐπιστήμη μὲν τὰ ἐπιστητά πως, ἢ δ' αἰσθησις τὰ αἰσθητά· πῶς δὲ τοῦτο, δεῖ ζητεῖν. τέμνεται οὖν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰσθησις εἰς τὰ
25 πράγματα, ἢ μὲν δυνάμει εἰς δυνάμεις, ἢ δ' ἐντελε-
χειᾶ εἰς ἐντελεχειᾶς. τῆς δὲ ψυχῆς τὸ αἰσθητικὸν καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν δυνάμει ταῦτά ἐστι, τὸ μὲν ἐπιστητὸν τὸ δὲ αἰσθητὸν. ἀνάγκη δ' ἢ αὐτὰ ἢ τὰ εἶδη εἶναι. αὐτὰ μὲν δὴ οὐ· οὐ γὰρ ὁ λίθος ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ τὸ εἶ-

16. ὡς κεχ.] ὡσεὶ κεχ. T, τῇ ὑποστάσει L, τῇ ὑποστάσει ὡς κεχ. W, alteram quoque lectionem ferri: οὐ κεχωρισμένως ὡς κεχωρισμένως commemorat Simpl., ὡς κεχωρισμένα etiam Philop. Simpl. et, ut videtur, Them. || νοῆ <ῆ> ἐκεῖνα legendum proponit Bon. cf. Oest. Gymn. Ztschr. 1867 p. 722 || 17. νοῶν om. LU pr. E et Torst., uncis incl. Bon. ind. Arist. 491a, 61., legit Simpl. et vet. transl., non leg. hoc loco et ad 402b, 7. Philop. || 18. αὐτὸν ὄντα SVWXY || 21. et 22. ex solo E scripsi: ἔστι πάντα γὰρ ἢ, reliqui codd. ἔστι πάντα ἢ γὰρ (om. γὰρ L) αἰσθ. quod habent etiam Them. vet. transl. Bek. Trend. Torst., qui coniecit: ἔστι πάντα πάντα γὰρ ἢ || 22. δ'] δὴ EL, δὲ ἢ Them. Soph. || 24. εἰς om. L Soph., insert. E₂ (Stapf.), ὡς coni. Susemihl, ὥσπερ καὶ τὰ πραγ. coni. Torst. || 25. δυνάμεις et 26. ἐντελεχειᾶς L et pr. E Torst., τὰς δυνάμεις et τὰς ἐνεργειᾶς Soph., τὰ δυνάμει et τὰ ἐντελεχειᾶ reliqui codd. omnes (praeterquam quod etiam SX τὰς ἐντελεχειᾶς praebent), etiam Them. Simpl. Philop. et vet. transl., εἰς δυνάμεις et εἰς ἐντελεχειᾶς scribarum errore ex εἰς δυνάμει et εἰς ἐντελεχειᾶ (sc. πράγματα) orta esse suspicatur Christ || 27. τὸ om. ELSUVX, leg. Soph. || ταῦτόν EL Bek., ταῦτά corr. E₂, ταῦτα etiam Soph. et vet. transl. || ἐπιστημονικὸν SUV et 28. αἰσθητικὸν S, ταῦτά ἐστι, τὸ μὲν ἐπιστημονικὸν τὸ ἐπιστητὸν, τὸ δὲ αἰσθητικὸν τὸ αἰσθητὸν scripsit Torst., vulgatam tuetur etiam vet. transl. || 29. γὰρ ante δὴ STUX Soph., om. etiam Philop. et vet. transl. || ὁ om. EL Them. Philop., leg. Soph.

δος· ὥστε ἡ ψυχὴ ὥσπερ ἡ χεὶρ ἐστίν· καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ^{432 a}
 ὄργανόν ἐστίν ὀργάνων, καὶ ὁ νοῦς εἶδος εἰδῶν καὶ ἡ αἰ-
 σθησις εἶδος αἰσθητῶν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ πρᾶγμα οὐθέν ἐστι
 παρὰ τὰ μεγέθη, ὡς δοκεῖ, τὰ αἰσθητὰ κεχωρισμένον, ἐν
 τοῖς εἶδεσι τοῖς αἰσθητοῖς τὰ νοητὰ ἐστίν, τὰ τε ἐν ἀφαι- 5
 ρέσει λεγόμενα, καὶ ὅσα τῶν αἰσθητῶν ἕξεις καὶ πάθη.
 καὶ διὰ τοῦτο οὔτε μὴ αἰσθανόμενος μηθὲν οὐθὲν ἂν μάθοι
 οὐδὲ ξυνίει· ὅταν τε θεωρῇ, ἀνάγκη ἅμα φαντάσματι
 θεωρεῖν· τὰ γὰρ φαντάσματα ὥσπερ αἰσθημάτων ἐστίν,
 πλὴν ἄνευ ὕλης. ἐστὶ δ' ἡ φαντασία ἕτερον φάσεως καὶ 10
 ἀποφάσεως· συμπλοκὴ γὰρ νοημάτων ἐστὶ τὸ ἀληθὲς ἢ
 ψεῦδος. τὰ δὲ πρῶτα νοήματα τίνι διοίσει τοῦ μὴ φαν-
 τάσματα εἶναι; ἢ οὐδὲ τᾶλλα φαντάσματα, ἀλλ' οὐκ ἄνευ
 φαντασμάτων.

9 Ἐπεὶ δὲ ἡ ψυχὴ κατὰ δύο ὄρισται δυνάμεις ἢ τῶν 15
 ζώων, τῷ τε κριτικῷ, ὃ διανοίας ἔργον ἐστὶ καὶ αἰσθήσεως,
 καὶ ἔτι τῷ κινεῖν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, περὶ μὲν αἰσθή-
 σεως καὶ νοῦ διαορίσθω τοσαῦτα, περὶ δὲ τοῦ κινουῦντος,
 τί ποτέ ἐστι τῆς ψυχῆς, σκεπτέον, πότερον ἐν τι μόνον
 αὐτῆς χωριστὸν ὂν ἢ μεγέθει ἢ λόγῳ, ἢ πᾶσα ἢ ψυχὴ, 20
 κἂν εἰ μόνον τι, πότερον ἰδίον τι παρὰ τὰ εἰωθότα λέγε-
 σθαι καὶ τὰ εἰρημένα, ἢ τούτων ἐν τι. ἔχει δὲ ἀπορίαν

432a, 2. νοῦς ἐστίν SVγ, νοῦς δὲ TW || εἶδος om. E, ἐστίν
 εἶδος marg. E || 5. ἐν om. ELSUV Them., ἐν leg. Simpl. Philop. ||
 7. αἰσθανόμενον L et E (Trend.) || 8. ξυνίει LSXy Philop., ξυνίει
 reliqui codd. Trend., ξυνείη Bek. Torst. || δὲ TUV || φαντάσματα
 SUWX, φαντάσματι E, ι in rasura, et Them. Philop., reliqui
 φάντασμα τι, etiam Simpl. vet. transl. Bek. Trend. Torst. || 10.
 καὶ ἀποφάσεως om. SUV, leg. etiam Soph. || 11. ἐστὶ νοημά-
 των SUV || 12. τίνι EL, reliqui τί, etiam Them. Philop. hoc
 loco et ad 403a, 8. || φάντασμα E, φαντάσματα etiam Them.
 Philop. || 13. τᾶλλα] ταῦτα Them. Ald. Torst., τᾶλλα vel τὰ ἄλλα
 etiam Simpl., et Philop. hoc loco et ad 403a, 8. || 15. ἢ ante τῶν
 om. L et pr. E (Bus.) Soph. || 20. ἢ post ὂν om. SUW Soph.,
 leg. Simpl.

εὐθύς πῶς τε δεῖ μόρια λέγειν τῆς ψυχῆς καὶ πόσα.
 τρόπον γὰρ τινα ἄπειρα φαίνεται, καὶ οὐ μόνον ἅ τινες
 25 λέγουσι διορίζοντες, λογιστικὸν καὶ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμη-
 κόν, οἱ δὲ τὸ λόγον ἔχον καὶ τὸ ἄλογον· κατὰ γὰρ τὰς
 διαφορὰς δι' ἃς ταῦτα χωρίζουσι, καὶ ἄλλα φανεῖται
 μόρια μείζω διάστασιν ἔχοντα τούτων, περὶ ὧν καὶ νῦν εἴ-
 30 ρηται, τό τε θρεπτικόν, ὃ καὶ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει καὶ
 ὡς πᾶσι τοῖς ζώοις, καὶ τὸ αἰσθητικόν, ὃ οὔτε ὡς ἄλογον οὔτε
 ὡς λόγον ἔχον θείῃ ἂν τις ἑαδίως. ἔτι δὲ τὸ φανταστικόν,
 432 b ὃ τῷ μὲν εἶναι πάντων ἕτερον, τίνι δὲ τούτων ταύτων ἢ ἕτε-
 ρον, ἔχει πολλὴν ἀπορίαν, εἴ τις θήσει κεχωρισμένα μό-
 ρια τῆς ψυχῆς. πρὸς δὲ τούτοις τὸ ὄρεκτικόν, ὃ καὶ λόγῳ
 καὶ δυνάμει ἕτερον ἂν δόξειεν εἶναι πάντων. καὶ ἄτοπον δὴ
 5 τὸ τοῦτο διασπᾶν· ἐν τε τῷ λογιστικῷ γὰρ ἡ βούλησις γίνεται,
 καὶ ἐν τῷ ἀλόγῳ ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ θυμός· εἰ δὲ τρία ἢ
 ψυχὴ, ἐν ἐκάστῳ ἔσται ὄρεξις. καὶ δὴ καὶ περὶ οὗ νῦν ὁ
 λόγος ἐνέστηκε, τί τὸ κινουῦν κατὰ τόπον τὸ ζῶον ἔστιν; τὴν
 μὲν γὰρ κατ' αὔξησιν καὶ φθίσειν κίνησιν, ἅπασιν ὑπάρχου-
 10 σαν, τὸ πᾶσιν ὑπάρχον δόξειεν ἂν κινεῖν τὸ γεννητικόν καὶ
 θρεπτικόν· περὶ δὲ ἀναπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς καὶ ὕπνου καὶ
 ἐργηγόρσεως ὕστερον ἐπισκεπτέον· ἔχει γὰρ καὶ ταῦτα πολ-

23. τε] ποτε W, om. L, τε leg. Soph. || δεῖ] δὴ E (Trend.),
 δεῖ corr. || λέγειν ψυχῆς X, ψυχῆς λέγειν STUVWY, Soph. ||
 27. ταύτας EL, ταῦτα etiam Soph. || φαίνεται TUWXy, φαί-
 νονται LSV, φανεῖται etiam Soph. || 29. τε om. STUVWX,
 δὲ y, τε etiam Soph. || δ om. SUV, leg. Them. || 30. δ om. UV
 432 b, 1. δ om. E, leg. etiam Soph. || τὸ EL, τῷ leg. Them. Soph. ||
 τινι Bek., τίνι etiam Philop. Soph. || 4. πάντων om. Wy, leg.
 etiam Them. Soph. || δὴ τὸ τοῦτο] δὲ τοῦτο TVy, δὲ τὸ τοῦτο W,
 δὴ τὸ τοῦτο E Soph., artic. τὸ etiam Them. Simpl., reliqui δὴ
 τοῦτο etiam Bek. Trend. δὴ τὸ, uncis includens τοῦτο, Torst. ||
 9. αὔξην E (Trend.), αὔξησιν etiam in interpret. Them. Philop.
 Soph. || ἅπασιν ὑπάρχουσαν E et Soph., ἡ πᾶσιν ὑπάρχουσα W,
 αἰ πᾶσιν ὑπάρχουσι reliqui codd. || 10. καὶ θρεπτικόν om. EL,
 leg. etiam Them. Soph., καὶ τὸ θρ. S || 11. καὶ ante ὕπνου
 om. E.

λήν ἀπορίαν. ἀλλὰ περὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, τί τὸ κινουῦν τὸ ζῶον τὴν πορευτικὴν κίνησιν, σκεπτέον. ὅτι μὲν οὖν οὐχ ἡ θρεπτικὴ δύναμις, δῆλον· ἀεὶ τε γὰρ ἔνεκά τοι ἡ κίνησις 15 αὕτη, καὶ ἡ μετὰ φαντασίας ἡ ὀρέξεώς ἐστιν· οὐθὲν γὰρ μὴ ὀρεγόμενον ἢ φεῦγον κινεῖται ἀλλ' ἡ βία. ἔτι κὰν τὰ φυτὰ κινητικὰ ἦν, κὰν εἶχέ τι μόριον ὄργανικὸν πρὸς τὴν κίνησιν ταύτην. ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὸ αἰσθητικόν· πολλὰ γὰρ ἐστὶ τῶν ζώων ἃ αἰσθησιν μὲν ἔχει, μόνιμα δ' ἐστὶ καὶ ἀκί- 20 νητα διὰ τέλους. εἰ οὖν ἡ φύσις μήτε ποιεῖ μάτην μηθὲν μήτε ἀπολείπει τι τῶν ἀναγκαίων, πλὴν ἐν τοῖς πηρώμασι καὶ ἐν τοῖς ἀτελέσιν· τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν ζώων τέλεια καὶ οὐ πηρώματά ἐστιν· σημεῖον δ' ὅτι ἐστὶ γεννητικὰ καὶ ἀκμὴν ἔχει καὶ φθίσιν· ὥστ' εἶχεν ἂν καὶ τὰ ὄργανικὰ μέρη τῆς 25 πορείας. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ λογιστικὸν καὶ ὁ καλούμενος νοῦς ἐστὶν ὁ κινῶν· ὁ μὲν γὰρ θεωρητικὸς οὐθὲν νοεῖ πρακτόν, οὐδὲ λέγει περὶ φευκτοῦ καὶ διωκτοῦ οὐθὲν, ἀεὶ δὲ ἡ κίνησις ἢ φεύγοντος ἢ διώκοντός τί ἐστιν. ἀλλ' οὐδ' ὅταν θεωρῇ τι τοιοῦτον, ἤδη κελεύει διώκειν ἢ φεύγειν, οἷον πολλάκις διανοεῖται 30 φοβερόν τι ἢ ἡδύ, οὐ κελεύει δὲ φοβεῖσθαι, ἢ δὲ καρδία κινεῖται, ἂν δ' ἡδύ, ἔτερόν τι μόριον. ἔτι καὶ ἐπιτάττοντος 433a τοῦ νοῦ καὶ λεγούσης τῆς διανοίας φεύγειν τι ἢ διώκειν οὐ κι-

13. τί om. E, leg. etiam Them. Soph. || 15. τε ET, reliqui om., leg. etiam Philop. Soph. || ἡ ante κίνησις om. pr. E (Trend.) || 16. ἡ post καὶ om. SW Soph., leg. Philop. Simpl. || 21. διὰ τέλους] διατελεῖ Wy || εἰ οὖν. . . μηθὲν hic variant SVWX, vulgatam tuentur etiam Simpl. Soph. || 22. τι EV, reliqui codd. et Simpl. om., leg. etiam Them. Philop. Soph. || 23. ἐν om. LTV Them. Simpl., leg. etiam Soph. || 24. ἐστὶ solus E, reliqui om., etiam Them. Soph. || 27. κινῶν] ἐκείνων pr. E || θεωρεῖ EL et, ut videtur, Them., νοεῖ legisse videtur etiam Soph. || 28. ἡ δὲ W Bek. Trend. Torst., ἀεὶ δὲ ἡ STUVXY et vet. transl. ἡ insert. E₃ (Bhl.) || φεύγοντός τι ἢ διώκ. τι omnes libri et scripti et impressi exceptis E et Soph. || 30. φεύγειν ἢ διώκειν exceptis EL et vet. transl. omnes scripti et impressi || 31. τι φοβερόν TUV || φοβεῖσθαι· ἡ δὲ γε καρδία conl. Torst.

νεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν πράττει, οἶον ὁ ἀκρατής.
καὶ ὅλως δὲ ὀρωμεν ὅτι ὁ ἔχων τὴν λατρικὴν οὐκ ἰάται, ὡς
5 ἑτέρου τινὸς κυρίου ὄντος τοῦ ποιεῖν κατὰ τὴν ἐπιστήμην, ἀλλ'
οὐ τῆς ἐπιστήμης. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ ὄρεξις ταύτης κυρία τῆς
κινήσεως· οἱ γὰρ ἐγκρατεῖς ὀρεγόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες οὐ
πράττουσιν ὧν ἔχουσι τὴν ὄρεξιν, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τῷ νόῳ.

Φαίνεται δὲ γε δύο ταῦτα κινοῦντα, ἢ ὄρεξις ἢ νοῦς, εἴ 10
10 τις τὴν φαντασίαν τιθεῖν ὡς νόησιν τινα· πολλὰ γὰρ παρὰ
τὴν ἐπιστήμην ἀκολουθοῦσι ταῖς φαντασίαις, καὶ ἐν τοῖς ἄλ-
λοις ζῴοις οὐ νόησις οὐδὲ λογισμὸς ἐστίν, ἀλλὰ φαντασία.
ἄμφω ἄρα ταῦτα κινητικὰ κατὰ τόπον, νοῦς καὶ ὄρεξις,
νοῦς δὲ ὁ ἔνεκά του λογιζόμενος καὶ ὁ πρακτικός· διαφέρει
15 δὲ τοῦ θεωρητικοῦ τῷ τέλει. καὶ ἡ ὄρεξις ἔνεκά του πᾶσα· οὗ
γὰρ ἡ ὄρεξις, αὕτη ἀρχὴ τοῦ πρακτικοῦ νοῦ· τὸ δ' ἔσχατον
ἀρχὴ τῆς πράξεως. ὥστε εὐλόγως ταῦτα δύο φαίνεται τὰ
κινοῦντα, ὄρεξις καὶ διάνοια πρακτικὴ· τὸ ὄρεκτὸν γὰρ κ-
νεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ διάνοια κινεῖ, ὅτι ἀρχὴ αὐτῆς ἐστὶ τὸ
20 ὄρεκτόν. καὶ ἡ φαντασία δὲ ὅταν κινῆ, οὐ κινεῖ ἄνευ ὀρέ-
ξεως. Ἐν δὴ τι τὸ κινοῦν τὸ ὄρεκτικόν. εἰ γὰρ δύο, νοῦς καὶ
ὄρεξις, ἐκίνουν, κατὰ κοινὸν ἂν τι ἐκίνουν εἶδος. νῦν δὲ ὁ μὲν

433 a, 3. πράττειν E (Trend.) et y || ὁ om. STUXy, leg. Them. || 4. ὁ om. L, leg. Them. Soph. || τὴν om. TW, leg. Them. Soph. || οὐκ expellendum esse censet Christ || 9. ταῦτα δύο EL, δύο ταῦτα etiam Them. Soph. et vet. transl. || 10. θεῖν W Philop. || 12. οὐ] οὐχ ἢ L, ἢ STVX || οὐδὲ] οὐ TVX et pr. E, vulgatam utrobique tuentur Simpl. Philop. || 15. οὐ γὰρ... 16. νοῦ post., 18. τὸ ὄρεκτόν... 20. ὄρεκτόν pr. edit. esse iudicat Torst., quod negat Noetel et refellit Pansch, Philologus XXI p. 543, qui, ut Torstriki contaminationem evitet, legendum proponit: οὐ γὰρ ἡ ὄρεξις αὐτῆ || 16. αὐτῆ X || 17. δύο ταῦτα STUVXy Them. || τὰ om. E, insert. E₂ || 18. διάν. ἢ πρ. TX || ὄρεκτόν E Them. vet. transl., ceteri codd. ὄρεκτικόν || 20. ὄρεκτόν EL Them. vet. transl., reliqui codd. ὄρεκτικόν || κινεῖ om. pr. E (Trend.) || 21. ὄρεκτόν ELW Them. et, ut videtur, Philop., et ὄρεκτόν et ὄρεκτικόν legi commemorat Simpl., ὄρεκτικόν corr. E₂, et Torst., ὄρεκτόν defendere studet Pansch l. l., cui assentitur Trend. || 22. εἶδος ἐκίνουν SUVWXY et Simpl.

νοῦς οὐ φαίνεται κινῶν ἄνευ ὀρέξεως· ἡ γὰρ βούλησις ὄρεξις· ὅταν δὲ κατὰ τὸν λογισμὸν κινῆται, καὶ κατὰ βούλησιν κινεῖται. ἡ δ' ὄρεξις κινεῖ παρὰ τὸν λογισμὸν· ἡ γὰρ ἐπιθυ-
 25 μία ὄρεξις τίς ἐστίν. νοῦς μὲν οὖν πᾶς ὀρθός ἐστίν· ὄρεξις δὲ καὶ φαντασία καὶ ὀρθή καὶ οὐκ ὀρθή. διὸ ἀεὶ κινεῖ μὲν τὸ ὀρεκτόν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστίν ἢ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν· οὐ πᾶν δέ, ἀλλὰ τὸ πρακτὸν ἀγαθόν. πρακτὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ ἄλλως ἔχειν.

30

ὅτι μὲν οὖν ἡ τοιαύτη δύναμις κινεῖ τῆς ψυχῆς ἢ καλουμένη ὄρεξις, φανερόν. τοῖς δὲ διαιροῦσι τὰ μέρη τῆς ψυχῆς, εἰάν κατὰ τὰς
 433 b δυνάμεις διαιρῶσι καὶ χωρίζωσι, πάμπολλα γίνεται, θρεπτικόν, αἰσθητικόν, νοητικόν, βουλευτικόν, ἔτι ὀρεκτικόν· ταῦτα γὰρ πλέον διαφέρει ἀλλήλων ἢ τὸ ἐπιθυμητικόν καὶ θυμικόν. ἐπεὶ δ' ὀρέξεις γίνονται ἐναντίαι ἀλλήλαις, τοῦτο δὲ συμ-
 5 βαίνει ὅταν ὁ λόγος καὶ αἱ ἐπιθυμίαι ἐναντίαι ᾧσι, γίνεται δ' ἐν τοῖς χρόνου αἰσθησιν ἔχουσιν (ὁ μὲν γὰρ νοῦς διὰ τὸ μέλλον ἀνθέλκειν κελεύει, ἡ δ' ἐπιθυμία διὰ τὸ ἤδη· φαίνεται γὰρ τὸ ἤδη ἡδὺ καὶ ἀπλῶς ἡδὺ καὶ ἀγαθὸν ἀπλῶς, διὰ τὸ μὴ ὄραν τὸ μέλλον), εἶδει μὲν ἐν ἄν εἴη τὸ κινοῦν τὸ
 10 ὀρεκτικόν, ἢ ὀρεκτικόν, πρῶτον δὲ πάντων τὸ ὀρεκτόν (τοῦτο γὰρ κινεῖ οὐ κινούμενον τῷ νοηθῆναι ἢ φαντασθῆναι), ἀριθμῶ δὲ πλείω τὰ κινοῦντα. ἐπειδὴ δ' ἐστὶ τρία, ἐν μὲν τὸ κινοῦν, δεύτερον δ' ᾧ κινεῖ, ἔτι τρίτον τὸ κινούμενον· τὸ δὲ κινοῦν διττόν,

25. κινεῖ καὶ Philop. et fort. Them., scripsit Torst. || 26. ὀρθός ἐστίν· ὀρ. et 27. μὲν κινεῖ STUVWXY, ὀρθός ἐστίν etiam E₂ (Bhl.), κινεῖ μὲν etiam Them. || 433 b, 3. ἔτι δὲ STUVWX, δὲ insert. E₂, δὲ om. Simpl. || 4. πλείον LSU, πλείω TVWXY Them. || τὸ om. L et E (Trend.) || 5. γίν. καὶ ἐν. SUV Them., καὶ om. etiam Soph. et, ut videtur, Philop. || 6. ὅταν ὁ τε λόγος καὶ αἱ ἐπιθυμίαι E (Bhl.) || 9. ἤδη insert. E₂, leg. sine dubio Them. || 10. μὲν οὖν TVWXY Them., μὲν δ' W, οὖν om. etiam Simpl. || ἄν εἴη ἐν SUW, ἄν ἐν εἴη Simpl. || 13. ἐπεὶ Ey Simpl., ἐπειδὴ etiam Philop. ap. Philop. Alex. et Plut. Athen. || 14. ἔτι τρίτον E (Trend.) LS Torst., καὶ ἔτι τρίτον TXY Philop., ἔτι om. UVW Bek. Trend.

15 τὸ μὲν ἀκίνητον, τὸ δὲ κινουῦν καὶ κινούμενον· ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀκίνητον τὸ πρακτὸν ἀγαθόν, τὸ δὲ κινουῦν καὶ κινούμενον τὸ ὀρεκτικόν (κινεῖται γὰρ τὸ ὀρεγόμενον ἢ ὀρέγεται, καὶ ἡ ὀρεξις κίνησις τίς ἐστίν ἢ ἐνέργεια), τὸ δὲ κινούμενον τὸ ζῶον· ὧ δὲ κινεῖ ὀργανῶν ἢ ὀρεξις, ἥδη τοῦτο σωματικόν ἐστίν· διὸ
 20 ἐν τοῖς κοινοῖς σώματος καὶ ψυχῆς ἔργοις θεωρητέον περὶ αὐτοῦ. νῦν δὲ ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, τὸ κινουῦν ὀργανικῶς ὅπου ἀρχὴ καὶ τελευτὴ τὸ αὐτό, οἷον ὁ γιγγλυμός· ἐνταῦθα γὰρ τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον τὸ μὲν τελευτὴ τὸ δ' ἀρχή· διὸ τὸ μὲν ἠρεμεῖ τὸ δὲ κινεῖται, λόγῳ μὲν ἕτερα
 25 ὄντα, μεγέθει δ' ἀχώριστα· πάντα γὰρ ὥσει καὶ ἔλξει κινεῖται. διὸ δεῖ ὥσπερ ἐν κύκλῳ μένειν τι, καὶ ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι τὴν κίνησιν. ὅλως μὲν οὖν, ὥσπερ εἴρηται, ἢ ὀρεκτικὸν τὸ ζῶον, ταύτῃ ἑαυτοῦ κινήτικόν· ὀρεκτικὸν δὲ οὐκ ἄνευ φαντασίας· φαντασία δὲ πᾶσα ἢ λογιστικὴ ἢ αἰσθητικὴ. ταύτης μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα ζῶα μετέχει.

Σκεπτέον δὲ καὶ περὶ τῶν ἀτελῶν, τί τὸ κινουῦν ἐστίν, 11

434 a οἷς ἀφή μόνον ὑπάρχει αἰσθησις, πότερον ἐνδέχεται φαν-

15. κινουῦν καὶ om. E leg. etiam Them. Simpl. Philop. ||
 16. τὸ post. κιν. om. ELSUV || 17. ὀρεκτικόν corr. E (Trend.) || ὀρεγόμενον TXY vet. transl. Belger. Torst., reliqui κινούμενον. etiam Simpl. Philop. Bek. Trend., quibus assentitur Pansch l. l. p. 545. || 18. κίνησις ὀρεξις EL et, ut videtur, Them. Bek., ὀρεξις κίνησις etiam Simpl. Philop. vet. transl. Trend. Torst. || τις om. TWXY, leg. Simpl. Philop. || ἢ ἐνέργεια E, ἢ ἐνέργεια U Philop., καὶ ἐνέργεια Them., ἢ ἐνέργεια etiam Simpl., qui tamen et ἢ ἐνεργ. scribi posse dicit, ἢ ἐνεργεία scripsit Torst. || 21. αὐτῶν E (Trend.) LUVWY, αὐτοῦ etiam Them. Soph. et, ut videtur, Simpl. || 22. ὅπου ἂν ἀρχὴ EW Soph. || γιγγλυμός E et Trend., γιγλυμός X, γιγλυσμός STV, γιγγλισμός UWX, γιγγλυσμός Soph., γιγγλυμός Simpl. Philop. et ap. Simpl. Alex. et Plut. Athen., γιγγλυμός Them. (v. l. γιγγλυσμός) Bek. Torst. || 23. καὶ τὸ κοῖλον X et re. E (Bus.) Soph., reliqui om. τὸ, etiam Bek. Trend. Torst. || 28. ἑαυτοῦ V Them., δ' αὐτοῦ EL Soph., reliqui omnes αὐτοῦ || 31. καὶ om. E, leg. Soph. || ἀτελῶν etiam Them. Simpl. Soph., ἄλλων L, ἀπλῶν γ || 434a, 1. αἰσθ.] ἢ αἰσθησις E, ἢ αἰσθησις L, ἀφή μόνη αἰσθησις ὑπάρχει Simpl.

τασίαν ὑπάρχειν τούτοις, ἢ οὐ, καὶ ἐπιθυμίαν. φαίνεται γὰρ
 λύπη καὶ ἡδονὴ ἐνοῦσα. εἰ δὲ ταῦτα, καὶ ἐπιθυμίαν ἀνάγκη.
 φαντασία δὲ πῶς ἂν ἐνεῖη; ἢ ὥσπερ καὶ κινεῖται ἀορίστως,
 καὶ ταῦτ' ἔνεστι μὲν, ἀορίστως δ' ἔνεστιν. ἢ μὲν οὖν αἰσθητικὴ⁵
 φαντασία, ὥσπερ εἴρηται, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῳοῖς ὑπάρ-
 χει, ἢ δὲ βουλευτικὴ ἐν τοῖς λογιστικοῖς· πότερον γὰρ πρά-
 ξει τόδε ἢ τόδε, λογισμοῦ ἤδη ἐστὶν ἔργον· καὶ ἀνάγκη ἐνὶ
 μετρεῖν· τὸ μείζον γὰρ διώκει. ὥστε δύναται ἐν ἐκ πλειό-
 νων φαντασμάτων ποιεῖν. καὶ αἴτιον τοῦτο τοῦ δόξαν μὴ δο-¹⁰
 κεῖν ἔχειν, ὅτι τὴν ἐκ συλλογισμοῦ οὐκ ἔχει, αὕτη δὲ ἐκεί-
 νη. διὸ τὸ βουλευτικὸν οὐκ ἔχει ἢ ὄρεξις· νικᾷ δ' ἐνίοτε καὶ
 κινεῖ τὴν βούλησιν· ὅτε δ' ἐκείνη ταύτην, <ὅτε δ', > ὥσπερ σφαῖρα,
 ἢ ὄρεξις τὴν ὄρεξιν, ὅταν ἀκρασία γένηται· φύσει δὲ αἰεὶ ἢ
 ἄνω ἀρχικωτέρα καὶ κινεῖ· ὥστε τρεῖς φορὰς ἤδη κινεῖσθαι.¹⁵
 τὸ δ' ἐπιστημονικὸν οὐ κινεῖται, ἀλλὰ μένει. ἐπεὶ δ' ἢ μὲν
 καθόλου· ὑπόληψις καὶ λόγος, ἢ δὲ τοῦ καθ' ἕκαστα (ἢ μὲν
 γὰρ λέγει ὅτι δεῖ τὸν τοιοῦτον τὸ τοιούδε πράττειν, ἢ δὲ ὅτι
 τόδε τοίνυν τοιούδε, κἀγὼ δὲ τοιόσδε), ἤδη αὕτη κινεῖ ἢ

3. ἔχουσα E, ἐνοῦσα etiam Them. || 4. εἴη LSUVW || ἢ
 om. ES || ἀόριστος exceptis ES reliqui codd. omnes, ἀορίστως
 etiam Them. || 5. τούτοις LX et, ut videtur, Philop., ταῦτα
 reliqui et corr. E || ἀόριστος γ, ἀορίστως etiam Philop. || 6. ἀλό-
 γοις TWγ Them., ἄλλοις etiam Philop. || 7. λογικοῖς WXY ||
 9. πλεόνων E, πλειόνων Them. Simpl. Philop. || 10. καὶ αἴ-
 τιον . . . 12. ὄρεξις mutila vel corrupta esse censet Torst., leg.
 Simpl. Philop. et, ut videtur, Them. || 13. τὴν βούλησιν om.
 SVW || σφαῖραν γ || ἢ δ' ὄρεξις τὴν ὄρ. conl. Trend., totum lo-
 cum sic restituendum esse: νικᾷ δ' ἐνίοτε καὶ κ. τ. βούλησιν,
 ὅταν ἀκρασία γένηται· ὅτε δ' ἐκείνη ταύτην· ὅτε δ', ὥσπερ
 σφαῖραν σφαῖρα, ἢ ὄρ. τὴν ὄρ. conl. Torst., νικᾷ δ' ἐν. καὶ
 κ. τ. β., ὅταν ἀκρ. γ., ὅτε ἐκείνη ταύτην, ἢ ὄρεξις τὴν ὄρ. conl.
 Steinhart, vulgatam certe leg. Simpl. et vet. transl., legisse
 videntur Them. Soph., ὅτε δ' ante ὥσπερ de coniect. inserui ||
 14. ἐνῆ L et E, γένηται corr. E₂ || 16. κινεῖ TWX, vel κινεῖ vel
 κινεῖται hic legi commemorat Simpl. || 17. ἕκαστον Eγ Them. ||
 19. τοίνυν] τὸ νῦν E, sed ita ut lacuna sit minuta inter το et
 ννν (Trend. Bus.) Bek. Trend., νῦν XY, om. LSTUVW, τοίνυν

20 δόξα, οὐχ ἢ καθόλου· ἢ ἄμφω, ἀλλ' ἢ μὲν ἡρεμοῦσα μάλ-
λον, ἢ δ' οὔ.

Τὴν μὲν οὖν θρεπτικὴν ψυχὴν ἀνάγκη πᾶν ἔχειν ὅτι 12
περ' ἂν ζῆ, καὶ ψυχὴν ἔχει ἀπὸ γενέσεως καὶ μέχρι φθορᾶς·
ἀνάγκη γὰρ τὸ γενόμενον αὐξήσιν ἔχειν καὶ ἀκμὴν καὶ
25 φθίσειν, ταῦτα δ' ἄνευ τροφῆς ἀδύνατον· ἀνάγκη ἄρα ἐνεῖναι
τὴν θρεπτικὴν δύναμιν ἐν πᾶσι τοῖς φρουμένοις καὶ φθίνουσιν.
αἰσθησιν δ' οὐκ ἀναγκαῖον ἐν ἅπασιν τοῖς ζῶσιν· οὔτε γὰρ
ὅσων τὸ σῶμα ἀπλοῦν, ἐνδέχεται ἀφήν ἔχειν, [οὔτε ἄνευ
ταύτης οἷόν τε οὐθὲν εἶναι ζῶον] οὔτε ὅσα μὴ δεκτικὰ τῶν
30 εἰδῶν ἄνευ τῆς ὕλης. τὸ δὲ ζῶον ἀναγκαῖον αἰσθησιν ἔχειν,
εἰ μὴθὲν μάτην ποιεῖ ἢ φύσις. ἔνεκά του γὰρ πάντα ὑπάρ-
χει τὰ φύσει, ἢ συμπτώματα ἔσται τῶν ἔνεκά του. εἰ οὖν
πᾶν σῶμα πορευτικόν, μὴ ἔχον αἰσθησιν, φθειροίτο ἂν καὶ
134b εἰς τέλος οὐκ ἂν ἔλθοι, ὅ ἐστι φύσεως ἔργον· πῶς γὰρ θρέ-
ψεται; τοῖς μὲν γὰρ μονίμοις ὑπάρχει τὸ ὄθεν πεφύκασιν.
οὐχ οἷόν τε δὲ σῶμα ἔχειν μὲν ψυχὴν καὶ νοῦν κριτικόν, αἰ-
σθησιν δὲ μὴ ἔχειν, μὴ μόνιμον ὄν, γενητὸν δέ. [ἀλλὰ μὴν

Simpl. Torst. || 19. ἢ δὴ αὕτη . . . καθόλου, ἢ ἄμφω conī. Spengel in com. ad. Ar. rhet. II, 300. || 20. καθόλου; ἢ scripsit Torst. || 23. καὶ ἔχειν conī. Christ, ἐχῆ Xy Bek. Trend., ἔχει etiam Philop. Torst., ἔχειν videtur legisse Them. || καὶ om. TU VXY || 27. alios ζῶσιν, alios ζῴσις legere tradit Philop. || 28. ὅσων] ὄν EL Philop., ὅσων etiam Simpl. 320, 38 et, ut videtur, Them. || οὔτε . . . ζῶον unc. inclusi cum Torst., susiecta erant etiam Trend. || 29. οὐθὲν οἷόν τε LTW, οἷόν τε οὐθὲν etiam Simpl. || 31. μη-] exit E || ἅπαντα LTVX || 33. pro πᾶν conī. Torst. εἴη vel γένοιτο, cui assentitur Dittenberger l. l. p. 1615, pro ἔχον conī. Trend. ἔχοι, quod probat Steinhart, post πορευτικόν virgulam posui || 434b, 2. τὸ] ταῦτα W, τοῦτο ST UVXY Trend. || ὅθι U, ὅτι SVX. ὄθεν etiam Philop. Simpl. || 4. γενητὸν et 5. ἀγέννητον Simpl. Torst., reliqui omnes γεννητὸν et ἀγέννητον, etiam Them. Philop. || ἀλλὰ . . . ἀγέννητον unc. inclusi cum Torst., leg. quidem omnes libri scripti et impressi, etiam Them. Philop. Soph. et apud Simpl. et Philop. Alex. et Plut. et vet. transl., omisit Simpl., qui annotat 320, 28: ἐν τισι δὲ ἀντιγράφοις πρόσκειται τὸ ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἀγέννητον.

οὐδὲ ἀγένητον.] διὰ τί γὰρ ἔξει; ἢ γὰρ τῇ ψυχῇ βέλτιον 5
ἢ τῷ σώματι. νῦν δ' οὐδέτερον· ἢ μὲν γὰρ οὐ μᾶλλον νοήσει,
τὸ δ' οὐθὲν ἔσται μᾶλλον δι' ἐκεῖνο. οὐθὲν ἄρα ἔχει ψυχὴν
σῶμα μὴ μόνιμον ἄνευ αἰσθήσεως.

ἀλλὰ μὴν εἶγε αἰσθησιν ἔχει, ἀνάγκη τὸ σῶμα εἶναι ἢ ἀπλοῦν
ἢ μικτόν. οὐχ οἶόν τε δὲ ἀπλοῦν· ἀφήν γὰρ οὐχ ἔξει, ἔστι δὲ ἀνά- 10
γκη ταύτην ἔχειν. τοῦτο δὲ ἐκ τῶνδε δῆλον. ἐπεὶ γὰρ τὸ ζῶον
σῶμα ἔμψυχόν ἐστι, σῶμα δὲ ἅπαν ἀπτόν, ἀπτὸν δὲ τὸ
αἰσθητὸν ἀφή, ἀνάγκη καὶ τὸ τοῦ ζῴου σῶμα ἀπτικὸν
εἶναι, εἰ μέλλει σώζεσθαι τὸ ζῶον. αἱ γὰρ ἄλλαι αἰσθή- 15
σεις δι' ἐτέρων αἰσθάνονται, οἶον ὄσφρησις ὄψις ἀκοή·
ἀπτόμενον δέ, εἰ μὴ ἔξει αἰσθησιν, οὐ δυνήσεται τὰ μὲν
φεύγειν τὰ δὲ λαβεῖν. εἰ δὲ τοῦτο, ἀδύνατον ἔσται σώζε-
σθαι τὸ ζῶον. διὸ καὶ ἡ γεῦσις ἐστὶν ὥσπερ ἀφή τις· τρο-
φῆς γὰρ ἐστὶν, ἢ δὲ τροφή τὸ σῶμα τὸ ἀπτόν. ψόφος δὲ
καὶ χρῶμα καὶ ὄσμη οὐ τρέφει, οὐδὲ ποιεῖ οὔτ' αὔξησιν οὔτε 20
φθίσειν. ὥστε καὶ τὴν γεῦσιν ἀνάγκη ἀφήν εἶναι τινα, διὰ
τὸ τοῦ ἀπτοῦ καὶ θροεπτικοῦ αἰσθησιν εἶναι· αὐταὶ μὲν οὖν
ἀναγκαῖαι τῷ ζῴῳ, καὶ φανερόν ὅτι οὐχ οἶόν τε ἄνευ
ἀφῆς εἶναι ζῶον. αἱ δὲ ἄλλαι τοῦ τε εὔ ἕνεκα καὶ γένει
ζῴων ἤδη οὐ τῷ τυχόντι, ἀλλὰ τισίν, οἶον τῷ πορευτικῷ 25
ἀνάγκη ὑπάρχειν· εἰ γὰρ μέλλει σώζεσθαι, οὐ μόνον δεῖ
ἀπτόμενον αἰσθάνεσθαι ἀλλὰ καὶ ἄποθεν. τοῦτο δ' ἂν εἶη,
εἰ διὰ τοῦ μεταξὺ αἰσθητικὸν εἶη τῷ ἐκεῖνο μὲν ὑπὸ τοῦ
αἰσθητοῦ πάσχειν καὶ κινεῖσθαι, αὐτὸ δ' ὑπ' ἐκείνου. ὥσπερ

5. γὰρ οὐχ ἔξει TUVW Plut. apud Simpl. et apud Philop. et
vet. transl., om. οὐχ reliqui, etiam Them. Philop. Alex. || verbis διὰ
τί γὰρ ἔξει (sc. τὸ μόνιμον); ἢ γὰρ . . . δι' ἐκεῖνο parenthesi in-
clusis apodosin sententiae conditionalis εἰ οὖν πᾶν ab οὐθὲν ἄρα
ἔχει incipere statuit Christ || 7. τῷ LW, τὸ etiam Them. || 9. ἔχει
L, om. SUV || 17. ἐστι TX, ἔσται etiam Philop. || 18. διὸ καὶ . . .
19. ἀπτόν post., 21. ὥστε . . . 22. εἶναι pr. edit. esse iudicat
Torst. || 24. τὸ ζῴου L, τὸ om. Them. || 27. σώζεσθαι TWX,
αἰσθάνεσθαι etiam Soph.

- 30 γὰρ τὸ κινουῦν κατὰ τόπον μέχρι τοῦ μεταβάλλειν ποιεῖ,
καὶ τὸ ὥσαν ἕτερον ποιεῖ ὥστε ὠθεῖν, καὶ ἔστι διὰ μέσον ἢ
κίνησις, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κινεῖ καὶ ὠθεῖ οὐκ ὠθούμενον,
τὸ δ' ἔσχατον μόνον ὠθεῖται οὐκ ὥσαν, τὸ δὲ μέσον ἄμφω,
435 a πολλὰ δὲ μέσα, οὕτω <καὶ> ἐπ' ἀλλοιώσεως, πλὴν ὅτι μένοντος
ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἀλλοιοῖ, οἶον εἰ εἰς κηρὸν βάψει τις,
μέχρι τούτου ἐκινήθη, ἕως ἔβαψεν· λίθος δὲ οὐδέν, ἀλλ'
ὑδωρ μέχρι πόρρω· ὁ δ' ἀήρ ἐπὶ πλεῖστον κινεῖται καὶ
5 ποιεῖ καὶ πάσχει, ἔαν μὲνη καὶ εἰς ἦ. διὸ καὶ περὶ ἀνα-
κλάσεως βέλτιον ἢ τὴν ὄψιν ἐξιοῦσαν ἀνακλάσθαι, τὸν ἀέρα
πάσχειν ὑπὸ τοῦ σχήματος καὶ χρώματος, μέχρι περ οὗ
ἂν ἦ εἰς. ἐπὶ δὲ τοῦ λείου ἐστὶν εἰς· διὸ πάλιν οὗτος τὴν ὄψιν
κινεῖ, ὥσπερ ἂν εἰ τὸ ἐν τῷ κηρῷ σημεῖον διεδίδοτο μέχρι
10 τοῦ πέρατος.
- Ἔστι δ' οὐκ οἶόν τε ἀπλοῦν εἶναι τὸ τοῦ ζώου σῶμα, 13
φανερόν, λέγω δ' οἶον πύρινον ἢ ἀέρινον. ἄνευ μὲν γὰρ
ἀφῆς οὐδεμίαν ἐνδέχεται ἄλλην αἰσθησιν ἔχειν· τὸ γὰρ
σῶμα ἀπτικὸν τὸ ἐμψυχὸν πᾶν, ὥσπερ εἴρηται. τὰ δὲ
15 ἄλλα ἔξω γῆς αἰσθητήρια μὲν ἂν γένοιτο, πάντα δὲ τῷ
δι' ἐτέρου αἰσθάνεσθαι ποιεῖ τὴν αἰσθησιν καὶ διὰ τῶν με-

30. τον Torst., Soph. interpretatur μέχρι τινός, τούτου S, reliqui omnes τοῦ || 31. ὥσαν] ὠσθὲν coni. Torst., ὥσαν etiam Simpl. Soph. et, ut videtur, Philop. || καὶ ἔστι... κίνησις] καὶ ἔστι ταῦτα διὰ μέσον coni. Torst., vulg. tuetur Soph. || 32. καὶ τὸ μὲν πρ. W Torst., τὸ δὲ πρ. L, καὶ τὸ πρ. μὲν TX, καὶ μὲν δὴ τὸ πρ. SU, καὶ δὴ τὸ μὲν πρ. Vy Bek. Trend. || κινεῖ καὶ ὠθεῖ Ly Soph., reliqui κινουῦν ὠθεῖ, κινουῦν unc. incl. Torst. || 435 a, 1. οὕτω δὴ ἐπ' vel οὕτω δὴ καὶ ἐπ' coni. Torst., οὕτω vel οὕτως καὶ ἐπὶ Them. Simpl. Philop. Soph. vet. transl., om. καὶ omnes codd. || μένοντα VWX Trend., μένοντος etiam Philop. et, ut videtur, Them. || 3. τοῦ UX || 5. μείνη SUXy Them. Philop., μὲνη etiam Soph. || περὶ ἀνακλάσεως unc. incl. Torst., leg. Them. Philop. Soph. || 6. ἀνακλάσθαι LW Them. Philop. Soph. Trend. Torst., reliqui κλάσθαι || 7. ἂν οὐ ἢ εἰς L, οὐ ἂν ἢ εἰς TWX Soph., reliqui omnes οὐ ἂν εἰς ἦ || 8. πάλιν om. L, leg. Them. Philop., πάλιν καὶ W || 13. ἄλλην ἐνδέχεται SUV.

ταξύ. ἡ δ' ἀφή τῶ αὐτῶν ἔπιτεσθαί ἐστιν, διὸ καὶ τοῦνομα
 τοῦτο ἔχει. καίτοι καὶ τὰ ἄλλα αἰσθητήρια ἀφή αἰσθάνε-
 ται, ἀλλὰ δι' ἑτέρου· αὕτη δὲ δοκεῖ μόνη δι' αὐτῆς. ὥστε
 τῶν μὲν τοιούτων στοιχείων οὐθὲν ἂν εἶη σῶμα τοῦ ζῶου. οὐδὲ 20
 δὴ γῆινον. πάντων γὰρ ἡ ἀφή τῶν ἀπτῶν ἐστὶν ὥσπερ με-
 σότης, καὶ δεκτικὸν τὸ αἰσθητήριον οὐ μόνον ὄσαι διαφο-
 ραὶ γῆς εἰσίν, ἀλλὰ καὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀπτῶν ἀπάντων. καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ὄστοις καὶ ταῖς
 θριξὶ καὶ τοῖς τοιούτοις μορίοις οὐκ αἰσθανόμεθα, ὅτι γῆς 25
 ἐστίν. καὶ τὰ φυτὰ διὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει αἰσθησιν, ὅτι γῆς 435b
 ἐστίν· ἄνευ δὲ ἀφῆς οὐδεμίαν οἶόν τε ἄλλην ὑπάρχειν, τοῦτο δὲ τὸ
 αἰσθητήριον οὐκ ἐστὶν οὔτε γῆς οὔτε ἄλλου τῶν στοιχείων οὐδενός.

φανερόν τοίνυν ὅτι ἀνάγκη μόνης ταύτης στερισκόμενα
 τῆς αἰσθήσεως τὰ ζῶα ἀποθνήσκουσιν· οὔτε γὰρ ταύτην 5
 ἔχειν οἶον τε μὴ ζῶον, οὔτε ζῶον ὃν ἄλλην ἔχειν
 ἀνάγκη πλὴν ταύτης. καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν ἄλλα αἰσθητὰ
 ταῖς ὑπερβολαῖς οὐ διαφθείρει τὸ ζῶον, οἶον χροῶμα
 καὶ φόφος καὶ ὄσμη, ἀλλὰ μόνον τὰ αἰσθητήρια, ἂν μὴ
 κατὰ συμβεβηκός, οἶον ἂν ἅμα τῶ ψόφῳ ὄσις γένηται 10
 καὶ πληγή, καὶ ὑπὸ ὀραμάτων καὶ ὄσμης ἕτερα κινεῖται,
 ἃ τῆ ἀφῆ φθείρει. καὶ ὁ χυμὸς δὲ ἢ ἅμα συμβαίνει
 ἀπτικὸν εἶναι, ταύτη φθείρει. ἡ δὲ τῶν ἀπτῶν ὑπερβολή,
 οἶον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ σκληροῦ, ἀναιρεῖ τὸ ζῶον·
 παντὸς μὲν γὰρ ὑπερβολὴ αἰσθητοῦ ἀναιρεῖ τὸ αἰσθητήριον, 15
 ὥστε καὶ τὸ ἀπτὸν τὴν ἀφήν, ταύτη δὲ ὠρισταὶ τὸ ζῆν·

17. ἀπτῶν W, τῶν ἀπτῶν y, αὐτῶν etiam Them. Simpl. || 19.
 ἑτέρων LV || 435 b, 1. αἰσθησιν ἔχει LW || 2. εἰσίν TVX || ἄλλην
 οἶόν τε VWy, οἶόν τε ἄλλην etiam Soph. || 6. οἶόν τε μὴ ζῶον
 ὃν ἔχειν W, οἶόν τε ἔχειν μὴ ζῶον ὃν y, οἶόν τε μὴ ζῶον ἔχειν
 αὐτὴν Soph. μὴ ἔχον οἶόν τε εἶναι ζῶον conl. Steinhart, οἶόν τε
 μὴ ἔχειν ζῶον conl. Hayduck, progr. Gryph. 7 || ὃν ante ἄλλην
 om. SUVy Soph., ζῶον ὃν delendum esse censet Hayduck l. l. ||
 7. ταύτην UXy et T (supra posito s). || 15. ὑπερβολὴ αἰσθητοῦ LW
 Them. Soph., αἰσθητικοῦ ὑπερβολὴ TUV, reliqui omnes αἰσθη-
 τοῦ ὑπερβολή || 16. διώριστα STUX, ὠριστα etiam Soph. || ζῶον

ἄνευ γὰρ ἀφῆς δέδεικται ὅτι ἀδύνατον εἶναι ζῶον. διὸ ἡ
 τῶν ἀπτῶν ὑπερβολὴ οὐ μόνον τὸ αἰσθητήριον φθείρει, ἀλλὰ
 καὶ τὸ ζῶον, ὅτι ἀνάγκη μόνην ἔχειν ταύτην. τὰς δ' ἄλ-
²⁰ λας αἰσθήσεις ἔχει τὸ ζῶον, ὥσπερ εἴρηται, οὐ τοῦ εἶναι
 ἔνεκα ἀλλὰ τοῦ εἶναι, οἷον ὄψιν, ἐπεὶ ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι,
 ὅπως ὄρα, ὅλως δ' ἐπεὶ ἐν διαφανεῖ, γεῦσιν δὲ διὰ τὸ
 ἠδὺ καὶ λυπηρόν, ἵνα αἰσθάνηται τὸ ἐν τροφῇ καὶ ἐπιθυμῇ
 καὶ κινῆται, ἀκοῆν δὲ ὅπως σημαίνεται τι αὐτῷ, γλῶτταν
²⁵ δὲ ὅπως σημαίνει τι ἑτέρῳ.

TX, ζῆν etiam Soph. || 22. δὲ διὰ] τε διὰ TVy Bek. Trend.; δὲ
 etiam Soph. Torst. || 24. σημανῆ TUX, σημαίνη SVWy Soph.
 Bek. Trend., σημαίνεται (om. τι) L Torst., σημαίνεται τι etiam
 sine dubio Them. et vet. transl. || αὐτῷ restituit Torst., vulgo
 αὐτῷ || γλῶτταν . . . ἑτέρῳ unc. incl. Torst., leg. Them. Philop.
 Soph. et vet. transl.

Codicis E fragmenta recensione a vulgata diversae.

I.

lib. II, 412 a, 3—12.

E. fol. 186 v°.

Ἐπεὶ δὲ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὅσον ἕκαστος ἀπεφήνατο τῶν πρότερον, εἴρηται σχεδόν, νῦν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἐπανίσταμεν πειρώμενοι διορίσαι τί ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ τίς ἂν εἴη λόγος αὐτῆς κοινότατος· χωρίζομεν δὴ τὰς μὲν οὐσίας ἀπὸ τῶν ὄντων τῶν ἄλλων· 5 τῆς δὲ οὐσίας τὸ μὲν ὡς ὕλην λέγεσθαι τίθεμεν, ὃ καθ' αὐτὸ <μὲν οὐκ ἔστι τόδε τι, τὸ> δὲ ἢ μορφή, τὸ δ' ἐκ τούτων. ἔστι δ' ἢ μὲν ὕλη δυνάμει, τὸ δ' εἶδος ἐντελέχεια, αὕτη δ' ὑπάρχει διχῶς, ἢ γὰρ ὡς ἡ ἐπιστήμη, ἢ ὡς τὸ θεωρεῖν, οὐσίαι δὲ μάλιστα δοκοῦσιν εἶναι τὰ σώματα καὶ τούτων τὰ 10 φυσικά· ἀρχαὶ γὰρ . . . .

II.

lib. II, 414 b, 13—416 a, 9.

E. fol. 1. r°.

Ὁ δὲ χυμὸς ὥσπερ ἡδυσμα τούτοις ἐστίν· διόπερ ὅσα ἔχει τῶν ζῶων ἀφήν, πᾶσιν ὑπάρχει καὶ ὄρεξις. περὶ δὲ φαντασίας ἀδηλον καὶ ὕστερον ἐπισκεπτέον. ἐνίοις δὲ ταῦτά τε ὑπάρχει καὶ τὸ κατὰ τόπον κινητικόν, τοῖς δ' ἔτι πρὸς τούτοις διάνοια καὶ νοῦς, οἷον ἀνθρώπων καὶ εἴ τι ἄλλο 5 ζῶον ἕτερόν ἐστι τοιοῦτον ἢ καὶ τιμιώτερον. δῆλον οὖν ὡς ὁμοίως σχήματος καὶ ψυχῆς εἰς ἂν εἴη λόγος. οὔτε γὰρ ἐκεῖ σχῆμα παρὰ τριγώνον ἐστὶ καὶ τὰ ἐφεξῆς, οὔτ'

I. 7. μὲν οὐκ ἔστι τόδε τι, τὸ supplevit Torst.

II. 5. τούτοις καὶ E Bus. || 8. παρὰ τὸ τρ. conī. Torst.

ἐνταῦθα ψυχὴ παρὰ τὰς εἰρημένας. γένοιτο δ' ἂν καὶ ἐπὶ
 10 τῶν σχημάτων λόγος, ὃς ἐφαρμόσει μὲν πᾶσιν, οὐκ ἔσται
 μέντοι ἴδιος οὐθενὸς σχήματος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς εἰρη-
 μέναις ψυχαῖς. διὸ γελοῖον ζητεῖν τὸν κοινὸν λόγον καὶ ἐπ'
 ἄλλων καὶ ἐπὶ τούτων, ὃς οὐκ ἔσται οὐθενὸς τῶν ὄντων ἴδιος,
 οὐδὲ κατὰ τὸ οἰκείον καὶ ἄτομον εἶδος, τὸν τοιοῦτον ἀφέντας.
 15 παραπλησίως δὲ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σχημάτων, ἔχει καὶ τὰ
 περὶ τὴν ψυχὴν· αἰεὶ γὰρ ἐν τῷ ἐφεξῆς ὑπάρχει δυνάμει τὸ πρότε-
 ρον ἐπὶ τε τῶν σχημάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων, λέγω δ' ὥσπερ
 ἐν τετραγώνῳ μὲν τρίγωνον, ἐν αἰσθητικῷ δὲ τὸ θρεπτικόν. ὥστε
 καὶ καθ' ἕκαστον δεῖ ζητεῖν τίς ἢ ἐκάστου ψυχῆ, οἷον τίς φυτοῦ
 20 καὶ τίς ἀνθρώπου καὶ τίς θηρίου. διὰ τίνα δ' αἰτίαν τῷ
 ἐφεξῆς οὕτως ἔχουσι, σκεπτέον. ἄνευ μὲν γὰρ τοῦ θρεπτικοῦ οὐ-
 θέν ἔστιν αἰσθητικόν· τοῦ δ' αἰσθητικοῦ χωρίζεται τὸ θρεπτι-
 κόν, οἷον ἐν τοῖς φυτοῖς. πάλιν δ' ἄνευ τοῦ ἀπτικοῦ οὐδεμία
 τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, ἀφῆ δ' ἄνευ τῶν ἄλλων ὑπάρχει·
 25 πολλὰ γὰρ ἔστι τῶν ζώων, ἃ οὐτ' ὄψιν ἔχει οὐτ' ἀκοήν. καὶ
 τῶν αἰσθητικῶν δὲ κίνησις τοῖς μὲν ὑπάρχει τοῖς δ' οὐχ
 ὑπάρχει· τελευταῖον δὲ διάνοια καὶ λογισμός· οἷς μὲν γὰρ
 ὑπάρχει λογισμός, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν εἰρημένων,
 οἷς δ' ἐκείνων ἕκαστον, οὐ πᾶσιν ὑπάρχει λογισμός. ἀλλὰ τὰ
 30 μὲν οὐδὲ φαντασίαν ἔχει μόνον. ὅτι μὲν οὖν ὁ περὶ τούτων
 ἕκαστου λόγος οἰκειότατος περὶ ψυχῆς ἔστι, δῆλον.

IV. Ἀνάγκη δὲ τὸν περὶ τούτων μέλλοντα πραγματεύεσθαι
 λαβεῖν τί ἕκαστον αὐτῶν ἔστιν, εἰθ' οὕτω περὶ τῶν ἐχο-
 μένων καὶ τῶν ἄλλων ποιεῖσθαι τὴν ἐπίσκεψιν. εἰ δὲ δεῖ
 35 λέγειν τί ἕκαστον, οἷον τί τὸ νοητικόν ἢ τί τὸ αἰσθητικόν ἢ
 θρεπτικόν, πρότερον λεπτέον τί τὸ νοεῖν καὶ τί τὸ αἰσθάνεσθαι·
 αἱ γὰρ πράξεις καὶ αἱ ἐνέργειαι πρότεραι κατὰ τὸν λόγον
 εἰσὶ τῶν δυνάμεων. ἀλλὰ μὴν εἴ γε ταῦτα πρότερον ἔτι
 τούτων διοριστέον τὰ ἀντικείμενα, οἷον περὶ τροφῆς καὶ αἰ-

σθητοῦ καὶ νοητοῦ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ὥστε πρῶτον 40
περὶ τροφῆς καὶ γεννήσεως λεκτέον· αὕτη γὰρ ἡ ψυχὴ καὶ
τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει, πρώτη δὲ καὶ κοινοτάτη ψυχῆς ἐστὶ δύ-
ναμις, καθ' ἣν ὑπάρχει τὸ ζῆν πᾶσιν. ἥς ἔργον ἐστὶ γέννη-
σις καὶ τὸ χρῆσθαι τροφῇ· τοῦτο γὰρ ἔργον μάλιστα φυσικὸν
πᾶσι τοῖς ζῶσιν, ὅσα μὴ ἀτελῆ ἢ πηρώματα ἐστίν, ἢ αὐτό- 45
ματον ἔχει τὴν γένεσιν, τὸ ποιῆσαι οἶον αὐτὸ ἕτερον, ζῶον
μὲν ζῶα, φυτὸν δὲ φυτά, ἵνα τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θείου μετέχη ἕκα-
στον ὃν δύναται τρόπον· πάντα γὰρ ἐκείνου ὀρέγεται, κἀκείνου
ἕνεκα πράττει ὅσα πράττει κατὰ φύσιν. τὸ γὰρ οὗ ἕνεκα διττόν,
τὸ μὲν οὗ, τὸ δὲ ᾧ· ἐπεὶ οὖν οὐ τῇ συνεχείᾳ τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ 50
θείου δύναται κοινωνεῖν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἀεὶ ἀριθμῶ
εἶναι οὐθὲν τῶν φθαρτῶν· ὃν τρόπον ἐπιβάλλει, τοῦτον ἕκαστον
θιγγάνει, τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἥττον· καὶ διαμένει οὐκ αὐτό,
ἀλλ' οἶον αὐτὸ, ἀριθμῶ μὲν οὐχ ἓν, εἶδει δ' ἓν. ἔστι δ' ἡ
ψυχὴ ἀρχὴ τοῦ ζῶντος σώματος, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ αἷτιον 55
λέγεται πολλαχῶς. ὁμοίως δ' ἡ ψυχὴ τοὺς τρεῖς τρόπους αἰτία
τοὺς διωρισμένους· καὶ γὰρ ὄθεν ἡ κίνησις καὶ οὗ ἕνεκα
καὶ ὡς οὐσία τῶν ἐμψύχων σωμάτων ἐστὶν ἡ ψυχὴ. ὅτι μὲν
οὖν ὡς οὐσία δῆλον· τοῦ γὰρ εἶναι ἡ οὐσία αἷτιον πᾶσι,
τὸ δὲ ζῆν τοῖς ζῶσι τὸ εἶναι ἐστίν, αἷτιον δὲ καὶ ἀρχὴ ἡ 60
ψυχὴ τούτου ἐστίν. φανερόν δὲ καὶ ὡς τὸ οὗ ἕνεκα ἡ ψυχὴ·
καὶ γὰρ ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖ ὥσπερ ὁ νοῦς, καὶ τοῦτ'
ἐστὶν αὐτῆς τὸ τέλος. καὶ ἡ ψυχὴ τοιοῦτον ἐν τοῖς κατὰ
φύσιν, καὶ πᾶν τὸ σῶμα ὄργανον τῇ ψυχῇ· ὥσπερ δὲ τὸ
τῶν ζώων, καὶ τὸ τῶν φυτῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ ὄθεν ἡ κίνησις 65
πρῶτον ἢ κατὰ τόπον, τοῦτό ἐστι ψυχῆ· ἀλλ' οὐ πᾶσι τοῖς
ζώοις ἢ τοιαύτη ὑπάρχει δύναμις. ἔτι δ' ἀλλοίωσις καὶ αὔξη-
σις κατὰ ψυχὴν· ἡ μὲν γὰρ αἰσθησις δοκεῖ τις ἀλλοίωσις
εἶναι, μὴ ἔχον δὲ ψυχὴν οὐθὲν ἂν αἰσθοίτο. ὁμοίως δὲ καὶ

42. πρώτη καὶ κοινοτάτη ψυχῆς δ' ἐστὶ E || 50. οὖν et ουτη
incerta Torst., γοῦν οὐκέτι (? semideletum) Bus. || 56. ὅμως E ||
65. ἡ ante κίνησις om. E.

70 *περὶ ἀυξήσεως καὶ φθίσεως ἔχει· οὐθὲν γὰρ ἀυξάνεται οὐδὲ φθίνει φυσικῶς μὴ τρεφόμενον, οὐδὲ τρέφεται μὴ ζωῆς μετέχον. ἀλλὰ τοῦτο Ἐμπεδοκλῆς οὐκ εἴρηκεν ὀρθῶς, προστιθείς τὴν ἀυξήσιν συμβαίνειν τοῖς φυτοῖς κάτω μὲν διὰ τὸ τὴν γῆν φύσει οὕτω φέρεσθαι, ἄνω δὲ διὰ τὸ πῦρ. οὔτε γὰρ*
 75 *τὸ κάτω καὶ ἄνω λαμβάνει ὀρθῶς· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ ἐκάστου τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τοῦ παντός· ἀλλ' ὡς ἡ κεφαλὴ τῶν ζώων, οὕτως ἡ ῥίζα τῶν φυτῶν ἐστίν· τὸ δὲ αὐτὸ δεῖ λέγειν ὄργανον, ὧν ἂν ἦ τὸ αὐτὸ ἔργον. ἔτι δὲ τί τὸ συνέχον εἰς τὰναντία φερομένων; τοῦτο γὰρ αἴτιον τὸ τῆς ἀυξήσεως καὶ*
 80 *τροφῆς· εἰ δὲ μὴ, οὐθὲν κωλύσει δι — —.*

III.

Hb. II, 421 a, 5—422 a, 23.

E. fol. II, r^o.

ὅτι οὐ δέχονται τὸν ἀέρα οὐδ' ἀναπνέουσιν· δι' ἣν δ' αἰτίαν ἕτερος ἔσται περὶ αὐτῶν λόγος. Περὶ δὲ ὀσμῆς καὶ τοῦ ὀσφρακτοῦ οὐκ ἔστι ῥᾶδιον διορίσαι ὁμοίως τοῖς εἰρημένοις αἰσθητοῖς, τί ἐστίν ἡ ὀσμὴ οὕτως ὡς ὁ ψόφος καὶ τὸ φῶς,
 5 αἴτιον δ' ὅτι οὐκ ἔχομεν ἀκριβῆ ταύτην τὴν αἰσθησιν, ἀλλὰ χείριστα ὀσμάται ἄνθρωπος τῶν ζώων, καὶ οὐδεμίαν ἄνευ τοῦ λυπηροῦ καὶ ἠδέος δύναται αἰσθέσθαι ὀσμῆν, ὡς τοῦ αἰσθητηρίου ὄντος οὐκ ἀκριβοῦς. ὥσπερ οὖν τοῖς σκληροφθαλμοῖς ἀδήλους εἰκὸς εἶναι τὰς διαφορὰς τῶν χρωμάτων καὶ
 10 συγκεχυμένας, ἀλλὰ τῷ φοβερῷ καὶ τῷ ἀφόβῳ διορίζει μόνον, οὕτω καὶ τὰ περὶ τὰς ὀσμάς τοῖς ἀνθρώποις, ἐπεὶ ἔοικέ τε ἀνάλογον ἔχειν πρὸς γεῦσιν καὶ ὅμοια τὰ εἶδη τῶν χυμῶν τοῖς τῆς ὀσμῆς, ἀλλὰ τὴν γεῦσιν ἔχομεν ἀκριβεστέραν· διὰ τὸ εἶναι ἀφήν τινα αὐτήν· ταύτην δ' ἔχει τὴν αἰσθησιν ἀκριβεστάτην ἄνθρωπος· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις
 15 λείπεται πολλῶν ζώων, τῶν δ' ἀπτῶν αἰσθάνεται μάλιστα

ἀκριβῶς. διὸ καὶ φρονιμώτατον τῶν ζώων ἐστίν. σημειῶν δέ· καὶ γὰρ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων εὐφυεῖς, οἱ δ' ἀφυεῖς εἰσὶ παρ' οὐδὲν αἰσθητήριον ἕτερον ἀλλὰ παρὰ τοῦτο. ὦν μὲν γὰρ ἡ σάρξ μαλακὴ, εὐφυεῖς, οἱ δὲ σκληρόσαρκοι ἀφυεῖς 20 τὴν διάνοιαν. ἔστι δ' ὥσπερ χυμὸς ὁ μὲν γλυκὺς ὁ δὲ πικρὸς, καὶ ὁσμαι τὸν αὐτὸν ἔχουσαι τρόπον. ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχει τὴν ἀνάλογον ὁσμὴν καὶ χυμόν, τὰ δὲ τοῦναντίον. ὁμοίως δὲ καὶ θριμιεῖα καὶ ἀύστηρά καὶ ὀξεῖα καὶ λιπαρά ἐστὶν ὁσμῆ. ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται διὰ τὸ μὴ σφόδρα διαδήλους εἶναι 25 τὰς ὁσμάς ὥσπερ τοὺς χυμούς, ἀπὸ τούτων εἴληφε τὰ ὀνόματα καθ' ὁμοιότητα τῶν πραγμάτων· ἡ μὲν γλυκεῖα κρόκου καὶ μέλιτος, ἡ δὲ θριμιεῖα θύμου καὶ τῶν τοιούτων· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἔστι δ' ὥσπερ καὶ ἡ ἀκοή καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων τοῦ τε ἀκουστοῦ 30 καὶ ἀνηκούστου καὶ ὄρατοῦ καὶ ἀοράτου, καὶ ἡ ὄσφρησις τοῦ ὄσφραντοῦ καὶ ἀνοσφράντου. ἀνόσφραντον δὲ τὸ μὲν παρὰ τὸ ὄλωσ ἀδύνατον ἔχειν ὁσμὴν, τὸ δὲ μικρὰν ἔχον καὶ τὸ φαύλην, ὥσπερ τὸ ἄγευστον ὠσαύτως λέγεται. ἔστι δὲ καὶ ἡ ὄσφρησις διὰ τοῦ μεταξύ, οἷον ὕδατος καὶ ἀέρος· καὶ 35 γὰρ τὰ ἔνυδρα φαίνεται αἰσθανόμενα ὁσμῆς, καὶ τὰ ἔναιμα καὶ ἄναιμα ὁμοίως, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τῷ ἀέρι· καὶ γὰρ τούτων ἔνια πόρρωθεν ἀπαντᾷ πρὸς τὴν τροφήν αἰσθανόμενα τὴν ὁσμὴν· διὸ καὶ ἔχει ἀπορίαν εἰ πάντα μὲν ὠσαύτως ὁσμάται, ὁ δ' ἀνθρώπος ἀναπνέων μὲν, μὴ ἀναπνέων δὲ 40 ἀλλ' ἢ κατέχων τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνέων οὐκ ὁσμάται, οὔτε πόρρω οὔτ' ἐγγύς, οὔδ' ἂν ἐπιθῆ τις εἰς τὸν μυκτιῆρα ἐντός. καὶ τὸ μὲν ἐπ' αὐτῷ τῷ αἰσθητηρίῳ τιθέμενον ἀναίσθητον εἶναι κοινὸν πάντων· ἀλλὰ τὸ ἄνευ τοῦ ἀναπνεῖν μὴ αἰσθάνεσθαι ἴδιον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐστίν· τοῦτο δὲ πειρωμένῳ 45 δῆλον. εἰ οὖν τὰ ἄναιμα μὴ ἀναπνεῖ, ἑτέραν ἂν τινα ἔχοι

19. τοῦτο] ταύτην. E || 20. ἡ σάρξ E Bus., ἡ om. E Torst. ||
 26. ἀπό τε E || 27. καὶ ὁμοιότητα E || 40. μὲν om. E.

αἰσθησιν παρὰ τὰς λεγομένας. ἀλλ' εἴπερ τῆς ὁσμῆς αἰσθά-
 νεται ἀδύνατον· ἡ γὰρ τοῦ ὄσφραντοῦ καὶ εὐώδους καὶ δυσώ-
 δους αἰσθησις ὄσφρησίς ἐστιν. φαίνεται δὲ καὶ φθειρόμενα
 50 ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ὁσμῶν ὑφ' ὧν περ καὶ ἄνθρωπος, οἶον ἀσφάλ-
 του καὶ θείου καὶ τῶν τοιοῦτων. ὄσφραίνεσθαι μέντοι νῦν ἀναγ-
 καῖον, ἀλλ' οὐκ ἀναπνεῖν. ἀλλ' ἔοικε διαφέρειν τὸ αἰσθητή-
 ριον τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τὸ τῶν ἄλλων ζώων, ὥσπερ
 καὶ τὰ ὄμματα πρὸς τὰ τῶν σκληροφθάλων· τὰ μὲν γὰρ
 55 ἔχει πῶμα καὶ ὥσπερ ἔλυτρον τὰς βλεφαρίδας, ἃς ἂν μὴ
 ἀνασπάσῃ καὶ κινήσῃ, οὐχ ὄρα· τὰ δὲ σκληρόφθαλμα οὐκ
 ἔχει, ἀλλ' εὐθύς ὄρα, ὅτι ἂν τεθῆ ἓν τῷ διαφανεῖ· οὕτω
 καὶ τὸ ὄσφραντικὸν αἰσθητήριον τοῖς μὲν ἀκάλυφον εἶναι,
 ὥσπερ τὸ ὄμμα, τοῖς δὲ δεχομένοις τὸν ἀέρα ἔχειν ἐπικάλυμμα,
 60 ὃ ἀναπνεόντων ἀποκαλύπτεσθαι, διευρυνομένων τῶν φλεβῶν
 καὶ τῶν πόρων. καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἀναπνεόντα ἐν τῷ ὑγρῷ
 οὐκ ὁσμᾶται, ὅτι ἀνάγκη ἀναπνεύσαντα ὄσφρανθῆναι, ἐν δὲ
 τῷ ὑγρῷ ἀδύνατον τοῦτο ποιεῖν. ἔστι δ' ἡ ὁσμὴ τοῦ ξηροῦ
 ὥσπερ ὁ χυμὸς τοῦ ὑγροῦ· τὸ δ' ὄσφραντικὸν αἰσθητήριον
 65 δυνάμει τοιοῦτον.

Τὸ δὲ γευστὸν ἐστὶν ἄπτόν τι καὶ τοῦτο αἴτιον τοῦ
 μὴ εἶναι αἰσθητὸν διὰ τοῦ μεταξὺ ἄλλοτρίου ὄντος σώμα-
 τος· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀφή. καὶ τὸ σῶμα, ἐν ᾧ ὁ χυμὸς, τὸ γευ-
 στὸν, ἐν ὑγρῷ ὡς ὕλη· τοῦτο δ' ἄπτόν τι. διὸ καὶ εἰ ἐν
 70 ὕδατι εἴημεν, αἰσθανόμεθα ἐμβληθέντος γλυκέος, οὐ διὰ
 τοῦ μεταξὺ δὲ ἡμῶν ἢ αἰσθησις, ἀλλὰ τῷ μιχθῆναι τῷ ὑγρῷ,
 ὥσπερ ποτῶ· τὸ δὲ χρωμα οὐχ οὕτως ὄραται τῷ μίγνυσθαι
 οὐδὲ ταῖς ἀπορροαῖς. ὡς μὲν οὖν τὸ μεταξὺ οὐθέν ἐστιν· ὡς
 δὲ χρωμα τὸ ὄρατόν, οὕτω γευστὸν χυμὸς. οὐθέν δὲ ποιεῖ αἰσθη-
 75 σιν χυμοῦ ἄνευ ὑγρότητας, ἀλλ' ἔχει ἐνεργεῖα ἢ δυνάμει ὑγρό-
 τητα, οἶον τὸ ἀλμυρόν· τηκτόν τε γὰρ αὐτὸ καὶ συντηκτικόν

62. ἀναπνεύσαντος E || 63. τοῦτο om. E || 64. τὸ αἰσθητήριον
 τὸ δυν. E || 70. αἰσθανοίμεθ' ἂν conl. Torst. || 74. τὸ γευστὸν
 conl. Torst.

τῆς γλώττης. ὥσπερ δὲ καὶ ἡ ὄψις ἐστὶ τοῦ τε ὄρατοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου (ὁ γὰρ σκότος ἀόρατος, κρίνει δὲ καὶ τοῦτον ἡ ὄψις); ἔτι τοῦ λίαν λαμπροῦ (καὶ γὰρ τοῦτό πως ἀόρατον, ἄλλον τρόπον καὶ ὁ σκότος), ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκοή ψόφου 80 τε καὶ σιγῆς, ὧν τὸ

IV.

lib. II, 423 b, 8—424 b, 18.

E. fol. 196 r°.

εἴρηται πρότερον ὅτι καὶ δι' ὕμενος ἂν πάντων αἰσθανόμεθα τῶν ἀπτῶν, κἂν εἰ λανθάνοι διείργων, ὁμοίως ἂν ἔχομεν ὥσπερ νῦν ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ ἀέρι· δοκοῦμεν γὰρ αὐτῶν θιγγάνειν καὶ οὐθὲν εἶναι διὰ μέσου. ἀλλὰ διαφέρει τούτῳ τὰ ἀπτά τῶν ὄρατῶν καὶ ψοφητικῶν, ὅτι ἐκείνων αἰσθανόμεθα 5 τῷ τὸ μεταξὺ ποιεῖν τι ἡμᾶς, τῶν δ' ἀπτῶν οὐχ ὑπὸ τοῦ μεταξὺ ἀλλ' ἅμα τῷ μεταξὺ, ὥσπερ οἱ διὰ τῆς ἀσπίδος πληγέντες· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀσπίς πληγεῖσα ἐπάταξεν, ἀλλ' ἅμα ἀμφοῖν συνέβη πληγῆναι. ὅλως δ' ἔοικε καὶ ἡ σὰρξ καὶ ἡ γλώττα, ὡς ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοὴν καὶ 10 ὄσφρησιν ἔχουσιν, οὕτως ἔχειν πρὸς τὸ αἰσθητήριον ὥσπερ ἐκείνων ἕκαστον. αὐτοῦ δὲ τοῦ αἰσθητηρίου ἀπτομένου οὐτ' ἐκεῖ οὐτ' ἐνταῦθα γένοιτ' ἂν αἰσθησις. οἷον εἴ τις τὸ σῶμα τὸ λευκὸν ἐπὶ τοῦ ὄμματος θείῃ τὸ ἔσχατον. ἢ καὶ δῆλον ὅτι ἐντὸς τὸ τοῦ ἀπτοῦ αἰσθητικόν. οὕτω γὰρ ἂν συμβαί- 15 νοι ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐπιτιθεμένου γὰρ ἐπὶ τὸ αἰσθητήριον οὐκ αἰσθάνεται, ἐπὶ δὲ τὴν σάρκα ἐπιτιθεμένου αἰσθάνεται· ὥστε μεταξὺ ἄρα τοῦ ἀπτικοῦ ἢ σάρξ. ἀπταὶ μὲν οὖν εἰσὶν αἱ διαφοραὶ τοῦ σώματος ἢ σῶμα· λέγω δὲ διαφοράς, αἱ τὰ στοιχεῖα διορίζουσι, θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ 20 ὑγρὸν, περὶ ὧν εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς περὶ τῶν στοιχείων. τὸ δὲ αἰσθητήριον αὐτῶν τὸ ἀπτικόν, καὶ ἐν ᾧ ἢ καλουμένη ἀφή ὑπάρχει πρῶτον, τὸ δυνάμει τοιοῦτόν ἐστι μόριον· τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι πάσχειν τί ἐστίν· ὥστε τὸ ποιοῦν οἷον αὐτὸ ἐνεργεῖα,

IV. 8. οὐδὲ] οὐτε E || 20. αἰς E || 24. οἷον om. E.

- 25 τοιοῦτον ποιεῖ ἐκεῖνο τὸ δυνάμει ὄν. διὰ τοῦ ὁμοίως θερμοῦ ἢ ψυχροῦ ἢ σκληροῦ ἢ μαλακοῦ οὐκ αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ τῶν ὑπερβολῶν, ὡς ἂν τῆς αἰσθήσεως οἷον μεσότητός τινος οὔσης τῆς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐναντιώσεως. καὶ διὰ τοῦτο κρίνει τὰ αἰσθητά. τὸ γὰρ μέσον κριτικόν· γίνεται γὰρ πρὸς
- 30 ὅποτερονοῦν αὐτῶν θάτερον τῶν ἄκρων· καὶ δεῖ ὥσπερ τὸ μέλλον λευκοῦ αἰσθάνεσθαι ἢ μέλανος μηδέτερον εἶναι ἐνεργεία, ἀλλὰ δυνάμει, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ ἐπὶ τῆς ἀφῆς μήτε θερμὸν μήτε ψυχρόν. ἔτι δ' ὥσπερ τοῦ τε ὄρατοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου ἦν πως ἡ ὄψις, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι τῶν ἀντι-
- 35 κειμένων, οὕτω καὶ ἡ ἀφή τοῦ ἀπτοῦ καὶ ἀνάπτου· ἀναπτον δὲ τό τε μικρὰν πάμπαν ἔχον διαφορὰν τῶν ἀπτῶν, οἷον πέπονθεν ὁ ἀήρ, καὶ αἱ ὑπερβολαὶ τῶν ἀπτῶν, ὥσπερ τὰ φθαρτικά. καθ' ἐκάστην μὲν οὖν αἰσθησιν εἴρηται ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν.
- 40 Καθόλου δὲ περὶ πάσης αἰσθήσεως δεῖ λαβεῖν ὅτι ἡ μὲν αἰσθησίς ἐστι τὸ δεκτικὸν τῶν αἰσθητῶν ἄνευ τῆς ὕλης, οἷον ὁ κηρὸς τοῦ δακτυλίου ἄνευ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χρυσοῦ δέχεται τὸ σημεῖον, λαμβάνει δὲ τὸ χαλκοῦν ἢ χρυσοῦν σημεῖον, ἀλλ' οὐχ ἢ χαλκὸς ἢ χρυσοῦς. ὁμοίως δὲ
- 45 καὶ ἡ αἰσθησις ἐκάστη ὑπὸ τοῦ ἔχοντος χροῶμα ἢ ψόφον ἢ χυμὸν πάσχει, ἀλλ' οὐχ ἢ ἕκαστον ἐκείνων λέγεται, ἀλλ' ἢ τοιόνδε καὶ κατὰ τὸν λόγον. αἰσθητήριον δὲ πρῶτον, ἐν ᾧ ἡ τοιαύτη δύναμις. ἔστι μὲν οὖν τὸ αὐτό, τὸ δ' εἶναι ἕτερον· μέγεθος μὲν γὰρ ἂν τι εἴη τὸ αἰσθανόμενον· οὐ μέντοι
- 50 τό γε αἰσθητικῶν εἶναι ἢ αἰσθήσει μεγέθει ἐστὶν εἶναι, ἀλλὰ λόγος τις καὶ δύναμις ἐκείνου. φανερόν δ' ἐκ τούτων καὶ διὰ τί ποτε τῶν αἰσθητῶν αἱ ὑπερβολαὶ φθείρουσι τὰς αἰσθήσεις· ἂν γὰρ ἢ ἡ κίνησις ἰσχυροτέρα τοῦ αἰσθητηρίου, λύεται ὁ λόγος, τοῦτο δ' ἦν αἰσθησις, ὡσπερανεὶ ἢ συμφω-

27. ὡς ἂν τοῦ αἰσθητηρίου τῆς αἰσθήσεως E || 29. κριτικόν· γίνεται γὰρ πρὸς om. E || 32. δὴ] δὲ E || 37. ἀπτῶν ἀναπτοι ὥσπερ E || 54. ἦν ἢ conii. Torst.

νία καὶ ὁ τόνος σφόδρα κρουομένων τῶν χορδῶν. καὶ διὰ ⁵⁵
 τί ποτε τὰ φυτὰ οὐκ αἰσθάνεται, ἔχοντά τι μόριον ψυχι-
 κὸν καὶ πάσχοντα ὑπὸ τῶν ἀπτῶν· καὶ γὰρ ψύχεται καὶ
 θερμαίνεται· αἴτιον δὲ τὸ μὴ ἔχειν μεσότητα, μηδὲ τοιαύ-
 την ἀρχήν, οἷαν τὰ εἶδη τῶν αἰσθητῶν δέχεσθαι, ἀλλὰ
 μετὰ τῆς ὕλης πάσχειν. ἀπορήσειε δ' ἂν τις, ἄρα πάθοι ἂν ⁶⁰
 ὑπ' ὁσμῆς τὸ μὴ δυναμέμενον ὁσφρανθῆναι, ἢ ὑπὸ χρώματος τὸ
 μὴ δυναμέμενον ἰδεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ δ' ἢ
 ὁσμῆ τὸ ὁσφραντόν, εἴ τι ποιεῖ, τὴν ὁσφρησιν ποιεῖ ὁσμῆ.
 ὥστε οὐθὲν πάσχειν τῶν ἀδυνατῶν ὁσφρανθῆναι. ὁ δ' αὐ-
 τὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οὐδὲ τῶν δυνατῶν, ἀλλ' ἢ ⁶⁵
 αἰσθητικὸν ἕκαστον. ἅμα δὲ δῆλον καὶ οὕτως. οὔτε γὰρ
 ψόφος οὔτε τὸ φῶς καὶ σκότος οὔτε ἢ ὁσμῆ οὐθὲν ποιεῖ τὰ
 σώματα, ἀλλ' ἐν οἷς ἐστίν, οἷον ἀήρ ὁ μετὰ τῆς βροντῆς
 διέστησε τὸ ξύλον. ἀλλὰ δὴ τὰ ἀπτά καὶ οἱ χυμοὶ ποιοῦσιν· εἰ
 γὰρ μή, ὑπὸ τίνος ἂν πάσχοι τὰ ἄψυχα ἢ ἀλλοιοῖτο; ἄρ' ⁷⁰
 οὖν κάκεῖνα ποιεῖ; ἢ οὐ πᾶν σῶμα παθητικὸν ὑπ' ὁσμῆς
 καὶ ψόφου· καὶ τὰ πάσχοντα ἀόριστα, καὶ οὐ μένει, οἷον
 ἀήρ· ὅξει γὰρ ὡς παθῶν τι. τί οὖν ἐστὶ τὸ ὁσμᾶσθαι παρὰ
 τὸ πάσχειν τι; ἢ τὸ μὲν ὁσμᾶσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι, ὁ δ'
 ἀήρ παθῶν τοῦτο ταχὺ αἰσθητὸς γίγνεται. 75

59. οἷον E || 61. ἢ om. E || 63. ἢ ὁσμῆ coni. Torst. || 71. ἢ
 om. E || 74. καὶ] αι E.

INDEX.

ἀγαθός. τὸ καθ' αὐτὸ ἀγαθόν, opp. τὸ ἑτέρον ἔνεκεν 406^b 9. τὸ φαινόμενον ἀγαθόν 433^a 28. τὸ πρακτὸν ἀγαθόν 435^a 29. ἀγαθὸν ἀπλῶς 433^b 9. ἀγέννητον (v. l. ἀγέννητον) 434^b 5. ἄγευστον 422^a 30. 421^b 8. ἀδιαίρετος 430^a 26. τὸ ἀδ. διχῶς 430^b 6. δυνάμει τὸ ἀδ. τάναντια 427^a 6. ἀδιαίρετον κατὰ ποσόν, dist. τῷ εἶδει 430^b 14. τόπων, ἀριθμῶν 427^a 5. ὡς στιγμῆ 427^a 10. 430^b 20. 426^b 31. ἀέξεται (Emped.) 427^a 23. ἀέρινος 435^a 12. ἀήρ. ὁ ἀήρ διασπώμενος ὁμοειδής 411^a 20. ἀόριστος 424^b 15. εὐθροπτος 420^a 8. ἐπὶ πλεῖστον κινεῖται 435^a 4. κενόν 419^b 34. τὸ μεταξὺ φόρων 419^a 32. ἡ ἀκοή ἀέρος 425^a 4. ἀθάνατος 430^a 23. ἀθρόος 420^a 25. αἶγλη νῆστις (Emped.) 410^a 5. αἰδηλος (Emped.) 404^b 14. αἰδιος 418^b 9. 430^a 23. αἰθήρ 404^b 14. αἷμα ἢ ψυχὴ 405^b 14. αἰσθάνεσθαι. τὸ αἰσθ. πάσχειν τι 423^b 31. 429^a 14. τοῦ ὁμοίως θερμοῦ καὶ ψυχροῦ οὐκ αἰσθάνομεθα 424^a 2. κίνησις 408^b 3,

οὐκ ἄνευ σώματος 403^a 6. 427^a 26. ὃ αἰσθάνομεθα, διχῶς λέγεται 414^a 3. κρίνειν ἐστὶ 417^a 20. 432^a 16. διὰ τοῦ μέσου 423^b 7. 20. 419^a 26. 435^a 16. 431^a 17. διχῶς 417^a 10. τὸ κατ' ἐνέργειαν αἰσθ. ὁμοίως τῷ θεωρεῖν 417^b 19. ὅμοιον τῷ φάναι μόνον καὶ νοεῖν 431^a 8. cf. 430^b 29. διαφέρει τοῦ θεωρεῖν 417^b 20 sq., τοῦ φρονεῖν 427^b 6, τοῦ νοεῖν 427^b 8. μὴ αἰσθάνομενος μηθὲν οὐθὲν ἂν μάθοι 432^a 7. αἰσθάνομεθα ὅτι διαφέρει τὰ καθ' ἑκάστην αἰσθησιν αἰσθητά 426^b 14. 431^a 20. αἰσθάνομεθα ὅτι ὁρῶμεν 425^b 12. τὰ αἰσθάνομενα οὐ πάντα κινητικά 410^b 19. διὰ τί τὰ φντά οὐκ αἰσθάνεται 424^a 33, cf. 435^b 1. 410^b 1. αἰσθάνεσθαι c. gen. 418^a 23. 421^a 11. 14. 424^a 2; c. acc. 420^a 11. 425^a 20. αἰσθημα 431^a 15. 432^a 9. αἰσθησις. ἑκάστη αἰσθησις τοῦ ὑποκειμένου αἰσθητοῦ, ὑπάρχουσα ἐν τῷ αἰσθητηρίῳ 426^b 8. ἡ αἰσθ. ἐν τῷ κινεῖσθαι καὶ πάσχειν συμβαίνει· δοκεῖ ἀλλοίωσίς τις εἶναι 416^b 33. 415^b

24. διχῶς λέγεται, ἡ μὲν ὡς δυνάμει, ἡ δὲ ὡς ἐνεργεία 417^a 12. 426^a 23. 428^a 6. ἡ κατ' ἐνεργειαν οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις ἀλλ' ἐνεργεία 417^a 6. ἡ αἰσθ. οὐκ ἔστι μέγεθος ἀλλὰ λόγος τις 424^a 27. 426^b 3. 7. διὰ τοῦτο φθείρει ἕκαστον ὑπερβάλλον 426^a 30. 429^a 31. μεσότης τῆς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐναντιώσεως 424^a 4. δύναμις κριτική 432^a 16. τὸ δεκτικὸν τῶν αἰσθητῶν εἰδῶν ἄνευ τῆς ὕλης 424^a 18. τὰ αἰσθητὰ πως 431^b 23. εἶδος αἰσθητῶν 432^a 3. ἡ τοῦ αἰσθητοῦ ἐνεργεία καὶ τῆς αἰσθήσεως ἡ αὐτὴ ἔστι καὶ μία 425^b 26. 426^b 7. τὶ διαφέρει ἐπιστήμης 417^b 22 sqq., percipit ἕκαστον οὐχ ἢ ἕκαστον λέγεται, ἀλλ' ἢ τοιονδί 424^a 23. τὸ ζῶον ὑπάρχει διὰ τὴν αἰσθ. πρώτως 413^b 2. 434^a 28. διὰ τί τὰ φυτὰ οὐκ ἔχουσιν αἰσθ. 435^b 1. αἰσθήσεις πέντε 424^b 22 τὰ μὲν ἔχει πάσας, τὰ δὲ τινάς, τὰ δὲ μίαν, τὴν ἀφῆν 414^a 3. 413^b 4. ἐκάστη αἰσθ. ἐν αἰσθάνεται 425^a 19. πᾶσα αἰσθ. μιᾶς ἐναντιώσεως πλήν ἀφῆς 422^b 23. 418^a 14. 422^b 25. ἡ αἰσθ. τῶν ἰδίων ἀληθῆς 418^a 12. 428^b 18. ^a11. 427^b 12. 430^b 29. τῶν κοινῶν καὶ τοῦ συμβεβηκότος καὶ ψευδῆς 428^b 20. 418^a 16. τὰ ἀλλήλων ἴδια κατὰ συμβεβηκὸς αἰσθάνονται αἰ αἰσθ. 425^a 30. τῶν αἰσθ. αὐτῶν οὐ γίνεται αἰσθησις 417^a 3. διὰ τί αἰ αἰσθήσεις 434^b 24. 435^b 19. τίνοσ ἐνεκα πλείους ἔχομεν αἰσθήσεις 425^b 4. ὅπου αἰσθησις καὶ λύπη καὶ ἡδονή 413^b

23. 414^b 1. 434^a 3. αἰσθησις ὁ τοῦ στερεοῦ ἀριθμὸς 404^b 24 (Plato).

αἰσθητήριον. δεκτικὸν τοῦ αἰσθητοῦ ἄνευ τῆς ὕλης 425^b 23. 435^a 22. αἰσθ. πρῶτον, ἐν ᾧ αἰσθητικὴ δύναμις 424^a 24. 422^b 22. 423^b 30. τῶν στοιχείων ἐκ δύο αἰσθητήρια μόνον ἔστιν 425^a 3. 435^a 15. πάντα τὰ αἰσθητήρια ἀφῆ αἰσθάνονται ἀλλὰ (πλὴν ἀφῆς) δι' ἑτέρον 435^a 18. οὐδὲν τῶν αἰσθητῶν ἀπτόμενον τοῦ αἰσθητηρίου ποιεῖ αἰσθησιν 419^a 26. 423^b 20. 434^b 28. παντὸς αἰσθητοῦ ὑπερβολὴ ἀναιρεῖ τὸ αἰσθητήριον 435^b 15. τὸ ἔσχατον αἰσθητήριον 431^a 19. 426^b 16.

αἰσθητικός. τὸ αἰσθητικὸν οὐκ ἔστιν ἐνεργεία, ἀλλὰ δυνάμει 417^a 6, sed τὸ δυνάμει διχῶς λέγεται 417^a 26. ^b30. ἡ πρώτη μεταβολὴ γίνεται ὑπὸ τοῦ γεννῶντος 417^b 16. δυνάμει ἔστιν οἷον τὸ αἰσθητὸν ἐντελεχεία 418^a 3. 431^b 26. ἡ τοῦ αἰσθητοῦ ἐνεργεία καὶ ἡ τοῦ αἰσθητικοῦ ἐν τῷ αἰσθητικῷ 426^a 7. οὐ πάσχει οὐδ' ἀλλοιοῦται 431^a 5. οὐχ ὁμοία ἡ ἀπάθεια τοῦ αἰσθ. καὶ τοῦ νοητικοῦ 429^a 29. οὐκ ἄνευ σώματος 429^b 5. ὄργανον αὐτῷ ἔστι 429^a 26. οὐκ ἄνευ θερμοότητος 425^a 6. οὐκ ἄνευ τοῦ θρεπτικοῦ 415^a 1. ἐν αἰσθητικῷ δὲ τὸ θρεπτικόν 414^b 31. εἰ τὸ αἰσθητικὸν καὶ τὸ ὀρεκτικόν 414^b 1. 431^a 13. ἕτερον τοῦ δοξαστικοῦ 413^b 30.

αἰσθητός. τὰ αἰσθητὰ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τῶν ἐξωθεν 417^b 27. τριχῶς λέγεται 418^a 8. cf.

- 425^a 15. 25. 428^b 19. διχῶς
 426^a 23. αἰσθητὰ καὶ τὸ ἡδὺ
 ἢ λυπηρόν 431^a 9. cf. 421^a 12.
 414^b 5. 413^b 23. ἐν τοῖς εἶδεσι
 τοῖς αἰσθητοῖς τὰ νοητὰ ἔστιν
 432^a 5. μία ἔστιν ἐνέργεια ἢ
 τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ἢ τοῦ αἰ-
 σθητικοῦ 426^a 15. τὸ αἰσθη-
 τὸν ἐκ δυνάμει ὄντος τοῦ αἰ-
 σθητικοῦ ἐνεργεῖα ποιεῖ 431^a
 4. 424^a 1.
 αἰτήμα 418^b 26.
 αἰτία καὶ ἀρχὴ πολλαχῶς λέγε-
 ται 415^b 8.
 αἰτίον 415^b 12.
 ἀκάλυφες αἰσθητήριον 422^a 1.
 ἀκμὴ 432^b 24. 434^a 24. 411^a 30.
 ἀκοῆ II, 8. ἢ ἀκοῆ διττόν, δυ-
 νάμει καὶ ἐνεργεῖα 426^a 10. τοῦ
 ἀκουστοῦ καὶ ἀνηκούστου 421^b
 4, ψόφου καὶ σιγῆς 422^a 23.
 ἢ κατ' ἐνέργειαν ἀκοῆ ἅμα
 γίνεται καὶ ὁ κατ' ἐν. ψόφος
 425^b 30. ἀκοῆ συμφωνῆς ἀέρι
 420^a 4. ἢ ἀκοῆ ἀέρος 425^a 4.
 λόγος τις· φθίρει τὸ ὑπερ-
 βάλλον τὴν ἀκοὴν 426^a 29. τί-
 νος ἔνεκα ἢ ἀκοῆ 435^b 24. ἀκοῆ
 = αἰσθητήριον 425^a 4.
 ἀκολουθεῖν τοῖς ὀνόμασι 404^b
 26. τὰ ἀκολουθοῦντα καὶ κοινὰ
 425^b 5.
 ἀκούειν. ἀκούεται ἐν ἀέρι καὶ
 ὕδατι 419^b 18. ὁ ἀήρ ἔστιν ὁ
 ποιῶν ἀκούειν 419^b 34.
 ἀκουσις 426^a 1. 10. 12.
 ἀκουστικός 426^a 9.
 ἀκουστός 421^b 4.
 ἀκρασία 434^a 14.
 ἀκρατής 433^a 3.
 κατ' ἀκρίβειαν 402^a 2.
 ἄκρος 424^a 7. 407^a 29.
 ἀκτῖνες 404^a 4.
 ἀληθής. τὸ ἀληθές ἔστι τὸ
 φαινόμενον 404^a 28. συμπλοκὴ
 νοημάτων ἔστι τὸ ἀληθές ἢ
 ψεῦδος 432^a 11. 430^a 27. δια-
 φέρει τοῦ ἀγαθοῦ 431^b 10.
 Ἀλκμαίων 405^a 29.
 ἀλλοιοῦν 417^b 6. 435^a 2.
 ἀλλοιώσις. κινήσις τις, dist.
 φορὰ, φθίσις, αὔξησις 406^a 12.
 408^b 11. 435^a 1. ἐὰν θεωροῦν
 γίννηται τὸ ἔχον τὴν ἐπιστή-
 μην οὐκ ἔστιν ἀλλοιοῦσθαι ἢ
 ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως 417^b
 6. δύο τρόποι ἀλλοιώσεως
 417^b 14.
 ἀλλοφρονεῖν (Hom.) 404^a 30.
 ἀλμυρός 422^a 19. ^b12.
 ἄλογος. τὸ ἄλογον, opp. τὸ λό-
 γον ἔχον 432^a 26. 30.
 ἀμανρός 403^a 21.
 ἀμαύρωσις 408^b 20.
 ἀμβλύς 420^b 2.
 ἀμερής 402^b 1.
 ἀμιγής 426^b 4. ὁ νοῦς ἀμιγής
 (Anax.) 405^a 17. 429^a 18. 430^a
 18.
 ἀνάγω 405° 12.
 ἀναγνωρίζειν v. l. ἅμα γρωρί-
 ζειν 425^a 24.
 ἀναθυμίασις (Heracl.) 405^a 26.
 ἀναιμος 421^b 11. 420^b 10.
 ἀνακάμπτειν ἐπ' ἀρχὴν 407^a
 28. 30.
 ἀνακλᾶσθαι 419^b 29. 31. 435^a 6.
 ἀνάκλασις 419^b 16. 435^a 5.
 ἀνάλογος 431^a 22. 424^a 25. 421^a
 17. 28.
 ἀνάμνησις 408^b 17.
 Ἀναξαγόρας 404^a 25. ^b1. 405^a
 13. ^b19. 429^a 19. ^b24.
 ἀναπνεῖν, opp. ἐκπνεῖν 421^b
 14. 18. 421^a 2. 410^b 29. τίνος
 ἔνεκα 420^b 17. 26.
 ἀναπνοή 420^b 23. 25.
 ἀναπτος, opp. ἀπτός 424^a 12.
 ἀναύχενες κόρσαι (Emped.) 430^a
 29.

- ἀνήκουστος 421^b 5. 422^a 26.
 ἀνθ' ἑλκεῖν 433^b 8.
 ἀνίστασθαι, τὰ τεθνεῶτα 406^b 4.
 ἀνομοιομερής 411^a 21.
 ἀνόσφραγτος 421^b 6.
 ἀντικείμενον res sensibus ob-
 iecta 402^b 15. 415^a 20. 424^a
 11. contrarium 411^a 4.
 ἀντιστρέφειν 406^a 32. 423^a 21.
 ἀντιφράττειν 429^a 20.
 τὸ ἄνω καὶ κάτω 416^a 2.
 τὸ ἄνω σῶμα 418^b 9. 12.
 ἀνώγνυμος 426^a 14. 15. 418^a 27.
 ἀόρατος 422^a 26. 424^a 10.
 ἀόριστος 424^b 15. ἀορίστως 434^a
 4. 5.
 ἀπάθεια 429^a 29.
 ἀπαθής 405^b 20. 430^a 18. 429^b
 23. ^a 15. ἀπαθὲς τὸ ὅμοιον
 ὑπὸ τοῦ ὁμοίου 416^a 32. 310^a
 23.
 ἀπαιτεῖν 408^a 18.
 ἀπαντᾶν 421^b 12.
 ἀπατᾶν 427^b 1. 418^a 12. 15.
 ἀπάτη, τί 427^b 4.
 ἄπειρος. εἰς ἄπειρον ἵναί 425^b
 16.
 ἄπειτος, opp. πεπεμμένος 416^b 4.
 ἀπλοῦς 405^a 15. 429^b 23. 434^b
 9. 435^a 11. 417^b 30. τὰ ἀπλᾶ
 = στοιχεῖα 424^b 30. 425^a 3.
 ἀπλῶς 410^a 30.
 ἀποβάλλειν τὴν δόξαν 428^b 5.
 ἀποβλέπειν 404^b 7. 408^a 6.
 ἀπόδειξις τῶν κατὰ συμβεβη-
 κὸς ἰδίων 402^a 15. πάσης ἀποδ.
 ἀρχῆ τὸ τί ἐστίν 402^b 25. ἢ
 ἀποδ. καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ τέ-
 λος ἔχει 407^a 26.
 ἀποδιδόναι 402^b 23. 405^a 4. 406^a
 27. 409^b 16. 408^a 3.
 ἀποθνεύειν αἰσθάνεσθαι, opp. ἀπτό-
 μενον 423^b 3. 434^b 27.
 ἀποκαλύπτω 422^a 2.
 ἀπολαμβάνω 411^a 19.
 ἀπολείπω 412^b 20. 408^a 29. 432^b
 22.
 ἀπορρημονεύειν 405^a 19.
 ἀπορία 402^a 21. 413^b 16. 416^a
 29. 417^a 2. 422^b 19. 408^a 24.
 ἀπορροή 418^b 15, sive ἀπόρροια
 422^a 15.
 ἀπότασις 420^b 8.
 ἄποτος 422^a 32.
 ἄπους 422^a 29.
 ἀποφαίνεσθαι 403^b 22. 404^b 29.
 405^a 8. ^b 2. 409^b 20.
 ἀποφάναι 431^a 16. 9.
 ἀπόφασις 432^a 11. 425^a 19.
 ἄπτεσθαι. ὧν ἐστὶ δύο σωμά-
 των μεταξὺ σῶμά τι, οὐκ ἐν-
 δέχεται ταῦτα ἀλλήλων ἄπτε-
 σθαι 423^a 24. ^b 11. ἄπτεσθαι
 σφαίρας κατὰ στιγμήν 403^a 13.
 ἀπτός. σῶμα ἅπαν ἄπτόν, ἄπτόν
 δὲ τὸ αἰσθητὸν ἀφῆ 434^b
 12. ἀπταί εἰσὶν αἱ διαφοραὶ
 τοῦ σώματος ἢ σῶμα 423^b 27.
 διαφέρει τῶν ὄρατῶν 423^b 12.
 τὰ ἀπτὰ πλείω 422^b 19. ἐν τῷ
 ἀπτῷ πολλαὶ ἐναντιώσεις 422^a
 25. τὸ γενεστὸν ἀπτόν τι 422^a
 10.
 ἀπτικός. ἀνάγκη τὸ τοῦ ζώου
 σῶμα ἀπτικὸν εἶναι 434^b 12.
 435^a 14. τὰ ζῶα πάντα φαί-
 νεται τὴν ἀπτικὴν αἰσθησιν
 ἔχοντα 413^b 12. ἄνευ τοῦ ἀπτι-
 κοῦ τῶν ἄλλων αἰσθησεων οὐ-
 δεμία ὑπάρχει 415^a 3. τὸ αἰ-
 σθητηρίου ἀπτικὸν δυνάμει τὰ
 ἀπτὰ 423^b 30. cf. 423^a 16. fa-
 cultas sentiendi 422^b 20.
 ἀπύρηνος 422^a 29.
 ἀργία, opp. ἐνέργεια 416^b 3.
 ἄργυρος χυτὸς 406^b 19.
 ἀριθμός. τῆ ἀποφάσει τοῦ συνε-
 χοῦς γινώσκειται 425^a 19. ἀρ-
 μονικοὶ ἀριθμοὶ 406^b 29. οἱ
 ἀριθμοὶ τὰ εἶδη αὐτὰ 404^b 24.

ἀριθμὸς ἢ ψυχὴ κινῶν ἑαυτὸν 408^b 32. ἀριθμῷ ἀδιαίρετον 427^a 2. ἐν ἀριθμῷ, dist. ἐν εἶδει 415^b 7. 431^a 23. 411^b 21. ἀριθμῶν καὶ ἐπιπέδων ἄλλαι ἀρχαί 402^a 22.

ἀρμόζειν 408^a 1.

ἀρμονία τί ἐστὶ 407^b 30. 408^a 6.

ἀρμονικοὶ ἀριθμοὶ 406^b 29.

οἱ ἀρχαῖοι 427^a 21.

ἀρχή (καὶ αἰτία) πολλαχῶς λέγεται 415^b 8. ἢ ψυχὴ αἰ ἀρχαί 404^b 10. 405^b 19. διαφέρονται περὶ τῶν ἀρχῶν τίνες καὶ πόσαι 404^b 30. ἢ τῆς ψυχῆς ἀρχή 416^b 18. ἄλλαι ἄλλων ἀρχαί 402^a 22.

ἀσπάλαξ (v. l. σπάλαξ) ὑπὸ τὸ δέσμα ἐχει ὀφθαλμοῦς 425^a 10.

ἀσύμμετρος 430^a 31.

ἄσφαλτος 421^b 24.

ἀσώματος 405^a 7. ^b11. 409^b 21.

ἀτελής 432^b 23. 433^b 31.

ἄτιμος 404^b 4.

ἄτομον εἶδος 414^b 27.

αὔξη 411^a 30 — αὔξησις 413^a 27. 406^a 13. 434^a 24. 415^b 29.

αὔξητικὸς. αὔξητικῷ καὶ τροφῇ εἶναι ἕτερον 416^b 12.

αὐστηρὸς χυμὸς 422^b 13. ὁσμὴ αὐστηρά 421^a 30.

αὐτό absolute positum 409^a 13. 417^b 6. 416^b 24. 25.

αὐτομάτη γένεσις 415^a 27.

ἀφαιρέσεις. ἐξ ἀφαιρέσεως 403^b 15. τὰ ἐν ἀφαιρέσει ὄντα 429^b 18. τὰ ἐν ἀφ. λεγόμενα. 431^b 12.

ἀφάλλεσθαι 420^a 22. 26. [432^a 5.

ἀφή. τῶν ἀπτῶν ἐστὶν ὡσπερ μεσότης 435^a 21. 424^a 4. δεκτικὸν τὸ αἰσθητήριον οὐ μόνον ὄσαι διαφοραὶ γῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπτῶν ἀπάντων 435^a 21. ^b3. ἢ ἀφή τῶ αὐτῶν ἀπτεσθαι ἐστὶν, διὸ καὶ

τοῦνομα ἔχει. 435^a 17. πάντα τὰ τοῦ ἀπτοῦ ἢ ἀπτῶν τῆ ἀφῆ ἡμῖν αἰσθητά 424^b 25. τὸ πρῶτον αἰσθητήριον οὐχ ἡ σάρξ, ἀλλ' ἡ σάρξ τὸ μεταξύ 422^b 21. 423^b 26. πότερον πλείους ἀφαί ἢ μία 422^b 19. ἢ ἀφή τοῦ ἀπτοῦ καὶ ἀνάπτου 424^a 12. αἰσθήσεως πρῶτον ὑπάρχει πᾶσιν ἀφή 413^b 4. ἀνευ ἀφῆς οὐδεμίαν οἰόντε ἄλλην αἰσθησιν ὑπάρχειν 415^a 3. 435^a 12, ^b2. δύναται χωρίζεσθαι τῶν ἄλλων αἰσθήσεων 413^b 6. 415^a 4. 434^a 1. τὰ ζῶα πάντα ἔχουσι τὴν ἀφήν. 414^b 3. ^a3. 435^b 6. ταύτης στερισκόμενα τὰ ζῶα ἀποθνήσκουσιν ἀνάγκη 435^b 4. ταύτην ὁ ἀνθρώπος ἀκριβεστάτην ἔχει 421^a 19. καὶ ἡ γεῦσις ἐστὶν ὡσπερ ἀφή τις 434^b 18. τῶν ἀπτῶν ὑπερβολὴ ἀναίρει τὴν ἀφήν καὶ τὸ ζῶον 435^b 14. ἀφήμι 407^b 13.

ἀφορίζειν 416^a 20.

Ἄφροδίτη 406^b 19.

ἀφνής 421^a 24. 25.

ἄφρωνος 421^a 4.

Ἄγγελος 420^b 12.

ἄχρους 418^b 28.

ἀχώριστος 403^a 15. 433^b 25.

427^a 2. 426^b 29.

ἄψοφος 418^b 27. 420^a 7.

ἄψυχος, opp. ἔμψυχος 403^b 26. 413^a 21.

βάδις οἰκεία ἐστὶ κίνησις ποδῶν 406^a 9.

βάθος ἐστὶ τὸ τρίτον μέγεθος 423^a 23. conl. μήκος et πλάτος 404^b 20.

βάπτω 435^a 2.

βαρῦς, opp. ὀξύς 420^a 29 sqq.

βαρύτης, opp. ὀξύτης 422^b 30. βήξ 420^b 33.

- βήπτειν 420^b 31.
 βία κινεῖσθαι, opp. φύσει κιν.
 406^a 22.
 βίαιος 407^b 1. βίαιοι κινήσεις
 406^a 26.
 βλαστάνειν 430^a 29.
 βλέφαρον 421^b 29.
 βούλεσθαι, οἷον βούλεται εἶναι
 ἢ σάρεξ 423^a 14.
 βουλευτικός. ἢ βουλευτικὴ φαν-
 τασία ἐν τοῖς λογιστικοῖς ζώ-
 οῖς ὑπάρχει 434^a 7. τὸ βου-
 λευτικὸν οὐκ ἔχει ἢ ὄρεξις
 434^a 12.
 βούλησις ὄρεξις τις 433^a 23.
 γίνεται ἐν τῷ λογιστικῷ. dist.
 ἐπιθυμία εἰς θυμὸς 432^a 5.
 433^a 24. νικᾷ ἐνίοτε ἢ ὄρεξις
 τὴν βούλησιν 434^a 12.
 βράγγιον 420^b 13.
 βραδύς, opp. ταχύς 420^a 32.
 βροντή 424^b 11.
 γαῖα (Emped.) 404^b 13.
 γεγωνεῖν 420^a 1.
 γενεαίς αὐτομάτῃ 415^a 27. conī.
 αὐξήσις 416^a 23. opp. φθορά
 434^a 23. γενέσεως ποιητικόν
 416^b 15.
 γενητός 434^b 4.
 γεννᾶν 415^a 26. τέλος τὸ γεν-
 νῆσαι οἷον αὐτό 416^b 24.
 γέννησις, conī. τροφή 415^a 23.
 γεννητικός. ἢ πρώτη ψυχὴ γεν-
 νητικὴ οἷον αὐτό 416^b 25. ἢ
 αὐτὴ δύναμις τῆς ψυχῆς θρε-
 πτικὴ καὶ γεννητικὴ 416^a 19.
 τὰ τέλεια ζῶα γεννητικά 432^b
 24. cf. 415^a 27.
 γένος. γένει διαφέρειν, dist.
 εἶδει διαφ. 402^b 3. 413^b 26.
 τὰ γένη τῶν ὄντων 402^a 23.
 412^a 6. cf. 410^a 13 = ἕλη sive
 δύναμις 417^a 27.
 γεύεσθαι 422^b 8.
 γεῦσις. ἐνέργεια τοῦ γευστικοῦ
 426^a 14. ὥσπερ ἀφή τις 434^b
 18. 21. 421^a 18. τοῦ γευστοῦ
 καὶ ἀγεύστου. 422^a 29. χυμοῦ
 αἰσθησις 422^a 17. θρεπτικοῦ
 αἰσθησις 434^b 22. πάσχει τι
 ὑπὸ τοῦ γευστοῦ 422^b 2. ἀνάγκη
 τὸ αἰσθητήριον μῆτε ὑγρὸν
 εἶναι ἐντελεχεῖα μῆτε ἀδύνα-
 τον ὑγραίνεσθαι 422^b 1. τὸ
 ὑπερβάλλον φθείρει τὴν γεῦ-
 σιν 426^a 31. τίνος ἕνεκα 435^b
 22. 434^b 22.
 γευστικός. τὸ γευστικὸν δυνά-
 μι οἷον τὸ γευστόν 422^b
 15. τὸ γευστικὸν αἰσθητήριον
 422^b 5.
 γευστός. τὸ γευστόν ἀπτόν τι
 422^a 8. τὸ γευστόν ὁ χυμὸς
 422^a 17. ὑγρὸν τὸ γευστόν 422^a
 34. ^a16.
 γῆ. ἢ γῆ κάτω κινεῖται 406^a
 28. πάντα τὰ στοιχεῖα κριτὴν
 εἴλιπε, πλην τῆς γῆς 405^b 8.
 τὰ ἄλλα στοιχεῖα αἰσθητήρια
 ἂν γένοιτο ἔξω γῆς 435^a 15.
 425^b 6. τὰ φυτὰ αἰσθησιν οὐκ
 ἔχει, ὅτι γῆς ἐστίν 435^b 1.
 γῆινος 435^a 21.
 γῆρας. τὸ γῆρας οὐ τῷ τὴν ψυ-
 χὴν τι πεπονθῆναι, ἀλλ' ἐν
 ᾧ 408^b 22.
 γιγγλυμός 433^b 22.
 γίγνισθαι. ἔστι ἐξ ἐντελεχεῖα
 ὄντως πάντα τὰ γιγνόμενα
 431^b 3.
 γιγνοσκεῖν 429^a 10. τὸ τί ἐστι
 γινῶναι 402^b 17. γινώσκειται
 τῷ ἴμοιῳ τὸ ὅμοιον 404^b 17.
 409^b 26. 405^b 15. cf. 427^a 27.
 γλαφυρός 405^a 8.
 γλυκίς, opp. πικρὸν 422^b 11.
 γλυεῖα ὁσμὴ 421^a 29.
 γλώττω. ἐπὶ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν
 διάλεκτον τῇ γλώττῃ καταχερῆ-

- ται ἡ φύσις 420^b 18. γλῶτταν
 ἔχει τὸ ζῶον, ὅπως σημαίνη
 τι ἑτέρῳ 435^b 25. μήτε κατὰ-
 ξηρος οὔσα μήτε λίαν ὑγρὰ
 αἰσθάνεται ἡ γλῶττα 422^b 5.
 ἀπάντων τῶν ἀπτῶν αἰσθά-
 νεται καὶ χυμοῦ 423^a 18.
 γνωρίζειν 427^b 5. 429^a 19. 409^b
 26. γνωρίζεται τῷ ἐναντιῳ·
 δεῖ δὲ δυνάμει εἶναι τὸ γνω-
 ρίζον 430^b 23.
 γνωριμώτερον κατὰ τὸν λόγον
 413^a 12.
 γνωριστικός 404^b 28.
 γονή 405^v 3. 4.
 γραμματεῖον 430^a 1.
 ἡ γραμμὴ στιγμὴ κινηθεῖσα
 409^a 4. αἱ γραμμαὶ οὐ διαι-
 ροῦνται εἰς στιγμάς 409^a 30.
 γράφειν. ὁ γεγραμμένος ὀφθαλ-
 μός 412^b 22.
 γραφή. ἐν γραφῇ θεᾶσθαι τὰ
 δεινὰ 427^b 24.
 Δαίδαλος 406^b 18.
 δακτύλιος 424^a 19.
 δεκτικός 414^a 10. 429^a 15. 424^a
 18. 425^b 23. 434^a 29. 435^a 22.
 δέχεσθαι 424^b 2. 407^b 21. 414^a
 24.
 Δημόκριτος 403^b 31. 404^a 27.
 405^a 8. 406^b 17. 409^a 12. 32.
 18. 419^a 15.
 διαδιδόναι 435^a 9.
 διαδύνειν 404^a 7.
 διαθέσεις στερητικαί 41^b 15.
 διαιρεῖν 429^b 30. 409^a 9. 411^b
 19. αἱ διαιρεθεῖσαι κατηγορίαι
 410^a 15. 402^a 25.
 διαίρεσις 430^b 20. opp. σύθσεις
 430^b 2. μέθοδος τις 402^a 20.
 διαιρετός 430^b 9. 427^a 3. 7. 12.
 διαλεκτικός καὶ φυσικός δια-
 φερόντως ἀν' ὀρίσαιντο 433^a 29.
 διαλεκτικῶς καὶ κενῶς 403^a 2.
 διάλεκτος 420^b 8. 18.
 ἡ διάμετρος καὶ τὸ ἀσύμμετρον
 συντίθενται 430^a 31.
 διανοεῖσθαι, κοινόν ἐστι πάθος
 τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος
 408^b 24. 3. 9. 14. dist. αἰσθά-
 νεσθαι 427^b 13. λέγω νοῦν,
 ὃ διανοεῖται καὶ ὑπολαμβάνει
 ἡ ψυχὴ 429^a 23. dist. νοεῖν
 καὶ θεωρεῖν 408^b 24 sqq.
 διανοητικός 414^a 32. ^b18. τῇ
 διανοητικῇ ψυχῇ τὰ φαντά-
 σματα ὑπάρχει 431^a 14.
 διάνοια, ἕτερον αἰσθήσεως καὶ
 φαντασίας 427^b 14. λογισμόν
 καὶ διάνοιαν ἐλάχιστα τῶν
 ζῶων ἔχει 415^a 8. οἱ σκληρό-
 σαρκοὶ ἀφνεῖς τὴν διάνοιαν
 421^a 25. διάνοια πρακτικὴ
 433^a 18.
 διαπνεῖν 411^b 9.
 διαπορεῖν 403^b 20.
 Διόφους νόος 418^a 21.
 διασαφεῖν 414^b 14. 416^b 30.
 404^b 1. 417^b 29.
 διασπᾶν 432^b 5. 411^a 20.
 διάστασιν ἔχειν 432^a 28.
 διάστημα 418^b 25.
 διατιθέναι 414^a 11.
 τὸ διαφανές τί ἐστι 418^b 4. ἡ
 ἐντελεχεία ἡ δυνάμει 418^b 30.
 ἄχρον ἐστὶ 418^b 28.
 διαφέρεσθαι 404^b 30. 405^a 2.
 διαφερόντως 403^a 29. 421^a 22.
 διαχεῖν 419^b 21.
 διαψεύδεσθαι 428^b 20.
 διδασκαλία 417^b 11.
 διδασκαλικός 417^b 13.
 διδόναι λόγους 407^b 28.
 διερός 423^a 25, ^b1.
 διευρύνειν 422^a 3.
 δικνεῖσθαι 423^a 5.
 διστάναι. δίστησιν ἀήρ ὁ μετὰ
 βροντῆς τὸ ξύλον 424^b 12.
 Διογένης 405^a 21.

- διορίζω 402^b 11. 413^a 9. 416^b 32. 419^b 4. 427^a 15. 415^b 9.
- δίψα ἐπιθυμία ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ 414^b 12.
- διώκω, opp. φεύγειν 431^a 9. 432^b 29.
- διακτόν, opp. φευκτόν 431^b 3. 432^b 28.
- δόξα. cf. δοξάζειν. ὑπόληψις τις 427^b 25. διαφέρει φαντασίας 428^a 18 sqq. γίνεται καὶ ἀληθῆς καὶ ψευδῆς 428^a 19. δόξῃ ἔπεται πίστις 428^a 20. ἢ τοῦ καθ' ἕκαστα δόξα. dist. ἢ καθόλου 434^a 19. τὰ ἄλλα ζῶα (πλὴν ἀνθρώπου) δόξαν οὐκ ἔχει 434^a 10. αἱ τῶν προτέρων δόξαι 403^b 22. cf. 407^b 27.
- δοξάζειν, dist. φαντασία 427^b 20 sqq. 428^a 20.
- δοξαστικῶ εἶναι καὶ αἰσθητικῶ ἕτερον 413^b 30.
- δριμύς χυμός 422^b 13. ὀσμὴ δριμεῖα 421^a 30.
- δυσάς. ἔστω τὸ εὐθεῖ εἶναι δυσάς 429^b 20.
- δύναμις. ἢ ὕλη δύναμις, τὸ εἶδος ἐντελέχεια 412^a 9. 414^a 16. opp. ἐνέργεια 419^b 5. 415^a 19, et ἐντελέχεια 417^a 20 sqq. 417^b 5. 413^b 18. τὸ δυνάμει ὄν, τὸ κατὰ δύναμιν ὄν. opp. τὸ ἐντελεχεῖα sive ἐνεργεία ὄν 402^a 26. 417^a 6. 429^a 16. 24. 29. 429^b 30. 430^a 10 sqq. δυνάμει opp. τῶ εἶναι 427^a 6. τὸ κατὰ δύναμιν χρόνω πρότερον ἐν τῶ ἐνί, ὅπως δὲ οὐδὲ χρόνω 431^a 2. 430^a 21. τὸ δυνάμει ὄν διπτόν 417^a 22 sqq. 430. 429^b 8. αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς 414^a 29. 413^a 1. 33. 415^a 25. 416^a 19. 433^b 1. 432^a 25.
- δυσμαί 418^b 26.
- δυσχέρεια 410^a 27.
- δυσώδης, opp. εὐώδης 421^b 22.
- ἐγκατοικοδομεῖν 420^a 9.
- ἐγκρατής 433^a 7.
- ἐργήγορσις ἀνάλογον τῶ θεωρεῖν 412^a 25, ἐντελέχειά ἐστι 412^b 28.
- εἰδησις 402^a 1.
- εἶδος, syn. μορφή 412^a 8. opp. ὕλη 412^a 7. 414^a 16. = ἐντελέχεια 412^a 10. 414^a 17. ἢ αἰσθησις δεκτικὸν τῶν αἰσθητῶν εἰδῶν ἄνευ τῆς ὕλης 424^a 18. ὁ νοῦς δεκτικὸν τοῦ εἶδους 429^a 15. ὁ νοῦς εἶδος εἰδῶν 432^a 2. 427^a 12. conl. λόγος 403^b 2. 414^a 12. species, dist. γένος 402^b 3. τὸ εἶδει ἔν, dist. τὸ ἀριθμῶ ἔν 415^b 7. 411^b 20. ἄτομον εἶδος 414^b 22.
- εἰδωλοποιεῖν 427^b 20.
- εἰκάζειν 403^a 1.
- ἐλλικρινῆς, conl. ἀμυγῆς 426^b 4.
- εἶναι. τὸ εἶναι, dist. τὸ εὖ εἶναι 435^b 20. τὸ εἶναι = notio 425^b 27. 426^a 16. 427^a 3. 424^a 25. 431^a 14. τὸ μεγέθει, τὸ σαρκὶ εἶναι, dist. τὸ μέγεθος, ἢ σάρξ 429^b 10. cf. 412^b 13. πολλὰ ὡς λέγεται τὸ εἶναι et τὸ ὄν 412^b 8. 410^a 13, cf. 402^a 24. γένος ἔν τῶν ὄντων ἢ οὐσία 412^a 6. ἢ αἰσθητὰ τὰ ὄντα ἢ νοητὰ 431^b 22.
- εἶπαμεν 423° 8.
- εἶς. τὸ ἔν καὶ τὸ εἶναι πολλὰ ὡς λέγεται 412^b 8. ἐν ἀριθμῶ, opp. εἶδει ἔν 415^b 4. 411^b 21. ἔν τῶ ἀνάλογον 431^a 21. ἔν ἐντελεχεῖα, opp. ἔν δυνάμει 413^b 18. ἢ τοῦ ἐνὸς ἰδέα 404^b 20. νοῦς τὸ ἔν 404^b 22 (Plato). ἕκαστος. τὰ καθ' ἕκαστα, opp. τὰ καθόλου 417^b 22. 434^a 17.

- ἐκθλίβειν 404^a 11.
 ἐκκρίνειν 404^a 14.
 ἐκλείπειν 424^b 27. 425^a 13.
 ἐκπνεῖν, opp. ἀναπνεῖν 421^a 2.
 421^b 15.
 ἔκστασις 406^b 13.
 ἐκτείνειν 429^b 17.
 Ἐκτωρ κεῖτ' ἄλλοφρονέων
 (Hom.) 404^a 30.
 αἱ ἔλικες τοῦ ὠτός 420^a 13.
 ἔλκειν τὴν τροφήν 412^b 4.
 ἔλξις, opp. ὤσις 433^b 25.
 ἔλυτρον 421^b 29.
 ἔμπαλιν. τοῦμπαλιν 416^a 31.
 Ἐμπεδοκλῆς 404^b 11. 408^a 19.
 410^a 3. ^a28. 415^b 28. 418^b 20.
 427^a 22. 430^a 28.
 ἐμφαίνεσθαι 413^a 15.
 ἐμψυχος. τὸ ἐμψυχον διώρισται
 τοῦ ἀψύχου τῷ ζῆν 413^b 21.
 τὸ ἐμψ. τοῦ ἀψύχου δυοῖν μά-
 λιστα διαφέρειν δοκεῖ, κινήσει
 τε καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι 403^b
 25. cf. 427^a 17. πᾶν ἐμψυχον
 ἔχει θερμοτήτα 416^b 29. τὰ
 ἐμψυχα σώματα 415^b 11. 434^b
 12.
 ἐναϊμος 420^b 10. 421^b 11.
 ἐναλλάξ 431^a 27.
 ἐναντίος. ἡ τροφή τὸ ἐναντίον
 τῷ ἐναντίῳ 416^a 22. ἀδύνατον
 ἅμα τὰς ἐναντίας κινήσεις κι-
 νεῖσθαι τὸ αὐτὸ 426^b 30. ἡ
 ἐπιστήμη τῶν ἐναντίων ἡ αὐτῆ
 427^b 6. τῷ ἐναντίῳ πως γνω-
 ρίζεται ἢ στέρησις 430^b 23 cf.
 411^a 4.
 ἐναντιώσεις. ἐναντιώσεις ποιοῦ-
 σιν ἐνιοὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς 405^b
 23. θάτερον μέρος τῆς ἐναντ.
 ἑαυτὸ κρίνει καὶ τὸ ἀντικεί-
 μενον 411^a 4.
 ἐναργής 403^a 19. ἐναργῶς αἰ-
 σθάνεσθαι 428^a 14.
 ἐναρμόζειν 414^a 23.
 ἐνδύεσθαι 407^b 23. 25.
 ἔνεκα. ὡς οὐ ἔνεκα ἡ ψυχῆ
 αἰτία 415^b 10. τὸ οὐ ἔνεκα
 διπτόν 415^b 2. 415^b 20. ἔνεκά
 του 415^b 16. 433^a 14. 15. τοῦ
 εὔ ἔνεκα, dist. τοῦ εἶναι ἔνεκα
 435^b 20. 420^b 19. cf. 431^b 24.
 ἐνέργεια, cf. ἐντελέχεια. dist.
 δύναμις 415^a 19. τὸ ἐνέργεια
 ὄν, dist. τὸ δυνάμει ὄν 417^a
 12. 425^b 28. 429^a 24. 416^b 1.
 430^a 10 sqq. τὸ ποιοῦν οἶον
 αὐτὸ ἐνέργεια τοιοῦτον ποιεῖ
 τὸ δυνάμει ὄν 424^a 1. 417^a 17.
 ἢ τοῦ ποιητικοῦ ἐνέργεια ἐν
 τῷ πάσχοντι 426^a 4. 7. dist.
 κινήσεις 431^a 6. 417^a 16. ὁ κατ'
 ἐνέργειαν ἐπιστήμων δυνάμει
 πως 429^b 6. cf. 417^b 32. τὸ
 κατ' ἐνέργειαν αἰσθάνεσθαι
 ὁμοίως λέγεται τῷ θεωρεῖν
 417^b 19. τῆ οὐσίᾳ ὧν ἐνέργεια
 430^a 18.
 ἐνεργεῖν 417^a 15. 425^b 29. 428^a
 13. 417^b 1. 416^b 19. ἐνεργεῖ-
 σθαι 427^a 7.
 ἐνιστάται. περὶ οὗ ὁ λόγος
 ἐνέστηκεν 432^b 8.
 ἐννοεῖν 430^b 10.
 ἐνοποιεῖν 410^b 11.
 ἐντελέχεια. τὸ κυρίως εἶναι ἡ
 ἐντελέχειά ἐστι 412^b 9. τὸ εἶ-
 δος ἐντελέχεια 412^a 10. ἡ ἐν-
 τελέχεια λόγος τοῦ δυνάμει
 ὄντος 415^b 14. ἐκάστου ἡ ἐν-
 τελέχεια ἐν τῷ δυνάμει ὑπάρ-
 χοντι καὶ τῆ οἰκείᾳ ὕλῃ 414^a
 25. ἐντελέχεια, opp. δύναμις
 417^b 5. 431^b 25. διχῶς, ἢ ὡς
 ἐπιστήμη ἢ ὡς τὸ θεωρεῖν 412^a
 10. 22. cf. 412^b 28. τὸ ἐντελε-
 χείᾳ ὄν, opp. τὸ δυνάμει ὄν
 417^a 29. 429^a 29. ^b30. ἐξ ἐν-
 τελεχείᾳ ὄντος πάντα τὰ γι-
 γνόμενα 431^a 3.

- τὰ ἔντομα 413^b 20. 411^b 20.
 τὰ ἔνυδρα τῶν ζῴων 419^a 35.
 421^b 10.
 ἔνυλοι λόγοι 403^a 25.
 ἔξις. ἔξεις καὶ πάθη 432^a 6.
 opp. αἱ στερητικαὶ διαθέσεις
 417^b 15. ὡς ἔξις τις οἶον τὸ
 φῶς 430^a 15. cf. 418^b 19.
 ἐξίστασθαι ἐκ τῆς οὐσίας 406^b
 13.
 ἔξωθεν 417^b 20. 28. ^a28.
 ἐπανιέναι 412^a 4.
 ἐπεισιέναι 404^a 13.
 ἐπέργεσθαι 413^a 13.
 ἐπίδοσις 417^b 7.
 ἐπιζητεῖν 402^a 7. 411^a 11.
 ἐπίηρος (Emped.) 410^a 4.
 ἐπιθυμῆν πάσχειν τι οὐκ ἄνευ
 σώματος 403^a 7.
 ἡ ἐπιθυμητικὴ ψυχὴ 407^a 5. τὸ
 ἐπιθυμητικόν 432^a 25. 433^b 4.
 ἐπιθυμία, τοῦ ἡδέος ὕρεξις 414^b
 6. ὕρεξις ἐν τῷ ἀλόγῳ 432^b 6.
 ὅπου αἰσθησις, καὶ ἐπιθυμία
 413^b 24. 414^b 1. 434^a 3. ἡ
 ἐπιθ. κινεῖ παρὰ τὸν λογισμὸν
 433^a 25. ^b6.
 ἐπικάλυμμα 422^a 2.
 ἐπικάλυπτειν τὸν νοῦν 429^a 7.
 ἐπικρίνειν 431^a 20.
 ὁ ἐπιπέδον ἀριθμὸς δόξα (Plat.)
 404^b 23.
 ἐπισκῆπτεσθαι 405^b 31.
 ἐπισκοπεῖν 406^a 11.
 ἐπίστασθαι. ᾧ ἐπιστάμεθα, δι-
 χῶς λέγεται 414^a 5.
 ἐπίστασις 407^a 33.
 ἐπιστήμη. εἶδος καὶ λόγος ἐστὶ
 τοῦ ἐπιστημονικοῦ 414^a 9. ὑπό-
 ληψίς τις ἀληθείας, dist. δόξα
 (ἀληθείας) et φρόνησις 427^b 9.
 25. dist. φαντασία 428^a 16.
 dist. αἰσθησις 417^b 23. dist.
 θεωρεῖν 412^a 10. τὸ αὐτὸ ἐστὶν
 ἡ κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμη
 τῷ πράγματι 430^a 20. 431^a 1.
 ἡ ἐπιστήμη τὰ ἐπιστητά πως
 431^b 22. ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐναν-
 τίων ἡ αὐτὴ 427^b 6. αἱ ἐπι-
 στῆμαι αἱ τῶν αἰσθητῶν 417^b
 26.
 ἐπιστημονικός. τὸ ἐπιστημονι-
 κὸν δεκτικὸν τῆς ἐπιστήμης
 414^a 10. δυνάμει ταῦτον τῷ
 ἐπιστητῷ 431^b 27. τὸ ἐπιστη-
 μονικὸν οὐ κινεῖται 434^a 16.
 ἐπιστήμων διχῶς λέγεται 417^a
 23. 429^b 6.
 ἐπιστητόν, dist. αἰσθητόν 431^b
 23.
 ἐπομένως 405^a 3. τὰ ἐπόμενα
 (αἰσθητά) 428^b 22.
 ἔπος. ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς ἔπεισι
 καλουμένοις 410^b 28.
 ἐρμηγεία 420^b 19.
 ἔσω 408^b 25.
 ἐτερομήκης 413^a 17.
 εὐξέταστος 408^a 10.
 εὐθύρπτος 420^a 8.
 εὐθύνααι 407^b 29.
 εὐθύνορεῖν 407^a 29.
 τὸ εὐθύ, dist. τὸ εὐθεῖ εἶναι
 429^b 20. τῷ εὐθεῖ, ἢ εὐθύ,
 συμβαίνει ἄπτεσθαι σφαιράς
 κατὰ στιγμήν 403^a 13.
 εὐθυωρία 406^b 31.
 εὐκίνητος 405^a 12.
 εὐλαβεῖσθαι 403^b 24.
 εὐλογος 408^a 34.
 εὐμαρής 403^a 1.
 εὐπορεῖν 403^b 21.
 εὐρεσις 413^a 19.
 εὐστερνος (Emped.) 410^a 4.
 εὐτηκτος 422^a 19.
 εὐφρησις 421^a 24.
 εὐώδης 421^b 23.
 ἐφαρμοζέιν 403^a 5. 414^b 23.
 ἔχειν. τὸ ἔχον ψυχὴν σῶμα
 403^a 4. 408^b 27. τὰ ἐχόμενα
 415^a 15. 422^b 12.

- ζέσις 403^a 31.
 ζῆν. διώρισταί τὸ ἔμψυχον τοῦ
 ἀψύχου τῷ ζῆν 413^a 19. ὧ
 ζῶμεν διχῶς λέγεται 414^a 4.
 τὸ ζῆν πλεοναχῶς λέγεται 413^a
 22. τὸ ζῆν διὰ τὴν θρεπτικὴν
 ἀρχὴν ὑπάρχει τοῖς ζῶσιν,
 413^b 1. 415^a 25. τὸ δὲ ζῶον διὰ
 τὴν αἰσθησιν πρώτως 413^b 2.
 434^a 27. τὸ ζῆν (sc. τοῦ ζῶου)
 τῇ ἀφῆ ὄρισταί 435^b 16. καὶ
 τὰ φυτὰ ζῆ 410^b 23. 411^b 28.
 413^a 34. 434^a 22. τὰ φυτὰ καὶ
 ἔνια τῶν ζῶων διαιρούμενα
 ζῆ 411^b 19. 413^b 16. τοῦ ζῆν
 ὄρος ἢ ἀναπνοή (Democrit.)
 404^a 9. διὰ τί ὠνόμασταί 405^b 27.
 ζωὴ ἐστὶν ἢ δι' αὐτοῦ τροφή
 καὶ αὔξησις καὶ φθίσις 412^a 14.
 ζῶον. τὸ ζῶον τὸ καθόλου 402^b 7.
 ὄθεν ἢ διαφορὰ τῶν ζῶων 413^b
 33. ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ζῶον 413^a
 3. σῶμα ἔμψυχον 434^b 11. τὸ ζῶον
 διὰ τὴν αἰσθησιν πρώτως 413^b 2.
 434^a 30. οὐχ οἰόντε ἀνευ ἀφῆς
 εἶναι ζῶον 434^b 24. 435^b 17.
 414^b 3. οὐχ οἰόν τε ἀπλοῦν
 εἶναι τὸ τοῦ ζῶου σῶμα 435^a
 11. 434^a 10. πολλὰ τῶν ζῶων
 οὐτ' ὄψιν οὐτ' ἀκοὴν οὐτ'
 ὄσμησιν αἰσθησιν ἔχουσιν 415^a 5.
 ζῶά τινα μόνιμα κατὰ τόπον
 410^b 19. 432^b 20. 434^b 2. οὐ
 πάντα ζῶα ἀναπνεύουσιν 411^a
 1. ἔνια τῶν ἐντόμων διαιρού-
 μενα ζῶσιν 411^b 20. ζῶα ἀτε-
 λῆ καὶ πεπηρωμένα 425^a 10.
 432^b 23. ζῶον ποιεῖ ζῶον 415^a
 29. τῆς αἰσθητικῆς φαντασίας
 μετέχουσι τὰ ζῶα 433^b 30. 434^a
 5. ἐνίοις δ' ἀορίστως ἔνεστιν
 434^a 4. cf. 428^a 10. 414^b 16.
 ζῶα λογιστικά 434^a 7.
 ἤδεσθαι. τί ἐστι, opp. λυπεῖσθαι
 431^a 10.
- ἡδονή. ὄπου αἰσθησις, καὶ λύ-
 πη καὶ ἡδονή 413^b 23. 414^b 3.
 ὄπου ἡδονή, καὶ ἐπιθυμία
 434^a 3.
 ἡδύς. 426^b 4. 414^b 5. 431^b 9
 433^b 9. 432^b 31.
 ἡδυσμα 414^b 13.
 ἡλιος φαίνεται ποδιαῖος 428^b 3.
 ἡμισυς 430^b 10.
 Ἡράκλειτος 405^a 25.
 ἡρεμεῖν 406^a 24. 434^a 20.
 ἡρέμησις 406^b 22.
 ἡχεῖν 420^a 16. 19.
 ἡχώ, πότε γίνεται 419^b 25.
- Θαλῆς 405^a 19. 411^a 18.
 θαρραλέος 427^b 22.
 θαρρεῖν 403^a 7.
 θάρσος 403^a 17.
 θεῖον = sulphur 421^b 25.
 θεῖος, πάντα τοῦ θεῖου ὀρέ-
 γεται 415^a 29.
 θεός. θεῶν πάντα πλήρη (Tha-
 les) 411^a 8.
 θερμός 423^b 24. τὸ θερμὸν ἐρ-
 γάζεται τὴν πέψιν 416^b 29.
 θερμότης 416^b 29.
 θέσειν ἔχειν 409^b 6. 408^a 7.
 θεωρεῖν 402^a 7. ^b17. 432^a 9.
 dist. ἐπιστήμη 412^a 11. dist.
 τὸ ἐπιστήμην ἔχειν 417^a 29.
^b5. 19. coni. τὸ νοεῖν 408^b 24.
 θεωρητικός. ὁ νοῦς πρακτικὸς
 διαφέρει τοῦ θεωρητικοῦ τῷ
 τέλει 433^a 15. ἡ θεωρητικὴ
 δύναμις, coni. ὁ νοῦς 413^b 25.
 ἡ θεωρητικὴ ἐπιστήμη καὶ τὸ
 οὕτως ἐπιστητὸν τὸ αὐτό 430^a 4.
 τὰ θηρία οὐκ ἔχει νοῦν 429^a 6.
 428^a 24. cf. 434^a 10.
 τίξις 407^a 18. 427^b 4.
 θρεπτικός. θρεπτικὸν λέγομεν,
 οὐ καὶ τὰ φυτὰ μετέχει 413^b
 7. ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ πρώτη
 καὶ κοινοτάτη δύναμις, ἧς

- ἐστὶν ἔργα γεννηῖσαι καὶ τρο-
 φῇ χρῆσθαι 415^a 23. 434^a 22.
 416^a 19. τὸ θρεπτικὸν χωρί-
 ζεται τοῦ αἰσθητικοῦ 413^b 5.
 411^b 30. 413^a 31. 414^a 32.
 415^a 2.
 θριξ. ταῖς θριξὶ οὐκ αἰσθανό-
 μεθα, ὅτι γῆς ἐστὶν 435^a 25.
 410^b 1.
 θρούπτειν 419^b 26.
 θρούψις 419^b 23.
 θυμικός 432^a 25. 433^b 4.
 θυμὸς ὀρεγίς τις 414^b 2. 403^a 17.
 θύραθεν 404^a 13.
 ἰδέα 404^b 20.
 ἴδιος 409^b 1. ἴδιον ἐκάστης αἰ-
 σθήσεως τί ἐστι 418^a 9. 425^a
 19. 21. 30. 428^b 18. 23. 430^b
 29. ἴδιος λόγος 414^b 26. ἰδίως
 425^a 7.
 Ἰππων 405^b 2.
 ἱστορία 402^a 4.
 ἰσχυρὰ παθήματα 403^a 19.
 οἱ ἰχθύες ἄφωνοι 421^a 4. 420^b 4.
 καθαρός, νοῦς (Anax.) 405^a 17.
 καθόλου 410^b 26. 424^a 17. τὸ
 ζῶον τὸ καθόλου 402^b 7. ἡ
 καθόλου ὑπόληψις 434^a 20. ἡ
 ἐπιστήμη τῶν καθόλου 417^b
 23. τὰ καθόλου ἐν αὐτῇ τῇ
 ψυχῇ 417^b 23.
 καθορᾶν 402^b 20.
 κανός. τὸ κανὸν πῶς γνωρί-
 ζεται 430^a 23. cf. 411^a 5.
 κἀμνειν 420^a 14. 15. 422^b 8.
 καμπύλος, opp. εὐθύς 411^a 5. 6.
 ὁ κανὼν κριτῆς τοῦ εὐθέος καὶ
 τοῦ καμπύλου 411^a 6.
 καρδιά 403^a 30. 408^b 8. 432^b 31.
 καρπός 412^b 27. 3.
 κατακάμπτειν 406^b 31.
 καταφάναι, opp. ἀποφάναι
 431^a 9.
 κατάφασις 430^b 27.
 καταχρησθαι 420^b 17.
 κατάψυξις 405^b 29.
 κατέχειν χώραν. 409^a 23. κατ. τὸ
 πνεῦμα, opp. ἀναπνεῖν, ἐκ-
 πνεῖν 421^a 15. ^a3.
 αἱ κατηγορίαι διαιρεθεῖσαι
 402^a 25. 410^a 15.
 καυστικός 417^a 8.
 καυστός 417^a 7.
 κενός. τὸ κενὸν κύριον τοῦ
 ἀκούειν 419^b 33. 420^a 18. κε-
 νῶς εἰπεῖν 403^a 2.
 κέρως 420^a 16. 419^a 5.
 ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν 433^b 21.
 κεφαλή. ὡς ἡ κεφαλὴ τῶν ζῴων,
 οὕτως αἱ ῥίζαι τῶν φυτῶν 416^a
 4. 412^b 3.
 κηρός 424^a 19. 435^a 2. 9.
 κινεῖν. οὐκ ἀνάγκη τὸ κινεῖν
 κινεῖσθαι 426^a 5. 406^a 3. εἶδει
 ἐν τὸ κινεῖν τὸ ἔμψυχον σώ-
 μα, ἀριθμῶ δὲ πλείω 433^b 10.
 τὸ κινεῖν διττόν 433^b 14. 434^b
 32. πῶς γίνεται τὸ ὀργανικῶς
 κινεῖν 433^b 21. διχῶς τὸ κι-
 νεῖσθαι 406^a 4. ἐτι ἡ φύσει
 κινεῖται τι ἢ βίᾳ 406^a 22. πάντα
 ὡσεὶ καὶ ἔλξει κινεῖται 433^b 25.
 κίνησις ἐνέργειά τις, ἀτελής
 μέντοι 417^a 15. 431^a 6. κίνη-
 σις ἔκστασις τοῦ κινουμένου
 406^b 12. cf. 426^a 2. κινήσεις
 τέσσαρες 406^a 12. 415^b 22 sqq.
 τὰς ἐναντίας κινήσεις ἕνα κι-
 νεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἀδύνατον
 426^b 30. ἄλλο εἶδος κινήσεως
 431^a 6. cf. 417^b 7. διὰ μέσου
 ἡ κίνησις 434^b 31. opp. στά-
 σις 412^b 17.
 κινήτικος 404^b 8. 405^a 4. 10.
 433^a 13. 410^b 17. ἡ τοῦ κινή-
 τικοῦ ἐνέργεια ἐν τῷ πάσχοντι
 426^a 5.
 κλᾶν. ἡ κεκλασμένη 429^b 16.

- Κλέωνος υἱός 425^a 25. 26. 29.
 κοῖλος 419^b 16. 431^b 14. 433^b 23.
 κοινός 402^b 8. 412^a 5. ^b4. 414^b
 23. 25. 408^b 29. τὰ κοινὰ ἀλ-
 σθητά 418^a 16. 425^a 13. 428^b
 22. ἐν κοινῷ 407^b 29.
 ἡ κόρη ὕλη ὀφθαλμοῦ 413^a 2.
 cf. 412^b 20. 431^a 17. ἡ κόρη
 ὕδατος 425^a 4.
 κόρσαι ἀναύχενες (Emped.)
 430^a 28.
 κρατεῖν (Anax.) 429^a 19.
 κρίνειν 427^a 18. 426^b 10. 424^a
 5. 411^a 4. 428^a 3.
 κριτής 405^b 8. 411^a 6.
 Κριτίας 405^b 6.
 κριτικός 432^a 16. τὸ μέσον κρι-
 τικόν 424^a 6.
 κρόκος 421^b 2.
 κύκλος 433^b 26. κύκλου κίνησις
 περιφορὰ 407^a 20. ὁ νοῦς ὁ
 κύκλος (Plato) 407^a 20.
 κυκλοφορία 407^a 6.
 κύριος ὁ νοῦς 410^b 14. τὸ κε-
 νὸν κύριον τοῦ ἀκούειν 419^b
 33. 19. κυρίως 412^b 9. 418^a 25.
 κυρτός 433^b 23.
 κωμωδοδιδάσκαλος 406^b 17.
 λαμβάνειν 403^a 5. 412^b 22.
 424^a 17. 415^a 15.
 λάμπειν 419^a 4.
 λείος 419^b 16. 32. 420^a 1. 435^a 8.
 λείπεσθαί τινος 421^a 21.
 λεπίδες 419^a 5.
 λεπτομερής 405^a 6. 22. 409^b 20.
 λεπτός 405^a 24.
 Λεύκιππος 404^a 5.
 λίθινος ὀφθαλμός. 412^b 21.
 τὸν λίθον ψυχὴν ἔχειν ἔφη
 Θαλῆς 405^a 20.
 λιπαρός 422^b 12. λιπαρὰ ὀσμὴ
 421^a 30.
 λογίζεσθαι 433^a 14. λογίζεται
 καὶ βουλεύεται 431^b 7.
 λογισμός 434^a 8. 433^a 24. ἐν τοῖς
 ἄλλοις ζώοις οὐ νόησις οὐδὲ
 λογισμός ἐστὶ 433^a 12. 415^a 8.
 τὸ λογιστικόν 432^a 25. ^b5. 26.
 τὰ λογιστικὰ ζῶα 434^a 7. λο-
 γιστικὴ φαντασία 433^b 29.
 λόγος = oratio 432^b 8. οἱ ἐν τῷ
 κοινῷ γινόμενοι λόγοι 407^b 29.
 418^a 27. = notio. κοινὸς λό-
 γος 412^a 5. opp. ἴδιος λόγος
 414^b 23. conī. τὸ τί ἦν εἶναι
 412^b 16. παρὰ τὴν ἐν τῷ λόγῳ
 ἀλήθειαν 418^b 24. conī. ἐντε-
 λέχεια 414^a 27. εἶδος καὶ οἶον
 ἐνέργεια 414^a 9. opp. ὕλη 414^a
 14. 416^a 18. ὁ λόγος εἶδος τοῦ
 πράγματος 403^b 2. λόγοι ἔνυ-
 λοι 403^a 25. χωριστὸν λόγῳ
 sive κατὰ λόγον, opp. τόπω,
 μεγέθει 432^a 20. 429^a 11. de-
 finitio vel syllogismus 407^a
 25. cogitandi facultas. ἐνίοις
 φαντασία ὑπάρχει, λόγος δ'
 οὐ 428^a 24. 427^b 14 = ratio
 (Verhältnis) 410^a 2. 408^a 19.
 15. 426^a 28. ^b4. 7. 416^a 17.
 λύω. λύεται ὁ λόγος 424^a 30.
 λυπεῖσθαι τί ἐστὶ 431^a 10.
 λύπη, cf. ἡδονή.
 λύσιν ἔχειν 422^b 28.
 μαθήματα 402^b 19.
 ὁ μαθηματικός, dist. τοῦ φυ-
 σικοῦ εἰ τοῦ πρώτου φιλοσό-
 φου 403^b 15. τὰ μαθηματικά
 πῶς νοεῖται 431^b 16. 403^b 14.
 μάθησις 417^a 31.
 μακάριος. οὐ μακάριον τὸ μὴ
 δάδιον 407^a 34.
 οἱ μαλακόσαρκοι εὐφρυνεῖς 421^a
 26.
 μαρθάνειν. τὸ μαρθάνον οὐ πά-
 σχειν φατέον 417^b 14. 429^b 9.
 μαρτεύεσθαι 409^b 18.
 μαραίνειν 408^b 24.

μαρτυρεῖν 410^a 29.
 τὸ μέγεθος καὶ τὸ μεγέθει εἶ-
 ναι ἄλλο ἐστὶ 429^b 10. μέγε-
 θος κοινὸν αἰσθητὸν 418^a
 18. 425^a 15. μεγέθει χωρι-
 στὸν. opp. λόγῳ 432^a 20. 433^b
 24. 429^a 11. φωνῆς μέγεθος
 422^b 30.
 μέθῃ 408^b 23.
 μεθιστάναι 406^b 3.
 μέθοδος 402^a 14. 16.
 μεριστός. μεριστῆ ἢ ψυχῆ ἢ
 ἀμερῆς; 402^b 1. 407^a 19.
 411^b 5.
 μέσος 407^a 29. τὸ μέσον κρι-
 τικόν 424^a 6. αἰσθανόμεθα
 πάντων διὰ τοῦ μέσου 423^b 7.
 μεσότης 424^a 4. 424^b 1. 435^a
 21. 431^a 11. 19.
 ἢ μεταβολὴ εἰς τὸ ἀντικείμενον
 ἢ τὸ μεταξὺ 416^a 34.
 τὸ μεταξὺ αἰσθήσεως 419^a 20sq.
 422^b 22. 423^a 15. 26. 434^b 28.
 435^a 16.
 μεταφορά. κατὰ μεταφορὰν τι
 λέγειν 428^a 2.
 μετέχειν τοῦ θεοῦ 415^a 29. ψυ-
 χῆς 415^b 25. κινήσεως 406^a 12.
 μετρεῖν. ἀνάγκη ἐνὶ μετρεῖν
 434^a 9.
 μέχρι τούτου ἕως ἄν 416^b 14.
 μέχρι πόρου 435^a 4. μέχρι του
 434^b 30.
 τὸ μῆκος διαιρετὸν καὶ ἀδιαί-
 ρετον 430^b 8. τὸ πρῶτον μῆκος
 (Plato) 404^b 20.
 μῆνιγξ 420^a 14.
 μηνύει, v. l. σημειῖον 403^a 19.
 μῆτις ἀέξεται (Emped.) 427^a 23.
 μιγνύναι. μᾶλλον τὸ μικτὸν
 συμφωνία 426^b 6. cf. 411^a 10.
 μικρομέρεια, v. l. λεπτομέρεια
 405^a 11.
 μίξις 408^a 14. 18. 22.
 τὰ μνημονικά 427^b 19.

μονάς 409^a 1 sqq.
 μονή, opp. κίνησις 408^b 18.
 μόνιμος. τῶν ζώων τινὰ μόνιμα
 κατὰ τόπον 410^a 20. 432^b 20.
 434^b 2.
 τὰ μόρια σive μέρη τῆς ψυχῆς,
 cf. ψυχῆ.
 μορφή καὶ εἶδος 412^a 8. 407^b
 24. καὶ εἶδος καὶ λόγος 414^a 9
 μύειν 428^a 16.
 μῦθος. κατὰ τοὺς Πυθαγορι-
 κούς μύθους 407^b 22.
 μύκης 419^a 4.
 μυκτήρ 421^b 16.
 μύρμηξ. μύρμηκι οὐ φαντασία
 428^a 11. μύρμηξ εἰ ἐν οὐρα-
 νῷ εἴη (Democrit.) 419^a 17.
 νεῖκος (Emped.) 410^b 6.
 νηνεμία 404^a 20.
 νῆστις αἴγλη (Emped.) 410^a 5.
 νοεῖν. μάλιστα ἔοικεν ἴδιον τὸ
 νοεῖν 403^a 8. τὸ νοεῖν σωμα-
 τικόν τι ὑπολαμβάνουσιν οἱ
 ἀρχαῖοι 427^a 26. τὸ νοεῖν, ἐν
 ᾧ ἐστὶ τὸ ὀρθῶς καὶ τὸ μὴ
 ὀρθῶς 427^b 8. cf. 430^b 27.
 διαφέρει τοῦ αἰσθάνεσθαι
 429^b 10 sq. 427^b 8. 27. τοῦ
 νοεῖν τὸ μὲν φαντασία τὸ δὲ
 ὑπόληψις 427^b 28. cf. 433^a 10.
 πῶς γίνεται 429^a 13. οὐ νοεῖ
 ἢ ψυχῆ ἄνευ φαντάσματος
 431^a 16. 432^a 8. τὸ νοεῖν αὐτὸ
 οὐ μαραινεται, ἀλλ' ἀπαθές
 ἐστὶν 408^b 24. τὸ αἰσθάνεσθαι
 ὅμοιον τῷ φάναι μόνον καὶ
 νοεῖν 431^a 8.
 νόημα 407^a 7. 430^a 28. τὰ
 πρῶτα νοήματα τίνι διαφέ-
 ρει τοῦ μὴ φαντάσματα εἶναι
 432^a 12.
 νόησις. ἢ νόησις τὰ νοήματα
 407^a 7. ἔοικεν ἡρεμήσει μάλ-
 λον ἢ κινήσει 407^a 32. dist.

- φαντασία 433^a 12. dist. ὑπόληψις 427^b 17. cf. 427^b 27. ἡ τῶν ἀδιαιρέτων νόησις dist. ab ea quae est σύνθεσις νοημάτων 430^a 26. νοήσεις πρακτικά, dist. νοήσ. θεωρητικά 407^a 23.
- νοητικός. τὸ νοητικὸν τί διαφέρει τοῦ αἰσθητικοῦ 429^a 29. ἡ νοητικὴ ψυχὴ δυνάμει τὰ εἶδη, οὐκ ἐντελεχεῖα 429^a 28. τὰ εἶδη ἐν τοῖς φαντάσμασι νοεῖ 431^b 2.
- νοητός. ἡ αἰσθητὰ τὰ ὄντα ἢ νοητὰ 431^b 22. ἐν τοῖς εἶδεσι τοῖς αἰσθητοῖς τὰ νοητὰ ἔστιν 432^a 5. ἐν τοῖς ἔχουσιν ὕλην δυνάμει ἕκαστόν ἐστι τῶν νοητῶν 430^a 6.
- νοῦς. λέγω νοῦν ὡς διανοεῖται καὶ ὑπολαμβάνει ἢ ψυχὴ 429^a 23. ὁ νοῦς οὐ πᾶς ἀληθῆς ἢ ψευδῆς 430^b 27. προγενέστατον καὶ κύριον 410^b 14. ἀπλοῦς, ἀπαθῆς, ἀμιγῆς. 429^b 23. ^a15. 29 sqq. 430^a 18. 408^b 29. 405^a 16. ἔοικε ἐγγίνεσθαι οὐσία τις οὐσα καὶ οὐ φθείρεσθαι 408^b 18. ἔοικε γένος ἕτερον ψυχῆς εἶναι καὶ μόνον ἐνδέχεται χωρίζεσθαι, καθάπερ τὸ αἶδιον τοῦ φθαροῦ 413^b 25. 415^a 12. 429^b 5. δεκτικὸν τοῦ εἶδους καὶ δυνάμει τοιοῦτον 429^a 15. ^b28. οὐθὲν ἔστιν ἐνεργεία τῶν ὄντων πρὶν νοεῖν 429^a 24. ^b30. διχῶς δυνάμει 429^b 8. ὁ νοῦς ὁ κατ' ἐνέργειάν ἐστι τὰ πράγματα 431^b 17. εἶδος εἰδῶν 432^a 2. αὐτὸν δύνανται νοεῖν 429^b 9. cf. 430^a 3. ^b25. ὁ νοῦς ἐπικαλύπτεται 429^a 7. τὰ θηρία οὐκ ἔχει νοῦν 429^a 6. ὅταν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς θεωρῆ τὰ νοητὰ,
- ἄμα φαντάσματι θεωρεῖ 432^a 8. 431^a 17. ὁ παθητικὸς νοῦς 430^a 24, dist. ὁ τῶ ποιεῖν πάντα (νοῦς ποιητικὸς) 430^a 10 sqq. ὁ πρακτικὸς νοῦς, dist. ὁ θεωρητικὸς 433^a 15. 432^b 27. 415^b 16. cf. 407^a 23. 431^b 10. νοῦς ἀρχὴ πάντων 405^a 15. αἴτιον τοῦ καλῶς (Anax.) 404^b 2. ταῦτο ψυχὴ καὶ νοῦς (Democrit.) 404^a 31. νοῦς τὸ ἐν (Plato) 404^b 22. ὁ καλούμενος νοῦς 407^a 4. 432^b 26. ὁ κατὰ φρόνησιν λεγόμενος νοῦς 404^b 5.
- ξύσματα 404^a 3. 18.
- ὄξειν 419^a 29. 424^b 16.
- ἡ οἰκονομένη 428^b 4.
- οἰκείος. ἡ οἰκεία ὕλη 414^a 26. τὸ οἰκείον καὶ ἄτομον εἶδος 414^b 27.
- οἰκίας λόγος 403^b 3.
- ὄλος. ἡ ὄλη ψυχὴ 411^a 30. 27. 410^b 27. τὸ ὄλον 411^a 7. 410^b 29. τὸ ὄλον τοῖς μορίοις ὁμοειδές 411^a 17. opp. μορίῳ τινί 414^a 8. ὄλος 403^a 7. 411^a 27. 412^b 7. 430^a 21. 431^a 2. 435^b 22. 426^b 5.
- Ὅμηρος 404^a 29. 427^a 25.
- πρὸ ὀμμάτων ποιήσασθαι 427^b 18.
- ὀμογενῆς 431^a 24.
- ὀμοειδῆς 402^b 2. 411^a 18. 21. ^b25.
- ὀμοιομερῆς 411^a 23.
- ὀμοιοτρόπως 404^b 21.
- ὀμωνύμως 412^b 14. 21.
- τὸ ὄνομα λαμβάνειν ἀπὸ τίνος 429^a 3. τοῖς ὀνόμασιν ἀκολουθοῦσιν 405^b 26.
- ὀξύς, opp. βαρύς. ὄξυς ψόφος 420^a 29. ὄξυς χυμὸς 422^b 14. ὄξεια ὄσμη 421^a 30.

- ὄραμα 435^b 11. 428^a 16.
 ὄρᾱν. ὄρᾱται (ν. l. ὄρατόν) πᾶν
 χρῶμα ἐν φωτὶ 418^a 3. 419^a
 8. οὐχ ὄρᾱται ἄνευ φωτός
 419^a 9. 420^a 27. ἀναγκαῖόν τι
 εἶναι μεταξὺ 419^a 20. πῶς γί-
 νεται τὸ ὄρᾱν 419^a 13. 431^a
 17. 434^b 28 sqq.
 ὄρασις ἢ τῆς ὕψεως ξένεργεια
 426^a 13. 428^a 6. 412^b 28.
 ὄρατόν ἐστὶ χρῶμα 418^a 26.
 καὶ τὰ πυρώδη 419^a 3.
 ὄρᾱν 403^a 22.
 ὄργανικός 412^a 28. ^b6. 432^b 25.
 ὄργανικῶς 433^b 21.
 ὄργανον 412^b 1. 12. 415^b 19.
 411^b 23. 420^b 22. 429^a 26.
 416^a 5. ἢ χειρ ὄργανόν ἐστιν
 ὄργάνων 432^a 1.
 ὄργῃ τί ἐστιν 403^a 30.
 ὄργίξεσθαι τί ἐστιν 403^a 26.
 ὄρεκτικός. οὐχ ἕτερον τὸ ὄρεκτι-
 κὸν καὶ φρενκτικόν, οὐτ' ἀλλή-
 λων οὔτε τοῦ αἰσθητικοῦ 431^a
 13. τὸ ὄρεκτικὸν λόγῳ ἕτερον
 πάντων. ἐν τῷ λογιστικῷ ἢ
 βούλησις γίνεται, ἐν τῷ ἀλόγῳ
 ἢ ἐπιθυμία καὶ θυμός. 432^b
 3. ὅπου τὸ αἰσθητικὸν καὶ τὸ
 ὄρεκτικόν 414^b 1. τὸ ὄρεκτικὸν
 κινούμενον κινεῖ 433^b 16 ^a20.
 ὄρεξις τί ἐστι, opp. φυγή. 431^a
 12. ὄρεξις ἐστὶ ἐπιθυμία καὶ
 θυμός^a καὶ βούλησις 414^b 2.
 ὄρεξις καὶ ὀρθή καὶ οὐκ ὀρθή
 433^a 27. ἢ ὄρεξις καὶ ἡ διά-
 νοια πρακτικὴ τὰ κινούμενα
 433^a 18. ἢ ὄρεξις κινεῖ 433^a
 31. ὄρεξις ἀντιληψέως 403^a
 30. γίνονται ἐναντία 433^b 5.
 τὸ ὄρεκτόν ἐστιν ἢ τὸ ἀγαθόν
 ἢ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν 433^a
 28. τὸ ὄρεκτόν κινεῖ οὐ κι-
 νούμενον τῷ νοηθῆναι ἢ φαν-
 τασθῆναι 433^b 12.
- ὀρθογώνιος 413^a 17.
 ὀρίζειν 435^b 16. 407^a 25. 420^a
 19. 403^a 29. 409^b 19. 413^b 12.
 ὀρισμὸς εἰδός ἐστὶ λόγον 407^a
 25. οἱ ὀρισμοὶ πεπερασμένοι
 407^a 30.
 ὀριστικός λόγος 413^a 14.
 ὀραδος 419^b 24.
 ὄρος 431^a 22. 413^a 14. 16. 18.
 403^a 25. 404^a 9.
 τὰ Ὀρφικά ἐπη καλούμενα
 410^b 28.
 ὀσᾱσθαι. αἰσθάνεσθαι ἐστὶν
 424^b 17. ἄνθρωπος φανύλως
 ὀσᾱται, οὐκ ἄνευ τοῦ λυπη-
 ροῦ ἢ τοῦ ἠδέος 421^a 10. καὶ
 τὰ ἐνυδρα ὀσᾱται 421^b 10.
 419^a 35. διὰ τί, ὅσα ἀναπνεῖ,
 ἀδυνατεῖ ὀσᾱσθαι μὴ ἀναπνεύ-
 οντα 419^b 1. 421^b 14 sqq.
 ὀσμῆ. περὶ ὀσμῆς ἦττον εὐδιό-
 ριστον 421^a 7. τὰ εἶδη τῶν
 χυμῶν ὁμοίως ἔχει τοῖς τῆς
 ὀσμῆς 421^a 17. 26. ἢ ὀσμῆ τοῦ
 ξηροῦ 422^a 6. ἢ ἰσχυρά ὀσμῆ
 φθείρει 426^b 2. 429^b 2. 421^b
 23. ὀσμῆ οὐ τρέφει 434^b 20.
 ὀσφραίνεσθαι. 424^b 4. 7.
 ὀσφραντός. τὸ ὀσφραντόν ὀσμῆ
 424^b 6. 421^a 7. 11. opp. ἀνό-
 σφραντον 421^b 6.
 τὸ ὀσφραντικὸν αἰσθητήριον
 421^b 32. 422^a 7.
 ὀσφρησις, αἰσθησις τοῦ ὀσφραν-
 τοῦ καὶ ἀνοσφράντου 421^b 5.
 22. ἐστὶ καὶ ἡ ὀσφρησις διὰ
 τοῦ μεταξὺ 421^b 8. ὀσφρησις
 = τὸ αἰσθητήριον 425^a 5.
 οὖς 420^a 9. 13. 16.
 οὐσία. γένος ἐν τι τῶν ὄντων
 412^a 6. 402^a 24. 410^a 20. τρι-
 χῶς λέγεται 414^a 14. 412^a 7.
 οὐσία ἢ κατὰ λόγον = τὸ τί
 ἦν εἶναι 412^b 10. 19. syn. τί
 ἐστὶ 402^a 13. 23. ἢ οὐσία

- πᾶσιν τὸ αἷτιον τοῦ εἶναι 415^b 13.
 ὀφθαλμὸς ἢ κόρη καὶ ἡ ὄψις 413^a 2. = κόρη 412^b 20.
 ὄψις οὐσία τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ κατὰ τὸν λόγον 412^b 19. ἢ πρώτη ἐντελέχεια τοῦ ὀφθαλμοῦ, dist. ὄρασις 412^b 28. ὄρασις ἢ τῆς ὄψεως ἐνέργεια 426^a 13. τοῦ ὄρατος καὶ ἀοράτου 424^a 10. ἢ ὄψις μάλιστα αἰσθησις 429^a 3. τίνος ἕνεκα 435^b 21.
 πάθημα 403^a 11. 20.
 πάθησις, opp. ποιήσις 426^a 9.
 παθητικός 424^b 14. παθητικὸς νοῦς 430^a 24.
 πάθος. ἕξεις καὶ πάθη 432^a 6. ἔργα καὶ πάθη 403^b 12. 409^b 15. τὰ πάθη τῆς ψυχῆς 403^b 3. τὰ ἴδια πάθη τῆς ψυχῆς. opp. τὰ κοινὰ καὶ τοῦ σώματος 402^a 9. 403^a 4. τὰ πάθη τῆς ψυχῆς λόγοι ἐνυλοὶ 403^a 25. ^b17. φαντασία πάθος τι 427^b 18.
 πανσπερμία (Democrit.) 404^a 4.
 πάντη πάντως 402^a 10.
 παραδιδόναι 412^a 3. 405^b 29. 407^b 27. 409^b 18.
 παραλαμβάνειν 403^b 27.
 παράλογος. ἄτοπον καὶ παράλογον 411^a 14. 15.
 παραχωρεῖν 410^b 25.
 παρεμφανέσθαι 429^a 20.
 τὸ φρονεῖν ἄλλοῖα παρίσταται (Emped.) 427^a 25.
 παροξύνειν 403^a 20.
 παρούσα 418^b 16. 20.
 πᾶς. τὸ πᾶν 416^a 3.
 πάσχειν. διὰ τὴν κοινωρίαν τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ πάσχει 407^b 18. πάσχει τὸ ἀνόμοιον, πεπονθὸς δ' ὅμοιον ἔστιν 417^a 20. 418^a 5. cf. 416^b 7. πάντα πάσχει ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ καὶ ἐνεργείᾳ ὄντος 417^a 17. ἢ τοῦ ποιητικοῦ ἐνέργεια ἐν τῷ πάσχοντι 426^a 4. 10. 414^a 11. τὸ ποιοῦν τιμιώτερον τοῦ πάσχοντος 430^a 18. οὐχ ἀπλοῦν τὸ πάσχειν 417^b 2. 418^a 2. 429^b 29. πεῖνα, ἐπιθυμία ξηροῦ καὶ θερμοῦ 414^b 12.
 πέλεκυς 412^b 12.
 πέρας καὶ λόγος 416^a 17. πέρατα 407^a 24.
 περατοῦν 407^a 28.
 περιέχειν. τὸ περιέχον 404^a 10. 411^a 19.
 περικάρπιον 412^b 2.
 περιτείνειν 423^a 3.
 περιφύεσθαι 423^a 7.
 πέττειν 416^a 33. ^b5.
 πέψις. τὸ θερμοῦν ἐργάζεται τὴν πέψιν 416^b 29.
 πηδάλιον 416^b 26.
 πηροῦν 425^a 10.
 πήρωμα, opp. τέλειον 415^a 27. 432^b 22. 24.
 πικρός, opp. γλυκός 422^b 12.
 πιστεύω 424^b 24. 428^a 21. ^b4.
 πίστις. δόξη ἔπεται πίστις. τῶν θηρίων οὐθενὶ ὑπάρχει πίστις 428^a 20. λαβεῖν τινὰ πίστιν 402^a 11.
 πλάνας ἔχειν 402^a 21.
 τὸ πρῶτον πλάτος (Plato). 404^b 21.
 πλάττειν 406^a 27. 411^b 18.
 Πλάτων 404^b 16. cf. 406^a 1. ^b26. Τίμαιος 404^b 16. 406^b 26.
 πλεύμων 420^b 24.
 πληγή ἔστι ἢ ποιοῦσα ψόφον 419^b 10.
 πλωτήρ 406^a 6. ἐντελέχεια πλοίου 413^a 9.
 τῷ πνεύματι ἐπὶ δύο ἔργα καταχρηται ἢ φύσις 420^b 20.

ποδιαῖος 428^b 3.
 ποιεῖν, cf. πάσχειν.
 ποιήσεις, opp. πάθος vel πά-
 θησις 426^a 2. 9. ἡ ποιήσεις καὶ
 ἡ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι
 426^a 2. 9.
 ποιητικός. τὸ αἷτιον καὶ ποιη-
 τικόν, opp. ὕλη 430^a 12. 426^a
 4. 414^a 11.
 πολυμερής. πότερον ἡ ψυχὴ ἐν
 ἡ πολυμερές 411^b 11.
 πορευτικός. 432^b 14. 434^a 33. ^b25.
 πόρρωθεν αἰσθάνεσθαι, opp.
 ἔγγυθεν 423^b 6.
 ποτόν, opp. ἄποτον 422^a 31. 34.
 πούς. οἰκεία κίνησις ποδῶν βά-
 δισις 406^a 9.
 πρᾶγμα οὐδὲν ἐστὶ παρὰ τὰ
 μεγέθη αἰσθητὰ κεχωρισμένον
 432^a 3. cf. 403^b 2.
 πραγματεύεσθαι 402^a 18.
 ὁ πρακτικὸς νοῦς 433^a 16. διά-
 νοια πρακτικὴ 433^a 18. πρα-
 κτικὰ νοήσεις 407^a 24.
 τὸ πρακτὸν τὸ ἐνδεχόμενον καὶ
 ἄλλως ἔχειν. τὸ πρακτὸν ἀγα-
 θόν 433^a 29. 432^b 27.
 πράξις 431^b 10. τὸ ἔσχατον (τῆς
 νοήσεως) ἀρχὴ τῆς πράξεως
 433^a 17. ἐνέργειαι καὶ πράξεις
 415^a 19.
 πράττειν 433^a 3. 8. 429^a 5.
 προαίρεσις 406^b 25.
 προγενής 410^b 14.
 προγευματίζειν 422^b 7.
 προίενα ἐπὶ τὸ ἄπειρον 411^b 13.
 προσδιορίζειν 407^b 16. 415^a 23.
 προσενοεῖν 430^b 1.
 προσλαμβάνειν 407^a 29.
 προστιθέναι 415^b 28.
 πρότερον κατὰ τὸν λόγον 415^a
 19. τῇ γενέσει 412^a 26. χρόνω
 430^a 21. 431^a 2.
 προτίθεσθαι 403^b 24.
 πρώτως 403^b 29. 414^a 13. 413^b 2.

Πυθαγόρειοι 404^a 17. cf. 407^b
 22 et 414^a 22.
 Πυθαγόρικοι μῦθοι 407^b 22.
 πῦρ. ἡ ψυχὴ πῦρ (Democrit.)
 403^b 31. πῦρ ἄνω κινεῖται
 406^a 28. συναίτιον τῆς τροφῆς
 416^a 14.
 πύρινος 435^a 12.
 πυρώδης 419^a 3.

ρίζαι, τῷ στόματι ἀνάλογον
 412^b 3. 416^a 4.
 ῥυσμός (Democrit.) 404^a 7.

σάρξ. μικτὸν ἐκ πάντων τῶν
 στοιχείων 423^a 15. λόγος τῆς
 μίξεως 408^a 15. 410^a 2. 429^b 16.
 τὸ σαρκὶ εἶναι καὶ ἡ σάρξ ἕτε-
 ρον 429^b 12. ἡ σάρξ οὐ τὸ τῆς
 ἀφῆς αἰσθητήριον, ἀλλὰ τὸ με-
 ταξὺ 423^b 26. οὐκ ἔστι τὸ
 ἔσχατον αἰσθητήριον 426^b 15.
 σημαντικὸς ψόφος ἐστὶν ἡ φωνὴ
 420^b 32.

τὸ σιμὸν τότε ἐν τῷδε 429^b
 14. 431^b 13.

σκέπασμα 412^b 2. 403^b 4.

σκέψιν ποιεῖσθαι 415^a 14.

σκιά 419^b 32.

οἱ σκληρόσαρκοι ἀφνεῖς τὴν
 διάνοιαν 421^a 25.

σκληρόφθαλμος 421^a 13. ^b28. 30.

σκότος, τί ἐστὶ 418^b 18.

σκόληξ 428^a 11.

σπέρμα, δυνάμει ζῶν σῶμα
 412^b 26.

στερεός. τὸ ἔμψυχον σῶμα δεῖ
 στερεὸν εἶναι 423^a 13. αἰσθη-
 σις ὁ τοῦ στερεοῦ ἀριθμὸς
 (Plato) 404^b 24.

στέρησις 430^b 21.

στερητικὰ διαθέσεις 417^b 15.

στιγμὴ, μονὰς ἐστὶ θεῖσιν ἔχουσα

409^a 6. μοναδικὴ 409^a 20.

στιγμὴ καὶ μία καὶ δύο 427^a

10. τὸ εὐθὺν ἄπτεται τῆς σφαίρας κατὰ στιγμήν 403^a 14. πῶς δηλοῦται 430^b 20.
 στοιχείων. τίσι διαφοραῖς διορίζονται 423^b 27. ἢ στοιχείων ἢ ἐκ τῶν στοιχείων τὴν ψυχὴν ποιοῦσιν οἱ πρότεροι 405^b 13. τὰ αἰσθητήρια στοιχεῖα ἢ ἐκ τῶν στοιχείων 424^b 22 sqq. 435^a 11 sqq.
 στόμα cf. ῥίζα.
 συγκεφαλαιοῦν 431^b 20.
 συλλογισμός, τέλος τῆς ἀποδείξεως 407^a 27.
 συμβαίνειν. ὅσα συμβέβηκε, dist. ἢ οὐσία 402^a 8. 402^b 26. 403^a 13. 408^b 34. 409^a 31. 428^b 18. 410^a 22. τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἰδίων ἢ ἀπόδειξις 402^a 15. dist. τί ἐστὶ 402^b 18 sqq. ὀρισμός 409^b 13. κατὰ συμβεβηκὸς, opp. καθ' αὐτό 406^a 4 sqq. 418^a 8. 22. 428^b 19.
 συμβάλλεται μέγα μέρος πρὸς 402^b 21. cf. ^{a5}.
 συμπαραλαμβάνειν 403^b 22.
 συμπάσχειν 427^b 22.
 συμπέρασμα 407^b 27. 413^b 16.
 συμπλέκειν 404^b 29. 406^b 28. 409^b 11.
 συμπλοκή 432^a 11. 428^a 25.
 σύμπτωμα 434^a 32.
 συμφανές 405^b 22.
 συμφυῆς 420^a 4. 423^a 5.
 σύμφυτος 406^b 30.
 συμφωνία 424^a 31. 426^a 27. 29. μᾶλλον τὸ μικτὸν συμφωνία 426^b 6.
 σύμφωνοι φωναί 406^b 31.
 συναίτιος 416^a 14.
 συναρμόζειν 408^a 8.
 σύνεσις, opp. ἄγνοια 410^b 3.
 συνέχειν. τί συνέχει τὴν ψυχὴν 411^b 6. 410^b 12. 416^a 6.
 σύνθεσις 407^b 33. 408^a 7.

11. 410^a 2. τῶν νοημάτων 430^a 28. ^{b2}.
 τὸ σύνολον 409^b 31.
 συντηκτικός 422^a 19.
 συντιθέναι 430^a 30.
 σφαῖρα 434^a 13. 419^b 27. 409^b 9.
 σφαιρίον 409^a 12.
 σφαιροειδῆς 405^a 12. 404^a 2.
 σχῆμα. οὐκ ἔστι σχῆμα παρὰ τὸ τρίγωνον καὶ τὰ ἐφεξῆς 414^b 21. κοινὸν αἰσθητὸν 418^a 18. μέγεθός τι τὸ σχῆμα 425^a 18.
 σώζειν 422^b 4. 434^b 26. 416^b 14. 17.
 σώμα. σώμα ἅπαν ἄπτὸν 434^b 12. δύο σώματα ἕμα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ἀδύνατον 418^b 17. ἄπται αἱ διαφοραὶ τοῦ σώματος ἢ σώμα 423^b 27. ὑγρὸν οὐκ ἄνευ σώματος 423^a 24. ἀπλᾶ σώματα 416^a 28. opp. μικτὰ σωμ. 434^b 9. τὰ φυσικὰ σώματα, ταῦτα τῶν ἄλλων ἐρχαί 412^a 12. ζῶν σώμα 412^b 23. 415^b 8. ἔμψυχον σώμα 415^b 11. οὐχ οἷόν τε ἀπλοῦν εἶναι τὸ τοῦ ζῶου σώμα 435^a 11. 434^a 28. ^{b10}. 423^a 12. τὸ σώμα ὅλη vel δύναμις τοῦ ζῶοντος 412^a 18. 413^a 2. 414^a 18. ἢ ψυχὴ καὶ τὸ σώμα ἔν 412^b 6. τὰ ἐνταῦθα σώματα 425^a 12. τὸ ἄνω σώμα 418^b 9. 12.
 σωματικός, opp. ἀσώματος 404^b 31. 427^a 26. 433^b 19. σωματικά στοιχεῖα 410^a 28.
 σωματία μικρὰ 409^a 11.
 σωτηρία 417^b 3.
 τέκτων 416^b 1. 2.
 τέλειος, opp. πῆρωμα 432^b 23. 415^a 27.
 τελευταῖον 415^a 7.
 τέλος. διὰ τέλους 432^b 21. εἰς τέλος ἔλθειν 434^b 1. ἀπό

- τοῦ τέλους ἅπαντα προσαγο-
ρεῦν δίκαιον 416^b 24.
τέμνεται ἢ ἐπιστήμη καὶ ἢ αἰ-
σθησιγενεστάτ' ἀράματα 431^b 24.
τετραγωνισμός, τί ἐστι 413^a 17.
τιθέναι 410^a 26. 409^b 26.
Τίμαιος γ. Πλάτων.
τόδε τι, λέγεται κατὰ τὸ εἶδος
412^a 7. 8.
τοιονδὶ καὶ κατὰ τὸν λόγον 424^a
24.
τίς. τινές, dist. πάντες 414^a 3.
30. ἀπλῶς, dist. τινί 431^b 12.
ἔνεκά του 433^a 15. τὸ τί ἐστι,
syn. ἢ οὐσία 402^a 13. 17. ^b 17.
22. dist. τὸ τί ἦν εἶναι 430^b
28. τὸ τί ἦν εἶναι = οὐσία ἢ
κατὰ τὸν λόγον 412^b 11. 429^b
19. τὸ τί ἐστι κατὰ τὸ τί ἦν
εἶναι 430^b 28.
τόπος. οὐκ ἐστι τόπος τοῦ λευ-
κοῦ 406^a 21. κινεῖσθαι κατὰ
τόπον 408^a 33. 432^a 17. τόπος
καὶ ἀριθμῶ ἀδιαίρετον 427^a 4.
τρέφειν. τρέφεται πάντα ξηροῖς
καὶ ὑγροῖς καὶ θερμοῖς καὶ
ψυχροῖς 414^b 7. cf. 434^b 19.
οὐθὲν τρέφεται μὴ μετέχον
ζωῆς 416^b 9. 415^b 27. τὸ ἐναν-
τίον τῷ ἐναντίῳ τρέφεται 416^a
22. τρία ἐστίν, τὸ τρεφόμενον,
ὃ τρέφεται, καὶ τὸ τρέφον
416^b 20. ὃ τρέφεται διττόν
416^b 25. τὸ τρέφον ἐστίν ἢ
πρώτη ψυχὴ 416^b 21.
τριγώνων ὑπάρχει ἐν τετραγώνῳ
414^b 31. πόσις ὀρθαῖς αἰ τοῦ
τριγώνου γωνίαί ἴσαι 402^b 20.
τροφή. ἢ τροφή πρὸς ξυψηχόν
ἐστι 416^b 11. ἢ τροφή τὸ ἐναν-
τίον τῷ ἐναντίῳ 416^a 22. ὃ
τρέφεται, ἢ τροφή ἐστίν 416^b
23. ἢ τροφή πάσχει ὑπὸ τοῦ
τρεφόμενου 416^a 35. ἢ τροφή
παρασκευάζει ἐνεργεῖν τὸ τρέ-
φον. 416^b 19. τροφή εἶναι καὶ
ἀνῆθητικῶ ἕτερον 416^b 12.
τύπῳ εἰπεῖν, διορίζειν, ὑπογρά-
φειν 416^b 30. 413^a 9.
ὕγιαστικόν, δεκτικόν τῆς ὑγιείας
414^a 10.
ὕγεια, εἶδος καὶ λόγος ἐστὶ τοῦ
ὕγιαστικοῦ 414^a 9.
ὕγρός, opp. ξηρός 422^b 26. οὐκ
ἐστὶν ἄνευ σώματος 423^a 24.
ὔδωρ. τῷ πυρὶ τροφή 416^a 26.
τὸ ὑγρὸν ἀναγκαῖον ὔδωρ εἶ-
ναι ἢ ἔχειν ὔδωρ 423^a 25.
ὔλη. οὐσία τις 412^a 7. dist.
εἶδος 412^a 8. 414^a 15. 403^b 1.
416^a 18. syn. τὸ ὑποκειμενον
414^a 14. syn. γένος 417^a 27.
ἢ ὄφθαλμός vel potius ἢ κόρη
ὔλη ὕψους 412^b 20. ὔλη καὶ
τὸ οὐ ὔλη ἐν 412^b 8. ἢ φυ-
σικὴ ὔλη 403^b 18. ἢ οἰκεία
ὔλη 414^a 26.
ὕμην 423^a 3. ^b 9.
ἐξ ὑπαρχῆς 412^a 4.
ὑπεναντίωσις 409^b 22.
τὸ ὑπερβάλλον φθείρει τὴν
αἰσθησιν 426^a 30. ^b 8.
ὑπερβολή 424^a 4. αἰ ὑπερβολαὶ
φθείρουσι τὰ αἰσθητήρια 424^a
29. 435^b 8. 13.
ὁ ὕπνος ἀνάλογον τῷ ἔχειν τὴν
ἐπιστήμην καὶ μὴ ἐνεργεῖν
412^a 25.
ὑπογράφειν 413^a 10.
ὑποδεῆς 429^b 4.
ὑποκειμενον, opp. λόγος καὶ
εἶδος. τὸ σῶμα ὡς ὑποκειμε-
νον καὶ ὔλη, οὐ τῶν καθ'
ὑποκειμενον 412^a 19. 414^a 14.
opp. αἰ διαφοραὶ 422^b 32. res
sensibus obiecta 426^b 8. 10.
ὑπόληψις, dist. φαντασία 427^b
28. ὑπολήψεως διαφοραὶ, ἐπι-

στήμη και δόξα ἀληθῆς και
φρόνησις και τάναντία 427^b
25.

ὑπομένειν 419^b 21.

ὑποσμος 421^b 12.

φαίνεσθαι. πάντα τὰ φαινόμενα
ἀληθῆ 427^b 3. τὸ ἀληθές εἶναι
τὸ φαινόμενον (Democrit.) 404^a
29. τὸ φαιν. ἀγαθόν 433^a 28. τὰ
φαινόμενα, opp. ἢ ἐν τῷ λόγῳ
ἀλήθεια 418^b 24. φαίνεσθαι,
dist. αἰσθάνεσθαι 428^a 7 et
δοξάζειν 428^b 2.

φάναι. τὸ αἰσθάνεσθαι ὁμοιον
τῷ φάναι μόνον και νοεῖν
431^a 8. syn. καταφάναι 431^a
16. cf. 430^b 26.

φαντάζεσθαι 433^b 12.

φαντασία. ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ
φάους 429^a 3. ἢ κατὰ μετα-
φορὰν λεγομένη 428^a 2. τί ἐστι
429^a 1. cf. 428^b 11. ἕτερον και
αἰσθήσεως και διανοίας 427^b
14. 428^a 5. διαφέρει ἐπιστή-
μης, νοῦ, δόξης 428^a 17 sqq.,
λογισμοῦ 415^a 10. 433^a 12. οὐκ
ἐστι συμπλοκή δόξης και αἰ-
σθήσεως 428^a 25. ἕτερον φά-
σεως και ἀποφάσεως 432^a 10.
οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως και ἄνευ
φαντασίας οὐκ ἐστιν ὑπόληψις
427^b 15. ὅπου αἰσθησις, και
φαντασία 414^b 16. 434^a 1. ἀλλ'
ἐνίοις ἀορίστως ἐνεστιν 434^a
5. cf. 428^a 10. ἢ λογιστική ἢ
αἰσθητική 433^b 29. 434^a 5. ἢ
ἀληθῆς ἢ ψευδῆς 428^b 17. 27.
433^a 27. πολλὰ ζῶα μόνη φαν-
τασία ζῶσιν 415^a 11. 429^a 5. =
νόησίς τις 427^b 17. cf. ^b27. 433^a
10. cf. 403^a 8. = φάντασμα
425^b 25.

φάντασμα. 428^a 1. 432^a 9. 13.
431^b 4 7. ὅταν θεωρῆ ὁ νοῦς,

ἄμα φαντάσματι νοεῖ 432^a
8. 431^a 16. ^b2. cf. 403^a 8.
434^a 10.

τὸ φανταστικόν 432^a 31.

φάος 429^a 3.

φάρυγξ 420^b 23. 421^a 4.

φάσις, syn. κατάφασις 430^b 26
φεύγειν, opp. διώκειν 432^b 30,
λαβεῖν 434^b 17.

φενκτικόν, opp. ὀρεκτικόν 431^a
13.

φενκτόν opp. διακτόν 432^b 28.

φθαρτικός 424^a 15.

τὸ φθαρτόν 415^a 9. ^b4. opp.
τὸ αἰδιδιον 413^b 27.

φθίσις, opp. ἀύξεισις 413^a 27.
415^b 25. 434^a 24.

φθορά, opp. γένεσις 434^a 23.

φιλεῖν και μισεῖν πάθη τοῦ
συνόλου 408^b 26. 403^a 18.

φιλία (Emped.) 408^a 22. 430^a 30.

Φίλιππος ὁ καμφοδοδιδάσκαλος
406^b 17.

ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας λεγο-
μένοις 404^b 19.

ὁ πρῶτος φιλόσοφος 403^b 16.

φορά, ἢ κατὰ τόπον κίνησις
406^a 13.

φορτικός 405^b 2.

φράγμα 421^b 29.

φρονεῖν, dist. αἰσθάνεσθαι 427^b
7.

φρόνησις, εἶδος τοῦ ὀρθῶς νοεῖν
427^b 9. 25. ὁ κατὰ φρόνησιν
λεγόμενος νοῦς 404^b 5.

φροντικός 431^b 5.

φυγή, opp. ὕρεξις 431^a 12.

τὰ φνόμενα = τὰ φντά 413^a
25. 33. τὰ φνόμενα, opp. τὰ
φθίνοντα 434^a 26.

φύλλον, σκέπασμα περικαρ-
πίου 412^b 2.

φυσικός. τίς ἐστι 403^b 11. φυ-
σικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ ψυχῆς
403^a 28. φυσικὰ σώματα 412^a

12. 20. 28. ^b5. 415^b 18. φυσικώτατον τῶν ἔργων τοῖς ζῶσι τὸ ποιῆσαι ἔτερον οἶον αὐτό 415^a 26.
- φυσιολογεῖν 406^b 26.
- οἱ πρότερον φυσιολογοὶ 426^a 20.
- φύσις, syn. οὐσία 402^a 7. 416^a 9. 418^b 2. 31. ἐν ἀπάσῃ τῇ φύσει τὸ μὲν ὅλη τὸ δὲ ποιητικόν 430^a 10. ἡ ὅλη φύσις 404^a 5. ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖ 415^b 16. φύσεως ἔργον 434^b 1. μήτε μάτην ποιεῖ μήτε ἀπολείπει τι 432^b 21. 434^a 31. 420^b 20. φύσει, opp. βία 406^a 22. sive παρὰ φύσιν 407^b 1. κατὰ φύσιν 415^b 2. 18. τὰ φύσει συνιστάμενα 416^a 16. φυτόν. ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς ἀρχὴ ψυχῆ τις 411^b 28. τὰ φυτὰ sive φυόμενα ζῆν δοκεῖ 413^a 25. 410^b 23. ὑπάρχει αὐτοῖς μόνον τὸ θρεπτικόν 414^a 33. 413^a 33. 415^a 2. οὐ μετέχουσι φορᾶς οὐδ' αἰσθήσεως 410^b 23. οὐκ ἀναπνεύουσιν 410^b 30. διὰ τί οὐκ αἰσθάνεται 424^a 33. 435^b 1. τὰ φυτὰ διαιρούμενα ζῆν 411^b 19. 413^b 16. αἰεῖν τῷ στόματι ἀνάλογον 412^b 3. τοῖς μονίμοις ὑπάρχει τὸ ὄθιν πεφύκασιν 434^b 2.
- φωνεῖν. τὰ ἀψυχα οὐ φωνεῖ 420^b 6. οὐχ οἶόν τε φωνεῖν, μὴ κατέχοντα τὸ πνεῦμα 421^a 2.
- φωνή. ψόφος τις ἐμφύχου ἐστίν 420^b 5. σημαντικός τις ψόφος 420^b 32.
- φῶς, τί ἐστίν 418^b 9. 419^a 11. τὸ φῶς ἕξις τις. 430^a 15.
- ἡ χεῖρ ὄργανόν ἐστιν ὀργάνων 432^a 2.
- χόανος (Emped.) 410^a 4.
- χολή, πικρὰ καὶ ξανθὴ 425^b 1. χρόνος, διαιρετός καὶ ἀδιαίρετος ὁμοίως τῷ μήκει 430^b 8. cf. 426^b 24 sqq.
- χρῶμα. τί ἐστίν 418^a 31. 419^a 9. ὁρατόν ἐστίν χρῶμα 418^a 26.
- χυμός. τοῦ ὑγροῦ ἐστίν. 422^a 6. ἐν τι τῶν ἀπτῶν 414^b 11. cf. 434^b 18. οἶον ἠδυσμα 414^b 13. 435^b 23. τὰ εἶδη τῶν χυμῶν 422^b 10. ἡ τοῦ χυμοῦ ἐνέργεια ἀνώνυμος 426^a 15.
- ἄργυρος χυτός 406^b 19.
- χωρίζω 430^a 22. 426^b 23. 403^a 11. 411^b 29. 413^a 31. 426^b 17. 23. 427^a 3. 13. 430^a 22. 431^b 19. 432^a 4. κεχωρισμένως 431^b 14. χωριστός 403^a 12. ^b10. 14. 430^b 26. ^a17. χωριστόν κατὰ μέγεθος sive τόπων, dist. χωριστόν λόγῳ 429^a 11. 432^a 20. 413^b 15.
- ψαθυρός 419^b 35.
- ψάμμος 419^b 24.
- ψευδεσθία 428^b 22. ^a4.
- ψοφεῖν. τὸ ψοφοῦν πρὸς τι ψοφεῖ 419^b 12. 420^b 14. dist. φωνεῖν 420^b 30.
- ψόφησις 426^a 1. 9. 12.
- ψοφητικόν 420^a 3. 423^b 5. 13.
- ψόφος, τί ἐστίν 420^a 21. ^b11. dist. φωνή 420^b 29.
- ψυχῆ. φυσικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ ψυχῆς 403^a 28. ἡ στοιχείον ἢ ἐκ τῶν στοιχείων 405^b 13. πῦρ (Democrit.) 403^b 31 sqq. 405^a 8. cf. 406^b 17. 409^b 8. ἀήρ (Diogenes) 405^a 21. ἀναθυμίασις (Heraclit.) 405^a 25. ὕδωρ (Hippo) 405^b 2. αἶμα (Kritias) 405^b 6. τὸ κινῶν ἐαυτό (Plato) 406^a 1. ^b26. ἀριθμὸς κινῶν ἐαυτόν (Xenocrates) 408^b 32. ἀρμονία τις 407^b 30. ἐν τῷ ὄλῳ 411^a 8. Aristotelica aní-

mae notio 412^a 27. ^b5. 414^a 27. τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς λόγος ψυχῆς τε καὶ σχήματος 414^b 20. cf. 412^b 4. 402^b 5. ἐν σώματι τοιούτῳ ὑπάρχει 414^a 22. cf. 407^b 15 sqq. οὐ χωριστὴ τοῦ σώματος 413^a 4. πάθη τῆς ψυχῆς ἴδια, κοινά 402^a 9. 403^a 4. οὐ κινεῖται 406^a 2 sqq. 408^b 15. 30. 411^a 25. οὐκ ἔστι ἐν τόπῳ 406^a 16. ἡ ψυχὴ ἔστιν ὧ ζῶμεν πρώτως 414^a 12. cf. 427^a 17. τοῦ ζῶντος σώματος αἰτία καὶ ἀρχή 415^b 8. τὸ σῶμα συνέχει 411^b 8. 416^a 8. τὰ φυσικὰ σώματα τῆς ψυχῆς ὄργανα 415^b 18. 407^b 26. τῆς ψυχῆς τι κρεῖττον εἶναι ἀδύνατον 410^b 13. ἡ ὅλη ψυχὴ, dist. τὰ μέρη sive μέρη 402^b 10. 411^a 30. 414^a 31. 413^b 12.

432^a 22. 433^b 2. ἐνίοις τῶν ζῶων ἀπανθ' ὑπάρχει, τισὶ δέ τινα, ἑτέροις δὲ ἐν μόνον 413^b 32. 414^b 29. οἷς ὑπάρχει λογισμὸς, τοῦτοις καὶ τὰ λοιπὰ 415^a 8. cf. 413^a 31. 411^b 29. ἀεὶ ἐν τῷ ἐφεξῆς ὑπάρχει δυνάμει τὸ πρότερον 414^b 29. ἡ πρώτη ψυχὴ ἡ γεννητικὴ 416^b 25. cf. 405^b 5. τὰ μέρη τῆς ψυχῆς οὐκ ἔστι χωριστὰ ἀλλήλων 413^b 15. 411^b 26. ἡ ψυχὴ τὰ ὄντα πῶς ἔστι 431^b 21. οὐκ αὐτὰ ἀλλὰ τὰ εἶδη 431^b 28. 432^a 2. 417^b 23. τόπος εἰδῶν 429^a 27. ψυχὴ διὰ τί ὠνόμασται 405^b 26. ψυχικός 424^a 33.

ᾠθεῖν 434^b 31.
ᾠσις 433^b 25. 435^b 10.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PA
3892
A2
1896

Aristoteles
    De anima. Greek. 1896₃
    De anima libri III.

